

296 IVNII 1068.2.13
+
IVVENALIS

ET

AVLI PERSII

FLACCI SA-

TYRÆ:

Cum Annotationibus ad marginem
quæ obscurissima quæque dilu-
cidare pollint.

*Quarta Editio prioribus multo emendatior
& auctior.*

LONDINI.

Excudebat Ioannes Legat, impensis Philentoni
Stephani, & Christophori Meredith.

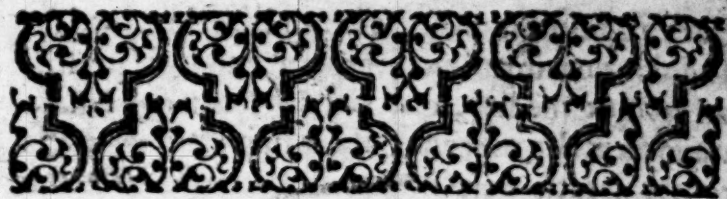
1633.

Summa Privilegij.

*Egia Majestatis auctoritate
cautum est, nè quis in regnis
suis Magnæ Britannia &
Hibernia imprimat, aut ali-
bi impressa in hæc regna importet aut
divendat Iuvenalis & Persij Satyras,
Senecæ Tragædias, Martialis Epigram-
mata, Lucani Pharsaliam, Petronij Sa-
tyricon, Virgilij opera notis ad margina-
libus a Thoma Farnabio illustrata, nec
non Phrases insigniores, Indicem Rheto-
ricum, Epigrammata Selecta Græco-la-
tina, atque Aristotelis Ethica ab eodem
edita, aut edenda; idq; ad terminum vi-
ginti & unius annorum; sub penâ pub-
licationis Librorum, & multa in Re-
gio diplomate ulterius expressa, si quis
secus fecerit absque authoris permissu.
Cal. Octobris. M. DC. XXXIII.*

AD ILLVSTRIS-
SIMVM D. D. HEN-
RICVM MAGNÆ
BRITANNIÆ
PRINCIPEM.

*αἰσὶν μὲν ὕδωρ, ὃ δὲ
χρυσός, αἰδομένην πόρ-
τῃ διαπρίπτειν.*

ἢ, μὲν οὖν ὅτε ἔσχα πλέτε.

Quænam hæc (Lyrici) aqua optima? Philosophia,
Quisnam hic ignis rutilus? eadem Philosophia,
Ignis, quem Minervæ adminiculo, hoc est, indaga-
trice ingenij alâ subvectus Prometheus è cælo de-
tulit, eoq; rudes hominum animos à terrena igno-
rantiaæ fæce excoxit. Aqua, quæ è Musarum fonte
hausta fœdas vitiorum maculas lustrat, eluit, expur-
gat. E qua purissima scaturigine cum triplex pro-
fluat rivulus, Dialecticis illis Mæandris, ignotisquæ
Physici Nili fontibus, Ethicum Alphæum optimo
prætulerint jure quibus sanior mens, qui ut mare
Siculum subterlabi dicitur ad suam Arcthusam sine
admixture aquarum: ita verè aureus hic fluvius
per affectuum Oceanum intaminatus ad proprium
felicitatis fontem remeat. Hujus antistites cum u-
bique summa animi propensione colantur, tum ad-
primè poetæ, qui non (Græcarum hoc crepidarum
pace dixerim) ut tetrica illa Medis illita porticus,

EPISTOLA.

severa ingerunt monita, sed cum illecebra quadam in adolescentum animos irrepunt; quodque peritissimi faciunt medici, qui vitioso stomacho amara catapotia melle miscunt; ita & hi juvenum animis propter ætatis defectum voluptatisque affectum austera hæc sed salubria respuentibus pharmaca, lac caprarum quas tamen lentisco pascant, propinant; juxta severiorem mandragoram lætas vites serunt, & quod ait Venusinus vates:

*Dum prodesse volunt & delectare poetae,
Et jucunda simul dicunt & idonea vitæ.*

Atque universo poetarum choro cum laurus sua hederæque ex merito deferantur, tum ijs maxime qui virtutis veræ rigidi satellites censoria supercilia adversus vitia distringentes Satyrico aceto noxios perfundunt, qui Philosophiam *ῥηματικὴν* & *παρρησιαστικὴν* παραρρηματικὴν illustrant. h. e. jejunis Decretis austerisque Præceptis aculeos & vitam exemplorum addunt. Ex his (illustrissime Princeps) quum Flaccus suam vel lancem vel canistellum primitijs saturum Celsitudini tuæ obtulerit; Et isti duo, ut integrum habeas Satyricum chorum & (ut ita dicam) triumviratum, præfidentiùs asperis obscuritatis sylvis egressi T. Cels. patrocinio tectos, æquis ac iniquis se commendatos expetunt. In quorum condignas laudes, post tot antiquorum & recentium (qui Aristotelis Ethicis præferre, ipsis Senecæ & Epicteti moralibus unius Juvenalis satyras adæquare non dubitarunt) encomia discurrere, esset frigidè laudare, quo satius fuisset (teste Phavorino Gelliano) acerbius vituperasse, multo minus deceret me homulum è trivio, quid ad *ῥηματικὴν*, quid ad *παρρησιαστικὴν* conferant præcipere: melius hoc illi facient qui tibi ad manum, imò ad mentem Phœnices. tu verò, qua es progenie, quo genio, quo ingenio, tibi optimè. Hanc itaq; Philosophici ignis parti-

EPISTOLA.

Particulam, hanc Pierij laticis cotylam (quando-
quidem per se haud satis articulatè vocales sint isti
Satyri, neque, ut sint, è dignitate tamen & liber-
tate eorum esset gratiam ambire) rudis ego Her-
mes, nec tam ipsorum mentis interpres quàm in-
fantia meæ proditor, tibi (Princeps illustrissime)
consecro, abundè meæ, in his, qualicunque operæ
gratulaturus, siquid inesse sensero quod læta aspi-
cias fronte, quodque dum undique literarum copi-
am colligis quam invicem per totum terrarum or-
bem dispergas, studijs tuis dignum sit. Quæ ut
feliciter succedant in tuam, publicam, divinam
gloriam, Deum opt. max. serio precor, cui Princi-
pum rerumque publicarum salus semper curæ.

Cels. Tue

officiosè addictissimus,

THO. FARNABIUS.

* 3

AD

AD LECTORES.

Væ pudibunda & subtimida primum in publicum processit c nympha; candoris vestri (Lectores humanissimi) sole irradiata, faventia vestra Epithalamio animata, posito jam flammeo, meliore cum sui fiducia, in vulgus tertiâ hac vice prodit. Per vos, dexteras, admissivas, ab O-

rientem bonas aves, præpetes, oscines quæ consuadetis & conficere jubetis, *Impetratum est, inauguratum est.* Neque institutum hoc multoties repetita editionis ruperunt malæ aves, quæ recinant noctivola, & in claro meridie lucem desiderant. Ijs quippe ceu innato stupore gravatis, ceu malitiâ gratuita præpeditis non placent Luciferi hi, ocliferia hæc, & quæ temporis parcunt, ingenium acuunt, refrigerant memoriam, judicium exercent, faciuntque ut sibi quodammodo inventa gratuletur lector, hypomnemata: sed requirunt, si dijs placet, illa ad tædium usque & nauseam toties repetita, *Ordo est, Sensus est.* Atque hinc luxuriantis aliquis & supini ocij magistrillus (cui pro cerebro Iovis est verbalis ista, quæ conceptis quasi syllabis & literis præit, constructio) cephraeicis probat & longos commentarios; in Persium maxime, quasi vero Sibyllæ sint oracula vel d Heracliti mystica Satyræ ipsius. Cum revera (idque magni illius & Scaligeri iudicio magno) ostentator tantum sit febriculosa eruditionis, cuius stilus morosus, ut & ipse ineptus, &c. Et quem si diligens Horatii lector furtivis nudaret plumis apparebunt reliqua inaniss (ut loquitur filia) oppleta atque araneis. Cujus denique omnibus Satyris vel unica præferatur pagella Iuvenalis, g acuti, candidi, ac Satyrorum facile principis. qui versu melior, phrasi mollior, sententijs acrior h ardet, instat, jugulat; dum Persius, tumide insultat, Horatius albis tantum dentibus ridet. Atque utinam moderatius in vitia invehens abstinuisset à nudis vocibus! de quibus velandis seu prorsus præteruchendis (ne vel mihi necesse sit i pallio operire caput, quod in parum pudicâ oratione fecisse Socrates fertur; vel vobis opus

c Editio, quæ
nova nupta q.
vix i qmto,
Eustath. ad
Hom. Odysa,
quæ prius iro-
di d d p u n t a.
ex u n t i e s
p u n t, O u n t
i p y si d i a
p u n t, i u n t A-
p u n t i u n t.
Hesiod. i p y. b.

d Diog. Laert.
in Heracl. vita.
e In Hyperwi-
tirosculis b. 6.
Poetices, c. 6.
f Staphyla a-
pud Plant. in
Aulularia.
g Lal. Cas. Scal.
Poetices lib. 6.
cap. 6.
h Idem lib. 3.
Taet. cap. 97.
i Reſerente
Anonimo Italia-
no apud A.
Gel. lib. 19.
cap. 2.

opus sit & foliis, quibus aures muniatis adversus verba k Plutarch. de
 minus casta) quoniam mihi manet mens eadem, consili- Auditione.
 um idem; manebunt certè rationes atque verba eadem. 11 Cas. Scal.
 Quorsum enim illa interpretareris quæ neminem scire con- 344. Exerc. 4.
 venit; atque uti in Physicis suberit occulta natura, quæ scilicet.
 homini ignota, sapienti haudquaquam inuestiganda erit;
 ut in Politicis & Polemicis tam nescire quædam cives ac m Otho apud
 milites quàm scire decet: ita inter virtutes Grammatici Tacitum. Hist.
 habebitur quædam nescire. Censuram verò meam hanc 1.
 de ipsis poetis, curam hanc ad ipsos, censuræ vestræ & cu- p Fab. Quintil.
 rz commendo. Vobis, bonis ac multis scripsi hæc ad fru- L. 1. c. 14.
 ctum, non paucis illis ac malis ad calumniam; vobis cor- o Epist. 100.
 datis, qui vel ab hoc indice Mercuriali demonstrati & p Aelian. var.
 commonefacti, ritus, mores, historias recordamini; non biff. 1. 2. c. 27.
 oculatis istis, qui nihil, nisi quod ante oculos est, vident q Petron.
 intelligunt, sapiunt. Animis denique (ut o Senecæ utar ver- Arb. Sat.
 bis) ista scripsi, non auribus, & (quod idem sed alia in re) r Meiq; adeo,
 mores non verba composui. Obstupescant alij p Annicerin cur enim me
 illum, qui cursus plurimos in orbem sic consecit, ut, cum excludam,
 per eandem orbitam sæpius agitaverit, in impresso vestigi- quem in ean-
 semper institerit: vos cum Platone indicabitis non posse dem molam
 cum, qui in re tam tenui abhibet curam, de rebus magnis trusilem de-
 sollicitum esse. Censebitis vos cum lepidissimo illo Arbitro, trusus Deus?
 nihil esse homini magni si cura, quod pueris placet: vos denique f C. Ceronis ci-
 miserefecit & eorum, s qui dum dicunt quæ adolescentuli tat idem Pe-
 probent, soli in scholis relinquuntur, & Vlyssis inquirentes tronius.
 mala, sua non animadvertentes. Vobis (animæ candidæ, t Bion, vel ut
 doctæ, amicæ) n hac qualiacunque alii, Diogenes,
 Arridere velim doliturus si placeant spe de Grammati-
 Deterius nostra. Demetri, teque Tigelli cis.
 Discipulorum inter indeplorare cathedram. u Horat. Serm.
 10. lib. 1.

Valete.

Iunij Iuvenalis vita.

Vnius Iuvenalis liberti locupletis incertum filius an alumnus, oriundus ex Aquino Volscorum oppido, ad mediam fere ætatem declamavit, mox Poeticæ studio se ad Satyras scribendas contulit, quas non sine summo frequentis auditorij applausu recitavit. Inter alia verò indigna & præpostera urbis, quæ exagitavit, scelera, quum & Paridis histrionis gratiam nimiam & potentiam apud Domitianum carpere Satyrâ septimâ illis versibus: *Ille & militia multis largitus bonotem, &c.* à Domitiano, instigante Paride per honorem militiæ urbe summotus est, & ad præfecturam cohortis (in joculari ejus quod Paridi exprobrarat ultionem) missus ad Pentapolin in extremis Aegypti & Libyæ finibus. Vbi licet alij tradant ipsum jam octogenarium angore & tædio vitam cum morte commutasse: verò tamen similis est, imò constat, eum post mortem Domitiani Romam reversum quasdam ex his Satyris scripsisse. Vide Lips. Epistol. Quæst. 4. lib. 10. epist.

Temporibus lux magna fuit Iuvenalis avitæ,
 Moribus, ingeniis, divitiis, vitiis.
 Tu lux es luci Farnabi: operisque fugasti
 Tempora & tenebras ingenii radiis.
 Lux tua parva quidem mole est, sed magna vigore,
 Sensus & docti pondere iudicii.
 Matte: tuo scriptores, lectoresque labore
 Per te alii vigeant, per te alii videant.

Ben. Johnsonius,

IVNII IVVENALIS AQUINATIS

* SATYRA. I.

Deliberanti Poetæ iamque in animo habenti temporis
sui Poetis tragœdias recitantibus v. cem referre, &
pantheram (quod aiunt) leone remunerare, occur-
runt vrbis Romanæ scelerata, quæ ipsum ab institutâ
Tragœdiâ ad Satyrâ abducant.

Semper ego auditor tantum? ¹ nunquamne re-
ponam,

Vexatus toties ² rauci ³ Theseide * Codri?

⁴ Impunè ergo mihi recitauerit ille ⁵ togatas,

Hic ⁶ elegos? impunè diem consumpserit ⁷ i gens

⁸ Telephus? aut summi plena iam margine libri

Scriptus, & ⁹ in tergo, nec dum finitus ¹⁰ Orestes?

* Nota magis nulli domus est sua, quàm mihi. ¹¹ lucus

Martis, & ¹² Aëolis vicinum rupibus ¹³ antrum

Vulcani, quid agant venti, quas ¹⁴ torqueat umbras

¹⁵ Aëcus, ¹⁶ unde alius furtivæ deuehat aurum

Pellicule, quantæ iaculetur ¹⁷ Monychus ornos,

¹⁸ Frontonis ¹⁹ platani, ²⁰ convulsaq; marmora

Sæper, & assiduo ruptæ lectore columnæ. (²¹ clamant,

⁴ Nec par pari referam? ⁵ Comœdias Latinæ a Græcorum habitu dictas, ut & Græ-
cæ palliatæ dicebantur a Græcorum pallijs. ⁶ Elegos vel amatorios. ⁷ Longæ trag. de
Telepho rege Myfiz, cui unus & auxilium Petrus d. a. tulit. ⁸ In aëris chætra ab exteriori
parte, ex pilorum parte. *Al.* a tergo. ⁹ Trag. de Oreste, serm. agitato. * Fabulæ & historię
mihi æque notæ sunt, ac alteri cuiuspiam poetarum, si velim, quod illi faciunt. Principibus ada-
lari, aut tamz meæ recitando velificari, taxarique hic videtur Val. Flaccus, vide Ian Parrhasij 2.
epist. ¹⁰ Hittoria Romuli & Remi quos peperit Rheæ in luco Martis, vel lucus Marcin Ponto
pro quocunque luco, ad derisio-em Poetarum qui a luci descriptione colorem artis petunt, ali
ferant locum fuisse Romæ in Appia in quo recitabant Poetæ: vide Rapt. Egnatij, facemari-
num, cap. 6. ¹¹ Septem insuli Liparæ in Mari Tyrrheno. ¹² Aëcia, Vulcani officina.
¹³ Examinet, vel, indicet torquendas animas. ¹⁴ Iouis filius ex Aëgina, a. ex E. ropa, vñus
ē tribus apud inferos iudicibus. ¹⁵ Vt ē Colchis Iason furum Mevæ dolo ante m. ethio
sistulerit. ¹⁶ Centaurus: & ponitur pro fab. & pugna Centaurorum cum Lapithis. ¹⁷ Ia-
lij Frontonis nobilis & docti viri, in cuius ædibus recitabant Poetæ. ¹⁸ Poetis quam adom-
braut platani. ¹⁹ Frequentia auditorum, vel recitatoris clamore, ruptæ columnæ marmoreæ.
Sic Sat. 7. v. 85. cum fregit sublellia veru Scævius. ²⁰ Resonant, vel assidua recitatione
edicta clamant, quid agant venti, quas tor, &c. & c. *Passus*

* Poematum,
nonnullis dictum ē
Saty. is quodam car-
minos & deriso-
res hoc carminis
genus imitator, I. C.
Scaligero 1. Poeti-
cos 2. C. A canisellis
omni pomorum ge-
nere plenis quibus
pro. cantes Satyri
Nymphas allicie-
bant, Is. Castanb. 2.
lib. de Satyris, a tu-
torâ lacce, quam an-
tiqui dijs agri annua
solventes veta pri-
mitijs omnis fructu-
um generis re. certam
offerebant.

1 Nunquamne &
ipse scribam aliquid,
vicemq; ijs referam
qui me absque aliq;
ad ravim recitationi-
bus obtinuerunt?
2 Recita de ranci,
vel clamosi.
3 Recitatione illius
poematis de Thesei
gestis, Codro villi
Poetâ scriptis.

* *Al.* Codri.

A

Expetes

21 Ego itaque Grammaticorum leralis & Rhetorum declamationibus valedixi.

22 Fictio themate declamatorio fusi Syllæ ut deposita dictaturâ privatus al. dormiret.

23 Cui si ego percerero aliâ tamen manu peribit. vel periturus, cum alio-
tâ Poetarum chartis, vel etiam si nihil ei inscribitur, peritura.

24 Hoc studio & studio, hoc poematis genere. i. Satyrâ.

25 Lucilius ex Aurunca Rutulorum civitate natus, Latinæ Satyræ primus autor. unde & Turinus Satyrographus, cujus meminere

Martialis l. 7. ep. 56. & l. 11. ep. 11. Sidorinus carn. 9. & Probos Grammaticos.

* Stylum direxit.

26 Spado dicitur, cui testes evulsi sunt aut nervi, quibus testes dependent. Castratus, cui colles & testes. vide Sat. 6.

36. vers. 27 Mulier, Synædoche. Namque fornicas in arenam descendisse, autores sunt Suetonius, Nervo c. 11. Xiphil. in Nerone & Tito Tacit. An. 15. Martial. epig. 6. l. 1. spect. 28 Perperio-
rem, utpote & Thusciam. 29 In Theatro. 30 Adæquet, divitijs cum ipis certet. 31 Cinnamum,
de quo Martial. lib. 7. alij Licinium Augusti libertum & tonsorem intelligunt. 32 Sub forfice
sonanti cadebat. 33 Servus & plebe. 34 A Egyptiæ, à Nilo A Egypti fluvio. 35 Civitatis in
A Egypto, duodecim miliaribus ab Alexandria distantis, fano Serapidis celebris, Strab. 17. l.
omnium libidinum atque impuritatis domicilij. 36 E servo factus magister equitum Neronis.
37 Purpureas, à Tyro Sat. 10. vers. 38. 38 Rev. lac. quæ vel mollitie vel pondere defluxere,
vel quæ rejectæ sunt in humeros. *Suum qui andæsem chlamydem quassando facit.* Plant. Epidi-
cus. 39 Ad refrigerium, vel iactando ostentet. 40 Annum tenuis bractæ & levem. 41 Inclusæ
in annulo hyberos. 42 Temperet sibi ne scribat. 43 Novi hominis, vel nuper ex quadruplato-
rio lucro coempta, vel simpliciter nova, namque & hinc splendor. sic. Martialis epist. 57. lib. 2.
Sella recens. 44 Ex advocato delatoris facti. 45 Ut qui crassus fuerit, vel, delicatus & super-
bus. 46 M. Regulam hic intelligi volunt, cum suis & imperatoris amicis, tum ipsis quadrupla-
toribus formidabilem, verisimilius. a. est dici Heliodorum Stoic. phil. quo deferente occisi sunt.
47 Per delationes interempta. 48 Massa morio & Carus mimus, Neronis liberti, delatores
nequissimi. 49 Mimæ, uxor Latini mimi, cui inditum videtur nomen a *Supra*, quod est pul-
chrum seu ara theatri. quod hæc vel prima vel optima fuerit saltatrix. Sed negat. Ang. Politia-
nus & Apist. Thymelen fuisse uxorem Latini. 50 Ut vel usu corporis vel blanditijs propiti-
um suum redderet Heliodorum seu Regulam. vel generaliter uxor à marito missa deprecatrix
ad delationem, cuiusmodi aliquid in Mimo representavit Latinus cum Thymele.

Cum te ⁵¹ summoveant, qui testamenta merentur
⁵² Noctibus, ⁵³ in cœlum quos evehit optima summi
 Nunc via processus, vetula ⁵⁴ vesica ⁵⁵ beata :
 40 ⁵⁶ Vnciolam ⁵⁷ Proculeius habet, sed ⁵⁷ Gillo
⁵⁸ deuicem :

Parte is quisque suas, ⁵⁹ ad mensuram inguinis beres:
 Accipiat sanè mercedem ⁶⁰ sanguinis, & sic
 Palleat, ut nudis pressit qui calcibus anguem,
 Aut ⁶¹ Lugdunensem rhetor dicturus ad aram.

45 Quid referam, quanta siccum secur ardeat irâ :
 Cum populum gregibus comitum premat hic spoliator
 Pupilli ⁶² prostantis ? ⁵ at ⁶³ hic damnatus ⁶⁴ inani
 Iudicio (quid enim salvis infamia nummis ?)
 Exul ⁶⁵ ab octava Marius bibit & ⁶⁶ fruitur dijs
 50 Iratis : at tu victrix provincia ⁶⁷ ploras.

Hæc ego non credam ⁶⁸ Venusina digna ⁶⁹ lacerna?

Hæc ⁷⁰ ego non agitem? Sed quid magis ⁷¹ Heracleas,

Aut ⁷² Diomedæas, aut ⁷³ mugitum Labyrinthi,

Aut mare percussum, ⁷⁴ puero ⁷⁵ fabrumq; volantem?

55 Cum ⁷⁶ leno accipiat mæchi bona, ⁷⁷ si capiendi

Ius nullum uxori, doctus ⁷⁸ spectare lacunar,

Doctus & ad calicem vigilantibus stertere naso.

Cum fas esse putat curam sperare cohortis,

79 Qui bona donavit præsepibus & caret omni

Iuissent: hoc metuentes oratores dicturi ad aram quæ Lugduni insignis erat, pallebant. Sueton. Calig. 20. c. 62 Spoliati & eo redacti ut prosteret, victum corpore meritorum. 63 Marius Priscus ab Afris quos proconsul spoliabat accusatus est: cui 7000 nummum in prætorium inferre damnato, Italia interdixit. Plin. epist. 12. l. 2. 64 Pecunias provinciarum non restitente. 65 Qui Romæ ante nonam non decubuit. 66 Voluptatem capit ex ira deum, retinens magnam spoliationis partem, & sibi in exilio lautius quam antea indulgens. 67 Non restituta tibi pecunia. Cornutus enim Tertullus Consul designatus, exivit septingenta millia, quæ acceperat Marius, aratio inferenda. Plin. lib. 2. epist. 11. 68 Horatii Venusini. 69 Satyræ elucubrata. 70 Annon hæc potius infester quam fabules? 71 De Herculis æreumæ fabulas. 72 Fab. de Diomede ab uxore non recepto & socijs in aves versis. 73 Fab. de Theseo & Minotauro in labyrintho iugiente. 74 Icaro cadenti. 75 Dædalum. 76 Maritus leno, Gallicæ, & Russæ. 77 Probrosus fornicis lecticæ usum, iusque capiendi legata aut hereditates ademit Domitianus. Suet. 8. c. 78 In obsequium adulteri sursum spectare, & velut ebrium simulare profundum somnum ronchifono naso. 79 Sophonius Tigellinus, qui per vitia præfecturam prætorij sub Nerone adeptus est. Tacit. 1. hist. vel Cora. Falsus qui patrimonium equis alendis dilapidarat, & puer aurigæ officium Neroni præstiterat, postea à Domitiano cohortibus prætorianis præfectus,

51 Hereditate.

52 Nocturni concubitus operâ.

53 Ad opes & dignitatem.

54 Pars ea qua mulier est.

55 Divitis.

56 Duodecimam hereditatis partem cum hereditas ut libra divideretur in 12. partes, seu uncias.

57. Adulter.

58 Undecim patres.

59 Ad penis utriusque proportionem.

60 Coitu exhausti, Voce sanguinis in obscenis usus est.

Plantus. Apagæ a me istas forores, quæ hominum for-

bent sanguinem. & Seneca 7. l. Con-

tror. pro amatore sanguini suo non

parcit.

61 Instituit Caligula certamina facundiarum Lugduni in

Gallia, in quibus oratores victos

spongia linguæ scripta sua delere

oportebat, nisi ferulis objurgari aut

flumine mergi ma-

80. Viam à Ca. Flaminio stratum.
81 Fulcus auriga
Neronis, vt Automedon Achillis.
82 Cum ipse Nero blanda gestulatione se ingereret & commendaret lacernam amice.

Tacit. Sueton. Dio. Zonaras, Suidas. Neque enim, quod nonnullis placere audio, Acten hic dici puro, neque in sententiam Iussij cap. 16. de re vest. ire lubet, ex hoc loco probatum guntis, foeminas lacernis vsas. Erant enim lacernae Minime toga, vt noster habet, Sat. 9. quibus vsi, spectacula potissimum operam sedentariam praestabant. Martial. ep. 2. l. 4. & 237. ep. l. 14.

Vbi autem Festus Pompeius lacernam dicit capitis minorem, dissentio ab ijs qui breuiorem quam capiti esset intelligunt, cucullionemque fuisse putant: atque arbitror fuisse penulam capitis earentem; penulam vero & lacernam confundi ab autoribus vicio. 83 Sporo quem exectis testibus cum dote & flammeo, solemni nuptiarum officio ad se deductum Nero pro vxore habuit. 84 Tabellas ce. atas easque amplas Satyrico carmine implere libet, occurrente passim & palam per compita satyrarum materia. 85 Hexaphoro, leuica quam sex viri portabant. 86 Aperi, neque plagis cincta, cui remota erant vela ac pellis. Martial. 11. l. 59. ep. 87 Molli & delicato, mollitiei à nomine male audiebat Mæcenæ. Senec. epist. 114. 88 Domitius Regulus testamentorum corruptor. Plin. ep. 2. o. l. 2. vel Sophonius Tigellinus, qui trium patruorum veneno sublatorum subreptis tabulis & falso signatis, hereditates inuasit. * Compendiosè & breui operâ falsas testamentorum tabulas condendi. vel, Exiguus, id est, paucis verbis testamentorum tabulis scriptis, quum falsarius se heredem ex asse inscripserit. 89 Annulo signatorio, qui gemmam egyptiam, id est, effigiatam habet inclusam, falsius tacto. 90 Venenum rubet. 91 Peritior venefica quam illa Locusta nuper veneficij damnata, & diu inter instrumeta regni habita, cuius arte vsa Agrippina boletum venenatum Claudio parauerat, eiusdemque ex Gallijs vocatæ Nero vsus operâ Britannicum sustulit. 92 Populo sciante, vidente, adeoque permittente. 93 Quod indicium est veneno subactos fuisse. 94 Dig. exilio in breues, id est, angustas insulas Cycladas, è quibus Gyarus maximè sterilis & grauissimè exilij locus. sic. Sat. 10. vt Gyari blaus suspulsi, parumque Serpytho. 95 In aliquo pretio. 96 Accepta reserunt, namque hæc omnia per fraudes, scelera atque crimina nacti sunt. 97 Aedificia prætore digna, seu villas fastorum cuius magnificè extractas in suburbanis suis. 98 Citreas, marmoreas, eburneas. 99 Signum capiti cui Phryxi in calatura prominens & extuberans. 1 A Satyrâ scribenda quidem. 2 Ipse focer. 3 Pueri qui viris nubunt, & foemina. 4 Ingenius puer, etiam hæc præstare videtur, ut togâ alba cuius ora & circueus purpurâ prætexebatur depositam, id est, corruptus adulterij.

Maiores censu; dum peruolat axe citato
80 Flaminiam: 81 puer Automedon nam lora tenebat, 60
82 Ipse 83 lacernata cum se iactaret 83 amice.
Nonne libet medio 84 ceras implere capaces
Quadriuo: cum iam 85 sexta ceruice feratur
Hinc atque inde patens, ac 86 nuda penè cathedra, 65
Et multum referens de Mæcenate 87 supino
88 Signator, falso qui se lautum atque beatum
* Exiguus tabulis & 89 gemma fecerat vda?
Occurrit matrona potens, quæ molle Calenum
Porrectura viro miscet sitiente 90 rubetam, 70
Instituitq; rudes 91 melior Locusta propinquas
92 Per famam & populum 93 nigros efferre maritos.
Aude aliquid 94 breuib; Gyaris & carcere dignū
Si vis esse 95 aliquis. Probitas laudatur & alget.
Criminibus 96 debent hortos, 97 prætoria, 98 mensas, 75
Argentum vetus, & 99 stantem extra pocula caprum.
Quem patitur 1 dormire nurus 2 corruptor auaræ?
Quem 3 sponsæ turpes, & 4 prætextatus adulter?

Si natura negat facit indignatio versum,

80 Qualemcunq; potest: quales ego, vel ⁵ Cluuienus.

6 Ex quo Deucalion 7 nimbis tollentibus æquor

Nauigio 8 mortem ascendit, 9 sortisq; poposcit,

Paullatimq; anima caluerunt mollia saxa,

Et maribus nudas ostendit Pyrrha puellas:

85 Quidquid agunt homines, volū, timor, ira, voluptas,

Gaudia, discursus, nostri est farrago libelli.

Et quando uberior vitiorum copia? quando

Maior auaritiæ patuit ¹⁰ finis? alea quando (itur

Hos ¹¹ animos? neque enim ¹² loculis comitantibus

90 Ad ¹³ casum tabule, positā sed luditur ¹⁴ arcā.

¹⁵ Prælia quanta illic dispensatore videbis

¹⁶ Armigero? simplexne furor ¹⁷ sæcletia centum

Perdere, & horrenti tunicam non ¹⁸ reddere seruo?

Quis totidem erexit villas? Quis fercula septem

95 ¹⁹ Secretò cenauit ²⁰ auus? nunc ²¹ sportula primo

Limine parua sedet, ²² turbæ rapienda ²² togatæ.

²³ Ille tamen faciem prius inspicit, & trepidat, ne

Suppositus venias, ac falso nomine postcas.

Agnitus accipies. iubet à præcone vocari

100 Ipsos ²⁴ Troiugenas. nam vexant limen & ipsi

Nobiscum. ²⁵ da Prætori, ²⁶ da deinde Tribuno.

Sed libertinus ²⁷ prior est; prior, inquit, ego adsum.

Cur timeam, dubitemve locum defendere? quamuis

Natus ad ²⁸ Euphratē, molles quod in aure ²⁹ fenestra

105 Arguerint, licet ipse negem? sed ³⁰ quinque tabernæ

erat, unde armigero, Metaph. a bellantibus sumpta. 17 750. lib. monetæ nostræ. 18 Donare al. restituere. 19 In sua domo priuatim, solus. Priscienim illi in propatulo & atrijs cenabant frugali & plebeio contenti cibo. Val. Max. 2. 5. Cœnationes habuerunt sui noui isti quæ in quibus ciuium oculos fugerant. 20 Quis est maioribus. 21 Iam vero clie res non ad cenam rectam, ~~etiam~~ ²² sportula admittuntur, sed ipsi in domus introitu apponitur Sportula cibum vel Quadrantes continens. Nerone rectam cenam ad sportulam reuocante. 23 Clientibus & pauperibus quorum toga est. 23 Qui sportulam distribuit. 24 Nobiles sordide sportulam petentes, quæ pauperibus parabatur. 25 Inquit Prætor. 26 Inquit Tribunu. 27 Loco vel opibus. & hac fælse poeta sub personâ libertini. 28 Fl. Melopotamiz qui oritur ex Niphate monte Armeniz. 29 Fisuræ vel foramina in lobis, more patrio. In Oriente quidem, occidui viris, autem gestare auribus depensum decus existimatur. Plin. 11. 1. 37. c. Iudæi, Persæ, Arabes, alijque barbari incedebant cum annulatis auribus, ut loquitur Plautus. 30 Quas in loco habeo.

5 Ineptus poeta.
6 Omnes inquit affectus, omnia vitia à diluuiio adusque nostra tempora materia est huius mei libelli Sætyrici.
7 Imbribus mare argentibus.
8 Parnassum.
9 Themidos oraculum.
10 Receptaculum. Metaph. a velis sumpta.
11 Ellipsis est habuit.
12 Non parte vel modica pecuniis.
13 Ad fortunam alex in tabulam vel adacum lusorium coniecit.
14 Vniuersa re familiaris, cuius nam fragum faciunt ~~est~~ ²¹ sportula primo
22 Turbæ rapienda
23 Ille tamen faciem prius inspicit, & trepidat, ne
24 Troiugenas
25 Inquit Prætor.
26 Inquit Tribunu.
27 Loco vel opibus.
28 Fl. Melopotamiz qui oritur ex Niphate monte Armeniz.
29 Fisuræ vel foramina in lobis, more patrio.
30 Quas in loco habeo.

31 Quad. fectertia
centum equestrem
conferunt. 32 5. l.

32 Equestri nobi-
litas purpura & an-
nulo designata.

33 Majus & optan-
dum.

34 Nobilissima or-
tes familiâ, pauper
tamen.

35 Claudij liberto,
ditissimo nec non
quæstorij & præ-
torij ornamentis
infigito.

36 Licinio Stolone
Crasso, P. Licinio
cogn. divite, & Lici-
nio Cæsaris liberto
& consore.

37 Prætorio aut
tribunitio.

38 Servi è trans-
marinis advecti ve-
nales prostituaban-
tur cretatis gypsa-
tisque pedibus, fig-
natis sigillo domini
si privati essent, Rei-
pub. si publica man-
cipia. Plin. l. 35.

E. 17.

39 Echi nondum
exitiosam Pecuniam
pro dea colimus
templis & aris, ut
Pacem, Fidem, &c.

40 Et concordiam
cuius templi fasti-

gio positum nidum revidet ciconia, pietaticultrix, gracilipes, crotalistris, avis exul hyemis.

Politianus tamen c. 67. Miscel. ductus Aeliani testimonio de mutuo cornicum amore, & cor-
nicem existimat fuisse concordie symbolum, non ciconiam. Ego vero omnino intelligi ciconi-
am credo, imò respectisse Iuvenalem ad Ovidij versum V. Metam. Ipsa sibi plaudas crepitante
ciconia nido. Porro ciconias in auspicijs concordiam polliceri scribit Ian. Duf. ad Arbitr. l. 1. r.

Flavius Consecian. c. 55. A Eadem Concordia simpliciter intelligi vult, in qua Senatus aliquan-
do haberi solitus, testibus Varrone & Lampridio, & quo cum strepitu confluerent Patres. 41 Si

(inquit Poeta) summi magistratus, prætores, &c. computent quantum annui redditus sportula
restitat, quid facient pauperes quibus sportula sola victum & necessaria suppediat? 42 Cli-
entes & affecte. * Fusca fumo domus, inquit Ramires. ego ligna intelligo. 43. Plurimi se-
natores lecticia vestri petunt sportulam, circumducunt etiam ægrotas & gravidas uxores, qua-
rum nomine sportulam petant, interdum & absentes illas simulant accessisse in clausis lecticijs.

44 Distributori. 45 Vxor mea. 46 Nec valet, dato & dimitte. 47 Inquit distributor.

48 Respiciens quædam impollos, noli vex. quiescit, dormit. 49 Prima & secunda horâ clientes
sportulam petunt. & sportulam petunt. vide Martialis. epig. 8. l. 4. 50 Deinde deducunt eos
ad forum Apollinis, in quo iura reddebantur juxta Apollinis eburneam statuum, ubi visantur
triumphales litteræ.

31 Quadringenta parat. quid confert? 32 purpura 33 majus
Optandum? si Laurenti custodit in agro

Conductas 34 Corvinus oveis? ego possideo plus

35 Pallante, & 36 Licinis. Expectent ergo Tribuni:

Vincant divitiæ: 37 sacro nec cedat bonori,

Nuper in hanc urbem pedibus qui venerat 38 albis.

Quandoquidem inter nos sanctissima divitiarum

Majestas, et si 39 sancta pecunia templo

Nondum habitas, nullas nummorum ereximus aras

ut colitur Pax, atque Fides, Victoria, Virtus,

Quæque salutato 40 crepitat Concordia nido.

Sed cum 41 summus honor finito computet anno

Sportula quid referat, quantum rationibus addat:

Quid facient 42 comites, quibus hinc toga, calcens

hinc est,

Et panis * fumusq; domi? 43 densissima centum

Quadranteis lectica petit, sequiturque maritum

Languida, vel prægna, & circumducitur uxor.

Hic petit absenti, nota jam callidus arte,

44 Ostendens vacuum, & clausam pro conjuge sellam,

45 Galla mea est, inquit, 46 citius dimitte, moraris?

47 Profer Galla caput. 48 noli vexare, quiescit.

Ipse dies pulchro distinguitur ordine rerum.

49 Sportula, 50 deinde forum jurisq; peritus Apollo,

Atque triumphales, inter quas ausus habere

- 30 ⁵¹ Nescio quis ⁵² titulos *Aegyptius*, atq; ⁵³ *Arabarches*:
 Cujus ad effigiem ⁵⁴ non tantum *mei* res fas est.
 Vestibulis abeunt veteres, ⁵⁵ lassiq; clientes,
 Votaq; deponunt, quanquam longissima *cœne*
 Spes homini. caules ⁵⁶ miseris, atq; ignis emendus.
 35 ⁵⁷ Optima sylvarum interea, pelagiq; vorabit
 58 Rex horum, vacuisq; toris tantum ipse iacebit.
 Nam de tot pulchris & ⁵⁹ latissimis orbibus & tam
 Antiquis, ⁶⁰ una ⁶¹ comedunt patrimonium mensa.
 Nullus iam parasitus erit. sed quis feret istas
 40 ⁶² Luxuriæ sordes? ⁶³ quanta est gula, quæ sibi: ⁶⁴ totos
 Ponit apros, animal ⁶⁵ propter convivia natum?
 66 Pœna tamen præsens, cum tu ⁶⁷ deponis amictus
 Turgidus, & crudum pavonem in balnea portas.
 68 Hinc subitæ mortes, atque intestata senectus.
 45 ⁶⁹ It nova nec tristis per cunctas fabula *cœnas*:
 Ducitur ⁷⁰ iratis plaudendum finis amicis.
 71 Nil erit ulterius quod ⁷² nostris moribus addat
 73 Posteritas: eadem cupient, facientq; ⁷³ minores.
 Omne in ⁷⁴ præcipiti vitium stetit. ⁷⁵ utere velis:
 50 Totos pande ⁷⁶ sinus. Dicis hic forsitan, unde
 Ingenium par materię? unde illa ⁷⁷ priorum
 Scribendi quodcumque ⁷⁸ animo flagrante liberet
 79 Simplicitas, ⁸⁰ cuius non audeo dicere nomen?
 Quid refert, dictis ignoscat ⁸¹ Mutius, an non?

onerare. 51 Post longam cœne expectationem. 52 Spe cœne recte frustratis. 53 Optimas
 feras, & delicatissimos pisces. 54 Dives patronus. 55 Mens vel patinis. 56 Ad quam domi-
 nus & conjux soli accumbunt. vel, sola, nemine ad cœnam vocato. 57 Absentium tantis epulis
 patria bona. 58 Luxuriose sibi, amicis sordide. 59 Istius divitis & ejusmodi multorum. 60 In
 Romanorum apparatis convivijs integer apponi solebat aper. 61 Quod multis sufficeret.
 Solidum aprum, Romanorum prius in epulis apposuit P. Sordilius Rullus. Plin. l. 8. c. 5. 2.
 62 Nec tamen impunè beluaria. 63 Balnea ingrediturus portas pavonis carrem omnium difficil-
 limæ concoctionis. 64 Ex nimia repletionē & cruditate dum in balnea descendis. 65 Divulga-
 tur rumor de tua morte per omnia convivia. 70 Quibus intestatus, nihil reliqueris. 71 Nil
 sceleris aut vitij restat, quod — 72 Perditis ac pessimis. 73 Posterī nec pejora excogitare po-
 terant. 74 Stat in summo, ut alterius ascendendi non possit. 75 Poeta se ad scribendum incitat.
 Immitte rudentes, pande vela, ac si quando alias, toto ingemo vehere. Plin. epist. 4. l. 8. 76 Ve-
 lorum, Metaph. 77 Græcorum Comicorum & Lucilij. 78 Ira & odio adversus vitia & vitiosos.
 79 Libertas, quæ simpliciter sine velamento aut ambage loquitur quod sentit. *simplicitas*,
 qualis illa Lucilij qui nominibus viventium magnatum non pepercit. addit ergo — 80
 — Hemistichium Lucilij, Cuius non audeo dicere nomen 81 Mutius Albutius quem intestatus
 est Lucilius. Pers. Sat. 3. Te Lape, te Meti.

51 Crispinus, uti
 volunt interpretes.
 Cum vero neque
 constet de regimine
 nec statua Crispini,
 magis præpendo
 in sententia. Alciati,
 ut sit Tib. Alexander
 qui regerat AEGyp-
 tum ipse eiuſdem na-
 tionis, teste Tacito l.
 hist. c. vii astipulator.
 Euseb. l. 2. Hierony-
 mus tamen Iose-
 phum a Iudæis crea-
 tum ducem intelligi
 vult, cui postea prop-
 ter ingenium, virtu-
 tem, & vaticinium de
 Imperio Vespasianus
 statum dedit tri-
 umphalem.

52 Imaginem.
 53 Arabis præse-
 ctus mollis & deli-
 batus, vel, servorum
 ex Arabia summus.
 Turneb. legit Ala-
 barches, quem vide
 a l. lib. 2. c. 8. & Ero-
 dorus 4. l. Misc. c. 2.
 ex Iustiniani edictis,
 & Iosepho. legit
alabastrum,
 male credo. ut sit
 scripturæ magister,
 ab *alaba* quod
 Hesychio teste est
 aramentum.

54 Sed & alvum ex-

82 Licet quidem, respondet monitor, Lucilio libere invehi in scelera & flagitiosos, nondum inhibita a tyrannus libertate, sed sic notari Tigell. vel alium quemlibet imperatori gratum. D. Tigellino, supra ad v. 58.

83. Indutus tunica molesta ex sparto, pice & bitumine illito, ardebis, vide Sat. 3. v. 23 c. Brodum Miscellan. 2. l. 9. c. & Sigonium de iudiciis. 3. l. 15. c.

84 Fixo gutture ne se curarent, sic Plin. in Panegyrico, Contigit desuper in turri delatorum suspensa ora, venterque servantes & Suetonius de Vitellio c. 19. reducto coma capite, cum mox solent, atque etiam mento mucronis gladio subiecto, ut visendum praebere facimus, neque submissere, vel vincto impacto. Sen. 3. de ira. circumnati defixu corporibus ignes. Vbi alii legunt, defixis corp. & ita sulcus est ipsa fossa.

Lipsum ibi. 85 Lippus in hoc citato legit ex vet. cod. Et latum mediam sulcum adducit arenam. ut sulcus sit in media arena, qua defossi & ad palum defixi cremabantur vivi, sicut proximo adnotatum est. Verum ad necis adacta vel spontanea necessitatem reductis scrobes vel ab aliis vel ab ipsis preparari solent, forte ad evitandum casum aequiorum in ipsa morte.

Huiusmodi scrobem Niger tribunus Flavio Veiano affodi in proximo agro iussit. Tacit. 14. Annal. Carnifices Alexandri duxerunt latrone. Dicitur etiam Philostratus in vita Apollonii. l. 5. c. 8. Libeo apud Appianum. 4. l. bel. civil. Εὐδὴν ὀρυγέτω. Sic Nero sibi scrobem coram fieri dimensus ad corporis sui modulum imperavit. S. eton. c. 49. Ner. 86 Ergo, inquit P. Tigellinus qui, &c. vide supra 67. v. 87 Lethalem herbæ venenosæ succum. 88 In lectica alte erectus suffultus pulvinis pluma delicatissima stratis. 89 Vbi vero Tigellinus, vel cuiusmodi quispiam, dicit monitor, obuiam tibi fiet. 90 Tutius epico carmine historias scribes & verba, ut Virgilius certamina Aeneæ & Turni, Rutulorum ducis. 91 Allectum ad Nisum vel Argem uti committebantur paria in motu, quæ arena vel uti committebantur arte expendenda in oedeo, theatro. In concilio publico, ubi Achille percussus. 92 Ab Hercule. 93 Qui quantum profectus dum se inclinaret, vas cum dictam capiet. 94 Metu & conscientia scelerum. 95 Præquam classicum canas & Satyricon distingat stylum. 96 Pugnae commissæ feræ prenitentia. 97 Quoniam itaque sciri experiar quid sit in mortuos. 98 In vultu Flam. & Lat. nobilium vultus & reliquis

82 Pone Tigellinum: 83 tādā lucebis in illā, Qua stantes ardent, qui 84 fixo gutture fumant, 85 Et latum media sulcum diducit arena.

86 Qui dedit ergo tribus p. truis 87 aconita, vehatur

88 Pensilibus plumis, atque ill. ne dispiciat nos?

89 Cum veniet contra, digito compesce labellum:

Accusator erit, qui verbum dixerit, hic est.

90 Securus licet Aeneam, Rutulumq; ferocem

91 Committas: 92 nulli gravis est percussus Achilles,

Aut multum 93 quaesitus 94 Hylas, urnamq; secutus.

Ense velut stricto, quoties Lucilius ardens

95 Infremuit, 96 rubet auditor cui 97 frigida mens

Criminibus, tacitā sudant præcordia culpā. (est

Jade ira, & lacryme: 98 tecum prius ergo voluta

Hec, animo, ante tubas: 99 galeatum sero duelli

Pœnitet: 1 experiar, quid concedatur in illos,

Quorum 2 Flaminiā tegitur cinis atque Latīnā.

SATYRA II.

Reprehendit hypocrisin in Philosophis, Iudicibus, Sacerdotibus, Ducibus, Nobilibus: qui omnes impii de inferorum supplicijs sententes, victores ipsi à victis gentibus corrumpuntur, necnon alios corrumpunt.

Vltra² Sauromatas fugere hinc libet, & ³ glacialem

⁴ Oceanum, quoties aliquid de moribus ⁵ audent

⁶ Curiosi simulant, & ⁷ Bacchanalia vivunt.

⁸ Indocti primum: quanquam plena omnia ⁹ gypso

¹⁰ Chrysiippi invenias nam ¹¹ perfectissimus horum est,

Siquis ¹² Aristotilem similem, vel ¹³ Pittacon emit,

* Et iubet ¹⁴ archetypos ¹⁵ pluteum servare ¹⁶ Cleanthas.

Fronti nulla fides. quis enim non ¹⁷ vicus abundat

¹⁸ Tristibus obscenis? castigas turpia, cum sis

¹⁹ Inter ²⁰ Socraticos notissima ²¹ fossa ²² cinedos.

Hispida membra quidem, & dura per brachia setae

Promittunt ²³ atrocem animum: sed podice ²⁴ levi

Caduntur tumide, ²⁵ medico vidente, ²⁶ mariscæ.

Rarus sermo illis, & magna ²⁷ libido tacendi,

²⁸ Tanquam celebrantes Bacchanalia, omnium scelerum seminarium. ²⁹ Lin. 4. 9. ³⁰ Appropinquat inde. ³¹ Statua gypsea. ³² Stoici & in Dialecticis acutissimi & acerrimi. ³³ Ironice. vel Stoicorum perfectissimus haberi vult. ³⁴ Imaginem Aristotelis vel Pittaci sapientis.

* Ordo est. iub. plut. ser. arch. Cle. ³⁵ Primigenios & originales typos ad vivam imaginem formatos. ³⁶ Armarium, museum. ³⁷ Imagines Cleanthis Philosophi, diligentissimi & aliorum Philosophorum. ³⁸ In urbe. ³⁹ Hypocritis fronte severis, vita turpibus. ⁴⁰ Pathicus lentina. ⁴¹ Syne. noris. pathicus. ⁴² Cin. & draucus, qui tamen Socratis sanctimoniam, & disciplinam præ se ferunt. & ipse Socrates male audiebat nomine mascalcoris. Lucian. *Sim. megalis de*

ἀλλὰ δὲ ἰσοπλάς λόγος θ. & ἰσινίης Firmicus. l. 7. c. 14. Petron. Theodoretus, Tertullianus, Cassianus, Lucilius apud Nonnium. Sunt tamen qui legi volunt *Socraticos*. à Socrate Poeta Marathonensi, qui primus scripsit cinædica, de quo Suidas & Strabo. ⁴³ Grauem & tenerum. *Αἰὼς ἰσοπλάτος*. Vide Persii Sat. 4. vel l. 40. Claudian. Epigr. 10. 23 Vt qui sciat vlcera hæc ex turpitudine constare esse, & iussa incidi, vt ad eandem redens. ⁴⁴ Vlcera ex atropitu nata, vt hic in pathicijs, alijs ijs qui nudo equo insident. vt Martial. ep. 16 l. 14. quæ à similitudine quam habent cum ficu quam mariscam appellant, dicuntur: vt Græc. ἰσοπλάτος.

⁴⁵ Voluntas & speciosum silentij studium,

¹ Ad barbaras & remotissimas usque gentes rapidâ fugâ me conierre malam, quàm hic Romæ degere, ubi ficti Philosophi verbis quidem præ se ferunt continentiam, vitâ vero & moribus flagitiosissimi sunt & impiorissimi.

² Europæ atque Asiæ varias boream incolas. *Raffer & Tartary.* ³ Septentrionalem. ⁴ Mare ab omni celer, & iudicij, fluere.

⁵ Sop. differere aut præcipere.

⁶ Continentiam. ⁷ M. Carij vari singulis & optimi.

Atque

25 Crine Stoicus.
Stoici autem ad cu-
tim tondentur, ut
coma brevior esset
supercilio.

26 Tolerabilis
simpliciusque facit
Peribonius.

27 Insignis ille ci-
nereus, turpitudinem
palam professus.

28 Hujus vitia non
malitiae sunt, sed fa-
tis imputo, vel crasi,
sua potius *αλαστία*

imo *αλαστία*,

ut Pers. 3. de Natta,
sed super his vitiis.

29 Morb. animi i.
vitia, & levitatem,
vel etiam eo poris
morb. se. maris. ut
supra vers. 13.

30 Sed illi longe
peiores qui talia (i.
ex impetu percontan-
ti) vitia increpant.

31 Gravidus, se veris
quæ Herculem Pro-
dici illi in via (ut
est apud Xenophontem
δομῆμα 8.)
deceant, vel grandis
& magnificis,
qualia usqueparet for-
tis ille Hercules.

32 Stoice pithice, egon te cer. i. clunes agitantem, verebor? inquit Varil. vir notissimæ infamiz.

33 Tib. & Caium, qui tribuni, dum reducere leges agrarias conarentur, ipsi oppressi sunt exli-
que. 34 Quis ros omnia confundat & exclamet, *O cælum, o terra, o maria Neptunia!*

35 Qui furtis & rapinis Siciliam spoliavit, notissimus ex Ciceronis in eam actionibus.

36 Qui interfecit P. Clodium, notus item ex Cic. 37 Nobilis adulterio Cæsaris uxoris,
Germanique sororis incestu. 38 Conjuratores in Kemp. 39 Proscriptionis tabulam.

Sylla. 40 Cæsar, Pompeius, Crassus, & Augustus, Lepidus & Anton. us, qui idem fecere quod
41 Aliorum rigidus censor. Nescite hos (inquit Plin. epist. 2. l. 8.) qui omnium li-
bidosos servos: se aburum vitiis insistentur, quasi invideant: & gravissime puniunt, quos

maxime induitur? 42 Tragicæ argumenti, tragicæ digno. 43 Clodius Imperator
pareret. cum verò Iuliam nominet, idque nuper factum dicat, intelligit de Domitiano, qui Iuliam

Titi Vespasiani filiam alteri nuptam corrupit, eique coacta conceptum à se abigere, mortis
causa exitit. Sueton. Domitian. c. 21. 44 Iuliam contra adulteros, & alteram qua interdictum

maritus. 45 Dijs adulteros. 46 Fœtus immaturos, embryones, deformes instat. De-
mon. qui hoc vitiis insistentur, extreme vitiosi. 48 Hypocritas, cuiusmodi erat M. Aem. Scau-
rus, qui hoc vitiis insistentur, vicissim oburgant. 50 Hypocritas. 51 Severum. 52 Mulier

53 Vers. 30 leges amaras.

Ad quem 54 *subridens*: 55 *Felicia tempora, quæ te*
Moribus opponunt, 56 *habeat jam Roma pudorem*,
 57 *Tertius e cælo cecidit Cato. sed tamen unde*
Hæc emis, hirsuto spirant 58 *opobalsama collo*
Quæ tibi? ne pudeat dominum monstrare tabernæ.
Quod si 59 *vexantur leges, ac jura: citari*
Ante omnes debet 60 *Scantinia. respice primum*
 5 *Et scrutare viros. faciunt hi plura:* 61 *sed illos*
Defendit numerus junctæque umbone phalan-
ges.

Magna inter molleis concordia. non erit ullum
Exemplum in nostro tam detestabile sexu.

62 *Tædia non lambit Cluviam, nec Flora Catullam.*

63 *Hippo subit juvenes, & morbo pallet* 64 *utroque.*

Nunquid nos agimus causas, civilia jura

Novimus, aut nullo strepitu fora vestra movemus?

Luctantur 65 *paucæ, comedunt* 66 *coliphia paucæ,*

Uds lanam trahitis, calathisq; peracta refertis

67 *Vellera; vos tenui* 67 *pregnantem stamine fusum*

68 *Penelope melius, levius torquetis* 69 *Arachne:*

Horrida quale facit residens in 70 *codice* 71 *pelle.*

Notum est, cur 72 *solo* 73 *tabulas impleverit* 74 *Hister*

Liberto, dederit vivus cur multa 75 *puella.*

60 *Dives erit, magno quæ dormit* 76 *tertia lecto.*

Tu nube, atque tace. 77 *donant arcana cylindros.*

De 78 *nobis post hæc tristis sententia fertur.*

Dat veniam 79 *corvis, vexat censura* 80 *columbas.*

63 Cinædus quispiam. 64 Agendo & patiando. 65 Navia enim in prima Sat. figit aprom, & in sexta sunt quæ in theatris luctantur. 66 Luctatorum cibos seu panes, vide quæ ad Martialis ep. 66. l. 7. n. 67 Gravidum; intumescens filo. 68 Vlyssis uxore, quæ procos tellæ, quam nocte retexebat, decepit. 69 Puellâ Lydiâ, à Pallade, quam in certamine rectoris artis provocarat, victâ & in araneam versâ. 70 Ligneo stipite quem alligatum servi qui deliquerant trahabant, cuique infidebant. Angl. alog. 71 In adulterio cum domino deprehensa, & perpetuo Ianificio damnata. Quasillaria. 72 Ex asse herede constituto. 73 Testamenti tab. 74 Hist. Pacuvius, dives infamis, de quo Sat. 12. v. 128. 75 Vxori ut taceret, liberti cum marito scelus. 76 Cum marito & dranco. 77 Mariti molles uxoribus, ut taceant, dant lapillos pretiosos ad ornatum & oblongos in modum cylindri, in aures, uniones ovalis formam habentes. Plin. de Beryllis. l. 37. c. 5. Solin. Polyhistor. 64. 78 Miseris molierculis. 79 Castigatio morum ignoscit vi-
 torum malorum nequitia, vexat mulierum simplicitatem, alij polypos. magis quam nasuti
 corvos intelligi ferunt, volunt. 80 Simples & infirmas mulieres.

81 *Fugerunt*

54 Ait Laronia sub-
 ridens.

55 Ironice.

56 Vereantur Ro-
 mani peccare te præ-
 sente, ut quondam
 Catone in Floralib.

57 Tertius morum
 gravis castigatores,
 adjectus Censorio
 & Uticensi.

58 Plinio oleum
 Balsaminum ab
 opobis, i. succus &
 βάλανος, à

107772

i. princeps olei.

59 Excitantur ne
 dormiant. ut ver. 37.

60 In pædicones
 lata, dicta à C. Scan-
 tinio qui Marcelli
 filium de stupro ap-
 pellavit. Val. Max.

l. 6. c. 1. quavis au-
 tem leges plerumque
 habent nomen ab
 eis qui tulerunt, non
 raro item à damna-
 tis ut Laia à Laio

qui primus omnium
 intulit stuprum Chry-
 ippo Pelopis fil.

61 Verum illi se
 forsan ita turos
 credunt, quod plures
 sunt, numero se. peg-
 nantes, & se invicem
 tutantur facta quasi
 restudine

συνάκτις οὐτος.

62 Ipse meretrices
 non tellant.

Et magno cratère deam, sed 99 more sinistro
Exagitata procul non intrat fœmina limen.

Solis ara deæ maribus patet. ite profana,

Clamatur: nullo gemit hâc tibicina cornu.

* Talia 1 secretâ coluerunt * Orgia tadâ

2 Cecropiam soliti 3 Baptæ 4 lassare 5 Corytto.

6 Ille supercilium madidâ fuligine * tactum

7 Obliquâ producit acu, pingitq; trementeis

Attollens 8 oculos: 9 vitreo bibit ille Priapo,

10 Reticulumq; comis auratum ingentibus implet,

Cœrulea indutus 11 scutulata, aut 12 galbana rafa,

13 Et per Iunonem domini iurante ministro.

14 Ille tenet speculum pathici gestamen Othonis,

Actoris Arunci spoliū: quos 15 ille videbat

Armatum, cum iam tolli vexilla iuberet.

16 Res memoranda novis annalibus, atque recenti

Historiâ, speculum 17 ciuiliis sarcina belli.

18 Nimirum summi ducis est occidere Galbam,

Et curare cutem summi constantia ciuis:

99 Contratio rita,
autis scilicet for-
minis, ut in 100

juuvenalis

excluduntur matres,
ita ut vera sit illa
Erymologia Apol-
lonij interpretis,
Orgia dicta

100 101 102 103

quod proliani are-
antur a sacris, utcum-
que alij cedunt

104 105 106 107

forore Bacch. 108, alij

109 110 111 112

montibus in qui-
bus celebrantur,

113 114 115 116

* Neque minore
cum turpitudine,

117 118 119 120

scelere & impudi-
citiâ, celebrantur

121 122 123 124

hæc Minervæ Quin-
quaginta, quæ no-
mina illa sacra

125 126 127 128

Coryttia à Thraci-
bus recepta colun-
t Athenis sacer-

129 130 131 132

dores Dæ Corye-
tus, Baptæ dicti: aut Romæ quondam apud nos Bacchanalia omnium flagitiorum seminari-
um. 1 Nocturnâ vel mysticâ facie. 2 Atheniensem à primo Athenarum Rege. 3 Sacer-
dotes molles & effeminati dæ Coryttus, in quorum lasciviam scripsit Eupolis comediam
Baptas. 4 Ad lassitudinem saltare, vel fictam dæ personam lassare. 5 E pialtria seu
saltatrice deam impudentiæ. Politiani Miscell. cap. 10. 6 Alius supercilia denigrat. Tanta
est decoris affectatio ut tingantur oculi quoque, inquit Plin. l. 11. c. 37. Oculos eiusmodi
Hieronymus vocat, *orbis sibiio fuliginatos*. ut imminerent frontes limbis, fuligine oculos
obumbrarent. Arnob. l. 2. adv. gent. & nigrum illum pulverem quo ciliorum exordia produ-
cuntur. Tertullian. de habitu mul. * Alij *stucium*. 7 Calamistio. Ang. *A Crispus pin*,
acu crinali. Apuleio. 8 Genas vel pilos oculorum, vel ipsa supercilia. 9 Non secus ac im-
pudica ac libidine efferata mulier, quæ ex pene è vitro facta bibit. 10 *A Co se or fall*.
11 Vestimenta plurimas scutularum formas habentia, quales cernuntur in araneorum telis.
12 Subalba à flore galbani ferulæ in Syria, cuius succus notus, vel galbana. i. cœrulea vesti-
menta rafa quæ pilis & villis carent. 13 Ipso serpo in tantum molli, ut iuret (more do-
mini sui) per Iunonem, quod mulieres faciunt: uti viri per genium suum, Iovem, Herculem,
&c. sic Quartilla apud Petronium: *Iunonem meam iratum habeam*, si &c. 14 Alius habet spe-
culum quod gestarat Otho Imperator, instar hastæ, vel quo munere Othonis gloriatur iste ex-
quæ insolenter ac Turnus hastâ Actoris Arunci apud Virg. 12. AEn. 15 Ot. 16 Ironicè,
17 Inter Othonem & Vitellium. Nec deerant (inquit Tacitus de hoc ipso bello) qui ambitio-
ne stolidâ luxuriosos apparatus conjugiorum, & irritamenta libidinum, ut instrumenta belli,
mercarentur. 18 Parum compungunt inter se hæc Othonis qui veluti sortis ac summus
ciuvis curavit Galbam interficiendum, simul cum Vitellio de palatio & imperio Rom. di-
micavit: idemque mollis se quotidie rasis & pape lacte asuino madido faciem perpoluit.
Sueton. Otho. 12. c. Sed, non erat Othonis mollis & corpori similis animus, inquit Ta-
citus. 1. hît.

19 Oppidi inter Ve-
ronam & Cremonam, ubi Othoniani
& Vitelliani victi.
Ipse Otho, qui ma-
lis consilij autori-
bus obaudiens Brix-
ellum concesserat,
accepto clavis nun-
cio, civilis belli odio
se interemit.

20 Cuiusmodi mol-
litiem in speculo &
facis sibi, quamdiu
bella exercebant,
regarunt luxuriosis-
simæ illæ Reginæ
Babyloniz &
Ægypti.

21 Victa navali
prelio ad Actium.
22 Inter hos mol-
les, sacerdotes Flavi-
ales in collegio Al-
bano, supra ad v. 26.
23 Turpis libertas
hermonis, qualis est
inter Gallos deæ
Phrygiæ sacerdotes,
semiviros inhone-
stos & obscenos.

24 Lascivæ & disso-
luta.

25 Numine affla-
tus, furij corruptus.

26 Gula, vel etiam
votis.

27 Gula & vitij
dignus qui huic tur-
pi collegio præ-
esset. Dignum pa-
tellâ operculum.

28. More sacerdotum Phrygiæ deæ. 29. Quæ ijs muliebria patientibus nulli est usus. 30. Lapidæis vel testâ Samiâ, ad imitationem Atis pueri Cybele dilecti. 31. Penem, virilita. 32. Nobilis. 33. Dotis nomine. 34. Aut certe tubicini. 35. Nuptiales & dotales. 36. Acclamatum est; *Feliciter cedant nuptiæ*. E formula gratulationis bonique ominis, Sen. Epist. 67. 37. Posita est. ut in prima Satyra, *Sporula sedet*. vel, multi cœnantes sedent. 38. Gracchus. 39. Cornicinis aut tubicinis. 40. Qui spurcissimos hos mores corrigat. 41. Qui inspectis harugarum. hostiarum extis porteata hæc expiet. 42. Monilia interpretatur Servius, 1. AEnid. ego fimbrias exposuimus. Anglice *garbs or laces*, quas mulieribus aureas indultas testatur Valer. lib. 5. cap. 2. 43. Velamenta lutea vel rubra, quibus tegi, novis nuptis mos esset dignosci. mox not. 44. Vnus è Salij. i. e. Martis sacerdotibus qui ancilia collo- suspensa lenebat, saltando sudans. 45. Scutis ancilis. i. e. Martis sacerdotibus qui ancilia collo- primum è collo decidisse fertur. oraculo edocti Romani ibi fore perpetuum imperium si hoc pater Romæ, qui urbem Romanam condidit, 46. Rudibus primum & agrestibus.

19 *Bellriaci in campo spoliū affectare Palati,
Et pressum in faciem digitis extendere panem.*

20 *Quod nec in Assyrio pharetrata Semiramis orbe,*

21 *Mæsta nec Actiacâ fecit Cleopatra carinâ.*

22 *Hic nullus verbis pudor, aut reverentia mensæ:*

23 *Hic turpis Cybeles & 24 fracta voce loquendi*

Libertas, & crine senex 25 phanaticus albo

Sacrorum antistes, varum ac memorabile magni

26 *Gutturis exemplum, 27 conducendusq; magister.*

*Quid tamen expectant: 28 Phrygio quos tempus
erat jam*

*More 29 supervacuam 30 cultris abscindere 31 car-
nem?*

*Quadringenta dedit 32 Gracchus sestertia 33 dotem
Cornicinii, 34 sive hic recto cantaverat ære.*

Signate 35 tabulæ: 36 dictum feliciter. ingens

*Cœna 37 sedet: gremio jacuit 38 nova nupta 39 ma-
riti.*

*O procures, 40 censore opus est, an 41 haruspice
nobis?*

Scilicet horreres, majoraq; monstra putares,

Si mulier vitulum, vel si bos ederet agnum?

42 *Segmenta, & longos habitus, & 43 flamea sumit*

44 *Arcano 45 qui sacra ferens nutantia loro*

Sudavit clypeis 46 ancilibus. 47 & pater urbis!

Unde nefas tantum Latij 48 pastoribus? unde

Hæc tetigit, 49 Gradive, tuos 50 urtica nepotes?
 51 Traditur ecce viro clarus genere, atque opibus vir:
 Nec galeam quassas, nec terram cuspide pulsas,
 Nec quereris 52 patri. vade ergo, & 53 cede severi
 Iugeribus campi, quem negligis. * Officium cras
 Primo sole mihi peragendum 55 in valle Quirini.
 * Quæ causa officij? quid quæris? nubit amicus,
 Nec multos adhibet. liceat modò vivere: fient,
 56 Fient 56 ista palàm, cupient & 57 in acta referri.
 Interea tormentum ingens 58 nubentibus hæret,
 Quod nequeunt parere, & 59 partu retinere maritos.
 Sed 60 melius, quod nil animis in corpore juris
 60 Natura indulget. steriles moriuntur, & illis
 Targida non prodest condita pixide 61 Lyde:
 Nec prodest agili palmas præbere 62 Luperco.
 Vicit & hoc monstrum 63 tunicati 64 fuscina Gracchi,
 Lustravitq; fuga mediam gladiator arenam,
 65 Et 65 Capitolinis generosior & Marcellis,
 Et Catuli 66 Pauliq; minoribus, & Fabijs, &
 67 Omnibus ad podium spectantibus. his licet 68 ipsum
 Admoveas, 68 cujus tunc munere retia misit.
 69 Esse aliquos Maneis, & subterranea regna,
 Et 70 contum & Stygio ranas in gurgile nigras,

in acta publica referebant. Iulius Capitolinus in Gordianis & in Aurelio. vide quæ ad
 vers. 83. Satyr. 9. libris actorum spargere gaudes Argumenta viri. 58 Mactulis hisce.
 59 Ne steriles repudientur: liberi enim pignora & vincula conjugij. *Famina cum finis*,
 retinet connubia parva. *Vxorisque decus matris reverentia penat.* Nos Lucina fugit, nec
 pignore nitimur ullo, &c. Claudian. in Eutropium, l. 60 Bene consuluit viris natura,
 ut si maximè velint, tamen non possint in mulieres transformari. 61 Arachne. ferunt (inquit
 Junius) Phisici mulierem sterilem concipere posse, si pyxide inclusam araneam gesserit in
 sinu. Turneb. l. 15. c. 17. de unguentaria aliqua crassa intelligit Lyde, quæ medicamina
 sterilitatem amoventia promittit & venditat. 62 Luperi sacerdotes Februantes nudi per
 urbem discurrebant, hircinæque pelle seriebant palmas mulierum quæ se offerebant hinc
 fecunditatem sperantes. 63 Depositâ nobili togâ, induti tunicâ sine manicis Retiarij
 gladiatoris, qui inermis & in sola tunica pugnabat. 64 Fuscina & reti armatus, Retiari-
 us mirmillionem, cuius galeæ inerat piscis effigies in Amphitheatro captabat, subinde dicens,
piscem peto, non te peto, quid me fugis Galle? 65 Manlijs. 66 Posteris, nepotibus AE-
 milij. 67 Nobilibus in primo subselliorum ordine spectantibus. podium autem locus in
 Theatro Orchestræ proximus. 68 Prætorum qui munera gladiatoria exhibet. Munerarium.
Alii intelligunt Neronem, alii Domitianum. 69 Hinc verò hæc oriuntur scelera, quod inferos,
 fabulâ esse aniles credant omnes. 70 Quo Charon ratem subigit.

49 Mars à gradiendo
 in bello ultio citro-
 que, vel à *regesim*
 hastam vibro.

50 Libidinis pruri-
 tus.

51 In Matrimonium
 Doriphoro liberto,
 sicut ipsi Sporus, ita
 ipse denupit, vocos
 quoque & ejulatus
 vim patientiam vir-
 ginum imitatus.

Suet. Nero. 30. c.

52 Apud patrem

Iovem.

53 Recede à Cam-
 po Martio levero,
 quod in eo fiebant
 comitia, exercitia
 militaria, & olim
 judicia.

* *diagonalis*

hæc.

55 In porticu vel
 Templo Quirini, i. e.
 Romuli.

56 Marium inter se
 sponsalia & nuptia.

57 Publico decre-
 to, ut illa quæ in
 libros actorum refe-
 runtur, tanquam res
 memorabiles, & quæ
 ratæ ac legitimæ
 sint, vel liberos ha-
 bere cupient, quos
 patres profecti

Atque

71 Infantes qui
nondum qua.rimi
in balneis non la-
uantur quadrante.

72 Scipiones qui in
Hispania perierunt,
vel Africani maiores
& minor.

73 306 Fabii à Ve-
ontibus ad Cere-
ram flu.interepti
& cxi.

74 In Appulia ab
Annibale.

75 Animæ viro-
rum in bello ex-
form.

76 Turpis & non-
Aroh, canino si
nunc sunt animæ.

77 Veli iplo visu
contaminati.

78 Ignis ad expor-
gandum, & —

79 — Aquæ ex af-
pergillo Laureæ.

80 Et tamen tradi-
citur omnes illos,

ad intero, redditori
apud iudices vitæ

rationem, & visu-
que in visu non

credidimus vera,
pendetque ho- a

verum 154. supra.

81 Hydrum, & —

82 Insulas xxx. à Septentrionali parte Britannix à Claudio Imperatore adiectas Rom. im-
perio. 83 In Salsitio æstivo. 84 Nos Romani his vitiis victi sumus, quæ barbari illi
quos armis vicimus non agnoscunt. 85 Qui tamen aliqua occasione ad nos commeant, a nobis
corruptelam merum sibi contrahunt & in suam patriam referunt. ut ille Zalates qui obfes
huc ex Armenia datus se exposuit libidinoso tribuno. 86 Ironice. 87 Si diutius hic morentur,
omittent & eruent cum patriis armis, cultellis, frænis & flagellis, quibus vti fuerant domi in
& diis venationum & exercendorum equorum, & vestitu, Bracis quæ Phrygiis, Lydis, Persis
August.) mores etiam patres simplices & honestos, atque vna cum Romano cultu mores
ostentatos (qui prætextam param decet) domum referent. 88 Maioris Armeniæ
urbem iuxta Araxem flu. sitam.

Atque una transire vadum tot millia cymbæ,
Nec pueri credunt, nisi 71 qui nondum ere lavan-
tur.

Sed tu vera puta. Curius quid sentit, & ambo

72 Scipiada? quid Fabricius, manesq; Gamilli?

Quid 73 Cremera legio, & 74 Cannis consumpta iu-
ventus,

Tot 75 bellorum animæ? quoties hinc 76 talis ad illos

Vbra venit, cuperent 77 lustrari, si qua darentur

78 Sulfura cum tædis, & si foret 79 humida laurus.

80 Illic heu miseri traducimur. arma quidem ultra

Littora 81 Iuuerne promouimus, & modò captas

82 Orcudas, ac 83 minimâ contentos nocte Britannos.

Sed 84 quæ nunc populi sunt victoris in urbe,

Non faciunt illi quos vicimus. 85 & tamen vnus

Armenius Zalates cunctis narratur ephebis

Mollior ardenti sese indulgisse Tribuno.

86 Ad pice quid faciant commercia: venerat obfes.

86 Hic sunt homines nam 87 si mora longior urbem

Indulgit pueris, non vnquam deerit amator:

Mittentur braccæ, cultelli, fræna, flagellum,

Sic prætextatos referunt 88 Artaxata mores.

SATYRA

SATYRA III.

Inducitur Vmbritius aruspex, poetæ causas reddens eum
 Baias migrat à Roma, in qua per Græcorum aliarum-
 que gentium, quæ in urbem confluxere, adulationes,
 dilationes, veneficia, aliasque malas artes, ut & rui-
 nas, incendia, pauperum contemptum, vim & latro-
 cinia, honesto civi in urbe non sit locus.

Quamvis digressu veteris ¹ confusus ² amici,
 Laudo tamen ³ vacuis quòd sedem figere ⁴ Cumis
 Destinet, atque ⁵ unum civem donare ⁶ Sibyllæ.

⁷ Ianua ⁸ Baiarum est & gratum litus amœni
 Secessus. ego vel ⁹ Prochyta præpono ¹⁰ Suburræ.

Nam ¹¹ quid tam miserum, tam solum vidimus, ut non
 Deterius credas, horrere incendia, lapsus
 Tectorum assiduos, ac mille pericula seræ
 Urbis, & ¹² Augusto recitanteis mense poetas?

Sed dum ¹³ tota domus rhedâ componitur una,
¹⁴ Substitit ad ¹⁵ veteres artus, ¹⁶ madidamque Ca-
 penam: *P. Sebastian.*

Hic, ¹⁷ ubi nocturnæ Numa constituebat amica.

Nunc ¹⁸ sacri fontis nemus, & delubra locantur

¹⁹ Judæis: ²⁰ quorum cophinus fœnumq; supellex.

Omnis enim populo mercedem pendere iussa est

²¹ Arbor, & ejectionis ²² mendicat sylva Camœnis.

²³ In vallem Egeriæ descendimus, & speluncas

Dissimiles ²⁴ veris. quantò præstantius esset

²⁶ Numen aque, viridi si margine clauderet undas

vacat per intensum fervorem, poetæ mali importunâ recitatione obvios enecant. Emphaticè
 quasi hoc omnium sit miserissimum. ¹³ Supellex & facultates Vmbritij. ¹⁴ Vmbritius expo-
 situs rhedam ¹⁵ Romuli vel Horationum, in memoriam victoriæ erectos. *vel*, artus aquæ-
 ductuum qui illic erant. ¹⁶ Propter fontes & aqueductus, qui in propinquo illius portæ
 sunt. ¹⁷ Vbi constitutum Egeriæ denunciabat, *vel* ubi constituebat simulatum congressum
 loquendi tempus cum Nympha Egeria. ¹⁸ Lucus Aricinus, fons, & delubra Musæ à Numa
 sacra. ¹⁹ Urbe à Domitiano pulsus. ²⁰ Quibus vas ex virgultis & fœnum est universa
 supellex. ²¹ Ad quam jumentum ligari posset. *vel* sub cuius umbra quiescere licet
²² Indæi sylvam incolentes mendicant, ejectionis Camœnis quibus factum erat nemus cum delu-
 bro. ²³ Ego & Vmbritius in Aricinum locum descendimus. ²⁴ Illis naturalibus & simplicibus,
²⁵ Fœgis, nullus n. fons numine vacare credebatur,

¹ Perturbatus, thi-
 stis sum.

² Vmbrij aruspici-
 cis ejus temporis
 periti.

³ Non ita civium
 plenis.

⁴ Campaniæ civitas
 te antiquissima.

⁵ Se addere civem.

⁶ Quæ Cumis facel-
 lum habuit.

⁷ Roma profici-
 entibus per Cumas
 iter est, & tanquam
 introitus ad Baias.

⁸ Urbis in Campa-
 nia amoenissima.

⁹ Insulam in littore
 Campano.

¹⁰ Vico Romæ tele-
 berrimo.

¹¹ Quid alibi tam
 miserum neque alijs
 admistum malum,

quo Romæ non sit
 deterius? *vel* quid
 fuit tam miserum

atque unice horren-
 dum, quo nequid
 miserius contingat,

non metuas?

¹² Quo, ubi cæteris

emphaticè

Herba,

26 Naturalem.

27 Arte posita
marmora.

28 Ita incipit Vmb.

29 Atque eadem
eras teret. i. immi-
nuer aliquid de exi-
guis.

30 Comas quo
Dæd. è Creta fugit.

31 Dum Parcarum
uni superest filium
vitæ mez quod
torqueat.

32 Excedamus pa-
triam.

33 Adulatores olim
cornicines, nunc Ro-
mæ publicani.

34 Candida de ni-
gra, & de candenti-
bus atra. Falsa in ve-
ra, vitia in virtutes.

35 Reficiendam.

36 Aquam venalem,
vel è fluminibus
vectorijs lucrum.

37 Portuum vesti-
galia & stationis
pretium.

38 Cloacæ vel la-
cunæ sordes expur-
gandas.

39 Sub hasta fixa,
quæ publicæ audi-
onis nota est, servi
caput venale expo-
nere.

40 Art. & Catu.

41 In muneribus
gladiatorijs per mu-
nicipia, buccas &
Scuræ, canarum
aspectatores, asse-
clæ, parasiti, bucel-
larij, buccinas loca-
bant.

42 Ipsi ad opes præ-
vecti & præfecti

nunc edunt gladiatoria. Neque enim citra census adeoque personæ rationem datum est jus
edendi publice munera. Extat apud Tacitum, 4. Anna. S. C. tum quo cantum, Ne quis gla-
diorum munus ederet, cui minor quadrigentorum millium res esset. 43 Quod signum est
vultu populum interfici victimæ: uti contra, pressus pollex, nota erat populi intercedentis pro-
piti. 44 Cum populi applausu. 45 Purgandas
46 Vt futura canam Astrologus.
47 Victimarum exta in quo, rubetorum tamen exta ad
quendam non trahit.

Herba, nec 26 ingenuum violarent 27 marmora to-
phum?

Hic tunc 28 Umbrius: Quando artibus, inquit,
honestis

Nullus in urbe locus, nulla emolumenta laborū,
Res hodie minor est herè quam fuit, 29 atque eadem
cras

Deteret exiguis aliquid: proponimus 30 illuc
Ire, fatigatas ubi Dædalus exiit alas:

Dum nova canicies, dum prima, & recta senectus,
Dum superest 31 Lachesi quod torqueat, & pedibus me
Porto meis, nullo dextram subeunte bacillo,

32 Cedamus patria: vivant 33 Arturii istic
Et Catulus: maneant qui 34 nigra in cādida vertunt. 35
Quis facile est 35 eadem conducere, 36 flumina,
37 portus,

38 Siccandam eluviem, portandum ad busta cadaver,
Et 39 præbere caput dominā venale sub hastā.

Quondam 40 bi cornicines, & 41 municipalis arena
Perpetui comites, notæq; per oppida buccæ,

42 Munera nunc edunt, & 43 verso pollice vulgi
Quemlibet occidunt 44 populariter: inde reversi
Conducunt 45 foricas: & cur non omnia? cum sint,
Qualeis ex humili magna ad fastigia rerum
Extollit, quoties voluit, fortuna, joculari.

Quid Romæ faciam? mentiri nescio: librum,
Si malus est, nequeo laudare, & * poscere: 46 motus
Astroorum ignoro: funus 47 promittere patris
Nec volo, nec possum: 48 ranarum viscera nunquam
Inspexi: ferre ad nuptam quæ mittit adulter,

*Que mandat, norint alij: me nemo ministro
Fur erit, atque ideo nulli comes exeo, tanquam
Mancus, & 49 extinctæ corpus non utile dextra.
Quis nunc diligitur nisi 50 conscius, & cui ser-*
vens

50 51 *Æstuat occultis animus, semperque tacendis?
Nil tibi se debere putat, nil conferet unquam,
Participem qui te secreti fecit honesti.
Carus erit 52 Verri, qui Verrem tempore, quo vult,
Accusare potest. 53 tanti tibi non sit 54 opaci
55 Omnis arena 55 Tagi, quodque in mare voluitur au-*
rum,

*Vt somno careas, 56 ponendaq; premia sumas
Tristis, & à magno semper timearis amico.*

*Que nunc divitibus gens acceptissima nostris,
Et quos præcipue fugiam, properabo sateri,
60 Nec pudor obstabit. non possum ferre, Quirites,
57 Græcâ urbē, quamvis 58 quota portio fecis Achææ?
Iam pridem 59 Syrus in Tiberim defluxit Orontes,
Et linguam, & mores, & cum tibicine 60 chordas
Obliquas, nec non 61 gentilia tympana secum
65 Vexit, & 62 ad Circum iussas prostare puellas.
63 Jte, quibus grata est 64 pīstā lupa Barbara mitrâ.
65 Rusticus ille tuus sumit 66 trechedipna, Quirine,
Et 67 ceromatico fert 68 niceteria collo.*

Lusitania. 56 Quæ cum mala conscientia non erant sumenda. 57 Romam Græcorum vitijis pollutam. 58 Nec tamen hic maxima pars est turpissimæ illius gentis Græcæ, sed & huc confluxere Syri, Manri, &c. 59 Syri qui ad Orontem fl. habitant, venerunt Romam ad Tiberim sitam. 60 Cum obliquorum instrumentorum chordis obliquos etiam mores tibicinis. 61 Gentis suæ propriæ. hinc n. Ambubaiz dictæ à voce Syriacæ אֲמֻבָּיָה. 62 Ab ijs mos prostituendi meretrices in maximo Circo Romæ. 63 Ad Circum ubi prostant. 64 Syra meretrix more patrio caput pīstâ redimita mitrâ. 65 O Romule, tui cives à te pastore orti & (si cum alijs conferantur) rustici, ad sportulam, & cenam tantum currere, aut gladiatores agere norunt. isti vero qui undique in urbem hanc confluxere, omnisq; sen, & domos in amœnissimis urbis locis captant, Exquilij sc. & Viminali collib. 66 Vestes quibus ad salutandum cursitet, hinc cenam vel sportulam promeriturus, & *Porta de Græci loquuntur*, Grata affellat verba, à *πείρω*, curro, & *πύργος*, cena. Clearchum Sophistam Athenænsi l. i. c. 4. vocat *πείρω*, quod huc illuc cursitaret lautiores cœnas captaturus. Turnebus 3. r. 7. Endromidem simpliciter exponit. Ian. Rutgerius opinatur dici vestes quas *Aurea* appellat Galli & Itali. 67 Collo peracto ceromate, quod ex oleo, cerâ & pulvere sit, 68 V. storiz parmia,

49 Tanquam membrum emortuæ dextræ, quæ nulli est usus. Neque ego adeo idoneus & habilis officijs adulatorijs sceleris. Des. Heraldus comitem hic intelligit, qui alterius latus tegens quasi dextrâ cassus est, cuius ministerio caret. 50 Secretorum alterius scelerum.

51 Taceat nō, ut proferat. 52 Spoliatori contra & scelerato, qualis erat Verres, carus erit qui furtis ejus & sceleribus conscius est.

53 Tu verò sapiens nullâ lucri spe scrutare alterius arcana, quorum & tu conscius æstus, timeasque ne è medio tollaris ab illo qui te conscium timeret. optimè Tyssimacho Philippides, *πάλιν ὅτι Σοφ.*

πάρων. Plotarchi de garrulitate.

54 Obscuris umbris arborum, Martial. l. i. epig. 50, *vel aureis arenis turbidi.*

55 Auriferi fl. in

69 Insula in mari
AEgeo praeterea &
eminente.

70 Peroniz civitate.

71 Prima Cycladum.

72 Insula in Icario
quae Ioniz adjacet.

73 Urbs Cariz.

74 Urbs minoris
Aez.

75 Viminalis col-
lem.

76 Artibus suis se
in maximas famili-
as insinuantes, qua-
rum hereditatem
captant, ijs quippe
est Ing. velox, &c.
77 Oratore Athen.
Demosthenis prae-
ceptore. vel illo
Rom. quem Plinius
eloquentissimum
laudat.

78 Concitator, ube-
rior.

79 Omniscium, om-
nes artes professum.
est. a. g. r. h. g. e. &c.

80 Qui Athletas
laetit.

81 Funambulus.

82 Myriorum
gnarus.

83 Cogente fame
seu paupertate, quae
excitat artes, si ius-
seris, volabit alter
Dardalus.

84 Denique vel
quod summum est.

85 Dardalus.

86 Annon ego Ro-
ma profugiam, ubi

Graculi tanquam nobiles incedant, vestes induti purpureas conchyliorum liquore tinctas &
87 Ad testamenta, vel alias tabulas consignandas, advocatus. 88 In convivijs honoratiori lo-
co accumbet, lecto digniori, vel superiori culcitrae triclinaris loco. 89 E Syria cum prunis
& ficibus ipse venalis. 90 Nihilne nobis est praerogativae, quod Romae nati & nutriti sumus
& aërem Romanum hausimus? 91 Romani. Aventinus, n. unus est ex septem urbis Ro-
ma montibus. 92 Olivae. i. fructibus & cibis Italicis, & oppositur prunis & coctonis Syris.
93 Cum enim in palæstra reciperet vires à matre sua Terra contacta, gigantem hunc à terra
levatum Hercules praefocavit. 94 Cum admiratione laudat exilem ejus vocem, quae tamen æ-
quæ ingrata est ac stridula atque rauca vox galli, qui inter ascendendum gallinam mordet.
95 Gracis. A quibusdam rogatus, ut cantares super cenam: Solos scire audire Gracos, solosque
96 Gracos dignos, respondit Nero apud Suetonium. cap. 22. 96 Annon melius etiam hi-
bericam exercet, quam nos? ubi meretricis agit partem, &c. Ironist.

Hic 69 alta Sicyone, aet hic 70 Amydone relictâ,
Hic 71 Andro, ille 72 Samo, hic 73 Trallibus, aut 70

74 Alabandis

Esquiliæ, dictumque petunt 75 à vimine collem,

76 viscera magnarum domuum, dominiq; futuri.

Ingenium velox, audacia perdita, sermo

Promptus, & 77 Iseo 78 torrentior. ede, quid illum

Esse putes? 79 quem vis hominem secum attulit ad nos, 71

Grammaticus, yhetor, geometres, pictor, 80 aliptes,

Augur, 81 schœnobates, medicus, 82 magus: omnia
novit,

Graculus 83 esuriens, in cœlum, jussus, ibit.

84 Ad summam, non Maurus erat, nec Sarmata, nec
Thrax

85 Qui sumpsit pennas, medijs sed natus Athenis.

86 Horum ego non fugiam conchyliæ me prior ille

87 Signabit, 88 fultusq; toro meliore recumbet,

89 Advectus Romam, quo pruna & coctona vento?

90 Usque adeo nihil est, quod nostra infantia cœlum

Hausit 91 Aventini, 92 baccâ nutrita Sabinâ?

Quid? quod adulandi gens prudentissima, laudat

Sermonem indocti, faciem deformis amici,

Et longum invalidi collum cervicibus aequat

Herculis, Antæum 93 procul à tellure tenentis.

94 Miratur vocem angustam, qua deterius nec

Ille sonat, quo mordetur gallina marito.

Hæc eadem licet & nobis laudare: sed 95 illis

Creditur. an melior cum 96 Thaida sustinet, aut cum

- 97 Uxorem comœdus agit, vel 98 Dorida nullo
 95 Cultam pallio. o. mulier nempe ipsa videtur,
 99 Non persona loqui: vacua, & 1 plana omnia dicas
 Infra ventriculum, & 1 tenui distantia rimâ.
 2 Nec tamen Antiochus, nec erit mirabilis illic
 Aut Stratocles, aut cum molli Demetrius Hæmo.
 100 3 Natio comœda est. * rides? majore cachinno
 Concutitur: flet, si lacrymas adspexit amici,
 Nec dolet: igniculum brumæ si tempore poscas,
 Accipit 4 endromidem: si dixeris æstuo, sudat.
 Non sumus ergo 5 pares: melior, qui semper & omni
 105 Nocte dieq; potest alienum sumere vultum,
 6 A facie jactare manus: laudare paratus,
 Si bene ructavit, si rectum minxit amicus;
 Si 7 trulla inverso crepitum dedit aurea fundo.
 Præterea sanctum nihil est, & ab 8 inguine
 tutum:
 110 Non 9 matrona laris, non filia virgo, neque ipse
 Sponsus 10 lēvis adhuc, non filius 11 antè pudicus.
 Horum si nihil est, 12 aulam resupinat amici.
 Scire volunt secreta domus, atque inde 13 timeri.
 Et quoniam cœpit Græcorum mentio, 14 transi
 115 Gymnasia, atque audi facinus majoris 15 abolla.
 16 Stoicus occidit Bæream, delator amicum,
 Discipulumq; senex, 17 ripâ nutritus in illâ,
 Ad quam Gorgonei delapsa est penna caballi.

tanda lectio recepta ut quæ adulatorium plus sapiat. 7 Si trullam vini ebibit, ita ut fundum inverterit, epotoque vino labris sugens crepuerit. inquit Adv. Turnebus. cujus tamen judicium, uti nec eorum qui Cottabi lusum alludi volunt, mihi p. Minervæ calculo non est. In eorum potius sententiam discesserim qui lasanum intelligi volunt, eumque aureum. Cui sententiæ non invalidum suffulcimentum à Martialis Basso l. 1. ep. 38. quamvis 7d inverso nobis aliquam hac in parte remiliginem injiciat. 8 Pene, libidine. 9 Materfamilias. 10 Imberbis, impubes. 11 Priusquam hic advenerat. 12 Subodoratur, & secreta domus scrutatur. 13 Juxta illud Ital. *ferro a' altrui si fa, chi dice il suo secreto a chi no' l fa* 14 Missis his levibus Græcorum de plebe exercitationibus. 15 Togæ philosophicæ. q. d. audi scelera philosophorum Græc. erat etiam abolla crassior & minor, qua milites utebantur, ut hac majori Philosophi, Senatores, Reges, 16 P. Egnatius falso testimonio circumvenit Bæream Soranum amicum suum & discipulum sub Nezone. Tacit. 16. Ann. 17 Fl. Cidnei qui præterfuit Tarsum in Cilicia, cui nomen inditum i τάρσος, cum hic sive Persæo, sive Pergæo è Gorgonis Medusæ sanguine nato unum è talaribus excidisset.

97 Matronam.
 98 Nympham Oceani filiam nudam.
 99 Non qui personam alterius sustinet, vel non personatus.

1 Non virilia sed muliebria habere.
 2 Neque tamen mihi atque histriones solum miri sunt alienæ personæ agendæ artifices, sed & —

3 Græci omnes ad mimiciam nati sunt.
 * ἰγῆλας, ἰγῆδ' ἰγῆδ' ὁμοῦ ἰγῆλας.
 Plutarch de discrim. vide & Theophrasti characterem. ἐπὶ καλῶς καλῶς.

4 Vestem crassam & villosam qua in gymnasijs utebantur ne calefacti refrigerarent.

5 Græco huius.
 6 Veluti cum admiratione, blasse himselfe.

* Al. si lectum minxit. i. culcitram triclinarem. Horat. lib. 1. serm. 3. Commixxit lectum potus. Verum non solici-

11 Adolutores Græci ex artificibus, uti Protogenes ille Pictor. & catamitis. hoc enim vult Diphilus lovi charus, vel Imperatori dilectus & delatoribus, quod significat Erimantus diuinum vates. De Protogene delatorum feruissimo sub Caligula: Dio Cassius. l. 59. *lō d' tīc oēs. tōlms, &c.*
 12 Patroni vel principis.
 13 Græcæ, sc.
 14 Quam Romæ.
 15 Ut saluet & committetur patronum, eum magistratus per ministros sportulas togatis præcipiant. vide 1. Sat. vers. 99.
 16 Matronas, divites & orbas.
 17 Competitor sportulæ.
 18 Divitis servi filius. i. libertinus à latere comitatur ingenuos quos jam opibus æquavit. vel filius ingenui comitatur à latere divitem servum, idque à sinistra, cedens illi viam.
 19 Ingenui enim filius luxuriosus, dum sportulam mer-

dicat, nobilissimis tamen scortis non dubitat pro una atque altera consuetudine donare, quantum tribuni ex stipendio accipiunt, rem disperdit. 27 Libertinus verò qui vestitâ, i. togatâ & plebeia contentus Venere, nobile scortum conducere aut accipere hæret, dilesceit. * Qua vehitur, inquit interpretet. Sed & sellis fornicum limine incidebant meretrices: unde *sellaria* distæ Proestas, servilicolas, fordidas, Quæ tibi olent stabulum, statum, sellam & sessibulum merum. Plant. in Poenulo. Neque malè legitur, *cella*. 28 Scipio Nasica vir opt. a senatu iudicatus, donec ei templum conditum foret. 29 Rex Romanus secundus sanctissimus & iustissimus vir. 30 Lucius Metellus Pontifex ex Veltæ templi incendio eripuit Palladium, ipse flammis cœctus est. * Luc. Nicol. Loensis l. 9. c. 2. Miscellan. Epiphyl. legit, *servavit trepidam flagr.* Sed *trepidam* quiddam sapie. 31 Patinâ, id est, quanto cum apparatu & sumptu in Magnæ Græciæ. Virgil. Iovis, Minervæ, Mercurij, quos ex Samothracia Insula AEgei maris in Phrygiam Dardanus adiecit, ex Phrygia, AEneas in Italiam. 32 Martis & Romuli.

Creditur

Non est Romano cuiquam locus hic, ubi regnat
 18 Protogenes aliquis, vel Diphilus, aut Erimantus,
 Qui gentis vitio nunquam partitur amicum:
 Solus habet nam cum facilem stillavit 19 in aurem
 Exiguam de 20 naturæ patriæq; veneno,
 Limine summoveor, perierunt tempora longi
 Servitij. 21 nusquam minor est iactura clientis.
 Quod porro officium (ne nobis blandiar) aut quod
 Pauperis hic meritum? si curet nocte togatus
 22 Currere, cum prætor lictorem impellat & ire
 Precipitem jubeat, dudum vigilantibus orbis,
 Ne prior 23 Albinam, aut Modiam 24 collega saluet. 130
 25 Divitis hic servi claudit latus ingenuorum
 Filius: 26 alter enim, quantum in legione Tribuni
 Accipiunt, donat Calvine, vel Catiene,
 Ut semel, atque iterum super illam palpitet: at 27 tu,
 Cum tibi vestiti facies scorti placet, hæres,
 Et dubitas altâ Chionem deducere * sellâ.
 Da testem Romæ tam sanctum, quàm fuit hospes
 Numinis Idei: procedat vel 29 Numa, vel 30 qui
 Servavit * trepidam flagranti ex æde Minervam:
 Protinus ad censum, de moribus ultima fiet
 140 Questio, quot pascit servos, quot possidet agri
 Fugera, quàm multâ magnâq; 31 paropside cœnat?
 Quantum quisque sua nummorum servat in arca,
 Tantum habet & fidei. jures licet & 32 Samothraci
 Et 33 nostrorum aras, contemnere fulmina pauper 145

Creditur atque Deos, Dijs ignoscentibus ipsis.

Quid, quod materiem præbet caussasq; jocosum

Omnibus hic idem? si facta ac scissa lacerna,

Si toga sordidula est, & rupta calcens alter

Pelle 34 patet: vel si consuto 35 vulnere. crassum

Atque recens linum ostendit non una 36 cicatrix.

** Nil habet infelix paupertas durius in se,*

Quam quòd ridiculos homines facit. exeat, 37 in-
quit,

Si pudor est, & 38 de pulvino surgat equestri,

Cujus res 39 legi non sufficit, & sedeant hic

Lenonum 40 pueri quocunque in fornice nati.

Hic plaudat nitidi præconis filius, inter

41 Pinnirapi cultos juvenes, juvenesq; laniste.

Sic libitum vaxo, qui nos distinxit 42 Othoni.

43 Quis gener hic placuit censu minor, atque puellæ

44 Sarcinulis impar? quis pauper scribitur heres?

45 Quando in consilio est Edilibus? agmine facto

Debuerant olim tenues 46 migrasse Quirites.

Haud facilè emergunt, quorum virtutibus obstat

Res angusta domi sed Romæ 47 durior illis

Conatus: 48 magno hospitium miserabile, magno

Servorum ventres, & frugi cænula magno.

Fistilibus cænare pudet, quod turpe negavit

49 Translatus subitò ad Marsos, mensamque 50 Sa-
bellam,

Contentusq; illic 51 Veneto, 52 duroq; cucullo.

Pars magna Italie est, si verum admittimus, in qua

qui piscem in galea Myrmillonis reti implicare appetebat. restans, gladiatoris qui Sannitis galeam pinnâ insignitam rapit. Lipf. 2. Saturn. 11. 43 Roscio Othoni qui tribunus tulic legem Visciam de qua modò. not. 39. 43 Quis filiam pauperi elocat? 44 Doti seu ornatui muliebri. 45 Quando advocatur in consilium etiam ab infimis magistratibus? 46 Malè a foeneratoribus multati & Patricijs dispicatu habiti secessisse, ut quondam in montem sacrum. 47 Longè durior est Romæ pauperibus processus ad dignitatem, imò conatus ad victum, quam alibi. 48 Sup. constat. 49 Curius Dentatus qui in recessu ad Marsos frugaliter & parcè victitans aurum sibi a Sannitibus quos devicerat, oblatum repudiavit. al. P. Corn. Scipio. conveniens magis si generaliter intelligatur. 50 Inter Sabinos vel Sannites qui victu modesti sunt. 51 Coerulei coloris. vide I. C. Scaliger. Runt. p. 5. sect. 1. o. 52 Crassi filii,

34 Lacer. hiat.

35 Rupturâ.

36 Consuturæ vestigium.

* Οὐκ ἐστὶν πινυας ἐστὶν

αἰθλιαὶ πινυας

Εἰ τὸ ἐξ

σὺμπαντος, καὶ

ἡδ' αἰ φουρ

Σπυρδωτος ἡς,

πινυας δὲ κατὰ

ἡλικας εἰσιν.

Crates comicus

apud Stobæum. Tit.

Πισίας ἡλικας.

37 Theatralis

designator, qui

præest disponen-

dis ordinibus in

theatro.

38 Ex quatuordecim

illis gradibus

theatri.

39 Roscia, quæ

cavet ne quis in

numero equitum

sit, qui 400 HS.

non habeat. nostra

monetæ 3125. li-

bræ.

40 Filij vel servi,

huc per malas artes

evecti.

41 Retiarj (inquirunt interpretes)

53 Græci palliati,
Itali togatos effere-
bant mortuos ad fu-
nus. cives vero rusti-
cantes ceu in muni-
cipiis agentes ro-
gam raro induebant,
tunicati usque. Plin.
epist. 9. l. 1. Martial.
51. epi 10. l. 10 tuni-
cati omnes!

54 Ordo est, si
quando ipsa mai, di-
crum festorum coli-
tur theatro herboſo,
Ec. videbis æqu.
habitus.

55 E viridi cespite
vel theatro herbis
Et frondibus ornato

56 Szepre recitatum

57 Diverbinum seu
carmen quod tra-
goedis e scena egres-

nsab exodiaris ad
recreandum specta-
torem subiciebatur.

Sed & in fine labu-
larum, mimi risum
movebant salibus
& faciliis quæ exi-

58 Fæce vel colore
squalido illitæ.

50μα καὶ χιῶς
 πάλιν, αἱ

τοῦς Διατάξ. Luc-
cian. ἐπὶ ὁρμήσι-

*Nemo togam sumit, 53 nisi mortuus. 54 ipsa dierum
Festorum, 55 herbeso colitur si quando theatro*

Majestas, tandemque redit ad pulpita 56 notum

57 Exodium, cum personæ 58 pallentis hiatum

In gremio matris formidat rusticus infans.

Aequaleis habitus illic, 59 similemque videbis

Orchestra, & populum: 60 clari velamen honoris,

Sufficiunt tunice summis ædilibus albæ.

61 *Hic ultra vires habitus nitor : hic aliquid plus,* 180

Quàm satis est, interdum ⁶² alienâ sumitur arcâ.

Commune id vitium est : híc 63 vivimus ambitiosâ

Paupertate omnes. *quid te moror?* Omnia Ro-

ma

Cum pretio. quid das, ⁶⁴ ut Cossium aliquando sa-

lutes?

721 te respiciat ⁶⁵ clauso ⁶⁶ veiento labello?

Ille 67 metit barbam crinem hic deponit amati:

Plena domus libis venalibus. 68 accipe, & illud

Fermentum tibi habe. præstare tributa clientes

Cogimur & cultis 'augere peculia servis.

Quis timet, aut timuit ⁶⁹ gelidá Prænestæ ruinam. 180

Aut positus nemorosa inter iuga 70 Volsinii, aut

7¹ *Simplicibus Gabiis*, aut 7² *proxi Tiburis arce*?

Nos urbem colimus tenui 73 tibicine cultam

Magnā parte sui. nam 74 Gc labentibus obstat

Villicus, & veteris rimæ contexit biatum.

195

75 Secures

- 75 *Securos pendente iubet dormire ruinā.*
Vivendum est illic, ubi nulla incendia, nulli
Nocte metus. jam poscit aquam, jam frivola transfert
 77 *V'alegon: 78 tabulata tibi jam tertia fumant,*
 79 *Tu nescis: nam si gradibus 80 trepidatur ab imis,*
Ultimus ardebit 81 quem tegula sola tuetur
A pluviā, molles ubi reddunt ova columbe.
Leſtus erat 82 Codro 83 Proculā minor: urceoli sex,
Ornamentum abaci: nec non & parvulus infra
 85 *Cantharus, & 84 recubans sub eodem marmore Chei-*
ron,
Jamq; vetus Græcos servabat cista libellos,
Et divina 85 Opici rodebant carmina mures.
Nil habuit Codrus. quis enim negat? & tamen illud
Perdidit infelix totum nil; ultimus autem
 87 *Ærumne cumulus, quod nudum, & frustra rogantem*
Nemo cibo, nemo hospitio, teſtoq; juvabit.
Si magna 86 Aſturi cecidit domus; horrida 87 mater,
 88 *Pullati procures, differt 89 vadimonia Prætor.*
Tunc gemimus casus urbis, tunc odimus ignem.
 90 *Ardet adhuc, & jam accurrit qui marmora donet,*
Conferat impensas; hic 91 nuda, & candida signa;
Hic aliquid præclarum 92 Euphranoris, & 93 Po-
lycleti,
 94 *Phœcaſianorum vetera ornamenta deorum.*
Hic libros dabit, & 95 forulos, 96 mediamq; Miner-
vam:
 220 *Hic modium argenti. meliora, & plura reponit*

75 Nos iubet securos dormire, imminente usque ruinā.
 76 Vilia quæque vasa ex incendio erepta Ang. *lumber.*
 77 Vicinus Imitatio *Virgiliana, A Enas de suo vicino. 2. Aſneid.* Iam proximus ardet V'alegon.
 78 Contignatio tertia, the third floor.
 79 Tu pauper qui conduxisti coenacula, the garret or cock-lost.
 80 Ingruente incendio.
 81 Qui summo habitat coenaculo.
 82 Pauperi cuidam, forte Poeta illi rante, de quo prima Sat.
 83 Vxorē suā.
 84 Effigies Chironis centauri fictilis sustinens abacum ex eodem marmore. i. materia, i. e. argillā.
 85 Barbari & Opici pop. Campani qui & Ofci. per ludum a. mures vocat Opicos, qui Græcē nescientes libris Græcis non pepercerunt: vel liguritores, obsecrum n. liguritorum Eunum Ausonius Opicum magistrum vocat. aut, mures ab *ὄρν* caaverna, *foramen.* quæ muribus latebræ. vel ab *ὄρν*.

vespertilio. citante Crispino ē Snida. 86 Divitis cuiuspiam. forte legend. *Arturi de quo supra vers. 19* 87 Roma vel matres Romanæ ut in publica calamitate. 88 Atrati lugent patres. 89 Sponsiones sistendi se & dictionem juris. 90 Dum ardet adhuc domus, præſto sunt, qui conferant ad novas ardes, alius marmora, &c. 91 Effigies nudorum corporum ē purissimo marmore. 92 Pictoris artificiosissimi. 93 Statuarij celesterrimi. 94 Deorum, quos Phœcaſij sacerdotes Atheniensium & Alexandrinorum a calceamentis candidis denominati coluerunt. vel deorum ē Græcia latorum, Phœcaſia. n. Helych. rustica sunt calceamenta, quibus calceati pingebantur dii Græci & pōni pro Phœcaſiatorum vultu Turnebus, lib. 10. cap. 27. quem vide. 95 Capſulas, armaria, repositoria. 96 Statuam Minervæ dimidiatam a vertice ad umbilicum usque.

97 *Persicus.*

97 Fabius Persicus. vide Sat. 3. vers. 14. vel divitis fictitium nomen s Persis, vel quod hic Arturius Persa fecit.

* Vide Martialis ep. 51. l. 3.

98 Ludis circalibus in Circo, quibus maxime delectabantur Romani Sat. 1. o. vers. 80.

99 Oppid. Campana in via Latina.

1 Ten-brosam domum Romæ.

2 In his oppidis.

3 Non profundus.

* Alij leg. tenias pla.

4 Agricultor. bi-deus a. furca, vel rastrogenus est.

5 Oleribus n. vescebantur discipuli Pythagoræ, qui sors animatus abstine. e docuit.

6 Agri aut hortuli lacertarum domicilij. Meton. contenti.

7 Romæ.

8 Non concoctus.

9 Officiæ quæ mercede locantur, vel in quibus mechanicis diurnâ vocationeque plerumq; operâ victum merentur.

10 Magno constat pretio domus a strepitu remota, vel impositum vicinis silentium ut quiescat.

11 Dum mulio verberare & verbo incre-

p-t mandram, i. mulorum multitudinem non progredientem. 11. Hom. somnolento, qualis erat Cl. Drusus Cæsar. alij legunt *somnos urfx*, qui per dies bis septenos gravi somno præmuntur, ut se vulneribus quidem excitari queant. Plin. 1. 8. c. 36. 13 Phocis quæ altissime dormiant. 14 At si dives vocatus sit ad aliquod negotium publicum aut privatum. 15 Alij leſtica, instar navis liburnæ, vel leſtica a proceris e Liburnia servis leſticarijs vecta. 16 Quod volet citius quam nos, quibus in via non ceditur, ut illi. 17 Populi & turbae quasi fluxus & refluxus. 18 Amite leſtica. 19 Mensuram, vas magnum. 20 Connexa sunt. 21 Caliga clavis ornata & infixa. 22 Figuræ mibi in digito.

97 Persicus orborum lautissimus, & * meritiò jam suspectus, tanquam ipse suas incenderit ades.

Si potes avelli 98 Circensibus, optima 99 Soræ

Aut 99 Fabrateria domus, aut 99 Frusinone paratur,

Quanti nunc 1 tenebras unum conducis in annum. 215

Hortulus 2 hic, puteusq; brevis, nec 3 recte movendus

In * tenues plantas facili diffunditur hauritu.

Vive 4 bidentis amans, & culti villicus horti,

Unde epulum possis centum dare 5 Pythagoræis.

Est aliquid quocunque loco, quocunque recessu,

Unius sese dominum fecisse 6 lacertæ.

Plurimus 7 hic æger moritur vigilando: sed illum

Languorem peperit cibus 8 imperfectus, & herens

Ardenti stomacho. nam quæ 9 meritoria somnum

Admittunt? 10 magnis opibus dormitur in urbe. 235

Inde caput morbi: rheedarum transitus arcto

Vicorum in flexu: & 11 stantis convicia mandra

Eripiunt somnum 12 Druso, 13 vitulisq; marinis.

14 Si vocat officium: turba cedente vehetur

Dives, & ingenti curret super ora 15 Liburno,

Atque obiter leget aut scribet, vel dormiet intus.

Namque facit somnum clausa leſtica fenestrâ.

16 Ante tamen veniet. nobis properantibus obstat

17 Unda prior: magno populus premit agmine lumbos

Qui sequitur: ferit hic cubito, ferit 18 affere duro 245

Aliter: at hic tignum capiti incutit, ille 19 metretam.

20 Pingua crura luto: plantâ mox undique magnâ

Calcor, & in digito 21 clavus mibi militis 22 hæret.

Nonne vides quanto celebretur²³ sportula²⁴ fumo?

50 Centum²⁵ convivæ. sequitur sua quemque²⁶ culina.

27 Corbulo vix ferret tot vasa ingentia, tot res

Impositas capiti, quot recto vertice portat

Servulus infelix, & cursu ventilat²⁸ ignem.

Scinduntur tunica²⁹ farte. modò longa²⁹ coruscat

30 Sarracò veniente abies, atque altera pinum

Plaustra vebunt, nutant altè, populi. minantur.

Nam si procubuit, qui saxa³¹ Ligustica portat,

Axis, & eversum fudit super agmina³² montem,

Quid superest corporibus? quis membra, quis ossa

36 Invenit? ³³ obtritum vulgi perit omne cadaver

More animæ. ³⁴ domus interea secura patellas

Iam lavat, & buccâ foculum excitat, & sonat unctis

35 Strigilibus, & pleno componit lintea³⁶ gutto.

Hæc inter ³⁷ pueros variè properantur: at ³⁸ ille

36 Iam sedet in ³⁹ ripâ, tetrumq; novicius horret

40 Porthmea, ⁴¹ nec sperat ⁴² cænosi gurgitis ⁴³ al

vum

Infelix, nec habet quem porrigat ⁴⁴ ore trientem.

Respice nunc alia, ac diversa pericula noctis:

45 Quod spatium testis sublimibus, unde cerebrum

270 Testa ferit, quoties rimosa, & ⁴⁶ curta fenestris

Vasa cadunt, quanto percussum pondere signent,

Et lædant silicem. possis ⁴⁷ ignavus haberi,

Et subiti casus improvidus, ad cœnam si

⁴⁸ Intestatus eas: adeò tot sata, quot illâ

275 Noctè patent ⁴⁹ vigiles, te prætereunte, fenestrate.

Ergo optes, votumq; fenus miserabile tecum,

23 Cœna in sportula non C. quadrantea
Sintorci curpidi.

24 Igni in calefactorio subjecto obsonijs ne interescant, vel studio, & festinatione.

25 Qui sportulam accipiunt.

26 Focus & supellex.

27 Vir robustus & validus tempore Neronis.

28 Quem obsonijs subjectum capiti impositum portat.

29 Tremis, vacillat. ita Seneca epist. 95. longo vehicularum

ordine pinus aut abies deferrebat, ut cis instrumentibus.

30 Plaustro.

31 E Liguria in Apenninis mont.

32 Igens saxum e monte excisum.

33 Corpus minutum & in frustra concisum non apparet, sed evanuit ut anima.

34 Famuli expectantes adventum servi qui cœnam petebat, nihil de morte ejus cogitantes apparant balneum.

35 Ad sudorem abstergendum, pro strigilibus cum firi brevis sit, quod instrumentum graphice depingit Apuleius l. 3. Florid.

36 Gutto olei pleno, quod lotis jamque ficis superfundeatur. 37 Famulos domi expectantes puerum cum sportula. 38 Servulus saxi mole obtritus. 39 Acherontis, cœa Stygis. 40 Charontem, portitorem. 41 Cui inhumato & inopi non ante annos C. transvelli licet. 42 Stygis. 43 Cymbam Charontis. 44 Quem mortuorum ori inferere solebant Græci, navium sc. & stipem Charontis. 45 Quantum spacium sit à testis subl. & conaculis ad terram: tantum sanè periculum est à testis quas nocte dejecerint ruptas. 46 Fracta. 47 Tui negligens, incautus. 48 Non condito prius testamento. 49 Inquinis adhuc vigilantiibus.

Ut sint contentæ 50 patulas defundere pelveis.

Ebrius ac petulans, qui nullum fortè cecidit,

51 Dat pœnas, noctem patitur lugentis amicum

52 Peleida, cubat in faciem, mox deinde supinus:

Ergo 53 non aliter poterit dormire. quibusdam

Somnum rixa facit: sed, quamvis improbus 54 annis,

Atque mero fervens, 55 cavet hunc, quem 56 coccina
lana

Vitari jubet, & comitum longissimus ordo,

Multum præterea flammarum, & 57 aenea lampas.

Me, quem 58 Luna solet deducere, vel breve lumen

Gandela, 59 cujus dispenso & tempero filum,

Contemnit. misera cognosce procemia rixæ,

Si rixa est, ubi tu pulsas, ego vapulo tantum.

Stat contra, stariq; jubet: parere necesse est.

Nam quid agas, cum te furiosus cogat, & idem

Fortior? unde venis? exclamat. 60 cujus aceto,

Cujus 61 conche tumes? 62 quis tecum sectile porrum

Sutor, & 63 elixi vervecis labra comedit?

Nil mihi respondes? aut dic, 46 aut accipe calcem.

65 Ede ubi consistas? in quâ te quero 66 proscucha?

Dicere si tentes aliquid, tacitûsve recedas,

Tantundem est: feriunt pariter. 67 vadimonia deinde

Irati faciunt. libertas pauperis hæc est,

Pulsatus rogat, & pugnis concisus adorat,

Ut liceat 68 paucis cum dentibus inde reverti.

Nec tamen hoc tantum metuas: nam qui spoliat te

Non deerit: clausis domibus, postquam omnis ubique

Fixa 69 catenata siluit compago tabernæ.

Interdum & ferro subitus 70 grassator agit rem,

50 Sordes emittere
quæ in vasis sunt,
& non ipsa vasa, ut
urina potius con-
spargaris quam ipsi
testis dejectis occi-
datis.

51 Discruciatnr,
quia nihil sceleris
admisit, quia ne-
mine verberavit.

52 Achilles lugen-
tis Patrocli necem,
nec quietem admit-
tentis. Iliad. Horn.

60 vers. 12.

53 Non sine conta-
melia & rixa. Non
dormiant, inquit si-
piens, nisi male fe-
cerint, & nisi alios
supplantaverint.

Sueton. de Nerone
& Oibns idem re-
fert. idem Dio &
Xiphilin. & Tacit.

Annal. 13.

54 Iuvenilibus.

55 Evitat divitem,
senatorem, magistra-
tum.

56 Granis fructus
cocci tincta vestis
accubitoria. Pers. 1.

Sat. 32. vers.

57 Quæ tribunis
perferebatur.

58 Lunæ Intren.

59 Cajus Senicalem
dispono, ne citius
absumatur aut ex-
tinguatur.

60 Vbi crenatus es
cibis vilissimis im-
pletus.

61 Fobis in siliquis,
coctis, iisque non
olen inunctis, sed aceto confertis?

62 Quinam sordidi convivæ tecum unâ cenabant?

63 Caput vervecinum.

64 Aut ego te proculcabo.

65 Dic ubi habites?

in qua profes-

chate convenire possim, ubi opus erit.

66 Propria est precatio. sumitur & pro fanis Iudæo-

Iudaismi iustitiae, vocetque mendicum Iudæum. suprav. 15.

67 Se injuriâ lxxos simulantes

firmat, adversus expilatores, vel petulantes, qui tabernas noctu effringere solebant. & in his,

ipsum Neronem, vide Sueton. Neron. c. 26. & Tacit. Annal. 13. 70 Latro.

Armato 7¹ quoties tutæ custode tenentur

Et Pontina palus, & Gallinaria pinus.

Sic inde huc omnes tanquam 7² ad divaria currunt.

Qua fornace graves, 7³ qua non incude catenæ?

7⁴ Maximus in vinculis ferri modus: ut timeas, 7⁵ ne

Vomer deficiat, ne marra & sarcula desint.

Felices proavorum atavos, felicia dicas

Secula, quæ quondam sub regibus atque tribunis

Viderunt 7⁶ uno contentam carcere Romam.

His alias poteram, & plureis subnectere causas:

Sed 7⁷ jumenta vocant, & sol inclinat: eundum est.

Nam mihi commotâ jam dudum mulio virgâ

Innuat. ergo vale nostri memor, & quoties te

Roma 7⁸ tuo 7⁹ refici properantem reddet 8⁰ Aqu-

no,

8¹ Me quoque ad 8¹ Helvinam Cererem, 8² vestramq;

Dianam

8³ Convelle à Cumis: satyrarum ego, ni 8⁴ pudet illas,

Adjutor gelidos veniam 8⁵ caligatus in agros.

7¹ Quoties dispositis ibi custodijs & Pont. palude & silvâ Gallinaria locis latrocinio aptis arcentur grassatores.

7² Ad escam facilem & paratam, vel ad profugium & receptum.

7³ Sap. conficiuntur.

7⁴ Maxima copia ferri absumitur in vinculis fabricandis.

7⁵ Ne non sit forum unde fiant instrumenta rustica.

7⁶ Tulliano solo, quod extruxit Hostilius Tullus.

7⁷ Mali qui cum longè præcesserunt mōbent me ut sequar.

7⁸ Tuâ patriâ, & Juvenalis.

7⁹ Urbis tædiæ, properè cupientem secretari.

8⁰ Oppido Volsco-

rum in via Latina. 8¹ Templum Elvinæ Ceteris quod Aquini est. Ceres a. Elvina dicitur à fonte Elvino quod eluat, vel Helvina, i. flava, spicarum color est. 8² Quam vos colitis. 8³ Accerse. 8⁴ Mei auxilij, utpote præter non satis boni: qui tamen urbis vicis decessatus, acriter & audacter in illa velim inveni. 8⁵ Velut audax miles, armatus instructusque adjutor satyrarum.

SATYRA IIII.

A libidine & luxuria Crispini, sumptâ occasione describendi ridiculum quoddam Domitiani super rhombo pisce concilium, Senatorum in hanc rem sententias lepidè & falsè exponit.

Ecce iterum Crispinus, & est mihi sepe vocandus
2 Ad partes, monstrum 3 nulla virtute redemptum

1 Namque ejus & in prima Satyra meminera.

2 Ut partes agat in

his meis Satyris. Metaphorâ sumptâ à comœdijs, in quibus histriones ad partes suas revocari solent. 3 Perditæ viciorum servus, quem nulla virtus commendat, ornatæ.

4 Ad resistendum
vitijs, ad virtutes
amplexandas pusil-
lus: ad libidines a-
liaque vitia fortis.
5 Voluptatis gratiā
morchatur, non lu-
eri, ut qui viduas se-
ctantur avaras.

6 Mulos in effedo
iunctos, quibus in
gelidis gestationi-
bus vehitur & por-
ticibus cum pluit, vi-
de, Sat. 7. v. 178.

7 Viridarium &
hortorum, Plin. ep.

17. l. 2. Vide Lipf. ep.

11. centuriz Miscel.

8 Crispinus ergo in-
felicissimus, qui
corruptor.

9 Vestalis virgo,
Vestis sacra, vittis
caput redimita.

10 Incesti convicta
terrā obruenda vi-
va, ex instituto Nu-
mæ Pompilij.

11 Supp. querimur.

12 Domitiano qui
(Sueton. Dom. c. 8.)

cenatoria arrepta
virga in Corneliam

Maximillam, vesta-
lem, ejusque itupra-
tores severissime a-

nimadvertit. Plin.
epist. 11. l. 4.

13 Bonis civibus.

14 Supp. nummum.
h. c. xl. lib. nostræ
monetæ.

15 Sex libras pende-
bat piscis. sex milli-
bus nummum eme-
batur.

16 Adulatores, qui
facta verbis adaugent.

17 Si tanti nullum emerit quo captaret hæreditatem aut locupletis
formæ iniret amorem, excusandus est Crispinus.

18 Primam hæreditatem in tabulis te-
riorissimus, & omnium nepotum altissimus gurgis. Plin. epist. 5. l. 2.

19 Frugi tamen si cum Crispi-
no conferatur. Vide Senec. ep. 95.

20 In suam gulam. 21 Luxu-
rio conferatur. Vide Senec. ep. 95.

22 Aegyptiacæ. fuit a. Crispinus verna Canopi. Sat. 1. &
papyrus est herba palustris, quæ in Aegypto multa nascitur, ex qua texuntur navigia, funes, te-
ma & vilissima pars æquabat hunc sumptum Crispini. 23 Ad ructationem usque, ingurgitatur

A vitijs, 4 eger, solaq; libidine fortis,

5 Delicias viduæ tantum aspernatur adulter.

Quid refert igitur quantis 6 jumenta fatiget

Porticibus, quanta 7 nemorum vestetur in umbra,

Fugera quot vicina foro, quas emerit ædes?

Nemo malus felix. 8 minimè corruptor, & idem

Incestus, cum quo nuper 9 vittata jacebat

10 Sanguine adhuc vivo terram subitura sacerdos.

Sed nunc 11 de factis levioribus: & tamen alter

Si fecisset idem, caderet sub 12 iudice morum.

Nam quod turpe 13 bonis, Titio, Serioq; decebat

Crispinum, quid agas, cum dira & fœdior omni

Crimine persona est? nullum 14 sex millibus emit

15 Aquantem sanè paribus sestertia libris,

Ut perhibent, 16 qui de magnis majora loquuntur.

17 Consilium laudo artificis, si munere tanto

18 Precipuum in tabulis ceram senis abstulit orbi.

Est ratio ulterior, magnæ si misit amicæ,

Quæ vehitur clauso 19 latis specularibus antro.

Nil tale expectes: emit 20 sibi, multa videmus

Quæ 21 miser & frugi non fecit Apicius. hoc tu

Succinctus 22 patria quondam Crispine papyro?

Hoc precium 23 squammæ? potuit fortasse minoris

Piscator, quàm piscis emi. provincia tanti

Vendit agros: sed majores Apulia vendit.

Quales tunc epulas ipsum gluisse putemus

24 Induperatorem: 25 cum tot sestertia, partem

Exiguam, & modicæ sumptam de margine cœnæ

Purpureus magni 26 ructaret scurra Palati,

27 Iam princeps equitum, magna qui voce solebat
Vendere 28 municipes 29 fracta de merce siluros?

30 Incipe Calliope, * licet hinc considerare: non est

Cantandum, res vera agitur. narrate 31 puellae
Pierides: pro fit mihi vos dixisse puellis.

Cum jam semianimum laceraret 32 Flavius orbem

32 Ultimus, & 33 caluo serviret Roma Neroni;

Jucidit 34 Hadriaci spaciū admirabile rhombi

Ante 35 domum Veneris, quam 36 Dorica suslinet
Ancon,

Implevitq; 37 sinus, neque enim minor haeserat illis,

Quos operit glacies 38 Maotica, ruptaq; tandem

39 Solibus effundit 40 torpentis ad 41 ostia Ponti

Desidia tardos, & longo frigore pingues.

Destinat hoc monstrum 42 cymba, liniq; magister

43 Pontifici summo: quis enim 44 proponere talem,

Aut emere auderet? cum plena & litora multo

Delatore forent: dispersi protinus 45 algae

Inquisitores agerent cum 46 remige nudo,

Non dubitaturi fugitivum dicere piscem,

Depastumq; diu vivaria Caesaris, inde

Elapsū, veterem ad dominum debere reverti.

Si quid 47 Palphurio, si credimus 47 Armillato,

Quicquid conspicui, pulchrumq; ex aequore toto est,

55 Res fisci est, ubicunque natat. 48 donabitur ergo,

49 Ne pereat, jam 50 letifero cedente pruinis

Autumno, jam quartanam 51 sperantibus aegris.

Stridebat deformis byems, praedamq; recentem

dica qui Syracensis adveniant, Dionysij tyrannidem fugientes. 37 Retia. 38 In Maeotida palude. 39 Solis calore aestivo. 40 Segniter fluentis prope stagnantis. 41 Maeotidis exitus an Pontum Euxinum. 42 Piscator. 43 Domitiano, qui quasi Pontifex maximus erat sacerdos sum quos instituerat Alb. vide Sat. 2. vers. 112. 44 Venum. 45 Rerum etiam levissimarum, ut algae delatores. 46 Piscatore paupere. 47 Consulari delatori. 48 Quod retineri non potest, inquit Piscator, donabitur libenter & cito. 49 Fisco per delatores. vel ne corrumpatur & computrescat. 50 Sub fine Autumni morboſi in hyemem vegetis. 51 Timentibus genuinam & propriam verbi significationem, ut cupiant aegri febres suas in quartanas mutari, quae ut Celsus scribit neminem jugulant. Catachresticē. Sed Ptol. Flavius 17. cap. cou-
jact. & L. Ger. Yossius l. 4. Inſtit. Orat. assertum sunt.

Servabas

27 Iam magister equitum factus, qui. 28 Per municipia. vel Aegyptios & conterraneos, ut supra, patria papyro. in Nilo n. natant, & Alexandriae veniunt viles hi pisciculi.

29 E fracto vase, vel ex aliena merce surreptas.

30 Facetē in re ridicula musas invocat, quasi rem arduam aggressurus sit.

* Neque n. opus est levi Musarum instinctu, tanquam in transitu aut fabulā, sed morā & carā.

31 Musae ex Pierio monte Thessaliae vel regione Macedoniae. & mihi vel ob hoc sitis propitiae, quod vos dixerim puellas, grates, quae tamen non potestis non esse vetulae, ab antiquissimis poetarum usq; invocatae. 32 Familiae Flaviorum.

33 Per omnia vitia Nero alter, calvus insuper erat, sic Anſonius. Quem dixit calvum sua Roma Neronem.

34 In mari Adriatico nutriti & capti.

35 AEdem Ven.

36 A Graecis con-

52 Quo flant te, aer
calidus ambiens
corrumpit pisces &
carnes.

53 Vbi jam piscator
delatoribus comita-
tus lacus sub ince-
nibus Albæ supera-
rat.

54 A Tullo Hosti-
lio.

55 Ignem perpe-
tuum & inextinctum
custodiendum, a
Trojanis receptum
morem hunc Tullus
Hostilius Romam
transtulit, prodigijs
vero monitus Albæ
reddidit, ubi tamen
consecratur Vesta,
minore cum religi-
one, quam Romæ.

56 Senatores, qui in
Albano erant cum
Imperatore.

58 Domitian. Impe-
ratorem Romæ, ut fuit
Agamemnon Gra-
ecorum.

59 Piscator ex agro
Piceno, qui mari
Adriatico adjacet.

60 Lætas ut nata-
lis quo indulgetur
Genio, vult 3. Sat.
Persu. vers. 3.

61 Solvere, vacu-
are, ut has delicias
capiant. vel, lax. i.
extendere his deli-

cijis. 62 Quid apertius, inquit Poeta, hæc adulatione piscatoris? 63 Domitianus tamen hinc
intemuit. 64 Reges & principes. Domitianus supra omnes alios, qui Dominus & Deus notus
appellari voluit. 65 Capax piscis integri patina. 66 Imperatoris. Erat enim Domitianus
non solum magna, sed & callida inopinatusque sævitia, &c. Sueton. 11. c. Domit. 67 Præcon-
e Liburnia oriundo in concilium vocante. 68 O Proceres (clamat præco) sedit n. ipse Impe-
rator. 69 Veste festinanter arrepta. 70 Inrisconsultus laudatissimus. præfectus urbi à Ves-
passiano. 71 Neque enim sub avaro principe Vesp. fuerunt præfecti aliud quam villici, qui
omni ratione omnia undique caradebant, & tamen ex his Pegasus erat optimus, &c. 72 De-
bili & languida, principis quippe sævitiæ veritus est. 73 Crispus senex jucundus, ut
in Ep. præf. Adv. Sueton. & in Adv. Sueton. sapientia Latij, &c. Vibium Crispum. alij Pas-
seum, utranque jucundum quidem. Quintilian. lib. 10. cap. 1. & lib. 6. cap. 1. Sueton. in
Nerone. Tacit. ad Cujus Annal. 21. lib. vice quæ Lipsius pro Passieno & Torrentius pro
Vibio ad nostrum hunc.

Servabat, tamen hic properat, velut urgeat 52 Aer
fler.

Utque 53 lacus superant, ubi quanquam 54 diruta ser-
vat

55 Ignem Trojanum, & Vestam colit Alba minorem:
Obstitit intranti miratrix turba parum per;
Ut cessit, facili patuerunt cardine valvæ.

Exclusi expectant admissa 56 obsonia 57 patres.

Itur ad 58 Atriden. tunc 59 Picens, accipe, dixit
Privatis majora focis, 60 genialis agatur

Iste dies, propera stomachum 61 laxare saginis,
Et tua servatum consume in secula rhombum.

Ipsæ capi voluit. 62 quid apertius? & 63 tamen illi
Surgebant cristæ: nihil est, quod credere de se
Non possit, cum laudatur 64 dijs æqua potestas.

Sed deerat pisci 65 patinæ mensura. vocantur

Ergo in concilium proceres, quos oderat ille,

In quorum facie 66 misera magnæq; sedebat

Pallor amicitie. primus, 67 clamante Liburno,

68 Currite, jam sedit, 69 rapta properabat abolla

70 Pegasus, attonitæ positus modo villicus urbi.

71 Anne aliud tunc præfecti? quorum optimus, atque

Interpres legum sanctissimus: omnia quanquam

Temporibus divis tractanda putabat 72 inermi

Iustitia. venit & 73 Crispi jucunda senectus,

Cujus erant mores qualis faciundia, mite

Ingenium:

*Ingenium: maria, ac terras, populosq; 74 regenti
Quis comes utilior, si 75 clade, & peste sub illa
Sevitiam damnare, & honestum asserere liceret
Consilium? sed quid violentius aure tyranni?
Cum quo 76 de pluvijs, aut aestibus, aut nimbo
Vere locuturi fatum pendebat amici.*

Ille igitur nunquam direxit brachia contra

77 Torrentem, nec civis erat, qui libera posset

Verba animi proferre, & vitam impendere vero.

Sic multas hyemes, atque 78 octogesima vidit

Solstitia, 79 his armis, illa quoque tutus in aula.

Proximus ejusdem properabat Acilius ævi

5 Cum 80 juvene indigno, quæ mors tam seva maneret,

Et domini gladijs jam designata: sed olim

Prodigio par est in nobilitate senectus.

Unde fit, ut malim 81 fraterculus esse gigantum.

82 Profuit ergo nihil misero, quod comminus 83 urfos

100 Figebat Numidas, 84 Albana nudus arena

Venator. quis enim jam non intelligat artes

Patritias? quis priscum illud miretur 85 acumen

Brute tuum? facile est 86 barbato imponere regi.

87 Nec melior vultu quamvis ignobilis ibat

105 88 Rubrius, 89 offense veteris reus, atque tacenda:

Et tamen 90 improbiore 91 Satyram scribente cinedo.

92 Montani quoque venter adest abdomine tardus.

Et 93 matutino sudans Crispinus 94 amomo,

95 Quantum vix redolent duo funera. sevirior illo

110 96 Pompeius tenui 97 jugulos aperire susirro.

celebrans feras conficiendas exhibuit. 85 Qui cum videres inter alios nobiles & fratrem tuum occidi, simulatâ stoliditate effugisti crudelitatem avunculi tui Tarquinij superbi. 86 Prisco, rudi, & simplici, non Domitiano æquæ. 87 Nec lætior, æquæ pallidus licet non æquæ nobilis. 88 Rubrius Gallus. 89 Quod Tibiam in pueritia corruerat, ut quidem volunt, & videtur ex sequentibus. 90 Maledicentior castigatorem, vel nequior. 91 Nerone qui probroso carmine laceravit Quantianum ut mollem & effeminatum Tacit. Annal. 17. 92 Montanus Curtius ventricosus. 93 Quo singulo mane unguitur. vel quod sub sole matutino, i. oriente nascitur. 94 Unguento ex floribus aromati. 95 Quantum impenditur funeri- bus duorum divitum. ceu respicias odores funeri impensas ad foetorem utrinque emendandum, ceu aromata ad corpora perungenda, vel ossibus & cineribus miscenda. 96 Pompeius Rufus sevirior aperire. *Hellemism.* 97 Jugulare reos testâ delatione.

74 Imperatori.

75 Domitiano, diro tyranno.

76 De rebus injucundis utcumque le- vibus loqui, pericu- losû & lethale erat.

77 Metaph. impetu- osam Domitiani vi- olentiam.

78 A Bithya vel bra- malia, i. e. octoginta annos.

79 His cautis arti- bus.

80 Filio suo Domi- tio, ut nonnulli autem- mant, nec tametu com- flat quis fuerit ille juvenis.

81 Ignobilis, ob- scurus, ut filij ter- rz. Gigas n. a. jnday & jv.

82 Juveni nil profi- simulata stultitia.

83 Leones, neque n- habet sicca & arida Numidia urfos qui- frigidis gaudet, teste Plinio, lib. 3. cap. 36. Sed & Ro- mani veteres rades ex Africa adfectos leones obviâ & notâ voce *urfas* dixerunt. ut & strathio- camelos *passeres* max- rinos, elephantos *Lutar* *bores*.

vide Lips. 2. Electos cap. 4.

84 Theatro in Al- bano ubi quotannis Domitianus quin- quatria Minervæ

98 Avibus cadavera vorantibus imò præflagrantibus.

99 Cornelius Fuscus à Domitiano præfectus prætorio missus est contra Dacos, à quibus magnâ acceptâ clade occisus est.

1 Inexercitatus & imperitus è delicijs & otiosa armorum meditatione ad bellum profectus.

2 Fabricius Veiento, & —

3 — Catullus Mefsalinus. Cujus ingenio sævo & malum cœcitatatis additam. Qui à Domitiano sæpius non secus ac tela, quæ & ipsa cœca & improvida feruntur, in optimum quemque torquebatur. Plin. epist. 22.

1. 4.

4 Nempe cœcus, & tamen amavit quod non viderat.

5 A ponte, in quo sedent stipem mendicantes, nequitiam effrontem tulisse videtur, dignior fandum ponte quam aula principis.

6 Affecula & confiliarius principis.

7 Qui mend. a curru prætervectus cli-vum Aricinum in Appiâ viâ, ubi sedent mendici.

8 Verba, preces, oscula ipsa. 9 Quam hic Catullus. 10 Quas tamen non videbat, 11 Gladiatores è Ciliciâ, Asiæ minoris regione, *Throconia*, vel more Cilicis armato. 12 Eâ arte fabricatum ut per se surgeret, & in sublime cresceret. I. C. Scal. 1. Poet. 21. vide quæ ad Martial. ep. 2. l. spectat. 13 Ab hoc pegmate in alta theatri velamina videtur representatus fuisse Ganymedes ab aquila raptus. 14 Numine afflatus, ut Minervæ sacerdotes. 15 Propitiæ agens. sumitur profurore stimulo à numine incenso. 16 O Minerva belli potens dea. 17 Curru aut imperio. 18 Rex Britanorum. 19 Spinas, pinnas, *Catachresis*. 20 An itaque, inquit aliquo signo, concidendum in frustra censes piscem? 21 Circuitu laterum. 22 Opus est perito. 23 Epulae Neronis, de mediâ die in mediâ noctem protractas.

Et qui 98 vulturibus servabat viscera Dacis

99 Fuscus, 1 marmorea meditatus prælia villa.

Et cum mortifero prudens 2 Veiento 3 Catullo,

Qui nunquam 4 vise flagrabat amore puellæ,

Grande, & conspicuum nostro quoque tempore mon-

strum,

cæcus adulator, dirusq; 5 à ponte 6 satelles,

Dignus 7 Aricinos qui mendicaret ad axes,

Blandaq; devexa jactaret 8 basia rhedæ.

Nemo 9 magis rhombum stupuit, nam plurima dixit

In laevum conversus: at illi dextra jacebat

Bellua. sic 10 pugnas 11 Cilicis laudabat, & istus,

Et 12 pegma, & pueros 13 inde ad velaria raptos.

Non cedit Veiento, sed ut 14 fanaticus 15 æstro

Percussus 16 Bellona tuo divinat, & ingens

Omen habes, inquit, magni clariq; triumphi,

Regem aliquem capies, aut de 17 temone Britanno

Excidet 18 Arviragus, peregrina est bellua, cernis

Erectas in terga 19 sudes? hoc defuit unum

Fabricio, patriam ut rhombi memoraret, & annos.

20 Quidnam igitur censes, conciditur? absit ab illo!

Dedecus hoc, Montanus ait, testa alta paretur,

Quæ tenui 21 muro spatiosum colligat orbem:

22 Debetur magnus patinæ, subitusq; Prometheus.

Argillam, atque rotam citius properate: sed ex hoc

Tempore jam Cæsar figuli tua castra sequantur.

Vicit digna viro sententia. noverat ille

Luxuriam 23 imperij veterem, 24 noctesq; Neronis

Jam medias, ²⁵ aliamq[ue] famem, cum pulmo ²⁶ Fa-
lerno

Arderet. nulli major fuit ²⁷ usus edendi
Tempestate mea, ²⁸ Circeis nata forent, an

²⁹ Lucrinum ad saxam, ³⁰ Rutupinove edita fundo
Ostrea callebat primo deprendere morsu.

Et semel aspecti littus dicebat ³¹ echini.

Surgitur, & misso procures exire jubentur
Concilio, quos Albanam ³² dux magnus in arcem

Traxerat attonitos, & festinare coactos,

*³³ Tanquam de Cattis aliquid, * torvisq[ue] ³⁴ Sicam-*
bris

Dicturus: tanquam diversis partibus orbis

³⁵ Anxia ³⁶ precipiti venisset epistola ³⁶ penna.

Atque utinam his potius nugis tota illa dedisset

³⁷ Tempora sevitiae, claras quibus abstulit urbi

³⁷ Illustresq[ue] animas impune, & ³⁸ vindice nullo.

³⁹ Sed pergit postquam cerdonibus esse timendus
Cæperat, hoc nocuit ⁴⁰ Lamiarum cæde madenti.

*ezfā. Sueton. Domit. 6. c. * Tortū hīc reponunt quidam, sed tortē*

*Neque enim hic de crine, ut Sat. 13. aut ep. 3. Martialis, sed de terrore ē feroci pop. ³⁴ Pop. item Germaniæ qui hodie *Guelldrienses* dicuntur *al. Franken.* ³⁵ Anxietatis index vel anxios reddens. ³⁶ Subito vel tristi nuntio, hoc. n. significat pennata epistola, ut contra laureatā lxtitiam. *ali* de avibus literas gestantibus, nihil ad rem. *ali* ad veterarios respiciunt qui pennam in capite gestabant velocitatis symbolum. vel ut transfert Aristides, *ἡ πρὸς τὸν**

στέρνῳ τὸν πτερυγίου φερόμενον, in Panegyrico Romæ. καὶ πτερόποι στερνῶντος ἰσοβ-
των, αἱ τὴν πτερυγίαν ἐκίσταντο πρὸς τὸν αἶμα. Plutarch. in Galba. ³⁷ Viros nobiles.

³⁸ Nemine nobilium vindictam auso. verum quum in ignobiles crudelitatem exercere scæ-
pit, ab ijs occisus est. ³⁹ Saxitiae in plebem exitio fuit Domitiano madenti cæde —

⁴⁰ — Nobilium, inter quos & AEliaui Lamiarum nobilissimæ fam. viram interfecit.

²⁵ Incitamenta
stomachum refici-
entia & appetitum
procurantia.

²⁶ Ardente vino &
ē Falerno monte.

²⁷ Peritia in cibo-
rum delectu.

²⁸ Rapihus ad
montem Circeum in
litore Campaniæ.

²⁹ Scopulum in la-
cu Locino.

³⁰ Promontorium
& litus. ē Rutupii
oppido Cantiorum
in Britannia dictum,
Ang. Richborough.

³¹ Piscis marini ē
genere cancrorum.

³² Imperator Do-
mitianus.

³³ Tanquam con-
sulturus de expedi-
tione aliqua in Ger-
manis. quam au-

tem suscepit spon-
te in Catos, alte-
rana necessitudo in

Sarmatas, legione
cum legato simul

τὴν ἰσοβίων.

SATYRA V.

Parasitum à cœnis divitum dehortatur, in quibus contemptim miserè & contumeliosè tractato non liceat frui, nedum tangere delicias, quæ ipsis divitibus apponuntur. vide Luciani epist. *ἵνα τοῖς πτωχοῖς ἁρπάσῃ.*

¹ Eques Romanus, scurra nobilis, Cæsaris Augusti tempore. de quo Horat.

5. Satyr. 1. lib.

² Alter scurra

Cæsaris.

³ Licet jures te nec pudere propositi abjecti, nec tædere harum injuriarum, credere tamen nolim.

⁴ Natura ventris parvo contenta est.

⁵ Finge tamen illud parvum non suppetere.

⁶ Nulla caverna, nullus pons vacat ubi libere potius mendices quam æquæ miseram vitam agas serviliter adolando?

⁷ Proprie litoris vel ripæ ora quam aqua alluit: hic locus eminens vel caverna in muro ceu ripâ, ubi sedent mendici, ut in pontibus.

⁸ Minor pars tege-

tis, qua mendici se tegunt. *Sat. 9. A tegete & baculo.* ⁹ Tantine æstimas cœnam illam qui tot injurias pateris? ¹⁰ Tantine cœna unde jejuns surgis? vel Tantine cœnam æstimas, ut ob illam has patiare injurias. ¹¹ Alij legunt *poscitur*, ut constet carmen. ¹² Frigore horrere. ¹³ Sordidum caninum panem è farre. * *A meales mente.* ¹⁴ Imputat tibi satisfactum & revaluit. *Imputare* id sibi gratia apponi. Tacitus eandem mente usurpavit vocem *lactare*. *An. 6.* bitur ad cœnam. ¹⁵ Te. ¹⁶ Te. ¹⁷ Ut sit qui tertiam calcitram suppleat in lecto quo discumbitur. ¹⁸ Cœnemus. sic Chremes Terentianus. *Dionysia hic sumus, hodie apud me sumus.* ¹⁹ Est tibi jam tuorum vot. summa. ²⁰ Tu habes amplam mercedem officiorum. ipsum alios salutaturum. *infra. v. 75. & Martialis. 3. ep. 36. Enallage persona.* ²¹ Lig. Vestium nec dum tu veneris, ²² Ne reliqui clientes circumstantes saluent patronum,

SI te propositi nondum pudet, atq; eadem est mens
Ut bona summa putes, aliena vivere quadra:

Si potes illa pati, quæ nec ¹ Sarmentus iniquas

Cæsaris ad mensas, nec vilis ² Galba tulisset;

³ Quamvis jurato metuam tibi credere testi.

⁴ Ventre nihil novi frugalius. ⁵ hoc tamen ipsum

Defecisse puta, quod inani sufficit alvo:

⁶ Nulla ⁷ crepido vacat? nusquam pons, & ⁸ tegetis

Dimidia brevior? ⁹ tantine injuria cœne? (pars

Tam ¹⁰ jejuna fames? cum ¹¹ possis honestius illic

Et ¹² tremere, & sordes ¹³ farris mordere caninis?

Primo fige loco, quod tu discumbere jussus

Mercedem solidam veterum capis officiorum. (¹⁵ rex,

Fructus amicitiae magnæ * cibus: ¹⁴ imputat hunc

Et quamvis rarum, tamen imputat. ergo duos post

Si libuit menses neglectum adhibere ¹⁶ clientem,

¹⁷ Tertia ne vacuo cessaret calcitra lecto,

Unâ ¹⁸ sumus ait: ¹⁹ votorum summa, quid ultra

Quæris? ²⁰ habet Trebius propter quod rumpere som-

Debeat, & ²¹ ligulas dimittere, sollicitus ²² ne (num

Tota salutatrix jam turba peregerit orbem

²³ Sideribus dubijs, aut ²⁴ illo tempore, quo se
Frigida circumagunt ²⁵ pigri ²⁶ sarraca Bootæ.

Qualis cœna tamen? vinum quod ²⁷ succida nolit

Lana pati: de conviva ²⁸ Corybanta videbis.

²⁹ Furgia proludunt: sed mox & pocula torques

* Saucius, & ³⁰ rubra deterges vulnera mappa,

Inter ³¹ vos quoties, libertorumq; cohortem

Pugna ³² Saguntina fervet commissa lagena.

³³ Ipse ³⁴ capillato diffusum consule potat,

Calcatamq; tenet ³⁵ bellis socialibus uvam,

³⁶ Cardiacæ nunquam cyathum missurus amico.

Cras bibet ³⁷ Albanis aliquid de montibus, aut de

³⁸ Setinis, ³⁹ cuius patriam titulumq; ⁴⁰ senectus

Delevit multa veteris ⁴¹ fuligine ⁴² testæ,

Quale coronati ⁴³ Thræscæ, Helvidiusq; bibebant,

⁴⁴ Brutorum, & Cassi natalibus. ⁴⁵ Ipse capaces

⁴⁶ Heliadum crustas, ⁴⁷ & inequales beryllos

⁴⁸ Virro tenet phialas: tibi non committitur aurum,

Vel si quando datur, custos affixus ibidem,

Qui numeret gemmas, ⁴⁹ unguesq; observet acutos.

⁵⁰ Da veniam, præclara illic laudatur iaspis.

Nam Virro (ut multi) gemmas ad pocula transfert

⁵¹ A digitis, quas in ⁵² vaginæ fronte solebat

²³ Diluculo, dubia
luce.

²⁴ Ipsâ nocte.

²⁵ Quia polo vici-
nioris.

²⁶ Plaustra septen-
trionalia signi ursam
majore insequentis,
Arctophylacis.

²⁷ A sacore recens
lana & liquorem
quasi sitiens vel præ-
paranda & imbucan-
da vino quò melius
sumat purpuram,
vinum tamen hoc
non imbibat.

²⁸ Temulentum,
insanum, instar Co-
rybantis Cybeles
sacerdotis caput
rotantem.

²⁹ Et convitia pro-
ludia sunt pugnæ.

* Non vino tantum,
sed & poculo.

³⁰ Cruentata.

³¹ Clientes para-
sitos.

³² Fictili è Sagun-
to in Hispania.

³³ Patronus con-
tra.

³⁴ Antiquo, antiqui
enim Romani erant
intonsi. fortè Luci-
lium Opimium in-
nuit, quo consule
diffusa sunt vina

quæ in ducentissimum annum servata fuerint. ³⁵ Sext. Iulio Cæsare & M. Philippo Coss. mo-
vebatur bellum cum Scijs, quos civitate donare contendeat Liv. Drusus, Luc. Flor. l. 3. c. 17. hoc
2. anno optimum diffusum est vinum. ³⁶ Laboranti cordis dolore, vel stomachi vitio ab
humore acri vellicante & rodente, cui medicina à vino. ³⁷ Vinum Albanum. ³⁸ Monti-
bus juxta Setiam opp. Campaniæ. ³⁹ Gypsatis picatisque amphoris à cervicibus affixa e-
rant piteacia cum inscriptione ubi natum sit vinum, & quo consule conditum. Petron. ⁴⁰ Ve-
tustas. ⁴¹ Mucore & situ. ⁴² Vasis fictilis, quo vinum conditum servabatur. ⁴³ Pætus,
& Helv. Priscus gener ipsius, (de quorum studio libertatis & constantia, lege Suetoniam &
Tacitum in Nerone) libertatis studio & odio tyrannidis celebrabant solennem memoriam.
— ⁴⁴ Iunij Br. qui Tarquinium expulit & D. Iunij Br. & Cassij qui Cæsarem con-
foderant. floribus autem coronati convivabantur veteres. vide causam in notis ad Senecæ
Thyest. v. 944. ⁴⁵ Ipse Virro, i. patronus dives. ⁴⁶ Phialas ex electo aquis indurato è
gummi & lacrymis Heliadum Phærontis sororum in alnos, sive ut alij fabulantur, in populos
versarum. ⁴⁷ Aureas phialas asperas è Beryllis sexangulâ formâ politis ad splendoris re-
percussionem. Plin. l. 37. c. 5. Al. berillâ. ut sint phyalæ asperæ berillis gemmisq; alijs ⁴⁸ Ser-
vus qui manus tuas observet. ⁴⁹ Tuos unguis aduncos, nequid abradas. ⁵⁰ Nec injuriam,
namque — ⁵¹ Ex annulis. ⁵² Manubrio ensis.

53 Aeneas cuius
flebat in laetitia de ful-
va Ensis erat. Virg. 4
Aeneid.

54 Ab Elia.
55 Regi Lybie.
56 Vitreum calicem
quatuor rostra ve-
lut natos habentem,
qualem habuit su-
tor Beneventanus

Vatinius, a quo ca-
lices ejusmodi vi-
trei dicti sunt Vati-
niani. vide quæ ad
Martial. ep. 96. l. 14.

57 Rupta n. vitrea
sulphuratis permu-
tabantur. vide quæ
ad Martial. ep. 42. l. 1

58 Aqua decocta &
vitris demissa in ni-
ves ut refrigeretur.

Plin. l. 3. c. 3. Neri-
tis inventum. Sue-
ton. Ner. 48. c. vel
simpliciter, nivis

Scythica æmula.
59 Clientibus, po-
rasitis. Emphræice.

60 Fuscus & Numi-
dia cursor.

A Laquæ.

61 Macilenta & sine
pulpa.

62 Vide i. Sat. in
calce.

63 Pocillator for-
mosus, pincerna ex
Asia, qualis Iovi rap-
tus Gany medes.

64 Tertij & quarti
Regum Rom.

65 Utensilia & in-
pellex Rom. regum
inferiora sunt hujus
pueri pretio.

66 Ironice contraria
miser, ut sepe.

67 Fastu, ut te con-
temnat.

68 Aquæ. 69 Qui ita vetustate induruit ut vix frangi possit. 70 Panis ex farina. 71 Dis-
pensatoris panis, ex ap. 16. panis & o. 72 video. cuius reverentiam cave sis ne violes,
ausus panem domino coctum sumere. 73 Sawtie. 74 Artoptes. 75 Deponere panem illum
candidum. * Ait artoptes 75 Pane. Metonym. contin.

Ponere zelotypo 53 juvenis 54 prælatus 55 Hiarba.

Tu 56 Beneventani sutoris nomen habentem

Siccabis calicem nasorum quatuor, & jam

Quassatum, & 57 rupto poscentem sulfura vitro.

Si stomachus domini servet vinoq; ciboq;

Frigidior Geticis petitur 58 decocta pruinis.

Non eadem 59 vobis poni modò vina querebar :

Vos aliam potatis aquam. tibi pocula 60 cursor

Getulus dabit, aut nigri manus 61 osea Mauri,

Et cui per mediam nolis occurrere noctem,

Clivose veheris dum per 62 monumenta Latina.

63 Flos Asia ante ipsum, pretio majore paratus

Quam fuit & Tulli census pugnacis, & 64 Anci,

Et ne te teneam, 65 Romanorum omnia regum

Frivola. quodcum ita sit, tu 66 Getulum Gany medem

Respice, cum sities: nescit tot millibus emptus

Pauperibus miscere puer. sed forma, sed atas

Digna 67 supercilio. quando ad te pervenit ille?

Quando vocatus adest 68 caldæ, gelidæq; minister?

Quippe indignatur veteri parere clienti,

Quodq; aliquid postcas, & quod se stante recumbas.

Maxima quæque domus servis est plena super-
bis.

Ecce alius quanto porrexit murmure panem

69 Vix fractum, solide jam mucida frustra 70 farine,

Quæ genuinum agitent, non admittentia morsum.

Sed tener & niveus, molliq; filigine factus

Servatur domino, dextram cohibere memento:

Salva sit 71 artopte reverentia. finge tamen te

72 Improbulum, 73 superest illic qui 74 ponere cogat:

* Vin' tu consuetis audax conviva 75 canistris

Impleri, panisq; tui novisse colorem?

- 5 76 Scilicet hoc fuerat, propter quod saepe 77 relicta
 Coniuge. per montem adversum, 78 gelidasq; cucurri
 Esquilias, fremeret saeva cum grandine vernus
 79 Jupiter, & multo stillaret penula nimbo?
 Aspice quam longo 80 distendat pectore lancem
 80 Que fertur Domino squilla, & quibus undiq; 81 septa
 Asparagis, qua 82 despiciat convivia cauda,
 Cum venit excelsi manibus sublata ministri.
 Sed tibi dimidio 83 confectus 84 gammarus 85 ovo
 Ponitur exigua 86 feralis cena patella.
 85 Ipse 87 Venafrano piscem perfundit: at hic, qui
 88 Pallidus offertur misero tibi caulis, 89 olebit
 Laternam: illud enim vestris datur 90 alveolis, quod
 91 Canna 92 Micipsarum 93 prora subvexit acuta;
 Propter quod Romæ cum 94 Vocare nemo lavatur,
 90 95 Quod tutos etiam facit à serpentibus * atris.
 Mullus erit domino, quæ misit 96 Corsica, vel quem
 97 Taurominitane rupes; quando omne 98 peractum
 est,
 Et jam defecit nostrum mare, dum gula sevit
 Retibus assiduis penitus scrutante 99 macello
 95 1 Proxima, 2 nec patitur Tyrrhenum crescere piscem.
 3 Instruit ergo focum provincia, sumitur illinc
 4 Quod captator emat Lenas, 5 Aurelia vendat.
 Virroni murena datur, quæ maxima venit
 Gurgite de Siculo: nam dum se continet Auster,
 100 Dum sedet, & siccatur madidas in 6 carcere pennas,
 Contemnunt mediâ temeraria 7 lina 8 Charybdim.

76 Clientis murena
 vanis verba.
 77 Media nocte.
 78 Collem Romæ
 ventis expositum
 79 Aer.
 80 Impleat. Martial.
 epig. 60. l. 3.
 81 Conditæ & cir-
 cundata herbis de-
 licatis.
 82 Alcè lata deor-
 sum in mensam
 aspiciat.
 83 Semiplenus.
 spent.
 84 E marini cancri
 specie.
 85 Ovis suis, vel
 quibus conditur.
 86 Nuda & jejuna
 instar cernæ feralis.
 87 Oleo optimo ex
 agro Venafrano in
 Campania.
 88 Languens, flac-
 cidus.
 89 Præ se fereto-
 dorem olei vilissi-
 mi, quod adhibetur
 lucernis, quali un-
 gebatur fraudatis
 Natta lucernis. Ho-
 rat. & videtur allu-
 dere ad illud in De-
 mosthenem iactatum
 τὸν λυχνὸν ὄζει.
 90 Patinis ligneis.
 91 Navicula.
 Canna, vel doliolum
 è cannis accumulata
 forma pyramidalis.
 92 Astorum. à Mi-
 cipsa rege.
 93 Nau.
 94 Cum Namida
 aliquo vel Afro;

a Vocare rege Maurorum denotat. 95 Cuius olei odorem tetrum non ferunt serpentes. * Afris.
 legit Ian. Rutgerius. var. lect. l. 2. c. 17. Horat. l. 2. Sat. ult. velut illis (anida) afflasset prior ser-
 pentibus atris. Et od. Nec Mauris animum mitior anguis. 96 Insula in mari Ligustico.
 97 Rap. juxta Taurominium oppid. Siciliz 98 Exhaustum, exinanitum. 99 Piscatore quovis
 è macello. 1 Maria. 2 In mari Tyrrheno i. infero. 3 Piscibus instr. focum & culinam nostram.
 4 Pisces, quos emptos heredipetæ orbis dement. 5 Mulier quæ pisces vendit, — vel
 dives orba quæ datos ab heredepetis pisces vendit. 6 AEolio antro. & pennas ex segmento Po-
 etæ: madidis Notas evolat alis. Ovid. 1. Metap. at AEolio in carcere. 10. Sat. v. 120. ex Virg.
 1. AEneid. clauso ventorum carcere. 7 Piscatores cum linis & retibus. 8 Vorticem in freto
 inter Siciliam & Italiam.

9 Eisdem formæ & generis, quam cum colubro coire ferunt, ut & murxnam.

10 Maculosus, cui dorsum ex albo czruleum est, venter candidus nigris maculis conspersus, qui notz deterioris est. melioris Lætus.

11 Præstantiores sunt in Nare fl. pisces quam in Tiberi. Galen. *Espeop.*

* *Torpente* legendum putat Iam. Rutgerfius var. lect. l. 2. c. 17.

12 Cavernæ & meatus subterraneos, per quos sordes e Suburra, & tota urbe defluunt in Tiberim.

13 Virroni, patrono diviti & avaro.

14 Qualia munera.

15 Annxo Sen. Neronis præceptore, opt. & sanctissimo viro.

16 C. Piso Calphurnius & * Aurelius Cotta viri liberales.

17 Munificentiam & liberalitatem exercere apud majores nostros majorem habebat gloriam quam titulus nobilitatis splendore aut magistratus & dignitates adipisci.

18 Mulso, lacte sicu & carica fartum.

vide Martialis ep. 58. l. 13. 19. Gallina vel anas. 20 Formosi vel pulchricomi. 21 Non minor apro Calydonio quem occidit Meleager. 22 Integer appositus fumat. 23 Luxuriosis optata, tonitruis enim tubera nascuntur copiose. Plin. 19. l. 3. c. 24 Gulosus quidam. 25 O Africa ne exerceas terram ad fruges, modò mittas tubera. 26 Carptor. vide Sat. 1. v. 136. 27. Ne qua indignationis causa tibi desit. 28 Manibus gesticulantem artificiosè. *Processit statim scissor, & ad symphoniam ita gesticulatus laceravit obsonium, ut, &c.* Petron. vide Sat. 11. v. 136. 29 Agiliter versato. 30 Incidendo fercula, ut docuit magister Tripherus. Sat. 11. v. 137. 31 Ironice. 32 Gigas qui boves Herculis abegerat, quem Hercules pedibus ex antro protexit. Virg. 8. AEneid. 33 Tanquam sis nobilis, ingenuus Romanus, liberq; cui est prænomen, nomen, cognomen. vide Politianum, 31. cap. Mijet.

Vos anguilla manet longæ 9 cognata colubæ,
Aut 10 glacie aspersus maculis 11 Tiberinus, & ipse
Vernula riparum pinguis * torrente cloaca,

Et solitus mediæ 12 cryptam penetrare Suburra. 105

13 Ipsi pauca velim, facilem si præbeat aurem.

Nemo petit, modicis 14 quæ mittebantur amicis

A 15 Seneca, quæ 16 Piso bonus, quæ * Cotta solebat

Largiri. namque & 17 titulis, & fascibus olim

Major habebatur donandi gloria. solum 110

Poscimas, ut cænes civiliter: hoc face, & esto:

Esto (ut nunc multi) dives tibi, pauper amicis.

Anseris ante ipsum magni 18 jecur, anseribus par

19 Altilis, & 20 flavi 21 dignus ferro Meleagri

Fumat 22 aper, post hunc vaduntur tubera, si ver 115

Tunc erit, & facient 23 optata tonitrua cænas

Majores. tibi habe frumentum, 24 Aledius inquit,

25 O Libye, disjunge boves, dum tubera mittas.

26 Structorem interea, ne qua 27 indignatio desit,

Saltantem spectas, 28 & Chironomonta 29 volanti 120

Cultello, donec peragat 30 dictata magistri

Omnia. 31 nec minimo sanè discrimine refert

Quo gestu lepores, & quo gallina secetur.

Ducêris planta, velut ictus ab Hercule 32 Cacus,

Et ponere foris, si quid tentaveris unquam 125

Hiscere, 33 tanquam habeas tria nomina. quando propinat

Virro tibi, sumitq; tuis contacta labellis

Pocula? quis vestrâ temerarius usque adeo, quis

Perditus, ut dicat regi, bibe? plurima sunt, quæ

Non audent 34 homines pertusa dicere læna.
 35 *Quadringenta tibi si quis deus, aut 36 similis dijs*
Et melior 37 fatis donaret; 38 homuncio, quantus
Ex nihilo fieres? quantus Virronis amicus!
 39 *Da Trebio, pone ad Trebium, vis frater ab istis*
Ilibus? 40 o nummi vobis hunc præstat honorem,
Vos estis fratres. dominus tamen, 41 & domini rex
Si vis tu fieri, 42 nullus tibi parvulus aula
Luserit Aeneas, nec filia dulcior 43 illo.
 Iucundum & charum sterilis facit uxor amicum.
 5 *Sed tua nunc 44 Mycale pariat licet, & pueros tres*
In gremium patris fundat: simul ipse loquaci
Gaudebit 45 nido, 46 viridem thoraca jubebit
Afferri, minimasq; nuces, assenq; 47 rogatum,
Ad mensam quoties 48 parasitus venerit infans.
 49 *Vilibus 49 ancipites fungi ponentur amicis,*
Boletus domino. sed qualem 50 Claudius edit,
Ante 51 illum uxoris, post quem nil amplius edit.
Virro sibi, & reliquis 52 Virronibus illa jubebit
Poma dari, quorum solo pascaris odore,
 53 *Qualia perpetuus Phæacum autumnus habebat,*
Credere quæ possis surrepta 54 sororibus Afris.
Tu 55 scabie frueris mali, quod in aggere rōdit,
 56 *Qui tegitur parmâ & galeâ, metuensq; flagelli*
Discit 57 ab hirsutâ jaculum torquere capellâ.

ri videbitur, quos tamen nullos optat. *Metaph.* 46 Leviam tamen ijs munuscula dabit, quia tu dives es. 47 A puero rogatum ad poma, nuces & nugas emendas. 48 Perens cibum aut munuscula. 49 Periculosi plerumque & lethales. immenso exemplo in crimen induci, veneno Tib. Claudio principi per hanc occasionem a conjuge Agrippina dato. Plin. l. 32. c. 32. 50 Claudius, imperator quintus. 51 Ab Agrippina uxore venenatum. vide Sat. 6. vers. 621. 52 Sui similibus divitibus. 53 Qualia nata in perpetuo virentibus & fructiferis hortis Phæacum, quorum rex Alcinoüs, canit Homerus & antiquitas omnis. 54 Atlantis filiiabus, sc. aurea mala ex hortis Hesperidum in Africa. 55 Scabioso malo. 56 Tyro. 57 A Centurione qui exercet tyrones, Capellâ nominato, hirsuto instar capellæ, vel indito sago Cilicio. *ais* ab amento è corio capellæ. *Broda. Misc.* l. 9. c. 1. ab arcu è cornibus caprinis. Simiam intelligit Ian. Rutgerius, quæ lucelli causa ab agyrtis jaculo infirmi solet. Martial. l. 14. epist. 202. bardocucullo testâ, Martial. parmâ & galeâ testâ, atque capro insidens, flagello affusta officijque sui admonita. vide Rutgerij var. lect. l. 3. c. 15. & vetus Pithœi Scholiastes habet annotationem, *quale simia munitur*, Cui subscribit secunda cogitatio C. Barthij S.c. 1. l. Advers. alia a priore suâ ad Claudianum in 4. Conf. Honorij. Vbi exerceri tyrones instituique dixerat feriendis capellis quæ montes conicenderant, quasi præ ludis adversus mutorum propugnatores.

34 Panperes quibus dectita sit & lacera chlamys. τῷ γδ πτωχῷ Ἀδύναμις δὲ δέσται, ἢ γὰρ ἀντὶ, ut inquit Theognis. 35 Sestercia, i. census equestrem, non sester monetæ, 312 s. l. 36 Heros vel homo beneficus. 37 Quam tua fata. 38 Tu prius homuncio vilis, quanto mox fores in precio apud ipsum? 39 Imperaret Virroni dices hinc verbis. 40 Inquit Porta, hoc nummi præstat non homini. 41 Virronis dominus & rex. 42 Sis orbus, nullus tibi filius sit. ex quarto AEncidos usurpat hæc Dido nis verba. Si quis mihi parvus in aula luderet Aeneas. 43 Tibi charior quam Virro captator dives. 44 Vxor. 45 Loquaci pueritia, i. pueri delecta-

* *Ridiculus agnus*
nullus est, quam
quando esurit. Gela-
nus parasitus apud
Plautum in Stich.
58 Irā frendere.

* Quis enim tam
pauper ac miser est,
cui vel ingenuo vel
libertino contigit
libertas, ut hęc pa-
ti possit?

59 Mos bullæ au-
ter gestandæ ab E-
truscis sumptus est.
vide Persij Sat. 5.
v. 31.

60 Teeniores & li-
bertinæ conditionis,
coriaceam bullam
vel nodum ge-
bant.

61 Vos tamen ab-
jecti affectu conce-
pistis spem de reli-
quijs ferculorum,
quibus inhiantes
dicitis apud vos,
Ecce dab. &c.

62 Gallina saginata.

63 *Inquit Poeta*, non tangitis panem adstrictum duritie, vel appositum tantum, Metaph. à
gladio stricto, dum expectatis illas dapes, sed frustra. 64 Omnia fer si pot. quæ parasitis
eveniunt, et quidem debes. 65 Omnibus contumelijs & plagis excipient te, tuo merito, qui
ferre illa velis, perinde ac si male tonsus aut rasus servus esses, vel parasitus plagipatida. Vi-
liores autem servos per ignominiam semirasos habebant.

Forſitan impenſe Virronem parcere credas?
*Hoc agit, ut doleas. nam * quæ comœdia? mimus*
Quis melior plorante gula? ergo omnia fiunt,
Si neſcis, ut per lacrymas effundere bilem
Cogaris, 58 preſſoq; diu ſtridere molari.
Tu tibi liber homo. & regis convivæ videris.
Captum te nidore ſuæ putat ille culinæ.
*Nec male conjeſtat. * quis enim tam nudus, ut illum*
Bis ferat, 59 Hetruſcum puero ſi contigit aurum?
Vel 60 nodus tantum, & ſignum de paupere loro?
Spes bene cœnandi vos decipit. 61 ecce dabit jam
Semeſum leporem, atque aliquid de clunibus apri.
Ad nos jam veniet minor 62 altilis. 63 inde parato
Intactoq; omnes & ſtricto pane tacetis.
Ille ſapit, qui te ſic utitur 64 omnia ferre
Si potes: & debes. 65 pulſandum vertice raſo
Præbebis quandoque caput, nec dura timebis
Flagra pati, his epulis, & tali dignus amico.

SATYRA VI.

Ursidium Posthumum ab uxore ducenda dissuasurus,
acriter satis insurgit in mulierum ludos scenicos,
libidines, superbiam, Græcæ linguæ, liberalium arti-
um, critices, politices, imò gladiatoris invrecun-
dam affectionem, superciliosum in maritos impeti-
um, crudelitatem, temulentiam, superstitionem
denique & veneficia.

* *Seruo aureo,*
simplici.

Credo pudicitiam Saturno rege moratam
In terris, visamq; diu, cum frigida parvas
Præberet spelunca domus, ignemque, larēque,
Et pecus, & dominos communi clauderet umbra:
Sylvestrem

- 5 Sylvestrem montana torum cum sterneret uxor
 Frondibus, & culmo, vicinarumq; ferarum
 Pellibus: haud similis tibi² Cynthia, nec tibi,³ cujus
 Turbavit nitidos extinctus passer ocellos:
 Sed potanda ferens infantibus ubera magnis,
 10 Et saepe horridior⁴ glandem ructante marito.
 Quippe aliter tunc orbe novo, caeloque⁵ recenti
 Vivebant homines, qui⁶ rupto robore nati,
 7 Compositiq; lato⁸ nullos habuere parentes.
 Multa pudicitiae veteris vestigia forsan,
 15 Aut aliqua extiterant &⁹ sub Iove, sed Iove¹⁰ non-
 dum
 Barbato, nondum Graecis jurare paratis
 11 Per caput alterius, cum furem nemo timeret
 Caulibus, aut pomis, &¹² aperto viveret horto.
 Paulatim deinde ad superos¹³ Astraea recessit
 20 14 Hac comite, atque duae pariter fugere sorores.
 Antiquum, & vetus est alienum Posibume lectum
 15 Concudere, atq; ¹⁶ sacri genium cōtemnere fulcri.
 Omne aliud crimen mox ferrea protulit aetas:
 Viderunt primos argentea secula¹⁷ mœchos.
 25 18 Conventū tamen, & pactum, & sponsalia¹⁹ nostra
 Tempestate paras: jamq; ²⁰ à tonsore magistro
 Pecleris, & ²¹ digito pignus fortasse dedisti.
 Certè sanus²² eras. uxorem Posibume ducis?
 Dic qua²³ Tisiphone? quibus exagitare²³ colubris?
 30 Ferre potes dominam salvis²⁴ tot vestibus illam?
 Cum pateant altae²⁵ caligantesque²⁶ fenestrae?
 Cum tibi vicinum se praebeat²⁷ Amilius²⁸ pons?
 Aut si de multis nullus placet exitus, illud
 Nonne putas melius, quod tecum pusio dormit?
 Pusio qui noctu²⁹ non litigat, exigit à te

- 1 Culta & elegans amica Propertij.
 2 Lesbja, Catulli amica, effuse lacrymans de morte passeruli. *ut a puella Plendo turgenti vident oculi.* Catull.
 3 Qua avidè rekebatur.
 4 Recens extractio & ab elementis nuper secreto.
 5 Ex figmento pretico. *Urg. Gensque virum franci.*
 6 Rupto robore nata.
 7 Adeo vel a Prometheus efficit.
 8 Terræ filij.
 9 Aetate argentea.
 10 Nondum adulto & adultero.
 11 Parentum, liberorum, aut aliorum quos charos habebant. quæ solennis jurandi formula. uti &, per suum caput.
 12 Incustodito, sepimentis haud munito.
 13 Injustitia Astræi Titans & Auroræ filia.
 14 Pudicitia.
 15 Ascendere, violare.
 16 Conjugalitatem prædicent. *Syned. sulci quo sulcitur lectum.*
 17 Iovem Neptunum, Martem, Apollinem, Mercurium, &c.
 18 Amicorum, super sponsalibus.
 19 Hac ætate maxime adulterâ.

20 Ut nitidior placeas uxori futuræ. 21 Sponsæ anulum. 22 Prius, antehac sponisti, jam clementas, imò furis. vel lege interrogatorie: *Certe sanus eras!* 23 Furiâ ultrice. *φύρις*. *λύσις*, i. colubris crinitâ. 24 Quibus te potius suspendas. 25 Quæ caliginem oculis obducant propter altitudinem, vel, noctis tenebras. 26 Unde te precipitare possis. 27 AM. AE-milio Scauro conditus. 28 Unde te in Tiberim immergas. 29 Quod uxor facit. infra v. 269.

Nulla

31 Quod nimia libidine exhaustum læditur.

32 Te clinopale & nocturna opera defatiges.

33 In adulteros lata.

34 Suscipere & educare.

35 Avi. vel potius pisce, quia magno.

36 Labatis & barbatis nullis.

37 Et alijs obsonijs quæ a captatoribus è macelloempta orbis donantur.

38 Vrsidius.

39 Conjugali vinculo, freno.

40 Qui sæpius periturus, superveniente marito, ab ejus adultera uxore cista tactus fuerit, quale furtum in mimo vidimus Latinum minimum repræsentantem.

41 Pudica & casta.

42 Ne intonat. Si delirans manum porrigere detrectet, vena in fronte secetur, &c. Paulus Aegineta 3. l. cap. de phreneticis, & Aëtius, 1.6.c.8.

* O delicatum hominem Vrsidium, qui tam insignis adulter possis castam sperare uxorem!

43 Iovem Capitolinum in introitu

arctis Tarpeæ. 44 Auratis cornibus. 45 Conjugij præfidi pronubæ, in pellices & adulteros sævæ. 46 Tam inungi adultero. 47 Cujus mysteria non nisi castis scem. sunt celebranda. 48 Tanquam basia & suavia impudica, potius quam pia oscula. 49 Quod fieri solitum nuptiarum die. victuram illam æquæ pudicam, si viderit semel urbis mores corruptos. 50 Quæ pudicæ vixit ruri. Nec tamen credo caste ut prius in agro, quod si non possit, multo minus Romæ. 51 Nec desunt corruptores virtutis velis, pudicam. 52 Sedibus theatri. 53 Saltationem manibus gesticulantis Lædæ repræsentantem. 54 Mimæ saltantes ad numerum, manuum, pedum, totius corporis gestu, singula caustici verba, omnes personæ, quam sustinebant, gestus exprimebant.

Nulla jacens illic munuscula, nec queritur quod Et 31 lateri parcas, nec quantum jussit, 32 anbeles. Sed placet Vrsidio 33 lex Julia: 34 tollere dulcem

Cogitat heredem, cariturus 35 turture magno,

36 Mullorumq; júbis, 37 & captatore macello.

Quid fieri non posse putes, si jungitur ulla

Vrsidio? si mæchorum 38 notissimus olim

Stulta 39 maritali jam porrigit ora capistrò,

40 Quem toties textit perituri cista Latini?

Quid? quod & 41 antiquis uxor de moribus illi

Queritur: 42 6 medici mediam pertundite venam:

* Delitias hominis: 43 Tarpejum limen adora

Pronus, & 44 auratam 45 lunoni cæde juvencam,

Si 46 tibi contigerit capitis matrona pudici.

Pauca adeo 47 Cereris vittas contingere dignæ,

Quarum non timeat pater 48 oscula. 49 nocte coronam

Postibus, & densos per limina tende corymbos.

Unus 50 Iberinæ vir sufficit? ocyus illud

Extorquebis, ut hæc oculo contenta sit uno.

Magna tamen fama est 51 cujusdam rure paterno

Viventis. vivat 52 Gabijs, ut vixit in agro,

Vivat 52 Fidenis, & agello cedo paterno.

Quis tamen affirmat, nil actum in montibus, aut in

Speluncis? 53 adeón' senuerunt Iupiter & Mars? 60

54 Porticibusne tibi monstratur fœmina 55 voto

Digna tuo? 56 cuneis an habent spectacula totis

Quod securus ames, quodque inde excerpere possis?

57 Chironomon Ledam molli saltante Batillo

58 Tuccia 59 vesica non imperat, 58 Appula 60 gannit
 Sicut in amplexu, 61 subitum & miserabile, longum
 Attendit Thymele, Thymele tunc rustica discit.
 62 Ast alie, quoties aulea recondita cessant,
 Et vacuo clausoq; 63 sonant fora sola theatro,
 64 Atque à plebeis longè 65 Megalesia, 66 tristes
 67 Personam 67 thyrsuq; tenent, & 67 subligar
 68 Acci:
 69 Urbicus 70 exodio risum movet 71 Atellane
 Gestibus Autonoes; 72 hunc diligit Elia pauper.
 73 Solvitur his magno comædi 74 fibula. 75 sunt que
 Chryfogonum cantare vetent. Hispulla tragædo
 Gaudet. an expectas, 76 ut Quintilianus ametur?
 Accipis uxorem, de qua citharædus Echion,
 Aut 77 Glaphyrus fiat pater, Ambrosiusq; 78 choraulæ.
 80 Longa per angustos figamus 79 pulpita vicis,
 Ornentur postes, & grandi janua 80 lauro,
 Ut testudineo tibi 81 Lentule 82 conopæo
 Nobilis Euryalum mirmillonem 83 exprimat infans.
 Nupta 84 Senatori comitata est Hippiæ 85 Ludium
 Ad 86 Pharon, & 87 Nilum, 88 famosaq; 89 mœnia Lagi,
 90 Prodigia & mores urbis damnante 91 Canopo.

58 Rustica.
 59 Non continet
 urin. infra. verſ. 31. 3.
 60 Gannita & mur-
 mure libidinolum
 fatetur affectum.
 61 Sub. m. i. long.
 gestus & motus
 quos exprimit mi-
 mus. Barthius l. 2. 4.
 advers. subat & mi-
 serabile longum
 Attend. emendat.
 ex Apulei verſu:
 Inter gannitum &
 ſubantis uoculas.
 62 Longo vero lu-
 dorum interſitio &
 ipſa hiſtrionicam
 exercent, ac mimosum
 veſtes contrèſtant.
 63 Forenſibus cauſis
 & judicijs.
 64 Vbi nimis diu
 ceſſare videntur ludi
 & poſt plebeios lu-
 dos diu expectata
 dominis his deſide-
 rantibus non exhi-
 bentur Megaleſia:
 ipſæ tractant & ex-
 ercent ludos.
 65 Circenſes ludi
 magnæ matri Deum
 conſecrati.
 66 Spectaculorum
 deſiderio.
 erat pudendorum ve-
 lamen: neque tamen femora contegebat, ut brachæ, *ἀνὰ γυπιδίς*, quæ obid femina-
 lia dicuntur. 68 Mimi, ceu poetæ. 69 Cantor ceu mimus. 70 Vide Satyr. 3. verſ. 135.
 71 Fabulæ jocularis ab Atella urbe Oſcorum dictæ, & de Autonoe Cadmæ filiâ ſcriptæ. 72 Hos
 exodiarios pauperculæ amant. 73 Aliz magno emunt concubitum comædorum, ſolutâ fibu-
 la — 74 — Qua virilia coercent ut abſtineant à Venere, & vocem conſervent. vide quæ ad
 Martialis ep. 81. l. 7. 75 Aliz citharædum pelliciunt ad libidinem cujus uſu ræceſcit. 76 Ut
 maritus caſtè ametur. 77 Citharædos idem. 78 Qui in choro tibijs canit 79 Erige per vi-
 cos, & nobilis, pulpita, in quibus nuptiarum tænarum ludi agantur — 80 — Frondibus & ramis
 laureis ad celebratæ nuptiarum ornato poſtes & januam, ut in gremium tuum effundat mœ-
 cha uxor liberos ex gladiatore aliquo, citharædo, ceu hiſtrione. Ironica permiſſio, ſatis amara.
 81 Nobilis, vel lanita & nobili facte, ut Lentulus, cui ex tuis gladiatoribus pariat uxor tot gla-
 diatores. 82 Lecto vel cunis velo coopertis, ad arcendos culices. quod velum conopeum dicitur
 ἡνίοπος, culex. 83 Vultu & imagine referat. 84 Fabricio. Vientoni, de quo Sat. 4.
 v. 113. nupta Hippiæ. quod nomen fictum eſſe vult Nicolaus Leenſis ab ἵππος propter libi-
 dinem. ſcilicet ante omnes ſavox eſt in ſignis equarum. Virg. 3. Georg. 85 Sergium gladiatorem.
 86 Inſulam Alexandriæ junctam ponte. 87 Fl. AEGYPTI. 88 Propter luxum & molles deli-
 cias infamia. 89 Alexandriam à Lago patre Ptolemæi qui Alexandro in AEGYPTO & AFRICA
 ſucceſſit, regnatam. 90 Prodigioſam hanc Hippiæ & urbis noſtræ libidinem, execrantibus ipſis
 AEGYPTIJS ſacivis. 91 Civitate AEGYPTI impuriſſima. 1. Sat. v. 26. 92 Hippiæ.

93 Circenses, quos
omni Romanorum
conditioni maxime
in votis & delicijs
esse, ubique arguit.
Sat. 10. v. 81. Sat. 11.
v. 53.

94 Scenicos ludos.
fuit autem Paris
pantomimus Domi-
tiano charus, Iuve-
nali exilij causa.

95 Molli & tenera
educatione.

96 Garded. Sat. 2. v.
124.

97 Foeminas quæ
mollibus cathedris
vestantur aut sedent.
Cathedra enim
proprie est sella
muliebris, quæ dif-
creta à virili. Lip.

1. Elect.

98 Fluctus maris
inferi à Tyrrheno
litore nominati.

99 Maris Ionij flu-
ctus.

1 Tunc fundum
navis graveolens
nauscam movet.

2 Vertigine rota-
tur, & omnia sursum
versum ferri viden-
tur.

3 Ludij amica.

4 Diminutio. Ser-
gius.

5 Barbatus erat &
senior. vide 217. ver.
infra.

6 Sancto vel mutilo
ex infectis nervis.

7 Rudem & missio-
nem à munere gla-
diatorio.

* Catachresis.

8 Formosissimos
videri amafios, qua-
lis erat Hyacinthus
puer Apollini dile-
ctus.

9 Quod si idem Ser-
gudem, i. gladium è ligno, Polyb.

Ευλίαν υάχεαν. Diony. Είδος Εύλινον.
baculum seu virgam, signum missionis à gladiatura impetraret, statim & Hippix deforma-
visus deiceretur ut prior maritus Veiento.

Immemor illa domus, & conjugis, atque sororis,
Nil patriæ indulsit: plorantesque improba natos,
Utque magis stupeas: 93 ludos 94 Paridemq; reliquit.
Sed quanquam in magnis opibus, 95 plumaq; paterna
Et 96 segmentatis dormisset parvula cunis,
Contempsit pelagus: famam contempserat olim,
Cujus apud molleis minima est jactura 97 cathe-
dras.

98 Tyrrhenos igitur fluctus, 99 latèque sonantem
Pertulit Ionium constanti pectore, quamvis
Mutandum toties esset mare. iusta pericli
Si ratio est, & honesta timent, pavidoque gelantur
Pectore, nec tremulis possunt insistere plantis,
Fortem animum præstant rebus quas turpiter
audent.

Si jubeat conjux, durum est conscendere navim:
Tunc 1 sentina gravis, tunc summus 2 vertitur aer. 100
Quæ mæchum sequitur, stomacho valet. illa mari-
tum

Convomit, hæc inter nautas & prandet, & errat
Per puppim, & duros gaudet tractare rudentes.
Qua tamen exarsit forma? qua capta juventa est
Hippia? quid vidit propter quod 3 Ludia dici
Sustinuit? nam 4 Sergiolus jam 5 radere guttur
Cœperat, & 6 secto 7 requiem sperare lacerto.

Præterea multa in facie deformia, sicut
Attritus galea, medijq; in naribus ingens
* Gibbus, & acie malum semper stillantis ocelli:
Sed gladiator erat, facit hoc illos 8 Hyacinthos,
Hoc pueris, patriæq; hoc prætulit illa sorori,
Atque viro. ferrum est, quod amant. 9 hic Sergius
idem

Accepta rude, cœpißet Veiento videri.

10 *Quid privata domus, quid fecerit Hippia curas?*
Respice 11 *rivales divorum: Claudius, audi,*
Quæ tulerit. dormire virum cum senserat 12 *uxor,*
Ausa 13 *Palatino* 14 *tegetem præferre cubili,*
Sumere nocturnos meretrix 15 *Augusta* 16 *cucullos,*
 * *Linquebat, comite ancilla non amplius una;*
Et 17 *nigrum flavo crinem abscondente galero,*
Intravit 18 *calidum veteri centone lupanar,*
Et cellam 19 *vacuam, atque suam. tunc nuda papil-*
lis
Constitit 20 *auratis,* 21 *titulum mentita Lyciscæ,*
Ostenditq; 22 *tuum* 23 *generose Britannice ventrem:*
Excepit blanda intrantes, atque æra poposcit.
Mox lenone suas jam 24 *dimittente puellas*
Tristis abit. sed quod potuit, tamen ultima cellam
Clausit adhuc ardens rigide tentigine vulvæ,
Et resupina jacens multorum absorbuit ictus,
Et lassata viris nondum satiata recessit,
 25 *Obscurisque genis turpis, fumoq; lucernæ*
Fœda, lupanaris tulit ad pulvinar odorem.
 26 *Hippomanes, carmenq; loquar, coctumq; venenum,*
Privignoq; datum? 27 *faciunt graviora coactæ*
Imperio sexus, minimumq; libidine peccant.
 28 *Optima sed quare Cefennia teste marito?*

10 *Transito.*

11 Imperatores qui divi haberi volunt. *vel* Respice quot & quales adulteros admiserit Messalina rivales Claudij Imp. vide Tacit. Annal. 1 &

12 Messalina.

13 Imperatorio.

14 Vulgo, Mattam, quæ centone cooperta pro lecto erat *χαλκυτμή;* & Vesticontubernijs.

15 Cæsarea, Imperatoria.

16 Ne cognosceretur

* Cubile Imperatoris, Claudij sc. marci

17 Meretricio flavo galero seu galericulo

est crine flavo, qui meretricum color

est, factitio & adscititio

nigram crimen matronalem abscondente, ut publica

meretrix videretur. merchos oblecto

capite cucullo per lupanaria nocte

vagari solitos notum ex historijs.

Quin & meretrices obnuptas fuisse non

novum. Tertullian. de cultu fem. Thamarilla, &c.

18 Frequentatum, *vel* calidum à Lyciscæ recens egressa, *vel* à centone calorem retinens. 19 Egressa Lyciscæ, quæ interdum eam habuerat, cellam ad noctis usum Messalina conduxerat in suam. 20 Ornatis auro; *vel* syndonio conuexo aureis annulis. sic enim Heliogabalus.

ἡμεῖς δὲ τὸς δούλους τῶν πατρῶν ἔχοντες, ὡς αἱ πύργαι, καὶ τὴν οὐρανὸν γενομένης κίρκου ἔκρηται, καὶ διακρίνοντες τὸν τῶν πατρῶν ὄψον, καὶ τὴν οὐρανὸν γενομένης κίρκου.

Xiphilin. Heliog. nisi forte syndonium illud intelligatur rectius de velo quod lupanariis & cauponis oppandebatur atque annali sint illi per quos velum adducitur & reducitur.

Curstaine rings. 21 Præhgens cellæ nomen Lyciscæ, quam se prostebatur. fronti autem lupanaris præscriptum erat stupri precium cum nomine meretricis. 22 Vnde tu ortus eras.

23 Forte *Ironice*, cujus pater ganeo nescio quis fuerit ex vago concub. 24 Quod sub noctem mediam fit. 25 Et deturpata faciem fuligine spurcæ lucernæ (prostabant autem meretrices ad lucernas, vide Martialis epigr. 4. l. 4. K.) tulit eam lupanaris odorem ad lectum Imperatoris. 26 *Quid dicam de pblis, incantamentis & beneficiis mulierum?*

est autem Hippomanes caruncula in fronte pulli de partu equæ. *vel*, quod *facientis equa distillat ab inguine virum.* 27 Quod si incitentur odio, ira, *vel* aliquo alio affectu malo, cujus imperio facile obsequitur sexus iste, graviora audent scelera, quam libidinem. 28 Objectione,

qui respondet poeta versu seguente.

29 Mille fester-
tia.

30 Non sagittis &
face amoris ardet,
sed

31 — A dote amor
ejus.

32 Libertatem agen-
di quæ velit, dote
magna emit uxor,
maritus vero dotem
accepit, libertatem
vendidit. πῶς

πῶς γὰρ ἡ
πλευρὴν λα-
βὼν ἡ δὲ δακ-
τύλῳ, & γυναικὶ
ἴπῳ, &c.

Anaxandrides apud
Stobzum.

33 Etiam coram
marito licet uxori
dotatæ innuere mo-
cho, atque literis
ejus retribere.

34 Oratio est, locu-
ples quæ nupsit
avaro est vidua.
i. e. sui juris est,
& ex suo arbitrio
vivit tanquam
vidua.

* Objection altera
cui respondet poeta
verum seq.

* Formula à re
militari translata
ad divortium. ca-
jus formula, Res

tuas tibi habeo, res tuas tibi agito. 35 Altera uxor adolescentula superveniet. 36 Quamvis
autem annis & forma floret. 37 Viget & imperat. 38 E Canusio in Apulia oves & lanam op-
timam. 39 Vinum, vites Falernas quas ulmi sustentant. 40 Hoc parum est. 41 Poscit servos
omnes ex ergastulis. 42 Decembri quo *βέρχ' est ἡμέρα*. 43 Argonautæ nomea pro quo-
vis mercatore. 44 Domi propter gelu & glaciem. 45 Instructis & accinctis ad navigandum
ex imperio uxoris importunè obstat casa nive candida nautis. 46 Per mare petuntur vasa
Crystallina. 47 Pocula è myrrha, vide Martialis. ep. 113. l. 14. & quæ nos ibi 48 Pre-
ciosissimus lapis, & ille rotus ex munere Agrippæ. 49 Quem Agrippa rex Iudæorum dedit
iuxta sorori Berenice. 50 In Iudæa, ubi nudis pedibus sacra peragunt, quod Moysi Deus præ-
solumnam Deo vota pro salute solutura. Ioseph. l. 2. Iudaici belli. & Egipptus. Hinc forte huius
digressio causa, ad mores Iudæorum facta Berenices mentione. 51 Ex divino instituto & lege,
quod animal esset immundum, ungulam findens, non ruminans. Levitic. 11. 7. non, ut falsò
Tacitus 5. hist. in memoriam cladis, quod ipso scabies quondam turpaverat (idem etiam
non liceat. * Procatalepsis.

29 Bis quingenta dedit, tanti vocat ille pudicam.

Nec 30 Veneris pharetris macer est, aut lapade fervet.

31 Inde faces ardent, 31 veniunt à dote sagittæ.

32 Libertas emitur: 33 coram licet innuat, atque
Rescribat, 34 vidua est locuples, quæ nupsit avaro.

* Cur desiderio Bibule Sertorius ardet?

Si verum excutias, facies, non uxor amatur.

Tres rugæ subeant, & se cutis arida laxet,

Fiant obscuri dentes, oculiq; minores,

* Collige sarcinulas, dicet libertus, & exi:

Jam gravis es nobis, & sæpe emungeris, exi

Ocyus, & propera, 35 sicco venit altera naso.

36 Interea 37 calet, & regnat, poscitq; maritum

Pastores, & 38 ovem Canusiam, 39 ulmosq; Falernas.

40 Quātulum in hoc? pueros omnes, 41 ergastula tota,

Quodque domi non est, & habet vicinus, ematur.

42 Mense quidem brumæ, cum jam mercator 43 lason

44 Clausus, & 45 armatis obstat casa candida nautis,

Grandia 46 tolluntur crystallina, maxima rursus

47 Myrrhina, deinde 48 adamas notissimus, & Bere-

In digito factus pretiosior. 49 hunc dedit olim (nices

Barbarus incestæ, dedit hunc Agrippa sorori,

50 Observant ubi festa mero pede sabbata reges,

Et 51 vetus indulget 52 senibus clementia porcis.

* Nullane de tantis gregibus tibi digna videtur?

Sit formosa, decens, dives, fecunda, vetustos
 Porticibus disponat 53 avos, intactior omni
 55 Crinibus effusis 54 bellum dirimente Sabina,
 Rara avis in terris nigroque simillima cygno:
 Quis seret uxorem, cui constant omnia? malo,
 Malo 55 Venuſinam, quàm te 56 Cornelia mater
 Gracchorum, si cum magnis virtutibus affers (pbos.
 70 Grandes 75 supercilium, & 58 numeras in dote trium-
 59 Tolle tuum precor Hannibalem, victumq; Sypha-
 In castris, & cum tota Carthagine migra. (cem
 60 Parce precor 61 Pæan, & 62 tu deponesagittas,
 Nil pueri faciunt, ipsam configite 63 matrem,
 64 Amphion clamat. sed Pæan contrahit arcum.
 Extulit ergo 65 gregem natorum, ipsumq; parentem,
 Dum sibi nobilior 66 Latonæ gente videtur,
 Atque eadem 67 scrofa Niobe fecundior alba.
 Quæ tanti gravitas? quæ forma, 68 ut se tibi semper
 69 Imputet? hujus enim rari, summique voluptas
 Nulla boni, quoties animo corrupta superbo
 69 Plus 70 aloes, quàm mellis habet. quis 71 dedi-
 tus autem
 Usque adeo est, ut non illam, quam 72 laudibus effert
 73 Horreat? inq; dies 74 septenis oderit horis?
 Quedam parva quidem, sed non toleranda maritis.
 Nam quid raucidius, quàm quòd se non putat ulla
 Formosam, nisi quæ 75 de Thusca Græcula facta est?
 De 76 Sulmonensi mera 77 Cecropis, 78 omnia Græcè,
 79 Cùm sit turpe magis nostris nescire Latine.

53 Imagines majorum ceteras quas in porticibus & atria ordine disponere solebant.

54 Sabine raptæ origo belli, cædem utramque aciem intervenientes belli. modus & foederis inter Tatium & Romulum extitere.

55 Pauperem & ignobilem uxorem ex Appulia.

56 Scipionis Africani filia, Cornelia Gracchi uxor, Cæsar & Tiberij Gracchorum mater.

57 Supercilium & fastum, quæ apparent in supercilio.

58 Si propter triumphos majorum tuorum non secus ac magna dos esset, mihi imperiosa insultes.

59 Tolle jactationes de Annibale, Syphace & Carthagine à tuis devictis, & recede.

60 Imò, mulierum insolentia quandoque vel in ipsos deos insurgit, accersitque divinam vindictam in se suosque. atque hinc illa Amphionis deprecatio clamentis, Parce precor, vide fab. 3. l. 6. Met. Ovid.

61 Apollo à πᾶσι, aut πᾶσιν τὰς ἀνίας, aut acclamatione ἰὲ πᾶσι.
 62 Diana. 63 Nioben Tantali filiam, uxorem Amphionis. 64 Iovis ex Antiope filius, Thebanus. 65 Quatuordecim numero. filios septem. totidemque filias. vide Aelian. Var. hist. l. 1. c. 36. 66 Appolline & Diana Iovis ex Latona filijs. 67 Quæ tringinta capitum fuerat cuncta. Virg. AEn. 3. & 8. 68 Ut suas virtutes aut formam tibi utique objiciat? 69 Plus habet amaritudinis superbia ejus, quàm est dulcedinis ex gravitate morum & forma. 70 Herbz amarissimi succi. 71 Tam indulgens & uxorius? 72 Propter virtutes. 73 Ob superbiam. 74 Majoris diei parte, cum quinque tantum horz ex duodecim amori, supersint. 75 De Italia Græca facta. 76 Sulmo oppidum Pelignorum. 77 Attica, à Cecrope primo Athenarum rege. 78 Omnia Græcè, sc. proferunt. 79 Cum Latinis conveniat magis Latine, videtur alluisse ad Ciceronis illud in Bruto: Non enim tam praeclarum est scire Latine, quàm turpe nescire.

Hoc sermone pavent, hoc iram, gaudia, curas,
Hoc cuncta effundunt animi secreta. quid ultra?

80. Tolerabilis hoc
in puellis, tu vero
quam, &c.

81. *Mes vita, mea
anima.* vide Martia-
lis ep. 63. l. 10.

82. Verba hæc qui-
bus in lascivis com-
plexibus sub lodice
& stragulo usa es, in
publicum proferas.

83. Cujus libidinem
non incendit?

84. Lascivia verbo-
rum non segnius
incitat quam manus
palpacio.

85. Mimo nobilissi-
mo.

* Quod si omnes
adhiberis vocis in-
genijque nervos &
artes ad irritandam
Venerem & ut pla-
ceas: rugosa tamen
facies te annosam
prodit. vide Martia-
lis epig. 23. l. 6.

a Dilemma. aut a-
maturus es aut non:
si non amaturus es,
cur ducis? si amatu-
rus, miser eris.

86. Sponsalibus tab.
legitime contractis.

87. Cibaria dulcia
multo conspersa,
quæ sub finem con-
vivis dari in nuptia-
libus cœnis solita.

88. Discedentibus
jam qui officij nup-
tialis gratiâ conve-
nerant, vel lab. of-
ficio stomachi,
quia addit, *cræmæ
donanda.*

89. Nec est cur perdas illud quod depositis virginittis præmium novæ nuptiæ a marito pri-
ma nocte datur. 90. Divite. 91. Nummi aurei signati imagine Domitiani, Dacici & Ger-
manici cognominati ob victorias Dacorum & Germanorum. b. *Alium argumentum muni-*
brum. 92. Si simpliciter uxorius sis, velisque uxori in omnibus morem gerere. 93. Ipse
te redimet, gaudet tamen te torquere molestiis & spoliare bonis. 94. Primam, qui ab
patronum coluit. Iuvenes enim barbam alebant ad ætatis annum. xxj. deinceps
truncabant. 95. Testamenta condendi.

Concumbunt Græcè. 80. dones tamen ista puellis:

Tine etiam, quam sextus & octogesimus annus

Pulsat, adhuc Græcè? non est hic sermo pudicus

In vetula, quoties lascivum intervenit illud

81. *Ζωὴ καὶ ψυχή.* 82. modò sub lodice relictis

Uteris in turba: 83. quod enim non excitat inguen

Vox blanda, & nequam? 84. digitos habet. * ut ta-

men omnes

Subsidant penne, dicas hæc mollius 85. Amo,

Quanquam & 85. Carpophoro, * facies tua compu-

tat annos.

* Si 86. tibi legitimis pactam, junctamque ta-
bellis

Non es amaturus, ducendi nulla videtur

Causa, nec est quare cœnam, & 87. mustacea perdas

88. Labente officio, crudis donanda; 89. nec illud,

Quod prima pro nocte datur, cum lance 90. beata

91. Dacicus, & scripto radiat Germanicus auro.

b Si 92. tibi simplicitas uxoria, deditus uni

Est animus, submitte caput cervice parata

Ferre jugum: nullam invenies, quæ parcat amanti.

93. Ardeat ipsa licet, tormentis gaudet amanti,

Et spolijs. igitur longè minus utilis illi

Vxor, quisquis erit bonus, optandusque maritus.

Nil unquam invita donabis conjuge: vendes

Hæc obstante nihil: nihil, hæc si nolit, emetur.

Hæc dabit affectus, ille excludetur amicus

Jam senior, cujus 94. barbam tua janua vidit.

95. Testandi cum sit lenonibus atque lanistis

Libertas, & juris idem contingat ⁹⁶ *arenae.*

97 Non unus tibi ⁹⁸ *rivalis dictabitur beres.*

*20 99 Pone crucem servo: 1 meruit quo crimine servus
Supplicium? quis testis adest? quis detulit? audi,
Nulla unquam de morte hominis cunctatio
2 longa est.*

*3 O demens, 4 ita servus homo est? 5 nil fecerit, esto,
Hoc volo, sic jubeo, sit pro ratione voluntas.*

*15 Imperat ergo viro: sed mox 6 hæc regna relinquit,
Permutatq; domos, & 7 flammea conterit, 8 inde
Avolat, & spreti repetit vestigia 8 lecti.*

Ornatas paulò antè fores, pendentia linquit

9 Vela domus, & adhuc 9 virides in limine ramos.

30 Sic crescit numerus, sic fiunt 10 octo mariti

11 Quinque per autumnos: 12 titulo res digna sepulchri.

Desperanda tibi salva concordia socru:

Illæ docet spolij 13 nudi gaudere mariti:

Illæ docet missis à 14 corruptore tabellis

35 Nil rude, nil simplex rescribere: decipit illa

15 Custodes, aut ære domat: tunc 16 corpore sano

Advocat 17 Archigenen, 18 onerosaq; pallia jactat.

Abditus interea latet, & secretus adulter

Impatiensq; moræ pavet, & 19 præputia ducit.

20 Scilicet expectas, ut tradat mater honestos

Aut alios mores, quàm quos habet? 20 utile porro

Filiolam turpi vetule producere turpem.

21 Nulla ferè causa est, in qua non fœmina litem

Moverit, accusat 22 Manilia si rea non est.

24 Componunt ipsæ per se formantq; 23 libellos,

11 Quinque annis. 12 Iron. sepulchris a. mulierum inscribebantur maritorum nomina. 13 Ad paupertatem redacti ex sumptu & nequitia uxoris. 14 Mœcho. 15 Adhibitos à marito qui uxorem suspectam observent & custodiant. 16 Filiz, quæ sana cum sit, ægritudinem simulet. 17 Medicum. 18 Abjicit à filia tanquam ægrâ nec fuisse valente, stragula ac pallia, quibus decumbens cooperiebatur. 19 Masporus. 20 Quæstum facit ex filiz adulterijs. 21 In foro etiam causas agunt mulieres. 22 Meretrix, cui Hostilius Mancinus ædilis Curulis diem dixit, quod ab ea lapide noctu percussus sit. Agel. 4. 14. 23 Pleari.

96 Gladiatoribus; 97 Ex edificio tamen uxoris cogeris inscribere heredes à rivalibus tuis non paucos.

98 Arraesne. proprie qui eundem rivum habet communem.

99 Uxor iubet servum cruci adfigere.

1 Tu queris.

2 Nimis longa potest esse.

3 At uxor.

4 In tantum homo est servus?

5 Esto quod nll admiserit, adfigatur tamen.

6 Has ædes cum marito, ubi regnavit imperiosa.

7 Saepius nubendo terit. vel priora laecerat & nova sumit flammea, i. valamenta rubei coloris quibus novæ nuptæ caput cooperiebatur.

8 A secundo illo ad alium, & mox ad alium, & quandoque revertitur ad primam maritum.

9 Quibus ornata solebant limina in festivitate nuptiali. supra vers. 80.

10 Nec enim ultra octavum licebat illi nubere, Non consulum sed maritorum numero annos (nos computant, &c. 30 nec. 3. de Resc. 16.

I. IVVENALIS.

52

24 Exordium, atque
Iocos argumen-
torum.

25 Oratori & iurif-
consulto nobili.

25 Vide Sat. 3. v.
103. & 68. has. a. pur-
pureas & molliores.

27 ad quem in terra
defixum sceminæ se
exerceant tanquam

tyrones, ut simulata
pugna, ferendi, insi-
liendi, recedendi

veram disciplinam
edificent. Vegetius.

28 Motuum, & ex-
ercitationum mili-
tarium.

29 Ut tubæ sonitu
vocata nudato cor-
pore in Floralibus
discurrat.

30 Ad veram gladi-
aturam in arena.

31 Cui frontem
perfricit galea.

32 Virilia exercitia
& arma.

33 Præ fixineæ.
notum est Tyresiz
arbitrium super
contentione Iovis
cum Iunone. Me-
tam. 3.

34 Qualis erit mun-
dus & ornatus mu-
liebris, si venalis ex-
ponatur gravis ar-
matura illius tan-
quam Samnitis gla-
diatoris.

35 Gaudentes.

36 Galearum pinnæ.

37 Protendebant n.
milites finistram
pedem in pugna
quem adversus ho-
stium ictus ferro
tegebant.

38 Retiariorum, mirmillonum & varia genera pugnæ.

39 O te felicem, cuius ur-
at crurum armaturas habet quas vendat. Iron.

40 Et tamen hæc sunt, quæ

41 Levi &
sensuissimo velamento rotundo.

42 Quarum delicata corpora gravant vestes bombycinæ.

43 Dum genæ flebit reclinato corpore ad evitandos ictus.

44 Quam denso volumine repli-
cet illi succincti fascia.

45 Matella.

46 Matronæ nobilissimis oriundæ viris, Lepido,
Matello cæco ad v. 139. Sat. 3. & Fab. Gurgite cognominato a devorato patrimonio.

47 Vz-
uo Ludij alicujus.

48 Gladiatoris.

49 Orba catulis qua nullum animal truculentius videt quæ
ad 18. ep. Martialis lib. Spectac.

50 Amati. vel servos insectatur.

51 Abundantibus.

24 Principium atque locos

25 Celso dictare paratæ.

26 Endromidas Tyrias, & fæmineum

26 ceroma

Quis nescit? aut quis non vidit vulnera

27 pali

Quem cavat assiduis sudibus, scutoque laceffit,

Atque omnes implet

28 numeros? dignissima prorsus

29 Florali matrona tuba: nisi si quid in illo

Pectore plus agitat,

30 veræq; paratur arena.

Quem præstare potest mulier

31 galeata pudorem

Quæ fugit à sexu,

32 vires amat? hæc tamen ipsa

Vir nollet fieri. nam

33 quantula nostra voluptas?

34 Quale decus rerum, si conjugis auctio fiat:

Balteus, &

35 manica, &

36 cristæ,

37 crurisq; finistri

Dimidium tegmen: vel si

38 diversa movebit

Prælia,

39 tu felix ocreas vendente puella.

40 Hæ sunt, quæ tenui sudant in

41 cyclade,

42 qua-

rum

Delicias & panniculus bombycinus urit.

Aspice, quo fremitu monstratos perferat ictus,

Et quanto galeæ curvetur pondere,

43 quanta

Poplitibus sedeat,

44 quàm denso fascia libro,

Et ride positis

45 scaphium cum sumitur armis.

Dicite vos

46 neptes Lepidi, cæcivæ Metelli,

Gurgitis aut Fabij, quæ

47 Ludia sumpserit unquam

Hos habitus? quando ad palum gemat uxor

48 Asyli?

Semper habet lites alternaq; iurgia lectus,

In quo nupta jacet: minimum dormitur in illo.

Tunc gravis illa viro, tunc

49 orba tigride pejor,

Cum simulat gemitus occulti conscia facti,

Aut odit

50 pneros, aut ficta pellice plorat

51 Veribus semper lacrymis, semperque paratis

275 ⁵² In statione sua, atque ⁵³ expectantibus illam,
 Quo jubeat manare modo: tu credis amorem,
 Tu tibi nunc ⁵⁴ curruca places, fletumque labellis
⁵⁵ Exsorbes, quæ scripta, & quas lecture tabellas,
 Si tibi ⁵⁶ zelotypæ retlegantur scrinia mæchæ.

280 Sed ⁵⁷ jacet in servi complexibus, aut equitis, dic,
 Dic aliquem sodes, dic ⁵⁸ Quintiliane colorem.
⁵⁹ Heremus: ⁶⁰ dic ipsa. ⁶¹ olim convenerat, inquit,
 Ut faceres tu quod velles, nec non ego possem
 Indulgere tibi. clames licet, ⁶² & mare cælo

285 Confundas: ⁶³ homo sum. ⁶⁴ nihil est audacius illis
 Deprensus, iram atq; animos ⁶⁵ à crimine sumunt.
⁶⁶ Vnde hæc monstra tamen, vel quo de fonte requi-
 ris?

Præstabat castas humilis fortuna Latinas
 Quondam, nec vitij contingi parva sinebat

290 Tecta labor, somniq; breves, & ⁶⁷ vellere Thusco
 Vexata, duræq; manus, ac ⁶⁸ proximus urbi
 Annibal, & ⁶⁹ stantes Collina in turre mariti.

Nunc patimur longæ pacis mala: sævior armis
 Luxuria incubuit, victumque vicistitur orbem.

295 Nullum crimen abest facinusq; libidinis, ex quo
 Paupertas Romana perit. ⁷¹ hinc fluxit ⁷² ad istos
 Et Sybaris colles, hinc ⁷³ & Rhodos, & Miletos,
⁷⁴ Atque coronatum & petulans madidumq; Ta-
 rentum.

Prima peregrinos ⁷⁵ obscæna pecunia mores

300 Intulit, & turpi ⁷⁶ fregerunt secula luxu (rat?
 Divitiæ ⁷⁷ molles. quid enim ⁷⁸ Venus ebria cu-

⁶⁵ Quæ tandem causa est prodigiosa huius nequitia? etiam scilicet, opulentia & luxus. ⁶⁷ Tra-
 cando lanam Thuscæ. ⁶⁸ Bella præ foribus, hostis in Italia. ⁶⁹ In Excubijs ad portam
 Collinam, cum Annibal tertio ab urbe lapide castra posuisset. ⁷⁰ Nos orbis victores vicit
 luxuria. ⁷¹ Ex amissâ paupertate victorijs nostris & rerum affluentia. ⁷² Ad septem istos
 (alii istos legunt, non tam ex huius loci scopis) Romæ colles fluxere delicijs Sybaritarum,
 populi in ea Italij parte quæ magna Græcia dicta est, omni deliciarum genere efformiati.
⁷³ Luxuria Græca, Asiatica. Miletos, n. civitas est in finibus Ioniz & Cariz, in Asia minori,
 & Rhodos insula in mari Carpathio Cariz adjacens. ⁷⁴ Mollicies & ebrietas Tarentino-
 rum, qui coronati & unguentis madidi potabant. est autem Tarentum civitas Calabriae.
⁷⁵ Metonymia effecti. ⁷⁶ Corruerunt præci temporis frugalitatem & pudicitiam. ⁷⁷ Ab
 effectu. ⁷⁸ Libidini addita ebrietas, libidinosæ & ebria mulier.

⁵³ Metaph. à mili-
 tibus.

⁵³ Quasi signum ab
 illa datum.

⁵⁴ Ut avis illa cu-
 culi ova pro suis fo-
 vet, ita tu suppositos
 & alienos liberos
 pro tuis alens, &c.

⁵⁵ Dum ipsam oscu-
 latus consolaris.

⁵⁶ Quæ adulterij
 sibi male conscia,
 scelus suum ut te-
 gat, te suspitione
 pellicis vexat.

⁵⁷ Si deprensâ sit.
⁵⁸ Dic o oratorum
 disertissime colo-
 rem aliquem vel
 rationem ad defen-
 sionem vel excusa-
 tionem sceleris.

⁵⁹ Non habeo, in-
 quit orator, quo pos-
 sim excusare.

⁶⁰ Dic ipsa, inquit
 maritus vel Poeta.

⁶¹ Verba uxoris.

⁶² Omnia. vide
 Sat. 2. v. 25. quod
 Lucianus dicit.

⁷¹ ἡ δὲ τὸν ἐν-
 εαυτὸν ἀναπα-
 μύχεται. in Prome-
 theo.

⁶³ Mulier nata sum,
 inquit illa. cui per
 sexus imbecillita-
 tem errare in pro-
 clivi est.

⁶⁴ Hæc Poeta.

⁶⁵ E represso cri-
 mine major præ-
 rumpit malitia &
 impudentia.

79 Oris. fellatrices
necat.

80 Quæ Venas ebr.

81 Ad Venerem in-
frigidantia, ut & om-
nia conchyliis.

82 Vina unguentis
miscetur. eo inva-
lescente luxuria ut
odorem prodigum
ex utraque corporis
parte caperent. s. s.
foliata sitis, Martialis.

14. l. 110. epigr.

83 Poculo capaci.

84 Circumvolvi
videtur, quod sit ubi
turbidi spiritus e
ventriculo copiose
ad cerebrum ascen-
dunt.

85 Vbi oculorum
nervis pota disten-
tis & debilitatis
destrahuntur radii.

86 Πόγχοις καὶ

καὶ χυμὸς καὶ
μυζήσις λαοβί-
αδος.

87 Μύζης.

88 Αἰχίον,

oris ruptum passus,
cujus ne spiritus
purus, ut quæ unde-
mas voret in die pu-
ellar. Martialis. 7. l. 66.

ep. vide Sat. 10. v. 214.

89 Deæ pudicitiz.

Emphatice. cujus aram vel pudicissimæ cultam fuisse oportuit. 90 Concumbunt. 91 Urinæ
per vesicæ & naturæ meatus prorumpente tanquam per siphonas, i. fistulas ceu tubos.
92 ἰσάλλοντες καὶ παρὰ φύσιν ἀνδρίζονται. 93 Noctu quidem, sed lunâ teste.
94 O marite. 95 Mane prox. 96 In platea Pudicitiz dex. sparsam. 97 Salutaturus
patronos. 98 Et novimus quam flagitiosa sint secreta Bonæ dex., de qua in Sat. 3. v. 84.
99 Ad saltandum. al. ad libidinem, ut Pers. Sat. 1. Cum ea mina lumbum intrant. 1 Non
minore scelerum rabie in his quasi Priapæ feruntur quam Bacchi sacerdotes in Bacchana-
libus. Alij legunt, ululante Priapi Menades. i. hæc non minore ululatu inclamant Priapum
quam illæ Bacchæ Menades Bacchum. 2 Furor percipit Bacchæ, ἀμείνεται, i. furere.
3 Οὐρα ἐν τῷς μύδαις καὶ πόδις ἔα φερόσιν, κενεμίνε. 4 Publicas meretrices
& prostitutas. 5 Matrona. 6 Præmio certaminis netandi proposito. Respicit forte certa-
men & palmam Messalinæ, de qua vide Plin. hist. l. 10. c. 63. — 7 Vincitque. λαοβίαδος
in umbratili & muliebri hac κλινοντά. 8 Mox & ipsa Laufella. 9 Matronæ quæ Val.
Claudio nupit. 10 Γνὺς θανάτοισιν τελέει, λίσσεται. 11 Et libidinis victoria
æquatur nobilitati generis.

25 Nil tibi per ludum simulabitur, omnia fient
 Ad verum, quibus incendi jam frigidus ævo
 12 Laomedontiades, & 13 Nestoris 14 bernia possit.
 Tunc prurigo moræ impatiens, tunc 15 scæmina simplex
 Et pariter toto 16 repetitus clamor ab antro.
 30 17 famas est, admitte viros: dormitat adulter?
 Illa jubet sumpto juvenem properare 18 cucullo:
 Si nihil est, servus incurritur: abstuleris spem
 Servorum? veniet conductus aquarius: hic si
 Queritur, & desunt homines; mora nulla per ipsam,
 35 Quò minus imposito clunem submittat asello.
 Atque utinam ritus veteres, & 19 publica saltem
 His intacta malis agerentur sacra: sed omnes
 Noverunt 20 Mauri, atque Indi, 21 quæ psalteria pe-
 nem
 Majorem, quàm sint duo Casaris 22 Anticatones,
 40 23 Illuc, 24 testiculi sibi conscius unde fugit mus,
 Intulerit, ubi velari pictura jubetur,
 Quæcunque 25 alterius sexus imitata figuram est.
 Et 26 quis tunc hominū contemptor nummus? aut quis
 27 Simpuvium ridere Numa, nigrumq; catinum,
 35 Et 28 Vaticano fragiles de monte patellas
 Ausus erat? sed nunc ad quas non 26 Clodius aras?
 Audio quid veteres olim moneatis amici:
 30 Pone seram, cohibe sed quis custodiet ipsos
 Custodes? cauta est, & ab 31 illis incipit uxor.
 35 Jamq; eadem summis pariter, minimisq; 32 libido est,
 Nec melior, 33 pedibus silicem quæ conterit atrum,
 Quàm quæ 34 longorum vehitur cervice Syrorum.

12 Priamus, filius
 Laomedontis jam
 senior.
 13 Grandævus &
 heraiosus Nestor.
 14 Celas ceu rater
 ubi in intestina humer
 aliquis, vel omen-
 tum in scrotum
 deciderit.
 15 Non sufficit un-
 bratilis opéra
 ôliose, virtum
 vere desiderat.
 16 Ab omnibus mu-
 lieribus.
 17 Iam ô Janitrix,
 liceat viris ingredi
 ad sacra hæc Bonæ
 dex.
 18 Ne cognoscatur.
 19 Tuvaquæia,
 pro salute publica
 nancupata.
 20 Remotissimi, sub
 sole occidente &
 oriente degentes.
 21 P. Clodius sub
 specie & habitu
 Psalterix ad consu-
 prandam Pompeiam
 Casaris vx. ingressus
 est ædes Casin quib-
 bus peragebantur
 sacra Bonæ deæ, ma-
 ribus non adenda.
 22 Libri duo, quos
 Cæsar scripsit con-
 tra Catonem Utio,
 quem Cicero libro
 laudaverat, cum ve-
 ro complicati
 essent in modum

Cylindri assimilat eos poeta peni. 23 In ædes Prætoris in quibus celebrabantur sacra
 Bonæ dex. 24 Masculus mus. 25 Masculi. Sen. epist. 97. Ita submotis extra conspectum viris
 ut pictura quoque masculorum animalium contegantur. 26 Olim nemo religionem utut
 simplicem contemnere ausus est. 27 Vas ligneum, vel, ut alijs placet, fictile a Numa in sacris
 adhibitum. Plin. lib. 35. cap. 12. Vide Iunij animadvers. lib. 2. cap. 10. 28 Fictiles ex ar-
 gilla è monte Vaticano. 29 Mocchi, Clodij similes. 30 Vxorem contine, coëctæ domi
 clausam, atque adhibitis custodibus. 31 Custodibus. 32 Neque jam mulieres pauperes
 minus furiant libidine, quàm divites, neque impensis parcunt magis. 33 Nudis, periphra-
 sis mulieris ignobilis & pauperis. 34 Procerorum ex Syria leſticariorum. periphrasis muli-
 eris nobilis & divitis.

35 Cirenſes & theatrales.

36 Ambitioſa paupercula.

37 Neque enim honeſtum erat matronis ſine comitatu prodire foras.

38 Pulchram, flavicomam, Germanam, vel Aegyptiam flavam. ſorte an ſabiam, ancillæ n. honeſtius habitæ utpote conſciæ conſiliorum & mentis dominarum dicebantur ſabia.

39 Ultima, nec tibi quidquam reliqui facit.

40 nulla tamen pudore paupertatis inhibetur, ne reprehendatur & derideatur ab alijs, ſi cultus & ſumptus, ultra fortunæ ſuæ modum, vela pandat vel non eſt pudica & frugalis, uti decet pauperem.

41 Paupertas.

42 De cultu & victu ſoliciti ſibi proſpiciunt.

43 Formi. magiſtra & exemplo providentiæ & laboris.

44 At ſcem. prodiga non conſultat rei ſam. ruenti.

45 Ex mortuo conſumptoque redivivus renaſcatur.

46 Ad impragnandum impotentes. coeunt n. ſed nihil emittunt. Scalig. Exc. 175. Sic Aëtius L.6. α τὸ θάλατ.

μῖνοι πῶτι καὶ αὐνοῖς ὀρίγονται. Et Pol. αἰ τοῖς λαρῖνυσι μὲν καὶ ἀφίστη, ἄλγον δὲ καὶ ὀδυνὴ καὶ ἀγῶν. vide & Baſil. de vera virginitate. Aphrod. probl. 1. & Mat. ep. 77. l. 6.

47 Eunuchorum qui imberbes & leves ſunt inopia caloris, qui pilos treat. 48 Portione abortum faciente. 49 Teſtes trad. evellendi chirurgis, quorum opus prius & ad medicos eunuchi imberbes nihil lucri afferunt. 51 Ad juſtam magnitudinem priuſquam evellantur. 52 Cui 53 Priapum,

ut ſpectet 35 ludos, conducit 36 Ogulnia veſtem,

Conducit 37 comites, ſellam, cervical, amicas, Nutricem, & 38 flavam cui det mandata puellam.

Hæc tamen argenti ſupereſt quodcunque paterni, Levibus athletis, ac vaſa 39 noviſſima donat.

Multis res anguſta domi eſt, 40 ſed nulla pudorem

Paupertatis habet, nec ſe metitur ad illum

Quem dedit 41 hæc poſuitque modum tamen 360 utile quid ſit

Proſpiciunt aliquando viri, 42 frigusque famemque.

43 Formica tandem quidam expayere magiſtra:

44 Prodigia non ſentit pereuntem ſcœmina cenſum,

At velut exhauſta 45 redivivus pullulet arca

Nunquam & è pleno ſemper tollatur acervo,

Non unquam reputat, quanti ſibi gaudia conſent.

Sunt quas tibi 46 imbelles, ac 47 mollia ſemper

Oſcula deſolent, & 47 deſperatio barbæ,

Et quod abortivo non eſt opus, illa voluptas

Summa tamen, quod jam calida & matura juvenia 37

49 Inguina traduntur me dicis, jam 50 peſtine nigra

Ergo expectatos, ac juſſos 51 creſcere primum

Teſticulos, poſtquam cœperunt eſſe bilibres,

52 Tonſoris damno tantum rapit 53 Heliodorus.

54 Conſpicuus longè, cunctiſq; notabilis intrat

Balnea, nec dubie 55 cuſtodem vitis, & horti

Provocat à domina factus ſpado. dormiat ille

Cum 56 domina. sed tu 57 jam durum Posthume,
jamque

Tondendum eunucho 58 Bromium committere noli.

Si gaudet cantu, nullius 59 fibula durat.

60 Vocem vendentis prætioribus. 61 organa semper

In manibus, 62 dens radiant testudine tota

Sardonyses, 63 crispo 64 numerantur pectine chordæ,

Quo tener 65 Hedymeles operam dedit, hunc tenet
hoc se

66 Solatur, 66 gratoque indulget basia plectro.

Quedam de numero 67 Lamiarum, ac nominis alti

Cum 68 farre & vino 69 Ianum, Vestamq; rogabat,

An 70 Capitolinam deberet 71 Pollio 72 quercum

Sperare, & fidibus promittere. quid faceret plus

90 Egrotante viro? medicis quid 73 tristibus erga

Filiolum? stetit ante aram nec turpe putavit

Pro 74 cithara 75 velare caput, 76 distatæque verba

Protulit (ut mos est) & aperta 77 palluit agna.

Dic mihi nunc quæso, 78 dic antiquissime divum,

95 Respondes his Iane pater? magna oia cælo.

Non est (ut video) non est, quod agatur apud vos.

Hæc de comædis te consulit, illa tragædum

Commendare volet, 79 varicosus fiet aruspex.

Sed cantet potius, quàm totam pervolet urbem

100 Audax, & cætus posset quàm ferre virorum,

Cumque 80 paludatis ducibus præsentem marito

Ipsa loqui 81 recta facie, 82 strictisque mamillis.

65 Citharædus. 66 In gratiam prioris domini. 67 Nobilium. Lamia a. familia ori-
ginem duxit a Lamo Formiarum rege & conditore. 68 Sacrificio. 69 Vetera & prima
Romanorum numina. 70 In certamine musico a Domitiano inter alia Iovi Capitolino in-
stituto. 71 Citharædus & amafius suus. 72 Coronam è quercu. quod præmium erat
victoribus in quinquennali certamine triplici, Musico, equestri, gymnico, a Domitiano in
honorem Iovis Capitolini instituto vide Martial. ep. 54. l. 4. a. 73 Vtpote desperantibus.
74 Ipso citharædo. 75 Rem divinam facere & vota nuncupare, quod ex instituto vet.
faciebant velati. 76 A sacerdote verbis præeunte. 77 Subtimida & dubia an votis exta
agnæ feliciter responderent. 78 Regnabat n. Italia ante Saturnum quem regno pulsum
hospitio excepit. 79 Dum multum diuque stat deos consulens, sanguine crasso & melan-
cholico in pedum venas delabente fiet varicosus 6. Aphor. 21. 80 Paludamento indu-
tis, quod militaris imperatoria vestis est. 81 Inverecundè, impudenter. 82 Exertis
è sinu.

56 Tui & Viridi
uxore, potius quàm
concubino quem
Tui & Viridi
Dne dappi.

101. Scal. in Catul-
lum vult tradere
eunucho significare
Dne dappi.

i. castrare. q. d. Noli
itaque tu & Posthu-
me castrare catami-
tam jam grandio-
rem, ne forte uxori
tux uui sit.

57 Pubescentem &
grandem concubi-
num tuum, pectine
jam duro exoletum
nec diutius haben-
dum inter comatos.
58 Puerum delica-
tum & comatum
instar Bacchi inton-
si, qui Bromius di-
citur.

59 Supra ver. 73.
60 Citharædi a
prætore ludos eden-
te ad canendum
conducti.

61 Instrumenta
musica.

62 Gemmæ copio-
se ornant testudi-
nem, vel digiti an-
nulis & gemmis ra-
diantes pulsant te-
studinem.

63 Plectro è cala-
mo vel pilis crispa-
tis.

64 Percutiantur.

Hæc

83 Scythiarum Asiaticarum populus.

84 Exitium portendentem. mutans rem regna comitem. Luc. 1.

85 Romani nominis infans.

86 Ipsa fingit spargitque rumorem.

87 Armeniis maiorem fluvium inundasse.

88 Terrarum motu & hiatu.

89 Pauperes viciorum.

90 Ne quid crudelius in eos statuat.

91 Dominum latrantis caris.

92 Vasa ampla.

93 Sarcinas & instrumenta balneatoria. Metaph. a militibus.

94 Ambitioso frequentis servis molesto, vel exercitio ad sudorem excitandum.

95 Plumbea, quam in balneis agitabant qui sudare volebant.

96 Pudenda.

97 Crepitum concavæ manus internegandum illis edere, vel obscenius quid poppina.

98 A sudore, & balneis.

99 Vas vinarium amplum.

1 Impletur, vel prebetur.

2 Vnum & alterum exhaustum sextarium, ut vomitu ventriculus lavet & appetitum provocet. vide Martialis. ep. 79. l. 6.

3 Vomitu quo abluat & purgat stomachum.

4 Per pavimentum marmoreum.

5 Vomitus.

6 Quod haurerat ut revomeret. 7 In quam evomit. 8 Non secus ac serpens qui naturali compescit vomitum, vel indigestionem.

Hæc eadem novit quid toto fiat in orbe,
Quid 83 Seres, quid Thraces agant, secreta noverit
Et pueri; quis amet, quis decipiatur adulter,
Dicet quis viduam prægnantem fecerit, & quo
Mense, quibus verbis concumbat quæque modis quot.
84 Instantem regi 85 Armenio, Parthoque cometen
Prima videt: famam, rumoresque illa recentes
Excipit ad portas, quosdam 86 facit 87 esse Niphaten
In populos, magnoque illic cuncta arva teneri
Diluvio; 88 nutare urbes, subsidere terras,
Quocunque in trivio, cuicunque est obvia narrat.
Nec tamen id vitium magis intolerabile, quam quod
89 Vicinos humiles rapere, & concidere loribus
90 Exorata solet. nam si latratibus alti
Rumpuntur somni: fustes huc ocyus, inquit,
Adferre, atque illis 91 dominum iubet ante feriri,
Deinde canem. gravis occursum, teterrima vultu,
Balnea nocte subit: 92 conchas & 93 castra moveri
Nocte iubet, 94 magno gaudet sudare tumultu,
Cum lassata gravi ceciderunt brachia 95 massa,
Calidus & 96 cristæ digitos impressit aliptes,
Ac summum domine femur 97 exclamare cogit.
Convivæ miseri interea somnoque famæque
Urgentur. tandem illa venit 98 rubicundula, totum
99 Oenophorum sitiens, plena quod 1 tenditur urna
Admotum pedibus, de quo 2 sextarius alter
Ducitur ante cibum ravidam facturus orexim,
Dum redit, & terram 3 loto ferit intestino:
4 Marmoribus 5 rivi properant, aut lata 6 Falerno
7 Pelvis olet, nam sic 8 tanquam alta in dolia longus
Deciderit serpens, bibit, & vomit. ergo maritus
Nauseat, atque 9 oculis bilem substringit operis.
Illa tamen gravior, quæ cum discumbere cepit,

Laudat

Laudat Virgilium, ¹⁰ periture ignoscit Elise,
Committit vates, & comparat inde Maronem,
Atque alia parte in trutina suspendit Homerum.

Cedunt grammatici, vincuntur & betores, omnis

Turba tacet, nec caufidicus, nec præco loquatur,

Altera nec mulier: verborum tanta cadit vis,

¹¹ Tot pariter pelves, & tintinnabula dicas

Pulsari: jam nemo ¹² tubas atque æra fatiget,

Vna ¹³ laboranti poterit succurrere lune.

¹⁴ Imponit finem sapiens & rebus honestis.

Nam quæ docta nimis cupit & facunda videri,

¹⁵ Crure tenus medio tunicas succingere debet,

¹⁶ Cedere Sylvano porcum, ¹⁷ quadrante lavari.

Non habeat matrona, tibi quæ juncta recubit,

¹⁸ Dicendi genus, aut ¹⁹ curtum sermone ²⁰ rotato

Torqueat ²¹ enthymema. * nec historias sciat omnes,

Sed quædam ex libris & non intelligat. odi

Hanc ego, quæ repetit voluitq; ²² Palemonis artem,

Servata semper lege, & ratione loquendi,

Ignotusque mihi tenet ²³ antiquaria versus,

²⁴ Nec curanda viris ²⁵ Opice castigat amica

Verba: ²⁶ solæcismum liceat fecisse marito.

Nil non permittit mulier sibi, turpe putat nil,

Cum ²⁷ virides gemmas collo circumdedit; & cum

Auribus extensis magnos commisit ²⁸ elenchos.

Intolerabilus nihil est, quàm scæmina dives.

Interea fæda aspectu, ridendaq; multo

²⁹ Pane tumet facies, aut pinguis ³⁰ Poppæana

Spivat, & ³¹ hinc miseri viscantur labra mariti.

Ad mæchum veniet lota cute. quando videri

versa Dialectica ponitur, q. d. nec habet uxor tua Dialecticam. * Neque ullum verbum faciat perplexabile. Neque ulla lingua sciat loqui nisi Attica. Plaut. Asin. 4. act. 22 Grammaticam. fuit a. Rhennius Palæmon Grammaticus cum excellentissimus tum arrogantissimus, Fab. Quintiliani præceptor. 23 Antiquitatum, vel, veterum poetarum, & mihi inauditorum versus tenens, vel, antiquæ locutionis investigatrix & Critica. 24 Non adeo sollicitè vel ipsis viris observanda & castiganda. 25 Barbare loquentis, vide Sat. 3. v. 207. 26 Nec maritum vitiose verba componentem corripiat. vide ep. 20. l. 1. 1. Marcial. 27 Monile & smaragdus. 28 Inaurica, uniones ovalem formam habentes. 29 Incrustatione panis lacte asinino macerati. Sat. 2. v. 107. 30 Vnguentæ fragrantia à Poppæa Neronis vx. inventa. 31 His cosmeticiis.

10 Ut quæ non esset causa, vel quæ ex amoris impatientia sibi mortem consciverit.

11 In tantum sonora est.

12 Nil opus est tubarum & pelvium crepitu, quo credit superstitiosus vulgus succuri posse lunæ laboranti. vide quæ ad Senecæ Hippolyt. v. 729.

13 Eclipsim patienti.

14 Etiam philosophatur & de summo bono statuit.

15 Sumat hunc narratoris vel Peripatetici habitum.

16 Non Cerei ut mulier, sed tanquam vir Sylvano. vel Epicuream professâ. c. Syl. porcum.

17 Aut Stoica quadrante lau. Hor. Sat. 3. lib. 1. Dum tu quadrante la vasum, &c.

18 Rhetoricam.

19 Cui altera propositio desit.

20 Succinctio, conversatione conclusio, quod Cicero versum, Aristoteles.

circulus appellat. vel, circulari.

21 Argumentum Dial. alteram partem animo, concipiens, unde & nomen habet. hic pro uni-

Vult

32 Vt sacchis
placeat.

33 Vnguenta ex fo-
lijs Nardi, myrrhe-
basami, costi, Malo-
barbari, Pascirol.
alijque folijs odo-
ratis, Plin. 17. l. 1. c.

34 Ex folijs æstu, ut
qui AEquinoctiali
propiores sint, ut
contra pinguedo à
frigore & humore.

35 Incrostantia
cosmetica.

36 Asinino quod
teneram, erugatam
& candidam reddit
conservatque cutim.

37 Vt Poppæa, quæ
in exilium missa a-
finas L. secum duxit
in hunc usum, Dio
in Nerone, & Plin.
41. c. 11. l.

38 Regiones Aequi-
lioni subjacentes po-
lo Arctico vicinas.

39 Candidi panis
& filigine, faba aut
oryza cocti macera-
tisque lacte asinino
ad cosmeticeu & fa-
ciem emendandam.

40 Ancilla quæ pen-
sâ librat & dispertit.

41 Ornatrices po-
nunt tunicas ad pœ-
nas. Excitatur Prose-
lenos, Chrysis vapu-
lat, totaque familia
inter se missas, qua-
visque quia domina a
hilaritatem confunde-
rit. Petron.

42 Servus leſticarius è Liburnia. 43 Domini se. 44 Franguntur in hujus vertice vel docti
virgæ & ferula. 45 Vt strenuè servos flagellent. 46 Et interim quasi per otium. 47 Accipi-
rationes diei transactæ. * Libri in quo singulorum dierum rationes scribebantur. Alij legunt
48 Examine & judicio. 49 Administrat & gubernat ædes, vel gubernatio hujus domus non
mitior est quam Sic. aula crudelissimis tyrannis infamis. 50 Porticum vel templum Iſidis
in quo adulterorum & mæchorum conventus & colloquia fiebant de adulterijs. Multum il-
facit, quod fuit ipsa Iovi. Ovid. Vbi autem magis quam inter aras & delubra conducuntur il-
pra, tractantur lenocinia, &c. Min. Felix. 51 Domina, ipsa capillos lacerata à domina. 52 Mi-
verbera si quid peccet. 53 Ancillæ nomen sumptum ex Ovidio, qui ita Dianæ ornatricem in-
minat. forte à Janæ. 54 Ornatrices enim aquæ pauculum irrorabant ad compositionem
crinum. 54 Injuncti Domina. 55 Scutica ex taurino corio, vel pene pœnas exigit malè con-
positi crinis anius, perinde ac crimen ingens facinusque fuisset. Mar. 2. 66.

Vult formosa domi: 32 mœchis 33 foliata parantur.
His emitur quicquid 34 graciles huc mittitis Indi.

Tandem aperit vultum, & 35 tectoria prima reponit,

Incipit agnosci: atque 36 illo lacte fovetur,

Propter quod 37 secum comites educit aſellas,

Exul 38 Hyperboreum si dimittatur ad axem.

Sed quæ mutatis inducitur atque fovetur

Tot medicaminibus, 39 coſtæq; filiginis offas

Accipit & madidæ; facies dicatur, an ulcus?

Est operæ pretium penitus cognoscere toto

Quid faciant agitentque die. si nocte maritus

Aversus jacuit, perijt 40 libraria. ponunt

41 Cosmetæ tunicas, tardè venisse 42 Liburnus

Dicitur, & pœnas 43 alieni pendere somni

Cogitur: 44 hic frangit ferulas, rubet ille flagellis,

Hic scutica. sunt quæ 45 tortoribus annua preſtent.

Verberat, atque 46 obiter faciem tinit, audit amica,

Aut latum pictæ veſtis considerat aurum,

Et cædens 47 longi relegit transacta * diurni,

Et cedit donec, lassis cædentibus. exi

Intonat horrendum, jam 48 cognitione peracta

49 Præſectura domo Sicula non mitior aula.

Nam si constituit, solitoq; decentius optat

Ornari, & properat, jamque expectatur in hortis,

Aut apud 50 Iſiacæ potius sacraria lenæ:

Componit 51 crinem laceratis ipsa capillis

52 Nuda humeros 53 Pſecas infelix, nudisq; mamillis.

54 Altior hic quare cincinnus? 55 taurea punit

Continuo flexi crimen, facinusque capilli.

Quid Psecas admisit? quanam est hic culpa puella,

56 Si tibi displicuit nasus tuus? 57 altera levum

Extendit, pectitque comas, & voluit in orbem.

58 Est in consilio matrona, admotaque, 59 lanis

60 Emerita quæ cessat acu: sententia prima

Hujus erit, post hanc ætate atque arte minores

Censebunt: tanquam famæ discrimen agatur

Aut animæ: tanti est quærendi cura decoris.

Tot premit 61 ordinibus, tot adhuc 61 compagibus
altum

62 Edificat caput: 63 Andromachæ à fronte videbis,

Post minor est: aliam credas, 64 cedo, si breve parvi

Sortita est lateris spacium, breviorque videtur

Virgine 65 Pygmæa nullis adjuta 66 cothurnis,

Et levis erecta consurgit ad oscula planta.

Nulla viri cura interea, nec mentio fiet

67 Damnorum, vivit tanquam vicina marito,

Hoc solo propior, quod amicos conjugis odit,

Et servos, 68 gravis est rationibus. Ecce furentis

69 Bellonæ, matrisque, deum 70 chorus intrat, & 71 ingēs

72 Semivir, 73 obscæno facies reverenda minori,

Mollia qui rupta 74 secuit genitalia testæ

Iampridem, cui 75 rauca cohors, cui 76 tympana ce-
dunt

Plebeia, & 77 Phrygia vestitur bucca tiara,

Grande sonat, metuique jubet Septembris, & 78 Austri

Adventum, nisi se centum lustraverit 79 ovis,

520 Et 80 xerampelinas veteres donaverit ipsi;

Ut quicquid subiti & magni discriminis instat,

qui Indiz montium incolæ cubiti longitudinem non excedant. 66 Altis calciamētis subere
suffertis sublevatque. Hisp. *Chopiner*. 67 Quæ vir ejus hinc sustinet. 68 Per suos
sumptus. 69 De his Sat. 2. v. 11. 70 Sacerdotum. 71 Corpore, vel, veneratione &
existimatione. 72 Antistes cui erecti sunt testes. 73 Reverendus quod minori sit pene.
74 Sat. 2. v. 116. 75 Cantu, vel, quod eunuchis ut & fœminis ex frigore, superflui hu-
moris abundantia arteriam asperam crassiores reddens, vocis meatum angustat. 76 Sacer-
dotes minores tympana pulsantes. 77 Persis & Trojanis in usu insula, cujus lobi sub men-
te connectebantur. 78 Qui in Septembri flans febres & morbos generat. 79 Ova n. ex-
piationibus, lustrationibusque adhibebantur, ac præcipue in sacris ludiis. 80 Vestes coloris
ficæ rosæ, vel cujusmodi est in autumnalibus viciis frondibus.

56 Si deformis sit
nasus tuus.

57 Ancilla alt. cri-
men à sinistra parte
componit.

58 Convocatur ad
consilium formæ
atque ornatus.

*Dic Chrysis, nunquid
indecerus?* Petron.

59 Lanificio.

60 Quæ hebeti in-
quiant interpretes
per annos oculosum
acie i suendo cecidit.

Ego de acu orinale
dictum censeo, cu-
jus hanc peritam o-
limque exercitam
ornatricem, jamque
emeritam accersit
in consilium.

61 Tutulis, *Natieræ*.
πυγμαγορ πλο-
κίμων, five è
suis, five ex adsciti-
tjjs crinibus, ut al-
tior videatur.

*Celsa procul aspice
frontis honores, Sug-
gestamque comæ.*

Pap. in 1. Sylv.

62 *καταχρηστικῶς*
καὶ οὐκ ἐν τῷ ὀνόματι.

63 Proceram, qualis
fuit Andr. Hectoris
uxor, à fronte: a
tergo minor multò
videtur.

64 Quidni alia jam
videatur? vel, has
illi tiaras indulge,
ut naturam arte
corrigat aut sup-
pleat.

65 De Pygmæis
quis non audit?

81 Mala totius anni. *In tunicas eat, & 81 totum semel expiet annum.*
 82 Per. Sat. 2. Tiberino in gurgis mergis, &c.
 83 Superstitiosum, superstitio n. ex incantia & timore.
 84 Campum Martium, quem, cum prius perquisit superbi ager fuisset, Brutus Marti consecravit.
 85 Rependo. H. Ca. sub. ad Suetonium in Augusto accipit hunc locum pro nudipedalium superstitutione. Huc pede matronam nudo descendere vidit. Ovid. 6. Fast.
 86 Si per sacerdotem vel somnium jussit lris, dea Aegyptia ex candida vacca lo lacta.
 87 Ex Meroe insula Nili sub zona torrida quam describit Heliodor. lib. 1.
 88 Quae vicina est ovis extructo in Martio campo in memoriam Romuli & Remi qui ibi pecora pascebant.
 Sunt qui de septic intelligunt in quibus claudabatur populus ad suffragia. de his vide quae ad Martialis ep. 14. l. 2. c. 89. Isis in somnis iuventis. 90 Epiphonema Irenicon. 91 Sacerdotum Isis vestes lineas indutorum. 92 Capite raso in Isis sacris. 93 Cum planctu Apim bovem quzrentes. Diod. Sic. 1. 4. 94 Creduli populi. 95 Antistes iustitens personam Anubidis, qui filius fuit Osiridis, & quod canem gestaret armorum insignia, ab Aegyptijs in rem sacros dies violato. Diod. Sic. ibid. 96 Antistes. 97 Proprie, stragulo. Lecto intranahia caput movisse (ut Sat. 2. v. 130.) draconis effigies in Isis templo, de qua vide Diod. Sic. & Macrob. l. 1. Saturn. 20. c. 99 Conceptae preces. 1 Anser & pop. i. placentia. Isidem cohere, & sacerdotes vesti solebant. Herodot. l. 2. 2 Deus ille qui Anubis, v. 535. * Vbi abiit sacerdos de Lyra ad illud in Davidis, Psalm. 8. *ai Xipos avu co tu*
napim isidavum. cophinum & scenum a Iudaeis usque portata non tam refert ad tenuitatem Iudaicae suppellectilis, quam ex instituto factum suspicatur, ut hae circumferrent usque monumenta daz servitutis in Aegypto, ubi faeces & stercorea civitatibus cophino exportant cogebantur, atque paleas, scenum & stipulas colligere ad lateres conficiendos. An forte in memoriam famis quam tolerabant in obsidione? ubi sceni veteris laceramenta victui habebant. ut refert Iosephus l. 7. bell. Iud. c. 7. 4 Iosufurra aliquid de sua religione, simulque opem petit, sed tectè, ne in periculum adducat matronas Romanas, quibus damnum foret Iudaicae profiteri religionem, vide Martialis ep. 54. l. 7.
 84 superbi
 85 cruentis
 86 si candida jussit lo.
 87 A Meroe portabit aquas, ut spargat in aede
 88 antiqua quae proxima surgit ovis,
 89 ipsius domine se voce moneri.
 90 En animam, & mentem, cum qua dii nocte loquantur.
 Ergo hic praecipuum, summumque meretur honorem
 Qui grege 91 linigerò circumdatus, & grege 92 calvo
 93 Plangentis populi currit 94 derisor 95 Anubis.
 96 Ille petit veniam quoties non abstinet uxor
 Concubitu, sacris observandisq; diebus,
 Magnaque debetur violato poena 97 cadurco.
 Et 98 movisse caput visa est argentea serpens.
 Illius lacryma 99 meditataq; murmur a praestant,
 Ut veniam culpe non abnuat, 1 anser magno
 Scilicet, & tenui 2 popano corruptus 2 Osiris.
 * Cum dedit ille locum, 3 cophino, scenoque relicto,
 Arcanam Judaea tremens 4 mendicat in aurem,

Interpres legum 5 Solymarum, & magna sacerdos

6 Arboris, ac summi fida internuncia coeli.

Implet & illa manum, sed parcus ere minuto,

Qualiacunque voles Iudæi somnia vendunt.

7 Spondet amatorem tenerum, vel divitis orbi

Testamentum ingens, 8 calida 9 pulmone columba

10 Tractato, Armenius, vel 10 Commagenus aruspex

Pectora pullorum rimatur, & exta catelli,

Interdum & pueri. faciet quod 11 deferat ipse.

12 Chaldaeis sed major erit fiducia. quicquid

Dixerit astrologus, credent à fonte relatum

13 Ammonis, quoniam 14 Delphis oracula ces-

sant,

Et genus humanum damnat 15 caligo futuri.

Præcipuus tamen est borum, qui sapius 16 exul,

Cujus amicitia, 17 conducendaq, 18 tabella

19 Magnus civis obit, & formidatus Othoni.

10 Inde fides arti, sonuit si dextera 20 ferro,

Levæque, si longo castrorum in carcere mansit.

21 Nemo Mathematicus genium indemnatus ha-

bebit,

Sed qui penè perit, 22 cui vix in 23 Cyclada

mitti

Contigit, & 24 parva tandem caruisse Scriphæ.

25 Consulit iherice lento de funere matris,

25 Ante tamen de te Tanaquil tua, quando sororem

Efferat, & patruos: an sit victurus adulter

Post ipsam: * quid enim majus dare numina pos-

sunt?

aitum fore Neroni spondisset, tunc altro imperium quoque promisit illi. Suet. Oth. 4. 17 Magna mercede & precio emenda, ab Othone cui victoriam spondebat, vel alio. 18 Quæ judicij ex cœli constitutione est notata. 19 Sergius Galba. 20 Manicis & catenis ferreis vincti. 21 Nemo creditur genium & animam præcium habere, qui non fuerit damnatus. 22 Impetrato exilio ut effugeret præsentem mortem. 23 Insulam è Cyclad. aliquam in exilium. 24 Revocari ex illa exilij insula, Cycladem unâ in mari AEgeo. 25 Vxor tua futurorum cognitionis studiosa, ut illa Tarquinij Prisci uxor, consulit Mathematicos de morte matris tuæ quam ihero laborantem speraverat jamdudum extulisse, & tamen prius de tuâ, quam super omnia expetit.

Ironice.

5 Iudaicam, ab Hierosolymis.

6 In æmore Aricno visitans, & aludit ad Dodonæas sacerdotes, quæ responsa sub quætu reddebant. vide quæ ad Sen. Medeam, v. 349.

7 Ordo est, Armenius & Com. ar. spondet, &c.

8 Recens cæxæ.

9 Inspectis extis.

10 Ex Orientali Syriæ parte.

11 Accuser.

12 Astrologis Babylonij & Syris.

13 Iovis ab æpæus, i. arena. in arenosis n. Africæ desertis templum illi à Bacco conditum est, propter fontem ex ariete conspecto inventum. vel Hammonis ab 1077

solarium, simulachrum Iovis in sublimi extructum.

14 Opp. Phocidis templo, & oraculo Apollinis insigni. quod tamen oraculum defecit, ut & reliqua, adventu Christi. vide Plutarch. de defectu oraculorum.

15 Ignoratio.

16 Sup. fuit, ut ille Seleucus Mathematicus, qui cum Othonem olim super-

Hæc

26 Frigidi & sicci,
malefici.

27 In quo signo vel
qua domo gaudeat
ascendens : quos
planetas habeat
amicos.

28 Vinctas & pella-
cidas ceu pinguis
succina.

29 Libellum suppu-
tantem astrorum
per singulos dies
constitutionem.

30 Vnâ cum marito.
31 Calculationi-
bus.

32 Nobilis Mathe-
matici tempore Ti-
berij cuius peritiam
quomodo expertus
fuerit Tiberius in
ocio apud Rhodum,
vide quæ Sueton. in
Tiberio. c. 14. Tacit.
Annal. 6. Dio. 5. 1.
33 Nativitatis the-
mate.

34 Insignis Astrolo-
gus Aegyptius.

35 Paupercula.

36 In circo max.
ubi plurimi erant
sortilegi & divina-
tores. v. 389.

37 Physiognomo-
ni ceu metoposco-
po, qui proficitur
hominum mores,
naturas & futuros
etiam eventus ex
vultu & fronte per-
noscere & provide-
re, præbebit fron-
tem, ut & —

Hæc tamen ignorat quid sidus triste minetur
26 Saturni, 27 quo leta Venus se proferat astro,

Qui mensis damno, quæ dentur tempora lucro.
Illius occursum etiam vitare memento

In cujus manibus, ceu pinguis succina 28 tritas
Cernis 29 ephemeridas, quæ nullum consulit, & jam
Consulitur : quæ castra viro, patriamq; petente
Non ibit 30 pariter, 31 numeris revocata 32 Thra-
silli.

Ad primum lapidem vectari cum placet, hora

Sumitur ex libro, si prurit frictus ocelli
Angulus, inspecta 33 genesi collyria poscit.

Agra licet jaceat, capiendo nulla videtur
Aptior hora cibo, nisi quam dederit 34 Petosiris.

Si 35 mediotris erit, 36 spatium lustrabit utrumque
Metarum, & sortes ducet, 37 frontemq; 38 manumq;

Præbebit vati crebrum 39 poppysma roganti.

Divitibus responsa dabit 40 Phryx augur, & inde
Conductus dabit astrorum mundi q; peritus,

Atque aliquis senior, 41 qui publica fulgura condit.

42 Plebeij in Circo positum est, & in aggere fatum:

43 Quæ nudis longum ostendit cervicibus aurum,

Consulit ante 44 Phalacas, delphinorumq; columnas,

An saga vendenti nubat 45 caupone relicto.

46 Hæ tamen & partus subeunt discrimen, & omnes

Nutricis tolerant fortunâ urgente labores :

Sed jacet 47 aurato vix ulla puerpera lecto.

Tantum 48 artes hujus, tantum medicamina possunt,

38 — Chiromanti, qui divinari è lineis & incisuris manuum. 39 Ex ma-
nus contrectatione. vel osculum ex collis labijs sonans. 40 Astrologus &
philosophus Indus, Gymnosophista, Brachmanes. nam supra de Phrygijs sacerdotibus dixit.
neque illi ista curabant aut norant. 41 Hetruscus fulguritorum conditor & expiator. Pers.
Sat. 2. v. 26. 42 Vilissimi homines & divites, ut ludij, astrologi, conjectores, fanatici, in
in Circo morabantur. Plebeij vates in circo sedent & in aggere Tarquinij Superbi qui est ad
circum. Sat. 3. v. 65. Horatius itaque appellat Fallacem Circum. de his Ennius : Non vicinus
heruspices, non de Circo astrologos, &c. & Cic. pro Milone. In Circo max. &c. 43 Syra mulier
vel meretrix aureis gestans monilia. 44 Sortilegos & divinatores qui in circo ante falas i
tarres ligneas & delphinorum columnas versabantur. 45 Priore marito deserto vi
mortuo. 46 Paupercula. 47 Divix & nobili. ipsa dives, Hypallago, 48 Veneficæ.

Quæ steriles facit, atque 49 homines in ventre ne-
candos

Conducit. 50 gaudere infelix, atque ipse bibendum
Porrigere 51 quidquid erit. nam si 52 distendere vellet,

40 *Et 53 vexare uterum pueris salientibus, 54 esses*
Æthiopis fortasse pater: mox 55 decolor heres
Impleret tabulas 56 nunquam tibi manè videndus.
Transeos suppositos, & 57 gaudia, votaq; sæpè
58 Ad spurcos decepta lacus, atque 59 inde petitos
45 *Pontifices, 60 Salios, 61 Scaurorum nomina 62 falso*
Corpore laturos: stat fortuna improba noctu
Arridens 73 nudis infantibus. hos fovet omnes,
Involuitq; sinu, domibus tunc porrigit altis,
Secretumq; sibi 64 minimum parat. hos amat, his se
50 *Ingerit, atque suos ridens producit alumnos.*

Hic magicos adfert 65 cantus, hic 66 Thesala vendit
67 Philtra, quibus valeant 68 mentem vexare mariti,

69 Et solea pulsare nates. quod desipis, inde est,
Inde animi caligo, & magna oblivio rerum

55 *Quas modò gessisti. tamen hoc tolerabile, si non*
Et furere incipias, ut 70 avunculus ille Neronis,
Cui totam 71 tremuli frontem Cæsonia pulli
Infudit. quæ non faciet, quod principis uxor?
72 Ardebant cuncta, & fracta compage ruebant;

60 *Non aliter, quàm si fecisset Juno maritum*
Insanum. minùs ergo nocens erit Agrippinæ
73 Boletus: siquidem unius præcordia preffuit
*Ille senis, * tremulumq; caput 74 descendere jussit*
*In cælum, & * longam manantia labra salivam.*

49 Conceptos jam
& formatos.

50 Marica. Scoprice.

51 Quicquid erit
potionis abortum
facientis.

52 Gravida fieri.

53 Pærere.

54 Ex adulterio
conjugis tuæ cum
servo Æthiope.

55 Niger vel fuf-
cus. mulato ex patre
Æthiope & matre
Romana scriberetur
tibi heres dictante
uxore. supra v. 21 &.

56 Vtpote malum
omen, & inauspica-
tum.

57 Patrum, de no-
this & suppositis
tanquam suis.

58 Lacum Vela-
brensem quo expo-
nebantur spurij.

59 Clam à matri-
bus, quæ nigros su-
os ex Æthiopicis
servis scetus ejec-
erunt, & à lacu Vela-
brensi petendos,
curant expositos
aliarum foem. spuri-
os quos maritis pro
suis obtrudant.

60 Martis sacerdo-
tes.

61 Nobilium.

62 Supposito.

63 Expositis nudis,

64 Ludum & vari-
um jocum ex his
suppositis.

65 Incantamenta.

66 Thesalia olim
vénéficijs & magicis

famosa. 67 Potiones amatorias. 68 Dementes reddere. 69 Pro sua libidine tractare.
Pers. Sat. 5. v. 149. 70 Caligula, qui ab uxore Cæsonia creditur potionatus amatorio quidam me-
dicamento, sed quod in furorē converterit. Suet. Calig. c. 50. idem refert Iosephus Antiquit. l. 19.
71 Carunculam è fronte recens nati pulli equini i. Hippom. supra vers. 134. 72 Caligulae fu-
roris igne ardebant ruebantque pessum res humanæ, quarum habenas tenuit Rom. Imperator
non secus ac nutassent cælestes res, Iove in furorē verso. 73 Quo venenato sustulit Claudius
Imp. 74 Relatum n. Inter deos rursus à dijs detrusum esse ad inferos jocatur Seneca in
De Providentia Claudij Cæsar. * Erat n. Claudius tremulo capite, spumante rictu, ha-
mentibus naribus, &c. Sueton. Claud. 30. cap.

E

Hec

75 Hæc a. potio & pultrum Cæsoniz Caligulam in furiosam cradelitatem impulit. Exquisitum aliquod veneni genus placebat, quod turbaret mentem, & mortem disferret. Tacit. 12. Annal.

76 Si tantum mali ex uno Hippomane, quantum ex una venefica?

77 Prægustet.

78 Ipsa mater, quæ ut gratificetur secundo marito, veneno non raro tollit filios ex priore marito ut ad illum rem integram deferat: infra de Pontia.

79 Alumnus vel tutor. Syracus.

80 Aliquis fortasse arguat nos hæc fingere, &c. mox. Vt nam quidem fingemus, neque vera nimis essent, quæ memoro.

81 Tragicam licentiam & argumenta ficta.

82 Poetarum Sarricorum.

83 Poetico instinctu furore canimus Tragica.

84 Italis mo. i. Romæ. Rutili vero populi Latij.

85 Pub. Pretonij filia, Vectij Bolani uxor, quæ duos ex Bolano filios veneno sustulit ut adultero nuberet.

Martial. ep. 34. l. 1. Idque professæ. E formula fatentium reorum, Quæ eadem & inscriptio epitaphijs solennis. * Inquit Poeta. 86 In tuos saxa ut viperæ, e quibus femina matrem, nati matrem enecant. 87 Resp. Pontia. Imo septem interfecissem, si mihi septem fuissent. ut secundo gratificarer marito. * Poeta verba. 88 Medea quæ liberos suos in odium Iasonis dilaniavit. 89 Quæ Iryn filium matrem Tereo apposuit. 90 Vt nostræ. 91 Quæ tunc furore amoris vel iræ aguntur præcipientes, non leviore ruinâ, quam prærupta & unum minitanti juga montium subducto clivo ceu radicis parte. 92 Delibera.

modò vers. 647.

75 Hæc poscit ferrum atque ignes, hæc potio torquet, 621
Hæc lacerat mistos equitum cum sanguine patres.

76 Tanti partus equæ: quanti una venefica constat?

Oderunt natos de pellice: nemo repugnat, Nemo vetat jam jam privignum occidere fas est.

Vos ego pupulli, moneo, quibus amplior est res, 630

Custodite animas, & nulli credite mensæ,

Livida materno fervent adipara veneno.

77 Mordeat antè aliquis, quidquid porrexerit illa

78 Quæ peperit, timidus prægustet pocula 79 pappas.

80 Fingimus hæc altum Satyrâ sumente 81 Co-635
thurnum,

Scilicet, & finem egressi legemque 82 priorum,

Grande Sophocleo carmen 83 bacchamur hiatu

Montibus ignotum 84 Rutulis, cæloq, Latino.

Nos utinam vani! sed clamat 85 Pontia, Feci,

Confiteor, puerisque meis aconita paravi,

Quæ deprensa patent, facinus tamen ipsa peregi.

* Tu ne duos unâ 86 sevissima vipera cœnâ?

Tu ne duos? 87 septem, si septem fortè fuissent.

* Credamus Tragicis quicquid de 88 Colchide torvâ

Dicitur, & 89 Progne nil contra conor & illæ

Grandia monstra suis audebant temporibus: sed

90 Non propter numos. minor admiratio summis

Debetur monstris, quoties facit ira nocentem

Hunc sexum, & 91 rabie jecur incendente feruntur

Præcipientes, ut saxa jugis abrupta, quibus mons

Subtrahitur, clivoq, latus pendente recedit.

.Illam ego non tulerim, quæ 92 computat, & scelus ingens

93 Sana facit. 94 spectant 95 subeuntem fata mariti

Alcestim, & 96 similis si permutatio detur,

655 Morte viri cupiant animam servare catellæ.

Occurrunt multæ tibi 97 Belides, atque 98 Eriphylæ,

Mane 99 Clytæmnestram nullus non vicus habebit.

Hoc tantum refert, quod 1 Tyndaris illa bipennem

2 Insulsam, & fatuam læva dextraq; tenebat;

60 At nunc res agitur tenui pulmone 3 rubetæ:

4 Sed tamen & ferro, 5 si præguisset Atrides

Pontica 6 ter victi cautus medicamina regis.

terfecere. 98 Cujusmodi fuit Eriph. quæ vatem Amphiaræum maritum monili a Polynice corrupta prodidit. 99 Simil. Clytæmnestræ quæ ut Aegisto adultero frueretur maritum Agamemnona a bello Trojano redeuntem bipenni occidit. 1 Clytæmnestra Tyndari filia. 2 Non artificiosam eadem, quale nostrum venenum. 3 Sat. iv. 70. 4 Et paratæ tamen etiam ferro rem decernere. 5 Si maritus se præmuniret antidoto, quali usus est Mithridates rex Ponti. 6 A Sylla, Lucullo, Pompeio.

93 Prædens, mentis compos non vindicta, affectu aut infirmitate.

94 In theatralibus ludis representatam.

95 Mariti Admeti vitam sua morte redimentem.

96 Sed his si similis daretur permutatio & optio, redimerent vitam catellæ morte viri.

97 Similes Danaï filiiab L. quæ ad unum maritos in-

SATYRA VII.

Ad Telestinum poetam. Cæsarem quidem studia & artes respicere, ceterum apud alios Romanos poetarum, historicorum, causidicorum, Rhetorum, & Grammaticorum studia & labores, pro levi & vili esse.

ET spes, & ratio studiorum in 1 Cæsare tantum:

Solus enim 2 tristes hac tempestate Camænas

Respexit, cum jam celebres notiq; poetæ

3 Balneolum Gabijs, Romæ conducere furnos

Tentarent, nec fœdum alijs, nec turpe putarent

Præcones fieri, cum 4 desertis Aganippes

Vallibus esuriens migraret in 5 atria 6 Clio.

At, Romæ & in alijs oppidis Italix conferrent se ad sordidas artes, ut ex balneatoria & furnaria victum sibi quærerent. 4 Missis studijs in remotis solitudinibus juxta Aganippen fontem Boeotix a Cadmo inventum & Musis sacrum. 5 Divitum, vel atria Licinia in foro, quo convenire præcones, & ubi auctiones fieri solebant. 6 Poeta Clio's cultor.

1 Trajano, alij Nervæ, alij Domitiano, qui cætera vitiosus favebat tamen literis, fovebatque Musas. Vide vitam Juvenalis.

2 Neglectos & inopes poetæ.

3 Inopiâ suâ & poetæ neglectu co-

7 Tui, docti poetæ,
qui musas ē Pieria
colis.

8 Præconis illius
temporis.

9 Tragediam de
Halcyone, Ceycis
uxore à malo poeta
Baccho scriptam.

Al. Alasthen Pat.
v. fab. vide 4. Metam.
Ovid.

10 Tragediam de
Thebarum regibus
Œtío, Oedipo, &c.

11 Tragediam de
Tereo, Progne, Phi-
lome, &c.

12 Mali poetæ.

13 Servi ex Asia du-
cti, jam equites
Rom. facti, sed levis
fidei.

14 Equites ē servis
Cappad. qui Arme-
niæ sunt conter-
mini.

15 Equites ē servis
Bithynis in Asia mi-
nore iuxta Pontum.

16 Gallogræcia,
cui Galatia, vide
Luc. Flor. 2. l. 1 c.

17 Poema altum
& sonorum.

18 Honorem lauri
& gloriam poematis
sui degustavit, vel,
Poeti iniciatus &
sacer Apollinis
vates factus mo-
mordit laurum, quæ
manducata numi-
ne inflare cre-
debatur.

Δαίμωνος ποί-
εσθαι ἐν λαμψύ
ῳ.

Lycophron. * Rituale verbum & in sacris solenne. 19 Imperatoris liberalitas & favor.
20 Vide Persij Satyr. 3. 10. vel Vitelliani. 21 Carminibus. 22. Ad incendium. 23 Vul-
cano igni. 24 Poeta, ad quem hanc Satyr. scribit. 25 Blattis & tineis escam mitte.
26 Carmina quæ de bellis elucubraſti. 27 Corona ex hederis, victorum poetarum præ-
mio. & — 28 — Statuam in bibliothecam Apollinis recipiendam, referente maciem tuam ex
intentione studij contractam. vide Persij prolog. v. 5. 29 Pavonem. 30 Quæ poterat im-
pendi mercaturæ & nauticæ — 31 — Militiæ. — 32 — Agriculturæ. 33 Studia poe-
tica. 34 Ipsi jam senes inopesque, utut docti.

Nam si 7 Pieria quadrans tibi nullus in arca
Ostendatur, ames nomen victumq; 8 Machera,
Et vendas potius, commissa quod auctio vendit 10
Stantibus, ænophorum, tripodes, armaria, cistas,
9 Halcyonem Bacchi, 10 Thebas, & 11 Terea
12 Fauſti.

Hoc satius, quàm si dicas sub iudice, vidi,
Quod non vidisti. faciant 13 equites Asiani,
Quaquam & 14 Cappadoces faciant, equitesq; 15 By- 15
thini,

16 Altera quos nudo traduxit 16 Gallia talo.

Nemo tamen studiis indignum ferre laborem
Cogetur posthac, neſcit quicumque 17 canoris
Eloquium vocale modis, 18 laurumq; momordit.

* Hoc agite o juvenes, circumſpicit & stimulat vos, 20
Materiamq; sibi 19 ducis indulgentia quærit.

Si qua aliunde putas rerum expectanda tuarum
Præſidia, atque ideo 20 croceæ membrana tabellæ

21 Impletur, 22 lignorum aliquid posce ocys, & quæ
Componis, dona 23 Veneris 24 Telefine, 25 marito: 25

Aut claudes, & positos 25 tineæ pertunde libellos.

Frangere miser calamos, 26 vigilataq; prælia dele,

Qui facis in parva sublimia carmina cellâ,
Ut dignus venias 27 bederis, & imagine 28 macrâ.

Spes nulla ulterior. didicit jam dives avarus

Tantum admirari, tantum laudare disertos,

Ut pueri 29 Junonis avem. sed defluit ætas

Et 30 pelagi patiens, & 31 cassidis atque 32 ligonis:

Tædia tunc subeunt animos, tunc scæque suamque

33 Terpsichoren odit 34 facunda & nuda senectus. 35

Accipe

- 35 *Accipe nunc artes, nequid tibi conferat iste*
Quem colis. 35 *Musarum, & Apollinis æde relicta*
Ipse facit versus, atque uni 36 *cedit Homero*
 37 *Propter mille annos. at si dulcedine fame*
Succensus recites, 38 *Maculonus commodat ædes,*
 40 *Ac longe serrata domus servare iubetur,*
In qua sollicitas imitatur 39 *janua portas.*
Scit dare libertos extrema in parte sedentes
Ordinis, & magnas 40 *comitum disponere voces.*
Nemo debet 41 *regum, 42 quanti subsellia conslent,*
 45 *Et quæ conducto pendunt* 43 *anabathra tigillo,*
Quæq; 44 *reportandis posita est* 45 *orchestra cathedris.*
Nos tamen hoc agimus, tenuiq; *in pulvere sulcos*
Ducimus, & 46 *littus tenui versamus aratro.*
Nam si discedas, laqueo tenet 47 *ambitiosi*
 50 *Consuetudo mali, tenet insanabile multos*
Scribendi cacoethes, & ægro in corde senescit.
Sed vatem egregium, cui non sit publica vena,
Qui 48 *nihil expositum soleat* 49 *deducere,* 50 *nec qui*
Communi feriat carmen triviale monetâ,
 55 *Hunc, qualem nequeo monstrare, & sentio tantum,*
Anxietate carens animus facit, 51 *omnis acerbi*
Impatiens, 52 *cupidus sylvarum,* 53 *aptusque bibendis*
Fontibus 54 *Aonidum. neq; enim cantare sub antro*
 55 *Pierio,* 56 *thyrsusve potest contingere* 57 *sana*
 60 *Paupertas, atque æris inops, quo nocte diæque*

35 Poetis ipsis, vel doctorum censura qui in æde Musæ & Apoll. de carminibus iudicabant, vel nullo musarum instinctu, sed invitâ Minervâ carmina aggressus.

36 Putat se credere. 37 Neque hoc propter ingenium, sed annos, quod Homerus antiquior sit illo.

38 Dives quispiam. 39 Ferrata, iustar portarum civitatis obfessæ.

40 Clientum qui tibi applaudebant.

41 Divitum.

42 Precium conductorum subel. graduum. orchestra.

43 Scalas & gradus per quos ad pulpita ascenditur.

44 Quippe quæ conductæ referunt. Nam & domum manutatur, & auditorium extruit, & subsellia conductis Dialog. de Oratoribus.

45 Tabulatum in quo saltat chorus. Sat. 3. v. 178.

46 Secrile & inutile studium exercemus & urgemus, non majori fructus spe,

quàm si litus araremus. 47 Laudem affectantis poetices. penè conversus hic locus ex Aristophanis Ranis. *Γένιον δὲ πίντω, αἰ, &c.* 48 Nihil humile aut vulgare. *Effugientium est ab omni verborum vilitate, & sumenda vocis a plebe sumpta, &c.* Petron. 49 Egre- giè & subtiliter, veluti tenui filo. 50 Qui non vulgari notâ & stylo carmina condit. *Metaph.* a monetarijs qui unius notæ nummos producant. * Et cujus nomen aut exemplum non pos- sum dare, ut qui talem novi neminem, & cujus ideam mente solum concipio. 51 Molestis vacuus & liber. 52 Seceſſus & solitudinis amans. 53 Naturâ idoneus, quem ars perficiat, & quem furore suo inspirent Apollo & Musæ. 54 Musarum ex Aonia antris, montibus & fontibus unis consecratis nobili. 55 Supra vers. 8. 56 Furorem *θυρσος*, quali in Orgijs Thyrsigeræ seruntur Bacchides. Poetæ a. in tutela Bacchi sunt. 57 Sicca & libria quæ poetis haud convenit, qui non nisi mero (quod animæ educit instrumenta) madidi & maleſani carmina scribunt quæ vivere possint. vide ep. Antipatri. 2. l. Antholog. *οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος* & Horat. 1.0. epist. 1. l.

58 Od. 19. lib. 2.

59 Ab Apolline cni
Cirrha urbs ad radi-
cem Parnassi sacra.60 Baccho qui in
Nyfa Arabiz edu-
catus cultusque est.61 De domesticis
curis sollicitz.62 Mente conceptas
describere.63 Turnum Rutu-
lorum regem.

64 Alecto furia.

AEnid 7.

65 Non potuisset
fingere furias an-
guibus crinitas, ut
abidem geminos ere-
dis crinibus angues.66 Non audita, vel
pauca. Cataphrasis.67 Nec adeo hor-
rendum finxisset A-
lectus cornu in eo-
dem 7. AEnid. lib.68 Non minori
precio & estimati-
one.

69 Poeta Tragicus.

70 Poetis Tragicis
prisci temporis.71 Tabulas vel al-
veolos, i. lances.72 Tragedia de A-
treo, quam dum scri-
bit, supellectilem
pignori exponit, alii
pignori accipit A-
treus fornicator.
Prior expos. magis
placet.73 Iudicio & usu.
vide Mart. ep. 3. l. 9.

74 Ironice.

75 Qui dives ad poesin accessit. 76 Pauperi poetæ. 77 Vtunque magna. 78 Nuda &
sine precio. 79 Grati. 80 Statii poem. de bello Thebano. 81 Recitandi. 82 Fre-
quentia auditorum, ὡς ὡς αὐτὸς καὶ αὐτὸς κατὰ τὴν φύσιν οὐ τὸν πρ. Polyb. hist.83 vel vehementi recitatione, ut Sat. 1. Rupta lectore columna. Sic Martianus Capella: cognos-
centium quoque fringere subsellia. Hunc olim perorantem & rhetorica sedilia plausibili oratione
frangentem, &c. Siconius l. 5. epist. ad Sapandum. Ios. Scaliger contra quam vulgò accipitur,
contra quam sensit Iuvenalis, credo, locutionem & locum hunc exponit. 1. c. 1. l. Auson. lect.
Saryice dictum vult: Recitantem sc. Thebaidem suam non Statisse, sed excidisse Statium. Quem
vindicat If. Casaub. 8. l. animadvers. ad Suet. Repetit tamen, laboratque opinionem tueri suam
Scaliger al. editione de emendatione temporum. 83 Pantomino, Domitiz Neronis amicitz
liberto. 84 Fab. de matre Penthei conscriptam, eamque novam.

Corpus egit. satur est, 58 cùm dicit Horatius, ohe!

Quis locus ingenio nisi cum se carmine solo

Vexant, & 59 dominis 59 Cirrhæ 60 Nyfæque fe-
runtur

Pectora nostra duas non admittentia curas?

Magna mentis opus, nec 61 de lodice paranda

Attonita, currius, & equos, faciesque deorum

62 Aspicere, & qualis 63 Rutulū confundat 64 Erinnys.

Nam si Virgilio puer, & tolerabile desit

Hospitium, 65 caderent omnes à crinibus hydri,

66 Surda nihil 67 gemeret grave buccina. poscimus, ut 70
sit

68 Non minor antiquo 60 Rubrenus Lappa 70 coturno,

Cujus & 71 alveolos, & lanam 72 pignorat Atreus.

Non habet 73 infelix Numitor, quod mittat amico,

Quintille quod donet, habet: nec desuit illi

Unde emeret multa pascendum carne leonem

Iam domitum. 74 constat leviori bellua sumptu

Nimirum, & capiunt plus intestina poetæ.

Contentus fama jaceat 75 Lucanus in hortis

Marmoreis: at 76 Sarrano, tenuique 76 Saleio

Gloria 77 quantalibet, quid erit, si gloria 78 tan- 81
tùm est?

Curritur ad vocem jucundam, & carmen 79 amice

80 Thebaidos, lætam fecit cum Statius urbem,

Promisitq; 81 diem; tanta dulcedine captos

Afficit ille animos, tantaq; libidine vulgi

Auditur: sed cùm 82 fregit subsellia versu,

Esierit, intactam 83 Paridi nisi vendat 84 Agaven.

85 Ille & 86 militia multis largitur honorem,

87 Semestri vatum digitos circumligat auro.

Quod non dant proceres, dabit hisrio. tu 88 Camerinos,

90 Et Bareas, tu nobilium magna atria curas?

Perfectos 89 Pelopea facit, 89 Philomela tribunos.

Haud tamen invidens vati, quem 90 pulpita pascunt.

Quis tibi 91 Meccenas? quis nunc erit aut * Proculus,

Aut * Fabius? quis * Cotta iterum? quis * Lentulus alter?

95 Tunc par ingenio pretium: 92 nunc utile multis Pallere, & 93 vinum toto ne cire Decembri.

94 Vester porro labor secundior historiaram

Scriptores, 95 petit hic plus temporis, atque 96 olei plus:

Namque oblita modi millesima pagina surgit

Omnibus, & crescit multa damnosa papyro.

100 Sic ingens rerum numerus jubet, atque operum lex.

Quæ tamen inde seges? terræ quis fructus 97 aperte?

Quis dabit historico, quantum daret, 98 acta legenti?

99 Sed genus ignavum, quod lecto gaudet & umbrâ.

1 Dic igitur quid causidicis 2 civilia præsent

105 Officia? & magno 3 comites in fasce libelli?

Ipsi magna sonant; sed tunc cum creditor audit

Præcipue, vel si 4 tetigit latus acrior illo,

5 Qui venit ad dubium grandi cum 6 codice 7 no-
men.

Tunc immensa cavi spirant mendacia 8 folles,

110 9 Conspiciturque sinus. verum deprendere messem

99 Sed historici, inquit, sunt genus ignavum, in scholarum umbris eruditum, quod fori cœ-
lum pati nesciat. H. Casaub. in Animadvers. ad Suetonium in Augusto legit, quod lecto gaudet,
intelligitque lectum cœu lecticulam lucubratoriam. καλὴ δόξα. Ita Seneca 73. epist. Quædam
sunt quæ possit & in cisa scribere: quædam lectum & oculum & secretum deserviant. Et Per-
sius Sat. 1. Non quicquid denique lectis scribitur in eireis. 1. Resp. Poeta. 2 Actiones causarum
civilium. 3 Lib. actionum quos secum in iudicium adfert. 4 Punxit commovitque alius cau-
sidicus acr. illo, vel creditor. 5 Qui debitore inficiante, negat id deberi, paratus ostendere
libros accepti & expensi. 6 Legum, vel probationis. 7 Debitum. 8 Pulmones, vel fau-
ces. 9 Contentione orationis, non præfâcinæ, amolendi fascini gratiâ, ut habet Commen-
tator,

85 Paris

86 Præfecturas.

87 Dignitate eque-
stri cuius insigne
ansuli aurei, quos
invenit luxus seme-
stros, i.e. æstivos,
minores, hybernos,
maiores, vt Sat. 1.
v. 18.

88 Nobiles.

89 Tragedia de
Pelopea filia Thye-
stæ, vel de Philome-
la conscripta & Pa-
ridi vendita.

90 Recitationes in
pulpitis.

91 * Vir liberalis,
& munificus. Sat. 5.
v. 108.

92 Nunc studij vti-
litas huc redit op-
nis denique, vt pal-
leant, & vino absti-
neant legitur, &
tunc utile.

93 Abstemia agere
Saturnalia quæ
mense celebrantur
Decembri, in qui-
bus vino & epulis
maximè indulgetur.
94 Sed vester la-
bor, ô historici, vti-
lior fortè est, & sec-
undior. Iron.

95 Hic labor petit
plus operæ & olei.
Sed legitur & peti-
tur plus.

96 Impensis in oleo
ad lincernam.

97 Proscissæ & ara-
tæ. Metaph.

98 Activatio sive
advocato.

10 In hac lance. i. confer lucrum aurigæ cum illo caufidici, & comperies unius aurigæ lucrum 2-quate centum caufidicorum mercedes.

11 Veste ruffatâ. i. rubrâ induti.

12 Militis vel aurigæ ruffatæ factionis.

13 Indices. *Hemistich. Ovidianum Metam.* 13.

14 De eventu vel causâ subtimidus.

15 Causam dicturus, ut Ajax ibid.

16 Pro eo cuius libertas in quæstionem vocatur, ut Cic. pro Archia.

17 C. Attilio Bulco Cos, vel rustico aliquo jud.

18 Iecur irâ inflatum, vel pulmonum spiritu.

19 Victoriz signa palpito tuis ædibus affigantur, erat

antem moris victoriam in actionibus

partem testari ap-

pensâ pro foribus

palma. *et quædam*

et quædam

et quædam

et quædam

et quædam

et quædam

et quædam

et quædam

et quædam

et quædam

et quædam

et quædam

et quædam

Si libet, 10 hinc centum patrimonium caufidicorum, Parte alia solum 11 ruffati pone 12 Lacertæ.

Consedere 13 duces: surgis tu 14 pallidus 15 Ajax

Dicturus 16 dubia pro libertate, 17 Bubulco

Iudice. rumpe miser 18 tensum jecur, ut tibi lasso

Figantur 19 virides scalarum gloria palmae.

Quod vocis pretium? siccus petafunculus, & vas

20 Pelamydum, aut veteres Aphrorum 21 epimenida

bulbi, Aut vinum 22 Tiberi devectum; quinque lagoene, 120

Si quater egisti. si contigit aureus unus,

23 Inde cadunt partes in fœdere pragmaticorum.

24 Amylio dabitur, quantum petit: & melius 25 nos

Egimus. hujus enim stat 26 currus abeneus, alti

Quadrijuges in vestibulis, atque ipse feroci

27 Bellatore 28 sedens curvatum hostile minatur

Eminus, & statua meditatatur praelia 29 luscâ.

Sic 30 Pædo 31 conturbat, 31 Matho deficit: exitus

hic est

32 Tongilli, magno cum 32 rhinocerote lavari

Qui solet, & vexat lutulenta balnea 33 turbâ, 130

*Perq; forum juvenes longo premit * asseret 34 Medos,*

Empturus pueros, argentum, 35 myrrhina, villas.

36 Spondet enim Tyrio 37 filataria purpura filo.

Et tamen hoc ipsis est utile, purpura 38 vendit

χλωροῖς ἐστρατιῶσιν. Lucian. Παιτεῖν διδασκαλός. alij censent significari hinc pauperiem oratorum quibus etiam victoribus pro palmatis ædibus erant cœnacula ad quæ scalis ascenderent. 20 Piscium è Thygni genere. 21 Bulbi genus, Plin. l. 19. vel bulli, pisces exigui & viles. Lips. ep. 2. l. 4. Quæst. ep. alij legunt Epimenia, quasi menstrua hæc sint munera ex Afr. 22 Vile ut Veientanum seu Etruscum, non adverso flumine ex Campania vel Græcia advectum. 23 Aurei illius partes quædam auferuntur distribuendæ ex pacto Pragmaticis qui verbis & formulis juris instructi, mercedulâ adducti, ministros se oratoribus præbent in judicijs. Cic. 1. de Orato. & Fab. l. 12. c. 3. 24 Diviti caufidico. 25 Nos tamen pauperes advocati. 26 Triumphalis currus majorum in porticu. 27 Equo. 28 Equestris statua. 29 Altero oculo clauso ut iæquum dirigat. vel, inclinato capite, vel detorto, ita ut unus tantum oculus videatur. 30 Caufidicus. 31 Decoquit & æs alienum contrahit, novis creditoribus solvens, veteribus non ita, dum se divitem præfert. 32 Gatto ex cornu Rhinocerotis, quo in balneis utantur divites. 33 Chentum & servorum. * Sat. 3. 235. 34 Leucicaris ex Media. Lips. legit Mæfos, ut Sat. 9. de grege Mæsarum. 35 Vasa. vide Martial. ep. 11. l. 14. & quæ nos ibi. vide & hujusmodi licitatore Mamurram, ep. 60. l. 9. Martial. 36 Exponit se tanquam divitem. 37 Latus clavus purpureus. & præfixis, ut Alite pro lite. 38 Commendat & facit ut conducatur majori precio.

Causi-

Causidicum, vendunt³⁹ amethystina, convenit illis

Et strepitu, & ⁴⁰ facie majoris vivere census.

Sed finem impense non servat prodiga Roma.

⁴¹ Ut redeant veteres, ⁴¹ Ciceroni nemo ducentos

¹⁴⁰ Nunc dederit nummos, nisi fulserit annulus ingens.

Respicit hoc primum, ⁴² qui litigat, an tibi servi

Octo, decem ⁴³ comites, post te an sit silla, ⁴⁴ togati

Ante pedes. ideo conducta ⁴⁵ Paulus agebat.

⁴⁵ Sardonyche, atque ideo plaris, quam ⁴⁵ Cossus agebat,

¹⁴⁵ Quam ⁴⁵ Basilus. rara in tenui facundia panno.

Quando licet ⁴⁷ flentem Basilo producere matrem?

Quis bene dicentem Basillum ferat? ⁴⁸ accipiat te

Gallia, vel potius ⁴⁹ nutricula causidicorum

Africa, si placuit mercedem imponere lingua.

¹⁵⁰ Declamare doces? ⁵⁰ ferrea pectora ⁵¹ Vestii,

cum ⁵² perimit sevos ⁵³ classis numerosa tyrannos.

Nam quæcumq; sedens modò legerat, hæc eadem stans

Proferet, atq; ⁵⁴ eadem ⁵⁴ cantabit versibus ⁵⁵ iisdem,

Occidit mileros crambe repetita magistros.

¹⁵⁵ Quis ⁵⁶ color, & quod sit ⁵⁷ causæ genus, atque ubi ⁵⁸ summa

Quæstio, quæ veniant diversa parte ⁵⁹ sagittæ,

Scire volunt omnes, mercedem solvere nemo.

⁶⁰ Mercedem appellas? quid enim scio? ⁶¹ culpa doctis

Scilicet arguitur, quod ⁶² læva in parte mamillæ

⁴⁰⁰ Nil salit ⁶³ Arcadico juveni, cujus mihi sexta

strinum fuerit conjectus. ⁵³ Discipulorum. ⁵⁴ Periodis & pronuntiatione. ⁵⁵ Eadem identidem, ab eodem, iisdem inculcata, non sine fastidio enecat, non secus ac *ὁ δὲ καὶ ἐν δὲ αὐτῷ* recalcata brasiæ, & ad fastidium reposita. Quod enim de *Cambre* ingerunt Domitius. I. Scoppa & alij, ut sit inscriptio declamationis ex historia devictorum à Cumanis Capuanorum juxta Cambren opp. Campaniæ, tortuosum mihi & longè nimis petitum videtur. vide Ang. Politian. 33. cap. Miscel. ⁵⁶ Ratio. ⁵⁷ Deliberativum, demonstrativum aut judiciale. ⁵⁸ Controversiæ status. ⁵⁹ Objectiones & argumenta adversarij. *Metaph.* ⁶⁰ Inquit discipulum. ⁶¹ Resp. magister. ⁶² Cor stupidum est. ⁶³ Pingui, hebeti, obtuso, quales sunt Arcades, teste Philostrato lib. 3. *βακχεῖον*, vel aliq. vide Persl. Sat. 3. v. 9.

³⁹ Vestimenta violacea, ab Amethysti gemmæ colore.

⁴⁰ Ostentatione majoris census.

⁴¹ Quod si in vitam reversi sint summi illi oratores Rom. Crassus, Antonius, Cicero, acturi jam causas.

⁴² Clientes non tam respicerent eloquentiam, quam census faciem & comitatum oratoris, the lawyers port and traine. an illi lætica octophoros plena ipso, &c.

⁴³ Clientes.

⁴⁴ Amici antambulones.

⁴⁵ Orator, causidicus.

⁴⁶ Annulo in quo hæc erat gemma.

⁴⁷ Tenui oratori prod. matr. in gravi causa pro vita & salute filij supplicantiem & misericordiam moventem, quod fecit Cicero pro Fronteio.

⁴⁸ Discedas hinc in Galliam vel Africam.

⁴⁹ Litigiosa.

⁵⁰ Nullius laboris non patientissima.

⁵¹ O Rhetorum præceptor.

⁵² Perimendos declamat. alij de Dionysio exponunt, qui de rege in hoc pi-

Quaque

64 Obtundit me toties audita ad nauseam illius declamatio de Annibale deliberante an recens e Cannensi victoria pet. urb. suadente M. harbale & illi cenam in Capitolio pollicente.

65 Reducat. cum jam posuisset castra ad tertium a Roma lapidem, de territus fulmine & tempestate per dies tres.

66 Dicit dispensator qui Rhetori discipulum tradit.

67 Pers. Sat. 3. v. 47.

68 Themate ficto de raptore. de his vide Quintil. declam. & Seneca controversias.

69 Nec umbratili in schola aculatione veneficum accusant.

70 Thema de ingr. marito, & hac de Medea & Iacone exponi possunt.

71 Them. de nocentia veneficii privignum insimulante, quæ offenderat miscentem collyrium ergo oculos patri.

72 Poeta itaque suadet sophista ut & ipse potius se conferat. b ad veras causas forenses ab

a imaginaria, hac & scholastica sophistarum exercitatione,

Quaque die miserum dirus caput⁶⁴ Annibal implet,
Quicquid id est, de quo deliberat, an petat urbem
A Cannis: an post nimbos, & fulmina cautus

65 circumagat madidas à tempestate cohortes.

66 Quantum vis stipulare, & protinus accipe. quid¹⁶⁵
do

Vt toties illum⁶⁷ pater audiat? ast alij sex

Et plures uno conclamant ore sophistæ,

Et veras agitant lites,⁶⁸ raptore relicto.

69 Fusa venena silent,⁷⁰ malus, ingratusq; maritus,

Et⁷¹ quæ jam veteres sanant mortaria cæcos.

Ergo⁷² sibi dabit ipse⁷³ rudem, si nostra movebunt

Consilia, & vitæ diversum iter ingreditur,

Ad^b pugnam qui rhetorica descendit ab cumbra,

74 Summula ne pereat, qua vilis⁷⁵ tessera venit

Frumenti, quippe hac merces lautissima. tenta¹⁷⁵

77 Chrysogonus⁷⁶ quanti doceat, vel⁷⁷ Pollio quanti

78 Lautorum pueros, artem⁷⁹ scindens⁸⁰ Theodori.

Balnea⁸¹ sexcentis, & pluris⁸² porticus, in qua

Gestetur dominus, quoties pluit: anne serenum

Exspectet, spargatve luto jumenta recenti?

83 Hic potius: namq; hic⁸⁴ munde⁸⁴ nitet ungula
mule.

Parte alia longis⁸⁵ Numidarum fulta columnis

Surgat, &⁸⁶ argentem rapiat cœnatio solem.

Quanticunque domus, veniet⁸⁷ qui fercula doctæ

Componit, veniet⁸⁸ qui pulmentaria condit.

Hos inter sumptus sestertia⁸⁹ Quintiliano

Vt multum duo sufficient; res nulla minoris

73 Libertatis à Rhetorica. Metaph. a gladiatoribus qui rude donari cessant. 74 Merces minima. 75 Tabella lignea certa notâ insignita, figuræ quadræx, unde & nomen: quandoque rotundæ, quo symbolo ab horreis publ. frumentum petas. a ticks. 76 Quantulâ mercede. 77 Rhetor. sophista. 78 Nobilium. 79 In minima mansa quasi dividens & ingerens præcepta Rhetorica. 80 Theod. Gadarei rhetoris. 81 Supp. nummis. 82 Sat. 4. v. 6. 83 In porticu potius quam plateâ. 84 Nec luto spargitur. 85 E lapide Numidico qui ad columnas optimus est. Horat. Od. 18. lib. 2. columnas altissima retijas Africa. 86 Triclinium habetum, quod septentrioni aut Orienti obiectum solem maritimum & opacam excipiet Arcton. 87 Structor. 88 Corpus. 89 Rhetori. præceptorum filij.

Constabit

Constabit patri, quàm filius. 90 unde igitur tot
 Quintilianns habet saltus? 91 exempla novorum
 190 Fatorum transi: ^a felix, & ^b pulcher, & ^c acer,
 Felix, & sapiens, & nobilis, & generosus
 Appositam ^{*} nigrae 92 lunam subtexit 93 alutæ:
 Felix, orator quoque maximus, & 94 jaculator,
 95 Et si perfrixit, cantat bene. distat enim, 96 que
 195 Sidera te excipiant modò primos incipientem
 Edere vagitus, & adhuc 97 à matre rubentem.
 Si fortuna volet, fies de rhetore 98 consul,
 Si volet hæc eadem, fies de consule 99 rhetor.
 1 Ventidius quid enim? quid? Tullius? ane aliud
 quàm
 200 Sidus, & occulti miranda potentia fati?
 2 Servis regna dabunt, 1 captivis fata triumphos.
 Felix 3 ille tamen, coruo quoque rarior albo.
 Pœnituit multos vanæ sterilisque 4 cathedræ,
 Sicut 5 Thrasymachi probat exitus, atque 6 Secundi
 205 Carinatis, & hunc inopem vidistis Athenæ,
 Nil præter gelidas ausæ conferre 7 cicutas.
 8 Dij majorum umbris tenuem, & sine pon-
 dere terram,
 Spirantesque crocos, & in urna perpetuum ver,
 Qui præceptorem sancti voluere parentis
 550 Esse loco. metuens virgæ jam grandis Achilles
 9 Cantabat 10 patrijs in montibus: & 11 cui non tunc
 Eliceret risum citibæ cedi 12 cauda magistri.

90 Obiect. unde igitur fuit Quintilianns tam dives?

91 Respon. a fati & fortuna illi obtigerunt bona a fortuna. b corporis & c animi.

* Nam ut quisque in sacris nigris medicum impedit cruas Pellibus.

Horat. Sat. 6. l. 1. Senatores primo calceos nigros induebant, postea cereos, galbeos, coccinos, &c.

92 Senatorum calceis luna affata erat, sc. litera C. nota centenarij numeri patriciorum à Romulo institutorum. 93 Calceo ex aluta. 94 Dialecticus, sophista.

95 Etsi quid peccatum sit in illius tamen laudem vertitur, ut raucus ex frigore etiam bene cantare dicatur.

96 Quod tibi nascenti ut dicitur & c. cœcinitos.

97 A partu recenti sanguine materno rubentem.

98 Vt Cicero.

Quintiliano a. ornamenta potius consularia quam insignia potestatis data, re-

fert Antonius ad Gratianum. 99 Valerius Licinianus prætorius, exul de senatore, Rhetor de oratore factus. Plin. epist. 11. l. 4. 1 Ven. Bassus è captivo & mulione ad præturam, consulatum & triumphum conscendit. Val. Max. 6. 10. A. Gel. 15. 1. 2 Qui ex serva natus Tarquinio Prisco in regno Rom. successit. 3 Quintilianus sanè felix, cui ex arte contigerunt divitiæ. 4 Rhetoricæ professionis quam exercebant sedentes in cath. 5 Carthaginiensis, qui propter exiguam mercedem destitit à Rhetorica, quam prosteri cepisset. 6 Atheniensis, qui Rhetoricen professus à Caligula in exilium relegatus est, quod per exercitationem in tyrannos perorasset. 7 Vide Pers. Sat. 1. v. 2. 8 Dij dent majorum nostrorum manibus & cineribus levem terram perpetuò florentem, &c. vide quæ nos ad ult. vers. Hippolyti Sereæ. 89. ep. 1. l. Martial. & Pers. Sat. 1. v. 37. 9 Fidibus canere didicit. 10 Thessalis. 11 Et qui tunc grandis non ritu contemnebat sesein Centaurum. al. & quis non risisset? 12 Inferior Chironis Centauri pars.

13 Nunc a. Ruffum.
i. præceptorem etiam
puelli sui discipuli
cædunt.

14 Satrium Ruffum
Ciceronis æmulum,
qui Cic. Gallicæ
cujusdam eloquentiæ
esse dixit.

15 Grammatici.

16 Rhemnij Pal.
Grammatici. de quo
Sat. 6. vers. 458.

17. Ex hac mercedula.

18 Pædagogus aliquid
diminuit, abradit.
In nomine autem
alludit ad Anicetum
pædagogum, de quo
Sueton. c. 5. Neron.

19 Oeconomus, dispensator.

20 Sibi aliquid præcidit.

21 Some abatements.

22 Sup. patitur sibi
de primo precio indicto
aliquid detrahi.

23 Dum aliquid mercedis habetas.

24 Carminator.

25 Soiled. Fuligine,
vel manuum contractatione.

26 Horatij opus.

27 Virgilij operi.

28 Lite, coram tribunus
æ rario cui de minoribus
causis cognoscendi & judicandi
jus erat.

29 O parentes.

30 Balneatoris.

31 Hujusmodi questionibus
Grammaticos vexare solebat
Tib. Nero. Sæc. vide & Agellium

14. 6. & Sente. epist.

32. 33 Nomen nutricis Anch.

de qua nihil constat.

34 Quia semor.

35 Acestes. AEneid. 1.

Siciliz rex.

36 Quia cadit erratas Acestes.

ibid. 37 Paternum in discipulos induat affectum.

Quintil. 2. 38 Agunt & patiuntur.

39 Ne præputia ducant

µαρτυροί. 40 In fine libidinis mollior natantes, & ut quidem legunt, patrauer.

13 Sed Ruffum, atque alios cedit sua queque juven-
tus,

14 Ruffum, qui toties Ciceronem Allobroga dixit.

Quis gremio 15 Enceladi, doctiq; 16 Palæmonis adfert

Quantum grammaticus meruit labor? & tamen

17 ex hoc

Quodcumq; est (minus est autem quàm rhetoris æra) 215

18 Discipuli custos præmordet 19 Accenitus ipse,

19 Et qui dispensat, 20 frangit sibi. 21 cede Palæmon,

Et patere inde aliquid decrescere (non aliter, quàm

22 Institor hybernæ tegetis, niveiq; cadurci)

23 Dummodo non pereat, mediæ quod noctis ab hora 220

Sedisti, qua nemo faber, qua nemo sedebat,

24 Qui docet obliquolamam deducere ferro:

Dummodo non pereat totidem olfecisse lucernas,

Quot stabant pueri, cum totus 25 decolor esset

26 Flaccus, & hæret nigro fuligo 27 Maroni. 225

Rara tamen merces, quæ 28 cognitione tribuni

Non egeat. sed 29 vos sævas imponite leges,

Ut præceptori verborum regula constet,

Ut legat historias, autores noverit omnes

Tanquam ungues digitosque suos, ut fortè rogatus 230

Dum petit aut thermas aut 30 Phœbi balnea, 31 dicat

32 Nutricem Anchisæ, nomen patriamq; 33 noverce

Anchemori, dicat 34 quot Acestes vixerit annos,

Quot 35 Siculus Phrygibus vini donaverit 36 urnas. 235

Exigite, ut mores teneros ceu pollice ducat,

Ut si quis cera vultum facit: exigite, ut sit

Et 37 pater ipsius cœtus, ne turpia ludant,

Ne 38 faciant vicibus. non est leve tot puerorum

Observare 39 manus, oculosque 40 in fine tre-

mentes.

Hæc,

Hæc, 41 inquit, cures, & 42 cum se verterit annus, 41 Pare?
Accipe 43 victori populus quod postulat aurum. 42 Finito anno?
43 Levem mercedem, utpote Lucar.

aurcos quinque quos pop. in ludis scenicis dari postulabat ab eo qui spectacula exhibebat. Capitolin. Antonin. Lucianus in Icaromenippo deridet tragicos *ἐν τοῖς δραχμῶν ἐς τ' ἀγῶνι μισθωμένους*. videor tamen mihi posse me hoc interpretari, nec ineptè, de auro quod aurigis victoribus vel ipsis equis postulari moris erat à pop. in Circo, q. d. Annua Grammatici merces non excedit summam auri quod datur aurigæ pro unius horæ opera. vide Martialis ep. 74. l. 1. & Bulenger. de Circo; c. 34. de præmijs aurigarum. & Xiphulius. in Hellogabalo. quem *ἐδίδοντο ἀργυραλῦται, καὶ χρυσῆς, ὅσπερ πῖνα τῶν τυχόντων δῖτῶντα*.

SATYRA VIII.

Veram nobilitatem non traducem à majoribus derivari, verum in sua virtute sitam esse. frustra ostentati fumosas parentum imagines, si ipsi in ignavos, falsarios, ganeones, mimos, & gladiatores per omnem turpitudinem degenerarint.

Stemmata quid faciunt? quid prodest, Pontice, longo
 Sanguine censerì, pictosq; ostendere vultus
 Majorum, & 2 stantes in curribus Æmylianos,
 Et 3 Curios jam dimidios, 4 nasumque minorem
 5 Corvini, & 4 Galbam auriculis nasoque carentem?
 5 Quis fructus generis tabula jactare capaci
 Corvinum, & posthæc multa deducere * virgâ
 * Fumosos equitum cum dictatore magistros;
 Si coram 6 Lepidis male vivitur? 5 effigies quod
 10 Tot bellatorum, si luditur alea pernox
 Ante 6 Numantinos, si dormire incipis 7 ortu
 Luciferi, quo signa duces, & castra movebant?

1 Gradus generis & lineæ qua ad pietas imagines tanquam: rami ex stirpe discurrunt. Plin. l. 2. c. 33. Al. Schemata quæ profunt.

2 Statuas triumphales Æmyl.

3 Statuas nobilium vetustate diminutas & exesas.

4 Statuas equitum temporis edacitate imminutas.

5 Quid mihi tot (immemor virtutis majorum cujus tibi hæc monimenta legenti memoria erat subjienda) jactas genus tuum & familiam amplâ tabellâ

Genealogicâ descripta, & veteres jamquæ fumo situque obfusas imagines majorum tuorum quorum alij Dictatores, alij Magistri equitum fuere. * alij leg. *Famosos*, præfero *Famosos*. Sic enim Cic. in Pisonem *fumosus* dixit *imagines*, & Senec. epist. * Radio, quo ordinem generis indicat. Alij virgarum fasces majoribus suis prælatas intelligunt. Ego ramos & virgas ex stirpe discurrentes significari arbitror: ut notavi supra. 6 Imag. clariss. majorum quales fuere Æmyl. Lepidus, & Scipio Æmylianus qui Numantinus & Africanus cognominatus est. 7 Mane summo.

8 Cur titulos Fabij
Max. qui Allobrogas
devicit videret, & o-
riginem gentis suæ
ab Hercule ductam
glorietur Fabius
Persicus fil. cui ob
luxum à Prætoris
Urbono paternis ho-
nis interdictum?
Val. Max. 3. 5.
& Senec. 4. de.
Benet. 30.

9 Veneri vel Alti-
milianarum a.
mollitie laudantur.
Altimares oncs.

10 Leuigatum &
glabrum.

11 Quales Aetna
excoquit vel evo-
mit, est autem Cati-
na arbor Siciliæ ad
radicem Aetnæ po-
sita.

12 Pilis horridos.
ut d' ego tuus co-
pules.

13 Dedeora.
Diatres Polyb.

14 Metaph. à
noxijs per forum
traductis vide quæ
ad Martialis ep. 4.

lib. spec. b.

14 Veneficus.

15 Non porcata
cum alijs. si quis a.

gravis criminis convictus esset, & statua ejus frangebatur. Sat. 1. o. v. 58.

16 Polluit. 17 Ce-
teræ imagines. 18 P. AEmilius.

19 Corn. Coss. qui sub Augusto Getulos domuit: quia sequitur, salve
Getulice.

20 Clau. qui ex hostium duce Druso cominus trucidato nomen reportavit.

21 Mo-
res. 22 Lætorum. 1. consulatum & honores præcedant mores præsci & sancti.

23 Te esse
Sulanus, quocunque ortus es sanguine.

25 De te præclaro & bene merito cive.

26 Non
minor latitudo quam Aegyptij exultant, ubi inuenerint Apim bouem qui Osiridem, i. fru-
menti rationem repelleret, exclamantes *ὀφθαλμοῖς, συγχέειν*. Athenagoras orator, in
legatione pro Christianis.

27 Sic Ironice & *κατ' ἀντίθεσιν* nanum nobili cuiusdam
delicijs vocamus Atlantem, qui gigas fuit, frater Promethei, rex Mauritaniz, in montem con-
uerfus, ut fabulantur. vide quæ ad Martialis ep. 77. l. 6. f. vide & Politiani Miscellan. c. 23.

28 Album. 29 Incurram, gibbosam. 30 Proceram & erectam, qualis fuit Europa à Ioue caue-
pta. 31 Aut si quis canes tardos scabie depulatos & *λύγους* dicat pardos, tigres, leones, &
si quid illis ferocius nobilissime.

8 Cur Allobrogis & magna gaudeat ara
Natus in Herculeo 8 Fabius Iare, si cupidus, si
Vanus, & 9 Euganea quantumvis mollior agna? 15
Si 10 tenerum attritus 11 Catinensi pumice lum-
bum,
12 Squallentes 13 traducit avos, 14 emptorque veneni
15 Frangenda miseram 16 funestat imagine gentem?
Tota licet veteres exornent undique 17 cere
Atria: Nobilitas sola est atque unica virtus. 20
18 Paulus, vel 19 Cossus, vel 20 Drusus moribus esto:
21 Hos ante effigies majorum pone tuorum:
Præcedant ipsas illi te consule 22 virgas.
Prima mihi debes animi bona. sanctus haberi,
Iustitiaque tenax factis dictisque mereris? 25
Agnosco 23 procerem: 24 salve, Getulice, seu tu
Sulanus, quocunque alio de sanguine, rarus
Civis, & egregius patriæ contingis 25 ovanti.
Exclamare libet 26 populus quod clamat Osiri
Invento. quis enim generosum dixerit hunc, qui
Indignus genere, & præclaro nomine tantum
Insignis? 27 nanum cuiusdam Atlanta vocamus:
Aethiopem 28 cygnum: parvam 29 extortamque pu-
ellam,
30 Europen: 31 canibus pigris, scabieque vetusta
Lævibus, & sicca lambentibus ora lucernæ,

Nomen erit pardus, tigris, leo, si quid adhuc est,
Quod fremit in terris, violentius. ergo cauebis,
Et metues, ³² ne sic tu Creticus, aut Camerinus.

His ego quem monui tecum est mihi sermo ³³ Rubelli.

- ⁴⁰ Plante, tumes alto Drusorum sanguine, tanquam
Feceris ipse aliquid, propter quod nobilis esses,
Ut te conciperet, ³⁴ quæ sanguine fulget Juli,
³⁵ Non quæ ventoso conducta sub aëre textit.
Vos humiles, inquit, vulgi pars ultima nostri,
⁴⁵ Quorum nemo queat patriam monstrare parentis:
Ast ego, ³⁶ Cecropides. ³⁷ viuas, & originis huius
Gaudia longa feras: tamen imâ plebe Quiritem
Facundum invenies: solet hic defendere causas
Nobilis indocti. veniet de plebe ³⁸ togata
³⁹ Qui iuris nodos, & legum ænigmata soluat,
⁵⁰ ⁴⁰ Hic petit ⁴¹ Euphraten iuuenis, ⁴² domitiq; Bataui
Custodes aquilas, armis industrius: at tu
Nil nisi ⁴³ Cecropides, ⁴⁴ truncoq; simillimus Hermæ;
Nullo quippe alio vincis discrimine, quàm quòd
⁵⁵ Illi marmoreum caput est, tua vivit imago.
Dic mihi ⁴⁵ Teucrorum proles, animalia muta
Quis generosa putet nisi fortia? nempe volucrem.
Sic laudamus equum, ⁴⁶ facili cui plurima palma
Fervet, & exultat ⁴⁷ rauco victoria ⁴⁸ circo.
⁶⁰ Nobilis hic quoque venit de ⁴⁹ gramine, cuius
Clara fuga ante alios, & ⁵⁰ primus in æquore pulvis.
⁵¹ Sed venale pecus Corithæ, posteritas &
Hirpini, firra iugo victoria sedit:

³² Flumen Mesopotamiæ quod è Niphate maioris Armeniæ monte nascitur. ⁴² Præsidia posita ad coercendos, ne rebellent, Belgas illos *Hollanders*. nuper à Domitiano domitos. ⁴³ Genere speciosus, Romulidam te jactans, uti te Cecropidas Atheniensis. ⁴⁴ Mercenrij statuz, quæ capite quidem erant marmoreæ & formatae, cætera trunci rudes & inutile lignum. ⁴⁵ O Rubelli, qui te Iulio Cæs. Iulo & Teucris satum jactas. ⁴⁶ Facili ad cursum & veloci. ⁴⁷ Propter clamorem, vel sonoro. ⁴⁸ Spectante & studiosè acclamante populo in Circo. ⁴⁹ Pæscuo, agro, regione. Alij legunt *Germine*. ⁵⁰ Pedibus pulverem in Circo movens cæteros cursu prævertitur. ⁵¹ Equi contra etiam generosissimâ equâ Corithæ & victore equo Hirpino nati non æstimantur, sed venduntur si degeneres sint & raro cæuli certamine vincunt.

³² Ne tu sic. i. Ironice dicaris Creticus &c. specie & nomine quidem nobilis, ut Cret. Sat. 2. v. 67. & Camer. 7. v. 90. reverà ignobilis & degener.

³³ Cui nobilitas per matrem ex Iulia familia pari ac Nero gradu. *Sis ante oculos Nero, quem longa Caesarum serie tu mentem, &c.* Tacit. Hist. 1. & Annal. 13. ³⁴ Nobilis matrona gente Iuliâ.

³⁵ Non plebeia quæ sub dio (alijs legunt *Agger*, ut sit agger Tarchinij, ubi Plebeiz mulieres texere solebant) textit. Ptol. Flavius conjectaneorum cap. 13 *sub ære* exponit in atrio, ubi exercebant texturam pæser.

³⁶ Romulida, indigena, Iulia tam. oriundus, ut Atheniensis nobilissimâ à Cecrope rege primo.

³⁷ Resp. Rubellio Pœtia. Iron.

³⁸ Imâ & vili.

³⁹ Iuris peritus.

⁴⁰ Alij de plebe ad militiam in extremis Romani imperij finibus profiscuntur contra Parthos & Germ.

51 Mortuorum
 majorum Hirp. &
 Corinthe. Caracrae fit.
 Harpinæ equi cu-
 rulis Oenomai me-
 minit Lycophron.
 52 Vili venduntur
 & rhedarijs & c mo-
 litoribus. Nepos
 nomen molitoris.
 54 Tuas virtutes,
 quæ in te sunt.
 55 Non majores,
 qui extra te.
 56 Ex quorum ho-
 noribus totus pen-
 des, quia per te ni-
 hil laude dignum
 habeam.
 57 Atque hæc suf-
 ficiant obiter & per
 digressionem dicta
 Rubellio.
 58 Vnde potius
 erubescendum erat.
 Nero a. ipse & a lu-
 lia famulus originem
 duxit.
 59 Nobili & amplā.
 & iustitiam patitur
 oper.
 60 Alleg. gloria
 tua.
 61 Meritis & ho-
 nore majorum.
 62 Vtque vitis ad
 terram cadit nisi su-
 stentetur: ita et tu
 contemneris ac pe-
 ribis, amotis mayo-
 rum laudibus. vel,
 ut vitis sustentanda
 est olivis ne humi
 jaceat, ita & tu vir-
 tute tua.
 63 Quibus marite-
 tur vitis ac innita-
 tur ex sympathia vi-
 tis cum ulmo. Tibi vitis in ulmo est. Virg. 2. Eclog. 64 Tyrannus, fuit autem Phalaris A-
 grigentorum tyrannus. 65 Velitque te ad perjurium adigere, minitatus tibi taurum ahe-
 neum. vide Perij. Sat. 3. v. 39. 66 Virtutem, veritatem, honestatem, bonam conscientiam,
 &c. 67 Sceleris sibi conscius, utut vivere videtur, perijt. 68 Lucrina, Gaurus mons est
 Campaniæ maritimus propelacum Lucrinum, ubi opt. ostrea. 69 Vnguentarij vel luxuri-
 osi. 70 Vnguentis pleno. 71 Expect. & expetita tibi. 72 Provincialium, sociorum,
 Rom. 73 Reges a præfectis exhaustos & fortunis omnibus exutos.

Nil ibi majorum respectus, gratia nulla
 52 Umbrarum, 53 dominos pretijs mutare jubentur 65
 Exiguus, b tritoque trahunt epirhedra collo
 Segnipedes, digniq; c molam versare Nepotis.
 Ergo ut miremur 54 te, 55 non tua, primum ali-
 quid da,
 Quod possim titulis incidere, præter honores
 Quos illis damus, & dedimus, 56 quibus omnia 70
 debes.
 57 Hæc satis ad juvenē, quem nobis fama superbu
 Tradit, & inflatum, plenumq; 58 Nerone propinquo.
 Rarus enim ferme sensus communis in 59 illa
 Fortuna. sed te censeri laude tuorum
 Pontice noluerim, sic ut nihil ipse future
 Laudis agas. miserum est aliorum incumbere
 famæ,
 Ne collapsa ruant subductis 60 tecta 61 columnis.
 62 Stratus humi palmes 63 viduas desiderat ulmos.
 Esto bonus miles, tutor bonus, arbiter idem
 Integer, ambigue si quando citabere testis
 Incertæq; rei, 64 Phalaris licet imperet, ut sis
 Falsus, 65 & admoto dicet perjuria tauro,
 Summum crede nefas animam præferre pudori,
 Et propter vitam vivendi perdere 66 causas.
 67 Dignus morte perit, cœnet licet ostrea centum
 68 Gaurana, & 69 Cosmi 70 toto mergatur ahenō.
 71 Expectata diu tandem provincia cum te
 Rectorem accipiet, pone iræ frena modumque,
 Pone & avaritiæ, miserere inopum 72 sociorum:
 73 Ossu vides regum vacuis exhausta medullis.
 Respice quid moneant leges, quid curia mandet,

Premia quæta bonos maneat, quàm 74 *fulmine iusto*
Et 75 *Capito, & 76 Tutor ruerint damnante senatu*
 95 *77 Piratæ Cilicum. 78 sed quid damnatio confert,*
Cum 79 *Pansa eripiat, quicquid tibi* 80 *Natta reliquit?*
Præconem 81 *(herippe tuus circumspice* 82 *pannis,*
Iamq; tace: furor est 83 *post omnia perdere nau-*
lum.

Non idem gemitus olim, nec vulnus erat par
 100 *Da minorum socijs florentibus, & modò victis:*
Plena domus tunc omnis, & ingens stabat acervus
Nummorum, 84 *Spartana chlamys* 85 *conchilia Coa,*
Et cum 86 *Parrasij tabulis, signisq; 87 Myronis,*
 88 *Phidiacum vivebat ebur, nec non* 88 *Polycleti*
 105 *Multus ubique labor, 89 rare sine Mentore mense.*
 90 *Inde* 91 *Dolabella est, atque hinc* 92 *Antonius, inde*
Sacrilegus 94 *Verres, referebant nauibus altis*
Occulta spolia, & 95 plures de pace triumphos.
Nunc socijs iuga pauca boum, & grex parvus equo-
rum.

110 *Et* 96 *pater armenti capto eripietur agello,*
Ipsi deinde lares, si quod spectabile signum,
Si quis in ædícula deus unicus. 97 *hæc etenim sunt*
Pro summis: nam sunt hæc maxima. despicias
Forſitan 98 *imbelles Rhodios, 99 unctamq; Corinthum*
Despicias meritò. quid enim 1 *resinata iuventus,*
 15 *Cruraq; totius facient tibi leuia gentis?*

purpure, florem illum tingendis expetitum vestibus, in medijs habent faucibus. Lignæ hic minimi est in candida vena, &c. Plin. 86 Pictoris. 87 Scarnarij. 88 A Phidia tam affabre sculptum ut vivere videretur. 89 In qua non erant pocula à Mentore celata. 90 Primi illi Præfecti provincialibus nuper victis & societate Rom. donatis integras & intactas relinquebant opes, tabulas, statuas, opera nobilium artificum: Quæ tamen omnia Præfectorum secunda quasi progenies. Dolabella, Antonius, Verres, &c. eueriebant. Tertia verò progenies & huius ætatis præfecti ipsos boues, equos & agros provincialibus eripiunt. 91 Quam Scaurus accusauit damnauitque quòd Asiam proconsul spoliasset. 92 Senatu motus quod Achaiam deprædatus esset. 93 Qui nec sacris parcebat. 94 Siciliæ prætor & prædo. 95 Quàm alij de bello. 96 Taurus, vel equus admissarius. 97 Melius conuenient summis viris Rom. Iron. vel, hæc iam utunque tenuia pro summis habentur à pauperibus quibus reliqua sunt hæc ut maxima. 98 Molles. Sat. 6. 196. 99 Vnguentis delibutam, luxuriosam. 1 Resina leuigata. Semonius. Clem. Alex. 3. Pzdg.

74 Vindicta & po-
na.
75 Cap. Collutianus
damnatus repetun-
daturum, quòd Cilli-
ciam cui præfuerat,
spoliasset.
76 Iulius Tutor
item damnatus
quòd eandem pro-
uinciam rapinis
vexasset.
77 Et ipsorum pi-
ratarum spoliato-
res.
78 Sat. 1. 47.
79 Posterior præ-
fectus. vel, ærarium
publicum.
80 Præfectus prior.
81 O provincialis.
82 Qui vendat etiam
pannos tuos ne sit
quo te spoliet nonus
præfectus.
83 Dum Romam
nauigas præfectum
accusaturus, quò
etiam damnato
nihil tibi ex tuis re-
dit, verè in æra-
rium inferitur.
84 Tincta purpura
e muricibus qui ca-
piuntur circa Ta-
narum Laconicæ re-
gionis promonto-
rium.
85 Vestimenta
tincta conchylis
Co inf. captis: Con-
chylia autem cen-

2 Non laceſſenda] rapinis prætoris.

3 Galli è rhedis pagantes, vel Gall. regio quæ à Roma ad arem Arctium vergit.

4 Illyrij, qui litus dextrum maris Adriatici incolunt, Sclauoniam. Geran. Windenlant.

5 Afria.

6 Roman.

7 Circenſibus ludis & theatralibus proſus indulgentem.

8 Spoliationis.

9 M. Prifeus, Sat. 1. v. 49.

10 Fort. iſdemque miſeris factis, qui iniuriarum tandem ultionem cogitant.

11 Nec interim putate me, declamatorio puerorum more, modo dictum, ſpoliatis arma ſuperſunt, acutæ ſententiæ loco in clauſulâ ſtruxiſſe, ſed oraculum credite, &c. Lætina præcipue in clauſulis poſita ſententia vocamus.

Quintil. l. 9. c. 3. Nec tamen tacendum quod habet vetus M. commentator noſter. Quod ante dixi, credite non eſſe ſententiam humanam, ſed oraculum Apollinis.

12 Amicorum & domesticorum.

13 Corruptus corrumpit. 14 Caracitus inſonitus, ex æ & xaiçç & xaiçç 15 Loca in quibus populi provinciæ à magiſtratibus iuridicis, teq; adeo prætoris juris dicendi gratiâ congregantur. 16 Vxor velut Harpyia. A Encid. 3. vel. auaritia tua. Rationes Severi Cæciar ſuadentes, ne quem magiſtatum cui provincia obſemiſſet, vxor comitaretur, vide apud Tacitum. 3. Annal. 17. Primo Aboriginum rege, Fauni patre, Saturni filio. 18 Ipſos Titanas Deos, quæ 19 Iapeti & Clymenes filium, Deucalionis patrem. 20 Scriptore, vel hiſtoria. 21 Ut ſurpitiſtudine tua eo clariùs appareat, quo illuſtrior eſt tua nobilitas. 22 Quorſum te nobilem iactas? &c. 23 Amphatice & appoſite, ſa falſarius, illi religioſus. 24 Quo Santones Gallicæ pop. vtuntur.

Horrida 2 vitanda eſt Hiſpania, 3 Gallicus axis,

4 Illyricumque latus. parce & 5 meſſoribus illis

Qui ſaturant 6 urbem 7 circo ſcenæq; vacantem.

Quanta autem inde feres tam dire præmia 8 culpe,

Cum tennes nuper 9 Marius diſcinxerit Afros? 120

Curandum in primis ne magna iniuria fiat (eſt

10 Fortibus, & miſeris. tollas licet omne quod uſquâ

Auri atque argenti, ſcutum gladiūque relinques,

Et jacula & galeam. ſpoliatis arma ſuperſunt.

11 Quod modo propoſui non eſt ſententia, verum 125

credite me vobis ſolum recitare Sibyllæ.

Si tibi ſancta cohors 12 comitum, ſi nemo tribunal

13 Vendit 14 acere ſecomes, ſi nullū in conjuge crimen,

Nec per 15 conventus, nec cuncta per oppida curvis

Unguibus ire parat nummos raptura 16 Celeno:

Tunc licet à 17 Pico numeres genus, altaq; ſi te

Nomina delectant, omnem 18 Titanida pugnam

Inter majores ipſumque 19 Promethea ponas:

De quocunque voles proavum tibi ſumito 20 libro.

Quod ſi præcipitem rapit ambitus, atque libido,

Si frangis virgas ſociorum in ſanguine, ſi te

Delectent hebetes laſſo liſtore ſecures:

Incipit ipſorum contra te ſtare parentum

Nobilitas, 21 claramq; faciem præferre pudendi.

Omne animi vitium tanto conſpectius in ſe

Crimen habet, quâto major, qui peccat habetur. 140 170

22 Quod mihi te ſolitus falſas ſignare tabellas

In templis 23 quæ fecit avus, ſtatuaq; parentis

Ante triumphalem? quod, ſi nocturnus adulter

Tempora 24 Santonico velas adoperta cucullo?

- Preter²⁵ Majorum cineres, atque ossa volucris
 Carpentio rapitur pinguis²⁶ Damaspus, & ipse,
 Ipse rotam stringit multo²⁷ sufflamine consul,
 Nocte quidem: sed luna videt, sed sidera testes
 Intendunt oculos. finitum tempus²⁸ honoris
 Cum fuerit, clara Damaspus luce flagellum
 Sumet, & occursum nusquam trepidabit amici
 Jam senis, ac virga prior innuet, atque³⁰ maniplos
 Soluet, & infundet jumentis bordea lassis.
 Interea dum³¹ lanatas, toruūque juvenum
 More Numę cedit Iovis ante altaria, jurat
 Hipponam, &³³ facies olida ad presepia pictas.
 Sed cum pervigiles placet³⁴ instaurare popinas,
 Obvius assiduo³⁵ Syrophœnix udus amomo
 Currit, ³⁶ Idumę Syrophœnix incola portę
 Hospitis affectu dominum regemque salutat,
 Et cum venali³⁷ Cyane succincta³⁸ lagœna.
 Defensor culpę dicet mihi: fecimus & nos
 Hęc juvenes. ³⁹ esto: desisti nempe, nec ultra
 Fovisti errorem. breve sit quod turpiter audes.
 Quædam cum prima rescentur crimina* barba.
 Indulge veniam pueris. ⁴⁰ Damaspus ad illos
 Thermarum calices, ⁴¹ inscriptaq; lintea vadit
 Maturus bello Armenię, Syrięq; tuendis
 Amnibus, & ⁴⁴ Rheno, atque Istro. prestare
 Neronem⁴⁵

²⁵ Viator Flaminiam
 vel Latinam. Sat. 1.
 v. 170.

²⁶ Nobilis quispi-
 am anrigandi studi-
 osus, nomen fict.

quasi equorum do-
 mitor, Hippodamus.

²⁷ Retibaculo,
 quod per radios ro-
 tarum immissum
 currum in descensu
 sistit, quod Hero-
 des Atticus

Ερωςίδης
 appellavit, Simari-
 stus *Ερωςίδης*.

ref. Athenæo. l. 3. c. 21.
²⁸ Consulatus.

²⁹ Grauis Senato-
 ris, cuius autorita-
 tem ætatemque re-
 verentię & pudori
 fuisse æquum erat.

³⁰ Iugales. vel,
 Fasciculos sceni.

³¹ Oves.

³² Iumentorum &
 mulionum deam,
 tanquam numen
 maxime sibi vene-
 randum quodque
 sibi propitium velit.
 Eponam vocat Pru-
 dentis in Apothie-
 osi. & Plutarch. in
 Parall. & Min. Felix
 in Octavio. quem
 vide super hac re.
³³ Imagines eius-
 dem deæ atque alio-
 rum eiusmodi nu-
 minum quæ equis

præfunt. ³⁴ Intermissa anrigatione repetere popinas. ³⁵ Vnguentarius, nomen fict.
 ex Syria & Phœnicia, unde mittuntur vnguenta & odores. Quin & Bacchum Lucianus in
Διονύσιον appellat *Συροφœνικας* *προς* *ἐμπύρην*, *ὡς* *Κάδμος* *δυνατοῦς* *ἔσθαι*.
³⁶ Iudeæ portę Romę, sic dictę, quod per eam Vespasianus & Titus de Iudęis triumphan-
 tes ingressi sunt. est a. Idumęa Syrię pars Iudęę vicina. ³⁷ Popinaria, tabernaria.
³⁸ Vini. ³⁹ Resp. * Quæ ressecta ponebatur primum anno ætatis vicefimo. ⁴⁰ Sed Da-
 masp. ⁴¹ Vela popinis & thermis, quæ promiscuè cum lupanaribus confunduntur, oppan-
 sa: eaque ut plurimam lintea & acu picta, qualia videntur in Italia & Hispania, nisi per *in-*
scripta melius intelligamus inscriptionem rerum ibi venalium, seu meretricum in cellis pro-
 stantium, ut *titulum mentis* *Lycosca*. vide adnotata ad vers. 124 & 125. Sat. 6. 42. Iam
 vir, militię habilis. ⁴³ Euphrati & Orontis, ad prohibendos hostes ne incursionibus Sy-
 riam intestent. ⁴⁴ Ne incurfent hostes in hæc provincias, vel ne deficiant Gallæ aut
 Germani horum flū. accipit. ⁴⁵ Imperatorem.

46 An tibi opus est nobili viro, o Caesar, quem mittas ad Ostia Tiberis ut ibi navim conscendat cum mandatis & legatione? si opus sit, quare legatum in popina.

47 Sicario.

48 Ferretorum, quibus villium personarum & damnatorum corpora efferebantur.

49 Ignavi, vel ebrii.

50 Sacerdotis Cybeles.

51 Agros Luc. in Etruria, ubi vinctus fodiat.

52 In quibus serui in compedibus opus faciunt.

53 Nobiles Rom. qui a Trojanis originem deducitis.

54 Vili & ignobili.

55 Nobiles.

56 Ludis scenicis, est n. Siparium aulicum seu velum sub quo lateat mimi.

57 Fabulam dictam Phasma, i. spectrum a Catullo mimographo scriptam.

58 Partem Laureoli qui in fabula a Naznio vel Laberio scripta cruci affigetur de quo Mart. lib.

spect. epigr. 7. 59 Lentulus Velox nobilis. 60 Qui hæc nobilium dedecora sustinet spectare non sine applausu. huius rei scdam & indignam impudentiam vide, si vacat, egregie depictam a Xiphilino, in spectaculis a Nerone in honorem matris Agrippinæ editis. l. 6. 61 Extreme scurrilia. Ios. Scal. ad Catullum legit *trascurre*, & vult poetam innuere patrios *transisse ad scurras*, i. orchestram. 62 Comæcos planis, i. nudis pedibus agentes. 63 Nobiles. 64 Nobilium qui parasitorum plagipatarum vel seruorum partes sustinentes alapis exduantur a domino mimo, vt Panniculus a Latino, vide Martialis, ep. 72. l. 2. & ep. 62. l. 5. * Insuper contumelijs alaparum sic os obijcit, quasi de præcepto domini ludat. Tertullian. de spectaculis. Ictibus melix facies locatur, vt infelicio venter saginetur. Cyprian. 65 Domitiano non cogente eos, vt fecit Nero, qui in arenam descendere iussit 400 Senatores, 600 equites, quadringentos tamen apud Suetonium falso exscriptum pro quadragenos suspicatur Lippius 2 Saturn. 3. vt & sexcentos, &c. in Nerone c. 12. Sed & Xiphilinus de hisce spectaculis: καὶ ἰδὼν ἡ τῆς ἀρχαίας τοῦ γυναικῆς ἀρχαίας, τὰς οὐραίας τὰς φαλαίνας, τὰς Παρμίας, &c. 66 In sublimi curru sedentis, ut ludos, quos præbet, dispensat. Sat. 10. vers. 360.

Securum valet hæc ætas. 46 mitte Ostia Caesar, Mitte, sed in magna legatum quære popina, Inuenies aliquo cum 47 percussore iacentem Permissum nautis, aut furibus, aut fugitiuis, Inter carnifices, & fabros 48 sandapilarum, Et 49 resupinati cessantia tympana 50 Galli, Aqua ubi libertas, communia pocula, lectus Non alius cuiquam, nec mensa remotior ulli.

Quid facias talem sortitus Pontice servum?

Nempe in 51 Lucanos, aut Thuscas 2 ergastula mittas. 180

At vos 53 Trojugenæ vobis ignoscitis, & quæ Turpia 54 cerdoni, 55 Volesos, 55 Brutosq; decebunt.

Quid, si nunquam adeo scedis, adeoque pudendis Utimur exemplis, ut non peiora super sint?

Consumptis opibus vocem Damasippe locasti

56 Sipparia, clamosum ageres vt 57 Phasma Catulli.

58 Laureolum 59 Velox etiam bene Lentulus egit,

Judice me dignus vera cruce. nec tamen ipsi

Ignoscas 60 populo: populi frons durior huius

Qui sedet, & spectat 61 triscurria patriciorum,

62 Planipedes audit 63 Fabios, videre potest qui

*64 Mamercorum * alapas. quanti sua funera vendant,*

Quid refert? vendunt 65 nullo cogente Nerone,

Nec dubitant 66 celsi prætoris vendere ludis.

195 *67 Finge tamen gladios inde, atque hic pulpitā pone,
Quid satius? 68 mortē sic quisquā exhorruit ut 69 sit
Zelotypus Thymeles, stupidi collega 70 Corinthi?*

71 *Res haud mira tamen, citharædo principe
mimus*

*Nobilis, hæc ultra quid erit nisi ludus? & illic
200 Dedecus urbis habes, nec 72 Mirmillonis in armis,
Nec clypeo 73 Gracchū pugnante, aut 74 falce supina.
(Damnat enim tales habitus, & damnat & odit)*

*Nec galea frontem abscondit, 75 movet ecce tridentē
Postquam vibrata pendentia retia dextra*

205 *76 Nequicquā effudit, nudū ad 77 spectacula vultum
Erigit, & tota fugit agnoscendus arena.*

*78 Credamus tunicæ, de faucibus aurea cum se
Porrigat, & longo jactetur spirā galero.*

Ergo 79 ignominiam graviorum pertulit omni

210 *Vulnere, cum Graccho jussus pugnare secutor.*

*Libera si dentur populo suffragia, quis tam
Perditus, ut dubitet 80 Senecam præferre 81 Neroni?
Cujus supplicio 82 non debuit una parari*

83 Simia, nec serpens unus, nec culeus unus.

215 *Par 84 Agamemnonidæ crimen, sed caussa facit rem
Dissimilem: quippe 85 ille deis authoribus ultor*

86 Patris erat cæsi 87 media inter pocula. sed nec

88 Electræ jugulo se polluit, aut 89 Spartani

Sanguine 89 conjugij, 90 nullis aconita propinquis

220 *Miscuit, 91 in scena nunquam cantavit Orestes,*

qua galerns sub mento redimitur. 79 Derisus à spectatoribus quòd peritus Mermillo impe-
ritum nobilem superârit. 80 Sanctissimum virum, sed humili loco natum. 81 Genere claro,
sed vitij inquinatissimo. 82 Nec enim unum commiserat parricidium. 83 Parricidij
convictus cum simia, gallinaceo, vipera & cane, tot simul parricidis culeo insutus in mare
vel proximum flu. projecebatur. 84 Orestis qui matrem Clytemnestram interfecit. 85 O-
restes non sine numinis impulsu patris eadem ultus. maternæ deinde necis reus in Areopago,
æquatis Deorum sententijs interventu Minervæ absolutus est. 86 Agamemnonis. 87 A matre
& adultero Aegistheo, al. in balneo, al. dum vestem indueret fixe capitis. 88 Cæde sororis
suz. El. ut Nero Britannici fratris. 89 Conjugis Hermiones filiz Menelai ducis Spartani, ut
Nero cæde Octaviæ, Antoniz, & Poppææ. 90 Ut Nero Britannico fratri, & Domitiz ami-
tæ. 91 Ut Nero, qui exhaustis turpiter Imperij opibus, undecunque præda iubians, quasi offen-
sus deformitate veterum ædificiorum, urbem incendit. quod incendium e turri Mæcenatiana
prospiciant, latiusque flamma pulchritudine auctor. 115 in illo suo scenico habitu decantavit,

Tacit. Ann. 15. Sueton. Orosius.

67 Proponatur ex
hac parte gladiatora
ex illa scenica; utra
harum eligenda?
annon illa potius
subeunda vel si opus
sit—.

68— Gladio mo-
ri, potius quam—

69— Agat partes
Latini Zel. Thyme-
les, i. cantatricis.
de quibus. 1. Sat.
vers. 36.

70 Mimi, histrionis.

71 Ord. e. nobilista-
men mimus est res

haud mira principe
citharædo, i. cum

Nero sit citharædos

72 Vide Sat. 2. v. 143

73 Nobilem.

74 Qua utitur Mir-
millo & Harpe

Thrace, i. gladio
incurvo teu sica, ut

Retiarius fuscina ceu
tridenti & reti.

75 Retiarius esse
vult (qui solus ex

gladiatoribus aperta
facie pugnabat) ut

videatur & cognos-
catur.

76 Et erravit, nec
adversariū irretivit.

77 Spectatores.

78 Agnoscamus Se-
natorem gladiato-
rem ex tunica quæ

apparet latis clavis
aureis distincta; at-
que ex aureâ fasciâ,

quæ ex aureâ fasciâ,

92 Qui perfecti in
Gallijs & Hisp. à
Nerone descive-
runt, & in Ne-
ronein coniueraue-
rant aspirantes se-
natu.

93 Quidam enim
maxime fuit inho-
nestum & indignum
quod in omni sua
tyrannide admisit
Nero: certè pro-
stituisse se in no-
stris Græcisquæ
scenis citharædum,
histrionem, saltato-
rem, &c.

94 Neapoli, & in
Achaia, alijsque lo-
cis peregrinis.

95 Metaph. à mere-
trice.

96 In Isthmicis cer-
taminibus cum ci-
tharædis certans
apio coronabatur
Nero.

97 Coronam hanc
tuam ex apio.

98 Domitij atavi
vel patris tui.

99 Vestem longam
qua indutus es, cum
tragediam de Thy-
este, vel Antigone
filia Oedipi age-
res.

1 Laruam, qua vsus
representasti fabu-
lam Menalippes à
Neptuno amata.

non à personando dict. ut Gellio videtur, inquit Iul. Scal. sed quod erat
ἐστὶ σωμα. Sunt qui Syrma signantids & ἰσπατιοτίγος tribui volunt Thyeste & An-
tigone personis sc. regij spiritus & elati animi: Personam item Menalippe, quia sub eius per-
sona Euripides Anaxagoræ præceptoris sui sedatum animum & philosophicam exprimit sen-
tentiam. vide Dionysij Halicarnass. commentarium ἐστὶ ἰσπατιοτίγος. 2 Citha-
ram a. iudicibus ad se delatam adoravit, ferrique ad Augusti statuum iussit. Augusti autem
statuam cum Colossum exerebat Nero pedum 110. ut Plinius 34. l. 7. c. ut Suetonius 110.
pedum. 3 Hæc satis nota ex Salustio. 4 Ut olim Narbonenses ex Gallia Braccata, &—
5— Lugdunenses qui sub Brenno Roman ceperrunt & incenderunt. 6 Tun. alimentis igni-
um illitæ qua obvoluti cremabantur vini, fræuo cum ioco, candelæ loco. vel, Herculem Ocea-
num representantes. Sat. 1. v. 155. 7 Copias & conatus vestros. 8 Citero Arpino Vol-
teorum oppido ortus. 9 Ex municipio Arpinati adscitus eques. 10 Armatum. 11 Per I-
taliæ omnem dispositis excubijs, per Allobrogas aliosque explorans insidias coniuratorum.
12 Prudentia in pace. 13 Crucentæ pugna navalî iuxta Leucadem promontorium, Epiri, qua
devicti sunt Antonius & Cleopatra. 14 Pharsaliæ campis, ad Phillos in Thessalia, ubi
devicti sunt Brutus & Cassius.

91 Troica non scripsit. quid enim 92 Virginius ar-
mis

Debuit ulcisci magis, aut cum 92 Vindice 92 Galba?

93 Quid Nero tam seva crudaque tyrannide fecit?

Hæc opera, atque hæ sunt generosi principis artes,

Gaudentis fædo 94 peregrina ad pulpita saltu

95 Prostitui, 96 Graiaq; apium meruisse corona.

Majorum effigies habeant 97 insignia vocis,

Ante pedes 98 Domiti longum tu pone Thyestæ

99 Syrma, vel Antigones, seu 1 personam Menalippes,

Et de marmoreo citharam suspende 2 Colosso.

Quis Catilina tuis natalibus, atque Cethegi

Inveniet quicquam sublimius? 3 arma tamen vos

Nocturna, & flammæ domibus templisq; parastis,

Ut 4 Braccatorum pueri, 5 Senonumque minores,

Ausi quod liceat 6 tunica punire molesta.

Sed vigilat consul, 7 vexillaque vestra coercet,

Hic 8 novus Arpinas ignobilis, & modò Rome

9 Municipalis eques, 10 galeatum ponit ubique

Præsidium attonitis, & 11 in omni gente laborat.

Tantum igitur muros intra 12 toga contulit illi

Nominis, & tituli, quantum non 13 Leucade, quantum

14 Thessalia campis Octavius abstulit udo
Cædibus assiduis gladio. sed Roma parentem,

- Roma ¹⁵ patrem patriæ Ciceronem libera dixit.
 245 ¹⁶ Arpinas alius Volscorum in monte solebat
 Poscere mercedes alieno lassus aratro,
 Nodosam post hæc ¹⁷ frangebat vertice vitem,
 Si lentus pigra ¹⁸ muniret castra dolabra:
 Hic tamen & ¹⁹ Cimbros, & summa pericula rerum
 250 Excipit, & solus trepidantem protegit urbem.
 Atque ideo postquam ad Cimbros, stragemque vola-
 bant,
 Qui nunquam attigerant majora cadavera corvi,
 20 Nobilis ornatur lauro collega secunda.
 Plebeia ²¹ Deciorum animæ, plebeia fuerunt
 Nomina: pro totis legionibus hi tamen & pro
 255 Omnibus auxilijs, atque omni * plebe Latina,
 Sufficiunt ** Dijs infernis, Terræq; parenti.
 Pluris enim Decij, quàm qui servantur ab illis.
 22 Ancilla natus ²³ trabeam, & ²⁴ diadema Qui-
 rini
 260 Et fasces meruit, regum ²⁵ ultimus ille bonorum.
 Proditæ ²⁶ laxabant portarum claustra ²⁷ tyrannis
 Exulibus ²⁸ juvenes ipsius consulis, & quos
 Magnum aliquid dubia pro libertate deceret,
 Quod miraretur cum ²⁹ Coclite ³⁰ Mutius, & ³¹ que
 265 Imperij fines Tiberinum virgo natavit.
 Occulta ad ³² patres produxit crimina ³³ servus
 34 Matronis lugendus: at ³⁵ illos ³⁶ verbera justis
 Afficiunt pœnis, & ³⁶ legum prima securis.
 Malo pater tibi sit ³⁷ Theristes, dummodo tu sis

15 Quò necine
 primus eam saluta-
 vit M. Cato.

16 C. Marius me-
 cenarius in suo Ar-
 pino arator.

17 Vitis centurio-
 nis in Marij vertice
 frangebatur, Sat. 14.
 verl. 193.

18 Miles gregarius
 ceu faber.

19 Cimbros & Teu-
 tonas qui ex Dania
 & Germania maxi-
 mum exercitu
 Romam contenden-
 tes magnum terro-
 rem Italij incusse-
 runt, sed à Mario
 devicti præda cor-
 vis facti sunt.

20 Nobilis collega
 Qu. Catulus Lucra-
 tius secundo loco
 triumphavit, cum
 uni Mario homini
 novo victoriæ ho-
 nos tribueretur, li-
 cet utriusque Cos.
 auspicijs res gesta
 sit.

21 Patris & filij,
 qui se pro Rom. le-
 gionibus devove-
 runt.

* ab pube.

** Dijs manibus,
 Terræque matri.

22 Servius Tullius
 captivâ Oeculanâ
 natus.

23 Vestem trabi-
 bus pannorum albis
 & purpureis inter-
 textam, vel, ut Livio

placet, togam circumdistinctam purpurâ subtegmine puniceo. ut Halicarnassæ, vestem ex
 purpura & cocco. Veram hæc distinguit Alex. ab Alexand. c. 18. l. 5. 24 Fasciam ceu pan-
 num quo reges caput vincebant, coronam Romuli. 25 Secutus enim est Tarquinius st.
 perbus regum ultimus. 26 Laxare conspirabant. 27 Tarquinijs quos reducere volebant.
 28 Tit. & Tib. filij Junij Bruti Cos. 29 Horatio Coclite. 30 M. Scævola. 31 Clu-
 lia quæ obfces Porsenz data Tiberim tranavit, deceptis custodibus. 32 Brutum & Aquiliam,
 vel, Valerium & senatores. 33 Indicavit Vindex Cecinensis Aquiliorum servus. 34 Orbis
 filijs, vel, cujus mors lugenda esset matronis, quas à tyrannorum impudicorum vi, indicio suo
 liberarat. 35 Filios Bruti & Aquilij cum alijs conjuratis. 36 Virgis cæcos, consulatus
 ille primus imperium liberum primum securi percussit. 37 Græcorum deformissimus ani-
 mo & corpore.

38 Achilli.

39 A Vulcano fabricatis.

40 Ad quod (Romuli instituto ut imperium auget) undique confugeret scelerati. Nomen in ortu suo, & scelere collecti, & maniti immunitatis sue terrore creverunt. Nam asylo prima plebs congregata est: confluxere perditii, facinorosi, incesti, fidei, proditores. Et ut ipse Romulus, Imp. & rector, populum suum facinore praecleret, parricidium fecit. Minus. Felix. 41 Latro, sicarius, homicida, spurius, &c. qui ad asylum hoc confugit.

38 Æacidæ similis, 39 Vulcaniâq; arma capeffas, 270
Quàm te Therfitæ similem producat Achilles.

Et tamen ut longè repetas, longèque revolvas

Nomen: ab infami gentem deducis 40 asylo.

Majorum primus quisquis fuit ille tuorum,

Aut pastor fuit, aut 41 illud, quod dicere nolo. 275

SATYRA IX.

Obscenam Cinædorum & Pathicorum turpitudinem
acriter at nimis apertè insectatur.

1 Dramatica hæc satyra: P. poetam, N. Nævolum denotat.

2 Marfias Phrygius Apollinem in certamen musices provocare ausus ab eo victus, & excoriatu est.

3 Tristi qualem habebat Ravola cum deprehenderetur meretricis Rhodopes ing. lingens.

4 Quidni tristis sit & poenam expallet, quando etiam servis colaphum incurimus lambentibus dulciaria & quanto magis illi, &c.

5 Non magis pallesbat Cr. Pollio luxuriosus nepos.

6 Solvere pollicitus.

7 Qui illi pecuniam credant non red-

dituro. 8 Verna cum esses equitum opes æquabas animo, cultu, nitore. 9 Etatque conviva facetus joco mordente. 10 Urbanis. Pomceria n. sunt loca post vel pone meretria quæ nec habitarî nec arari fas erat. 11 Non delibatur & unguento splendentis. 12 Philothri è resina visco & cera pilos evellenti. 13 Quartana & jam familiaris febris.

P. Scire velim, quare toties mihi Nævole tristis
Occurras fronte obducta, ceu 2 Marfya victus:

Quid tibi cum 3 vultu, qualem deprensus habebat

Ravola, dum Rhodopes uda terit inguina barba?

4 Nos colaphum incutimus lambenti crastula servo. 5

5 Non erat hac facie miserabilior Creperejus

Pollio, qui triplicem usuram 6 præstare paratus

Circuit, & 7 fatuos non invenit, unde repente

Tot rugæ? certè modico contentus 8 agebas

Vernam equitem, 9 conviva joco mordente facetus, 10

Et salibus vehemens 10 intra pomceria natis.

Omnia nunc contrà, vultus gravis, horrida 11 sicca

Sylva comæ, nullus tota nitor in cute. qualem

Præstabat calidi circumlita fascia 12 visci,

Sed fruticante pilo neglecta, & squalida crura. 15

Quid macies ægri veteris, quem tempore longo

Torret 13 quarta dies, olimq; domestica febris?

Dependas animi tormenta latentis in ægro

Corpore

- Corpore, deprendas & gaudia, ¹⁴ sumit utrumq;
 20 Inde habitum facies. igitur flexisse videris
 Propositum, & vitæ contrarius ire priori.
 Nuper enim (¹⁵ ut repeto) ¹⁶ fanum Iſidis, & ¹⁷ Ga-
 nymedem
 Pacis, & ¹⁸ adveſtæ ſecreta palatia matris,
 Et ¹⁹ Cererem (nam quo non proſtat ſcæmina templo?)
 35 Notior ²⁰ Aufidio mœchus celebrare ſolebas;
 (Quod taceo) atque ipſos etiam ²¹ inclinare maritos.
 N. Utile & hoc multis vitæ genus, at mihi nullum
 Inde operæ pretium. ²² pingues aliquando lacernas
 Munimenta toge, duri craſſiq; coloris,
 30 Et male percuffas textoris peſtine Galli
 Accipimus, tenue argentum, ²³ venæq; ſecundæ.
²⁴ Fata regunt homines, fatum eſt in partibus illis
 Quas ſimius abſcondit. nam ſi tibi ſidera ceſſant,
 Nil faciet longi meſſura incognita nervi:
 35 Quamvis te nudum ²⁵ ſpumanti ²⁶ Virro labello
 Viderit, & blandæ aſſiduè, denſaq; ²⁷ tabellæ
 Solicitent, ²⁸ ἡδὺς γὰρ γλυκίος ἀνδρὰ κίναδος.
 29 Quod tamen ultetius monſtrum, quam mollis
 avarus?
 30 Hæc tribui, deinde illa dedi, mox plura tulifti.
 40 31 Computat, & ceret, ³² ponatur calculus, adſint
 Cum tabula pueri, numera ſeſtertia quinque
 Omnibus in ³³ rebus, numerentur deinde ³⁴ labores.
 35 An facile & proum eſt agere intra viſcera penè
 Legitimum, atque illic beſternæ occurrere cænæ?
 45 Seruus, erit minus ille miſer, qui foderit agrum,
 Quàm dominum. ſed tu ſanè tener, & puerum te

14 Ex animo facies induit incrorem aut lætitiā.

15 Vt memoria repeto. Vt memini.

16 Sat. 6. v. 488.

17 Statuam Gany- medis à Veſpaſiano erectam in templo Pacis. Prol. Flavius conjectan. cap. 75. legit Ganymedem, & regi vult à preced. fanum. Quid enim (inquit) Pacis tem- plo cum ſtatua Ga- nymedis?

18 Cybeles matris deūm ē Phrygia ad- veſtæ templum quod in palatio eſt.

19 Et ipſum caſtæ Cereris templum.

20 Mœcho inſigni. 21 Ad turpe mini- ſterium.

22 Περὶ ἱγνῶ- ον, hibernum, ſtrep. v. craſſioris ē Gallia lanx & fi- lii, unde addit per- cuſſas textoris pe- ſtine Galli. & Mart.

4. Sequencia pin- guem textricis avarum. & me pinguis Gallia veſtit.

De lacernis vide quæ ad. v. 63. ſat. 1.

23 Minus purum, mixtum.

24 Etiam σκῆνις cinxus iſte ſcara- beus.

25 Prae æbidine & deſiderio ſaliuæ flu- ente.

26 Dives Pathicus.

27 Literæ miſſæ. 28 Sup. ἐπὶ πρὶν i. expedit ut cinxus ſit moribus dulcis, alij legunt αὐτὸς γὰρ ἐπὶ λαιαὶ ἀνδρὰ κίναδος. i. ipſe cinxus attrahit vel pellicit ad ſe virum.

29 Avarus eſt, quod etiam mollitiæ deterius monſtrum eſt. 30 Verba Virronis ad Dran- cum. 31 Inquit Drancus 32 Et hæc Virronis ſunt. 33 Quas tibi donavi. 34 Tui, an æquent ſumptus meos. 35 Reſp. Drancus, iracundus, obſcœnus, impius. Et hic quidem locus ex eorum numero eſt propter quorum inſolentiam toto, Juvenalis opere abſtinere bonum virum iubet Iul. C. Scat. 3. Poet. 9.

Et

36 Qui capitis ad
ministerium cyathi
Iovis tanquam Ga-
mymedes.

37 Ecquid speran-
dum clientibus ve-
stris, si nihil donetis
libidinis vestrae &
voluptatum mini-
stris?

38 En pulchrum &
delicatum Gwynn,
Ironic.

39 Ne sole scil. of-
fusketur, instar Co-
nopri, quæ solem
arceat. Hisp. figuratè
dicitur. Quis sol. i.
arcens solem. Ital.
Capellero. Oniscia)

Dionys. Halicarn.

7. l.

40 Vasa vel sphæ-
rulas & armillas è
succino.

41 Calend. Mart.
quibus natalis Ve-
neris celebrabatur
& matronalia, ubi
mulieribus à mari-
tis & amatoribus
mangebantur mune-
ra. vide quæ ad
op. 85. lib. 5. Mar-
tial. h.

42 Salax vir. ut pas-
ser, cui salacitas ter-
minum vitæ quin-
quennio longius ne-
gat.

43 In Apulia.

44 Latifundia qui-
bus transvolandis
milui defatigantur.
Pers. 4. quantum non
milui oberres.

45 In Campania.

46 Misenum pro-
montorium Cumis
imminens ruituro

simile adeoque Campanis suspectum. 47 Mons Campaniæ non procul à Baijs. 48 Caver-
nosus. 49 Pice obturat. i. recondit. 50 Duraturo atque diu vigorem & animam servaturo.
51 Quantula res. 52 Venere. 53 Meliusne legabitur Gallo sacerdoti quam mihi prædio-
rum cum puero, matre sua & catello collusore? 54 Ait Virro. 55 Ne hoc deficiente
ego proptius destituar tanquam Polyphemus unico ab Ulyssæ effosso oculo. 56 Nudis.
57 An jubeo expectare ætatem? qua cicadæ quidem canunt, frigore verò hyberno per-
unt. 58 Officia mea in te. 59 Aestimās? 60 Vxorem tuam.

Et pulchrum, & 36 dignum cyatho, cæloq; putabas.

37 Vos humili affecte, vos indulgebitis unquam

Cultori, jam nec morbo donare parati?

38 En cui tu viridem 39 umbellam, cui 40 succina 50
mittas

Grandia, natalis quoties redit, aut 41 madidum ver

Incipit, & strata positus, longaq; cathedra

Munera fœmineis tractas secreta 41 calendis.

Dic 42 passer, cui tot montes, tot prædia servas

43 Appula, 44 tot miluos intra tua pascua lassos? 55

Te 45 Trifolinus ager fœcundis vitibus implet,

46 Suspectumq; jugum Cumis, & 47 Gaurus 48 in-
anis:

Nam quis plura 49 linit 50 victuro dolia musto?

51 Quantum erat 52 exhausti lumbos donare clientis

Jugibus paucis, 53 melius ne hic rusticus infans 60

Cum matre, & casulis, & cum lusore catello

Cymbala pulsantis legatum fiet amici?

Improbus es, cum poscis, 54 ait, sed pensio clamat,

Posce, sed appellat 55 puer unicus, ut Polyphemi

Lata acies, per quam solers evasit Ulysses. 65

Alter emendus erit, namq; hic non sufficit, ambo

Pascendi. quid agam bruma spirante? quid oro?

Quid dicam 56 scapulis servorum mense Decem-
bri

Et 56 pedibus? durate, atque 57 expectate cicadas?

Verum ut dissimules, ut mittas 58 cætera, quanto 70

59 Metiris pretio, quod ni tibi deditus essem,

Devotusq; cliens uxor tua virgo maneret?

Scis certe quibus ista modis, quam sæpe rogâris,

Et quæ pollicitus, fugientem sæpe 60 puellam

Amplexu rapui, 61 tabulas quoque ruperat, & jam
 75 *62 Signabat, tota vix 63 hac ego nocte redemi*
Te plorante foris: testis mihi lectulus, & tu,
Ad quem pervenit lecti sonus, & domina vox.
Instabile, ac dirimi coeptum, & jam penè solutum
Conjugium in multis domibus servavit adulter.
 80 *64 Quò te circumagas? 65 quæ prima, aut ultima*
ponas?

Nullum ergo meritum est ingratis ac perfide nullum,
Quòd tibi filiulus, vel filia nascitur ex me?
66 Tollis enim, & 67 libris actorum spargere gaudes
Argumenta viri. 68 foribus suspende coronas
 85 *Iam pater es, dedimus quod 69 famæ opponere possis.*
** Jura parentis habes, 70 propter me scriberis heres,*
71 Legatum omne capis, necnon & dulce caducum.
Commoda præterea junguntur multa caducis:
72 Si numerum, si tres implevero, P. justa doloris
 90 *Ne vole causa tui: contra tamen ille quid affert?*
N. Negligit, atque alium bipedem sibi querit 73 a-
sellum.

Hæc soli commissa tibi celare memento,
Et tacitus nostras intra te fige querelas.
Nam res mortifera est inimicus 74 pumice levis.
 95 *75 Qui modo secretum commiserat, aidet, &*
odit,
Tanquam prodiderim quicquid scio: sumere fer-
rum

Fusile 76 aperire caput, 77 candelam apponere valuis
Non dubitat, nec contemnas, aut despicias, quòd
His 78 opibus nunquam cara est 79 antrona veneni.

junctorum: orbi non nisi dimidium. 71 Legata sæpe concipiebantur his verbis, *Quandoque liberos habueris*. Qua conditione in tuis deficiente, cadet, quod non expectabas, legatum in te tuosque liberos, lege Papia cessurum in ærarium si a privilegijs parentum cessatum esset, ex decuma parte caducum. 72 Qui tres liberos susceperat, à tutela excusabatur, in fascibus sumendis prior erat: tesseram frumenti triplicem accipiebat, &c. 73 Draconem bene caudatum & simplicem quem itidem decipiat. 74 Dropace leuigatus & mollis. 75 Sat. 3. vers. 113. 76 Comminuere. 77 AEdes incendere, Sat. 13. vers. 146. 78 Opulentis. 79 Emptio, copia, impensa.

61 Neptiales in quibus verba solemniora fuerunt: *Liberos procreandum gratis, uxorem duci*. Briffon. de formul. 62 Alcei viro nuptura.

63 Hujus noctis labore.

64 Quò te vertas, ad quod subterfugium?

65 Ad excusationem. sic Dido: *Quis quibus ante feram?* Æneid. 4. 66 Educas.

67 In quibus natos sibi liberos professi parentes eorum nomina scribebant, notato die & consule. Briffon. antiq. l. 1. c. 5.

68 In signum puerperij.

69 Impotentia & mollietate infamiz.

* Qui patres erant, præferbantur alijs in petitione magistratus, & sorte provinciali, præcedebant collegas, &c.

70 Ποσειδων πολλοί γαμήσων καὶ γυνάσων, ἐχ' ἵνα κληρονομήσῃ ἱχθῶν, ἀλλ' ἔτι κληρονομήσῃ δύνωνται. Plutarch. ἐπὶ πελοποννησιακῇ.

Cælibes ex testamentis nihil capiebant, nisi è proximè

Ergo

80. Areopagitæ qui
tacentes judicabant
per characteres &
litteras. Pers. 4. ni-
grum scis ponere
Iberia. dicitur Areo-
pagus ab æpne,
Mars, & αἰῶν,

saxum, collis, hic n.
à Neptune Mars

homicidij accusa-
tus, coram duode-
decim dijs, sex sen-
tentijs absolutus est.

81. O rustice & in-
fusse. Hemistichium

Urg. vide hanc
consonantiam apigr.
Martial. 82. l. 2.

82 Ne exaudiat aliq.

83 Hypall. Galli
cantum secundum.

84 Qui pensa li-
brat, vel qui libros
excribit.

85 Vide Sa. 5. v. 119.
& Sat. 11. v. 136.

86 Baltheorum ver-
bera & lora quibus
exhi sunt.

87 Audire nol.

88 Secretis domini
sui repleat, fatigot,
eneccet.

89 Ut taceant, supra
n. dixerat. Et tacitas
vofras intra te fige
qntrelas.

90 Furtivi atque
hinc dulcissimi.

91 Pro salute pop.
Rom. sacra faciens
bonæ Dex, in cujus
sacris largiter pota-
runt mulieres. Sat. 6.
vers. 313.

92 Mulier vino-
lenta.

93 Dominus tamen
malus cum sit, & si-
bi malè conscius,
est servus deterior
quàm illi quorum
vitas alit pane suo.

94 Hac urbe in sep-
tem collibus posita.

95 Romam.

Ergo occulta teges, ut 80 curia Martis Athenis. 100

P. 81 O Corydon Corydon, secretum divitis ullum
Esse putas? servi ut taceant, jumenta loquentur,
Et canis, & postes, & marmora: claude fenestras,

Vela tegant rimas, junge ostia, tollito lumen
E medio, 82 clament omnes, prope nemo recumbat: 105

Quod tamen ad 83 cantum galli facit ille secundi,
Proximus ante diem caupo sciet, audiet & qua

Finxerunt pariter 84 librarius, archimagiri,
85 Carptores: quod enim dubitant componere crimen

In dominos, quoties rumoribus ulciscuntur 110

86 Balthea? nec deerit qui te per compita quærat

87 Nolentem, & miseram vinosus 88 inebriet aurem.

Illos ergo 89 roges quicquid paulò antè petebas

A nobis, taceant illi, sed proderè malunt

Arcanum, quàm 90 subrepti potare Falerni, 115

91 Pro populo faciens quantum 92 Lausella bibebat.

Vivendum rectè cum propter plurima, tum his

Precipue caussis, ut linguas mancipiorum

Contemnas: nam lingua mali pars pessima

servi.

93 Deterior tamen hic, qui liber non erit, illis 120

Quorum animas & farre suo custodit, & ære.

N. Idcirco ut possim linguam contemnere servi,

Utile consilium modo, sed commune dedisti:

Nunc mihi quid suades post damnum temporis, &

spes

Deceptas? festinat enim decurrere velox 125

Flosculus angustæ miseræque brevissima vitæ

Portio. dum bibimus, dum serra, unguenta puel-

las

Poscimus, obrepit non intellecta senectus.

P. Ne trepida: nunquam pathicus tibi deerit

amicus

Stantibus & salvis 94 his collibus, undique ad 130

95 illos

conveniunt

- Conveniunt & 96 carpentis & 97 navibus omnes,
 98 Qui digito scalpunt uno caput. altera major
 Spes superest, tu tantum 99 crucis imprime dentem.
 135 N. Hæc 1 exempla para felicibus, at 2 mea Clotho
 Et 2 Lachesis gaudent, si pascitur inguine venter.
 O parvi, nostriq; lares, quos tunc minuto
 Aut farre & tenui soleo 3 exornare corona;
 Quando ego figam aliquid, quo sit mihi tuta senectus
 140 4 A tegete & baculo? viginti millia fœnus
 Pignoribus positis, argenti vascula puri,
 Sed quæ 5 Fabricius censor notet, & 6 duo fortes
 De grege Mæsorum, qui me cervice locata
 Securum jubeant clamoso insfilere circo.
 145 Sit mihi præterea curvus cælator, & alter
 Qui multas facies pingat cito, sufficient hæc:
 7 Quando ego pauper ero, votum miserabile, nec spes
 His saltem, nam cum pro me fortuna rogatur,
 Affigit ceras 8 illa de nave petitas,
 150 Quæ Siculos cantus effugit remige surdo.

96 Terra.
 97 Mari.
 98 Mollicelli &
 impudici. atque
 usurpat Hemistichi-
 um poeta Catui quo
 Pompeium taverunt,
 Fasciola qui crura li-
 gat, digito capus uno
 calpsit: quid credas
 hunc sibi velle vi-
 rum?
 99 Salacibus & ad
 Venerem stimulan-
 tibus herbis vescere,
 vide quæ ad Martial.
 ep. 74. l. 3. b.
 1 Præcepta de Ve-
 nere excitandâ.
 2 Iubet me satum
 & Parca mea con-
 tentum esse tenui ex
 opera mea victu.
 3 Alij legunt Exo-
 rare. i. coronatus flor-
 ribus precari soleo.
 4 Sat. 5. v. 8. i. a
 mendicando.
 5 Quæ censoræ no-
 tam mereantur. Fa-
 bricius. n. Lucinius
 & Q. A. Emilius Pa-

pus Censores, P. Cornelium Ruffinum duobus consulatibus & Dictaturâ sanctum moverunt
 Senatu quod haberet decem pondo argentea vasa. A. Gel. 4. lib. & Val. Max. 2. 4. 6 Servi le-
 cticarij è Mæsia regione Pannoniæ finitima. 7 Quoniam paupertas mihi à fato est. 8 V-
 lylis, qui à Circe admonitus ne pateretur se allici Sirenum juxta Siciliam habitantium can-
 tu, socijs cerâ aures obturavit, & se ad malum navis alligari jussit, atque ita prætervectus est.

SATY-

SATYRA X.

² Si modo Satyræ
hæcat dicitur, quam
de Cliss. D. Hensius
in annotationibus ad
Horatium, ex albo
Satyrarum tollere
laborat, quo Iuvena-
lem Flacco collatum
elever. Sed de ipso
Poeta, tansi viri
pace acquiesco affec-
tisque iudicio clariss.
viri Inl. Cas. Scal.
Hypercritæ. l. 6. a.
Hoc certe poemate,
insigniat ut quolibet
nomine, nihil usquam
inscriptus, nihil utili-
us, non dico apud
Horatium, sed ne a-
pud Platonem qui-
dem, Xenophontem,
et etiam aut Epile-
ptum.

³ Ab una orbis par-
te ad alteram, ab ip-
sis Gadibus Cadix
inf. in litore Hesper-
io usque ad Indiam
Orientalem, quam
ferat fluvius max.
Ganges, atque ipsum
Solis ortum, nemo
est cui de summo
bono constet, qui
nôrit quid sit secun-
dum rationem fugi-
endum, quid peten-
dum.

² Et mala quæ sunt
bonis contraria.

³ Animi nostri ex-
citare & ignorantiâ.

⁴ Quid tam prospero auspicio voves & precaris ⁵ dextra n. numina favere credebantur,
⁶ Dominis, ut Neptunus exauditis Thesei vocis de Hippolyto. vide v. 3. 15. seq. ⁷ Pre-
sentes & prompti nimis. ⁸ Pace. * Infra vers. 114. ⁹ Ut Milo Crotoniates qui cum
jam natu grandis iter faceret solus in locis silvestribus, quæ sibi reliquæ essent vires
volens experiri in diducenda hiantie quercu, manibus ibi inclusis ab arboris partibus
restrictis feris præda factus est. ref. A Gel. 14. 16. ⁹ Dum omni ratione laborant
ut suus census tanto excedat aliorum census, quanto balæna Britan. exsuperat delphigæ
mole.

Pulcherrimæ hujus * Satyræ argumentum sumptum est
ex Platonis Alcibiade secundo. Videtur etiam ante
oculos habuisse Persij secundam Satyræ, & illud
Socratis de Votis, referente Val: Maximo. 2. cap.
7. lib. Est n. absolutissima hujus Sat. Propositio. In
qua Poeta docet vota mortalium propè execratio-
nes esse, qui divitias, honores, eloquentiam, glori-
am bellicam, longam vitam, pulchritudinem à dijs
precantur, quæ tamen plerunque votorum compo-
tes pessundent. Verùm petendam esse bonam men-
tem, cætera Deo permittenda qui novit quid cui-
que conveniat.

¹ **O**mnibus in terris, quæ sunt à Gadibus usque
Auroram & ¹ Gangem, pauci dignoscere
possunt

Vera bona, ² atque illis multum diversa, remota
Erroris ³ nebula. quid enim ratione timemus,
Aut cupimus: ⁴ quid tam dextro pede concipis, ut te
Conatus non pœniteat, voti quæ, peracti?

Evertere domus totas optantibus ⁵ ipsis
Dij ⁶ faciles, noctura ⁷ togâ, noctura petuntur
Militiâ. & torrens dicendi copia, multis
Et * sua mortifera est sacundia. viribus ⁸ ille
Confusus perijt, admirandis quæ lacertis.

Sed plures nimia congesta pecunia cura
Strangulat, & ⁹ cuncta exuperas patrimonia census,
Quanto delphinis balæna Britannica major.

Temporibus

15 *Temporibus* ¹⁰ *diris igitur, jussuq; Neronis*
 11 *Longinum, & magnos* ¹² *Senecæ prædixit hortos*
clausit, & egregias ¹³ *Lateranorum obsidet ades*
 14 *Tota cohors. rarus venit in* ¹⁵ *cœnacula* ¹⁶ *miles.*
Pauca licet portes argenti vascula ¹⁷ *puri,*
 18 *Nocte iter ingressus* ¹⁸ *gladium contumque ti-*
mebis,

Et motæ ad lunam trepidabis arundinis umbrâ.
Cantabit vacuus coram latrone viator.

Prima ferè vota, & cunctis notissima templis,
Divitiæ ut crescant, ut opes, ut maxima toto
 19 *Nostro sit arca* ¹⁹ *foro. sed nulla aconita bibuntur*
Ficilibus: tunc illa time, cùm pocula sumes
 20 *Gemmata, & lato* ²⁰ *Setinum* ²¹ *ardebit in*
auro.

Iam ne igitur laudas, quòd de sapientibus ²² *alter*
Ridebat, quoties à limine moverat unum
 23 *Protuleratq; pedem: flebat contrarius* ²³ *alter?*
 24 *Sed facilis cuius rigidi censura cachinni.*
Mirandum est unde ille oculis suffecerit humor.
Perpetuo risu pulmonem agitare solebat
Democritus, quanquam non essent ²⁵ *urbibus illis*
 26 *Prætexta, & trabes, fasces, lectica, tribunal.*
Quid si vidisset prætorem ²⁷ *in curribus altis*
Extantem, & medio ²⁷ *sublimem in pulvere circi*
In ²⁸ *tunica Jovis, & pictæ* ²⁹ *sarrana ferentem*

terficiendum Lat. *Illo propinqua vespere tribunus venit, & villam globus militum sep sit. Tac. l. 5. Annal.* 15 *Pauperam qui cœnaculorum conductorum inquilini sunt.* Sat. g. v. 199. 16 *Per-*
cussor. 17 *Et illius quidem non celati.* Turn. 29. 1. 18 *Latronis.* * *Impiis audacia tuta est.*
Ægeas facile habetur sine damno. 19 *In quo arcas habuerunt senatores, in quibus pecunias tu-*
tius disponebant. vide Sat. 14. vers. 260. 20 *Sat. 5. v. 43. & 34.* 21 *Flammei erit coloris in*
auratis poculis, vel, ard. veneno. 22 *Democritus qui semper ridebat ineptias hominum.*
Lucian. Bion Oecons. Anthol. l. i. c. 12. & l. 3. c. 33. 34. 23 *Heraclitus qui miseris homi-*
num continenter flebat. ibid. 24 *In promptu quidem est ridere, sed mirum unde suppeteret*
Heraclito tanta lacrymarum copia! 25 *Non in Abdera, alijsque Thraciæ urbibus ut in Ro-*
ma. 26 *De his Sat. 8. v. 259. Prætexta dicebatur ea toga, cujus ora & circuitus purpurâ*
prætexta erant: bordered with purple garder. 27 *Sublimem in curru ludos Circenses spectan-*
tem, disponentem, agentem. Sat. 8. v. 194. 28 *Tunicâ palmatâ, togâ pictâ, quam trium-*
phantem è Jovis templo sumptam induebant. 29 *Tyria. Syris enim Tyrus dicta est quæ prius*
Sarra à pisce quæ cujus succo purpura tingebatur, maximâq; ibi horum piscatus,

10 *Quibus Nero*
 Imp. undique occasi-
 one quæ sita infida-
 batur divitum opi-
 bus.

11 *Cassium Longi-*
 num. Ictum inter-
 fici jussit Nero non
 alio injecto crimine
 quàm quod Cassij
 unius c. Caesaris per-
 cussoribus statum
 retinuisse, cum re-
 vera opibus illius
 inhiaret Imperator.

12 *Seneca vir su-*
 ctissimâ quo præ-
 ceptore ipse Nero
 utius fuerat, crimina-
 tionibus Festi Russi.
 & Tigellini, tanquâ
 hortis, villis, opibus
 ipsum principem
 transcenderet, Pise-
 nianæ denique con-
 jurationis accusatus
 (cum re vera divitiæ
 essent in causa) Ne-
 ronius jussu, incisâ
 sibi venis obiit. Ta-
 cit. 14. Sed & de
 alijs quæ Senecæ
 objiciebantur, vide
 Xiphilini Neronem.
 13 *Proximam ne-*
 cem Plautij Latera-
 ni eos designati Ne-
 ro adjungit adeo
 properè, &c. Tac. 15.
 14 *Militum percus-*
 sorum ab imperato-
 re missorum ad in-

30 Togam latam
& amplum instar
auleorum quibus
aulearum parietes te-
guntur.

31 Sup. ferendo.

32 Servus seu
minister pub.
qui coronam su-
stinet.

33 Præfisciniæ ad
exorandam Neme-
sin, comitem assidu-
am rerum lætarum
& triumphorum,

triumphantibus a
tergo in eodem cur-
ru adstabat servus
publicus, qui coro-
nam illam auream
immediis ponderis &
amplitudinis susti-
nebat, & simul at-
teadere triumphan-
tem jubebat ad vl-
timi supplicij instru-
menta curru appen-
sa, tintinnabulata &
& flagellum, atque
subinde intercla-
mabat: *Respice post
te: Hominem te esse
memento.*

34 Aquilam ebur-
nei sceptri vertici
insculptam.

35 Amicos, servos,
ministros.

36 Clientes, cives
albis togis indutos
circa currum.

37 Etiam suo
tempore.

38 Abderâ Democri-
tri patriâ, in Thracia ubi barbari sunt & rudes instar vervecum. Stupidorum autem ac steg-
lidorum conuicium est *vervex*. *Atin* vero *vervecum* capus. ? Plant. Pers. 2. act. 39 Qui
pingues & hebetes reddit, ut tenuis contra ingeniosos. *Æolion* in crasso invases aere natum.
Horat. 40 In suum ipsius Fortunæ suspendium. * Infamem digitum. Pers. 2. 33. & Mar-
tial. 28. ep. 1. 2. 41 Non cereis candelis oblati illinere, inquit Turneb. 50. 19. Sed
concepta vota & in tabulis conscripta deorum gentibus cerâ obfiguata figere. *idem*. I. 17.
Antropomorphos. Philostratus in Heroicis. 42 Æneæ quæ imaginibus affixa honorum
gradus continebat. 43 Damnatorum tyrannidis, læsæ maiestatis, vel gravis alicuius cri-
minis, eradebantur Fastis nomina, frangebantur statuz, idque decreto magistratus vel populi
furore. Tacit. 6. Annal. Plin. Panegy. Restem 2. laqueosque statuis altioribus iniicere
easque detrahare moris fuit. 44 Statuas equestres curus triumphales, equos æneos. 45 Qui-
bus fundantur & liquuntur statuz. 46 Nupt. in honore habitum. 47 Cum crepitu re-
soluitur in igni.

Ex humeris 30 aulæa toge, magnæq; coronæ
Tantum orbem quanto cervix 31 non sufficit ulla?
Quippe tenet sudans hanc 32 publicus, & 33 sibi
consul

Ne placeat, curru servus portatur eodem.

Da nunc & 34 volucrem, sceptro quæ surgit eburno,
Illinc cornicines, hinc præcedentia longi

Agminis 35 officia, & 36 niveos ad frena Quirites, 45
Defossa in loculis quos sportula fecit amicos.

37 Tunc quoque materiam risus invenit ad omnes
Occursus hominum, cuius prudentia monstrat

Summos posse viros, & magna exempla daturus

38 Vervæcum in patria 39 crassoq; sub aëre nasci.

Ridebat curas, necnon & gaudia vulgi,

Interdum & lacrymas, cum Fortunæ ipse minaci,

Mandaret 40 laqueum, * mediumq; ostenderet in-
guem.

Ergo supervacua hæc, aut perniciose petuntur,

Propter quæ fas est 41 genua incerare decorum.

Quosdam præcipitat subiecta potentia magnæ
Invidiæ, mergit longa atque insignis honorum

42 Pagina, 43 descendunt statuz, restemq; sequuntur.

Ipsas deinde 44 rotas bigarum impacta securis

Cedit, & immeritis franguntur crura caballis,

Iam stridunt 45 ignes, jam foliibus atque caminis 60

Ardet 46 adoratum populo caput, & 47 crepat
ingens

48 *Sejanus, deinde ex facie toto orbe* 49 *secunda*
Fiunt urceoli, pelues, sartago, patella.
 65 50 *Pone domi* 51 *lauros, duc in capitolia magnum*
 52 *Cretatumq; bovem, Sejanus* 53 *ducitur unco*
Spectandus. gaudent omnes. 54 *quæ labra? quis illi*
Vultus erat? nunquam (si quid mihi credis) amavi
Hunc hominem sed quo cecidit sub crimine? quisnam
 70 *Delator? quibus indicijs?* 55 *quo teste probavit?*
Nil horum. verbosa & grandis epistola venit
 56 *A Capreis: bene habet, nil plus interrogo: sed quid*
Turbas? 57 *Remi? sequitur fortunâ, ut semper, & odit*
Damnatos. 58 *idem populus,* 59 *si Nurscia Thusco*
 75 *Favisset, si oppressa foret securâ senectus*
Principis, hac ipsa Sejanum diceret horâ
Augustum. jam pridem 60 *ex quo suffragia nulli*
Vendimus, effugit 61 *curas. nam* 62 *qui dabat olim*
Imperium, fasces, legiones, omnia, nunc se
 80 *Continet, atque duas tantum res anxius optat*
 63 *Panem, & Circenses.* 64 *perituros audio multos.*
Nil dubium, magna est 65 *fornacula.* 66 *pallidulus mi*
Brutidius meus ad Martis fuit obvius aram,
Quam timeo victus ne pœnas exigit Ajax,

55 Quo teste prob. Imperator, insidias sibi struxisse Sejanum. 56 A Tiberio qui in Capreas insulam parvam prope Campaniam, quò voluptatibus & libidini liberius indulgeret, secessit, venit epistola longa. *ἀντὶ τῆς ἐπιστολῆς, ἣν δὲ μακρὰ.* Dio. l. 58. 57 Pop. Rom. Romulo & Remo oriundus. *ἀπὸ Ρώμης.* Diodori epig. Anthol. l. 1. Alij habent, *Tremens*, 58 *Hæc quæ segn. Poeta.* 59 Si Thuscotum & propriè Volturnensium dea Nurscia, (Liv. 7. l.) patriotæ & alumno suo Sejanus in tantum favisset ut Tiberium opprimere valuisset, hac ipsa horâ Sejanum populus Rom. Imperatorem salutare paratus fuisset. 60 Ex quo per suffragia (quæ plerumque venalia erant) non eligimus magistratus. 61 Electionis & comitiarum quæ permittit Imperatoribus. Creandorum quippe Consulium comitia ad se transfudere Imperatores, exemplo Inlij Cæs. comitia enim pop. partiti, & alterum Cof. creantis. 62 Populus qui olim eligebat pacis & belli magistratus. 63 Victum è pane & voluptatem è ludis. H. Salmuth ad Pancirolum c. de nomenclatoribus legit, *Pannum & Circenses*, quæ lectio & ferri potest, factiones sc. aurigarum innuens coloribus veneto, Albo, Rubro, Prasino distinctas. ita & noster loquitur, Sat. 11. v. 197. *eventum viridū quo colligo panni.* 64 Alter populi introducitur dialogismus. 65 Ira imperatoris, vel, forn. ad exurendos multos. 66 Vireor ne Brutidius quem modo conveni pallentem ex malè conscio animo vel metu principis quod amicis esset Sejanus, se interficiat ut Ajax. vel Quam timeo ne Tiberius malè se a Senatu defensum arguens in Senatores & cives cæde ruat non secius quam Ajax ille Sophocleus in petender, in quas veluti plebem & proceres Græcorum, gladio & flagello sævisit.

48 Statua Sejanus.
 49 Fuerat n. collega perpetuus Impetatoris, eique secundum honores habebantur. Facili Tiberio, atque ita prono, ut socium laborum, non modo in sermonibus sed apud patres & populum celebraret, colique per theatra & fora effigies eius, interque principia legionum fieret, Tac. Annal. 4.
 50 Ironice poeta hæc de Seiano. vel, dialogismus est levis populi Sejanus insultantis.
 51 Coronatus Iovæ Capitolino sacrificæ.
 52 Candidum, Iovæ gratum. Superis victimas candidas immolabant, inferis nigras.
 53 Ad supplicium, Scalas Gemonias, vel Tiberim.
 54 Hæc inter se populus in horis mobilis.
 Quisnam illi cum occideretur vultus?

67 Insepultus.
καὶ αὐτὸ ὁ ὄμι-
λος τρεῖσιν ὅλοις
ἡμέραις ἐλυμή-
νατο, καὶ μετὰ
τῷ ἑκτῷ πρὸς
ἐὼν ἐνθάδε.

Dio. l. 58.

68 Sejanum.

69 Nostri, quos ha-
bemos & servos &
inimicos, ne quis
eorum neget nos
calcasse, & nostan-
quam Sejano faven-
tes accuset, quibus
etiam dominos ac-
cusantibus credetur.

ἡμεῖς γὰρ μόνον

ἐμὲς καὶ τὴν πόλιν

ἐν τῷ τῷ Σεγιανῷ

φίλοι ἢ ὑφ' ὧν

ἡ πόλις. Xiphil.

Tiberius. Dehinc

fuit Nexus amici-

tis. Claudian. in

Rufin. 2.

70 Magistratus ve-

banos, sellis n. curu-

libus in Curiam ve-

hi & ex ijs iura dare

solebant magistra-

tus. Neque senatorio

ambitu abstinere,

abente suos honori-

bus aut provincijs

ornando. Tacit. Ann. 14. sic de Rufino Claudianus: Inffitor imperij, campo famosus honorum.

* Insula non ita magna, trium millium fere a continenti ex adverso Surrentini promontorii

disiuncta. Vel Augustus. q. d. transferentis sedem Imperij a Roma ad Inf. Capreas. Heraldus

verò vult sedentis intelligi de sellaria quam excogitavit Tiberius arcanae libidinis sellam.

Sueton. Tib. c. 34. vide & Torrentium ad locum dictum Suetonij. 71 Mathematicis, quo-

rum artibus mire deditus erat Tiberius, & è quibus maxime colebat Thrasillum Chaldaum,

Sat. 6. v. 575. 72 Scio te velle primip. vel ~~primipilum~~. Vis primipilatum, vel legionis

praefecturam & pilum à peditum Rom. hastile erat missile. cohors decima legionis par-

73 Equitum domesticorum magisterium, ut Sej. 74 Praetoriana, quæ primus ad muros ur-

bis non procul à porta Viminali posuit Sejanus. Dispersus per urbem cohortes una in castra

conducendo, ut simul imperia acciperent, &c. Tacit. 4. Annal. 75 Sed quæ conditio tam

periculosa? 77 An municipiorum vilium magistratus, cum secuta tranquillitas? 78 Per-

Sat. 1. v. 131. 79 Deserto Volscorum oppido. Scilicet Lebedus quam sit Gabius decrior, atque

Fidens vicin. Horat. * A Surena Hyradis Parthorum regis legato devictos caecosque. 80 Pa-

triam & filios Cæsarianis. 81 Syllam aut Iul. Cæsarem. aut etiam Augustum, cui ex som-

no Ciceronis Iupiter flagellum tradidit. vide Suetonij. August. 94. &

Ut male defensus curramus præcipientes, &

Dam⁶⁷ jacet in ripa, calcemus Cæsaris⁶⁸ hostem:

Sed videant⁶⁹ servi, ne quis neget, & pavidum in ius

Cervice astricta dominum trahat. hi sermones

Tunc de Sejano, secreta hæc murmura vulgi.

Vis ne saluari sicut Sejanus? habere

Tantumdem? atque illis sellas donare⁷⁰ curules?

Illum exercitibus præponere? tutor haberi

Principis* angusta Caprearum in rupe sedentis

Cum⁷¹ grege Chaldaeo? ⁷² vis certè, pila, cohortes, ⁹⁵

⁷³ Egregios equites, & castra ⁷⁴ domestica. quid ni

Hæc cupias? & qui nolunt occidere quenquam,

Posse volunt. ⁷⁵ sed quæ præclara, & prospera tati,

Ut rebus lætis par sit mensura malorum?

⁷⁶ Huius qui trahitur prætextam sumere mavis,

An ⁷⁷ Fidenarum, Gabiorumque esse potestas?

Et ⁷⁸ de mensura ius dicere, ⁷⁸ vasa minora

Frangere pannosus vacuis edilis ⁷⁹ Plubris?

Ergo quid optandum foret ignorasse fateris

Sejanum. nam qui nimios optabat honores

Et nimias poscebat opes, numerosa parabat

Ex celsæ turris tabulata, unde altior esset

Casus, & impulsæ præceps immane ruinæ.

Quid* Crassos? quid⁸⁰ Pompeios evertis? & ⁸¹ illum,

- Ad sua qui domitos deduxit 82 flagra Quirites ?*
 110 *Summus nempe locus nulla non arte petitus,*
Magnaq; numinibus vota exaudita 83 malignis.
Ad 84 generum Cereris sine cæde & vulnere
pauci
Descendunt reges, & 85 sicca morte tyranni.
86 Eloquentiam ac famam Demosthenis, aut Ciceronis
 115 *Incipit optare, & totis 87 Quinquatribus optat,*
Quisquis adhuc uno partem colit 88 asse Miner-
vam,
*Quem sequitur * custos angustæ vernula 89 capse :*
Eloquio sed uterque perit orator, utrumque
Largus & exundans letho dedit ingenij fons.
 120 *Ingenio 90 manus est & cervix cæsa. nec unquam*
Sanguine caufidici maduerunt rostra 91 pusilli.
92 O fortunatam natam me consule Romam.
Antoni gladios potuit contemnere, si 93 sic
Omnia dixisset. ridenda poemata malo,
 125 *Quam te conspicue divina 94 Philippica fame*
95 Volueris à prima quæ proxima. sevens & 96 illum
Exitus eripuit, quem mirabantur Athene
Torrentem & pleni moderantem 97 frena theatri,
Dys ille adversis genitus, fatoq; sinistro,
 130 *Quem 98 pater audentis massæ fuligine 99 lippus*
A carbone, & forcipibus, gladiosque parante

82 Impetium dicturam perpetuam, imminutam libertatem, immo amissam. Namque liberam manente civitate, civem Rom. virgis cædi nefas, ne dum flagellis.

83 Quæ importunitate votorum vitæ mala pro bonis concedunt.

84 Plutonium Proserpinæ maritum, id est mortem.

85 Non cruenta.

86 Puer elementarius qui tenui Minervæ literis initiatur, quem servus capfarius deducit ad scholam, & reducit puculos serens libros. in festis Minervæ sapientie præfatis sibi exoptat eloquentiam Demosthenis aut Ciceronis.

Sed contra omnes interpretes & Ang. Politianum Miscel. c. 21. contendit Iacobus Nicolaus Loeus intelligi hic ipsum magistrum qui jam primam aperuerit ludum, unusque discipuli primæ stipe Minervæ consecratæ, spe-

rare & optare audent eloquentiam summorum oratorum. Miscellan. epiphill. l. 2. c. 13. 87 Festis Palladi factis dictis à quinque diebus quibus celebrabantur, Ovid. sed Varroni & Festo à quinto idus Mart. 88 Exiguâ mercede rudimenta acquisita. * Pædagogus & custos qui puerum sequitur. Vlpian. in L. si collectaneus. 13. de manifestis vindicta. ait. vel capfarius, id est, qui portat libros. 89 Quæ libros tenet. 90 Manus & caput Cic. abscissa asgebantur rostris & quibus in Antonium dixerat. 91 Mali vel mediocris. 92 Versum hunc Ciceronis de oppresso Catilina in suo consulatu, à Quintiliano. 9. l. 4. c. & alijs vexatum propter vocem *Natum* ~~subpans~~ iteratam à malevolorum irratione vult asserere Turneb. 7. 19. & Strebzus l. 2. de electione & colloc. Verborum c. 4. 93 Tam inepte versu. 94 Oratio, ex illis quas Cic. in Antonium malo omne Philippicas inscripsit ab ijs quas in Philipum regem habuit Demosthenes. 95 Secunda Philip. 96 Demosthenem, qui accepto nuncio de Antipatri & Crateri adventu, ex Athenis in Calabriam Thraciæ profugit ad templum Neptuni, a cuius arâ cum Archias satelles eum abstrahere conaretur, Dem. venero, quod in calamo habuit, haurito interijt. 97 Populum in theatro, ubi orationes, recitabat. 98 Pater Demosth. ~~magister~~ ~~oppressor~~, qui gladios fabricavit. 99 Fumo, fuligine, capto-
tigni.

1 Lutosâ Vulcani, i. fabri ferrarij officinâ, vel igne.

2 Scholam rhetoris, lxi.

3 Monumentis

της τῆς ἰχθῶν

τροπῆς. quo n.

loco hostes fusi se in

fugam converterant,

in tumultu stipitibus

affixas erigebantur

spolia.

4 Ἀφλαστῶν,

Lycophr. aplustria,

ornamenta navium,

victoriz navalis

monumenta. Flagr.

5 Triumphali ē la-

pide in altum extru-

cto in quo incide-

batur pugna.

6 Trophæa quæ

summa credūt bona.

7 Ex hac ambitio-

ne & bellicæ laudis

gloriâ.

8 Cladibus & bel-

lis civilibus.

9 Inscribendi.

10 Saxeis sepul-

chris in quibus ur-

næ & cineres con-

duntur.

11 Caprificus quæ

ex muris eruipens

faxa discutit. Pers.

Sat. v. 25. Martial.

10. l. ep. 2.

12 Annibalis cine-

res, vel, gloriam

bellicam.

13 Quarta orbis

pars: tunc tertia.

14 A mari Atlan-

tico ab Occidente,

patens ad Nilum.

15 — A Egypti fl.

ab Oriente.

16 A sole vetricali.

17 Non Indix orientalis: sed Libyæ & Mauritaniz, ubi etiam elephanti sunt. 18 Montes qui

Hispaniam à Gallijs dividit. 19 Nivosas Alpes, montes qui Italiam à Gallia & Germania di-

fferminant. 20 Igni & aceto, ut refert Liv. 2. 1. 21 Romæ. 22 Vico urbis celeberrimo. 23 E-

scorlo dum in Etruriam descenderet. 24 Vniculum, alcerum n. oculum amiserat vigilijs & palustri

constitit de pace inter Romanos & Antiochum regem Syriæ.

Incude, & 1 luteo Vulcano ad 2 rhetora misit.

Bellorum exuvie, 3 truncis affixa 3 trophæis

Lorica, & fracta de casside buccula pendens,

Et curtum temone iugum, victeq; triremis

4 Aplustre & summo tristis captivus in 5 arcu,

Humanis majora bonis creduntur: ad 6 hæc se

Romanus, Graj usq; ac barbarus induperator

Erexit; causas discriminis atque laboris

7 Inde habuit: tanto major famæ sitis est, quàm 140

Virtutis. quis enim virtutem amplectitur ipsam,

Præmia si tollas? patriam tamen 8 obruit olim

Gloria paucorum, & laudis tituliq; cupido

9 Hæsi 10 saxis cinerum custodibus, ad quæ

Discutienda valent 11 sterilis mala robora ficus:

Quandoquidem data sunt ipsis quoque fata se-

pulchris.

Expende 12 Annibalem, quot libras in duce summo

Invenies? hic est, quem non capit 13 Africa 14 Mauro

Perfusa Oceano, 15 Niloq; admota 16 tepenti,

Rursus ad Æthiopum populos, 17 aliosq; elephantos, 150

Additur imperijs Hispania: 18 Pyreneum

Transiit, opposuit natura 19 Alpemq; nivemq;

Diduxit scopulos, & montem rupit 20 aceto.

Iam tenet Italiam, tamen ultra pergere tendit,

Actum, inquit, nihil est, nisi Pæno milite 21 portas 150

Frangimus, & media vexillum pono 22 Suburra.

O qualis facies, & quali digna tabellâ,

Cum 23 Getula ducem portaret bellua 24 luscum!

Exitus ergo quis est? ô gloria! vincitur idem

Nempe, & in exilium præceps fugit, atq; ibi magnus 160

Mirandusq; cliens sedet ad prætoria 25 regis,

Donec Bithyno libeat vigilare tyranno.

- 26 Finem anime, quæ res humanas miscuit olim,
Non gladij, non saxa dabunt, non tela: sed ille
Cannarum vindex, ac tanti sanguinis ultor
161 27 Annulus. 28 Idemens, & sævas curve per Alpeis
Ut 29 pueris placeas & declamatio fias.
30 Unus 31 Pelleo juveni non sufficit orbis.
32 Æquat infelix angustol limite mundi,
Ut Gyrae clausus scopulis, parvaq; Seripho.

- 370 Cum tamen 33 à figulis munitam intraverit urbem,
14 Sarcophago contentus erit. Mors sola fatetur,
Quantula sint hominum corpuscula. creditur
olim

- 45 Velificarus Athos & quicquid 36 Græcia mendax
Audet in historia. cum stratum classibus 37 ysdem
175 38 Suppositumq; rotis solidum mare: credimus altos
Defecisse amnes, epotaq; flumina 39 Medo
Prandente, & 40 madidâs cantat quæ 41 Sosiratus
alis.

- Ille tamen qualis redijt 42 Salamine relicta,
In 43 Corum atque Eurum solitus se vire flagellis
180 Barbarus, 44 Æolio nunquam hoc in carcere passos,
Ipsam 45 compedibus qui vinxerat 46 Ennosige
um?

- 47 Mitius id sanè, quod non & stigmatè dignum
Credidit. 48 huic quisquam vellet servire deorum?

muris cinxit Semiramis, ubi perijt Alexander. 34 Sepulchro, è lapide Afio, dicto quod cadavera consumat ex *σάρκο*; & *πύρ*. Lapis Sarcophagus intra quadraginta dies totum corpus absumit exceptis dentibus. I. C. Scal. Exercit. 291. sect. 2. 35 Mons altissimus Macedoniæ à Xerxe Persarum rege abscindi à continenti jussus & circumnavigatus. 36 Historici Græci vani & mendaces. Herodot, &c. 37 Quibus Athos fuit velificatus. 38 Pons è navibus quo Seston Abido, Asiam Europæ junxit Xerxes, suppositis rotis curruum. 39 Exercitu è Medijs & Persis. 40 Furore poetico ebrius veritatem & fidem historiz excedit. 41 Poeta. 42 Insula in mari Eubœico è regione Atticæ, ubi navali prælio superatus est à Themistocle Xerxes. 43 Ventos, quod pontem ejus disjecerant. Herodot. 7. 44 Respicit ad Æneid. Virg. 1. *Laestryges ventos vinctis & carcere frauat*, &c. 45 Trecenta verbera Hellesponto infligi, & per compedum in pelagus injici jussit. Herodot. Polym. 46 Neptunum, ab *ένος* & *σίγα*, quod terram quietat. A. Gel. 2. 18. 47 Iron. quod non & Neptunum notis injuri jussit. 48 Tam alto & vesano? Herodot. 8.

16 Lethum Anni-
bali, qui omnia in-
terturbat non tela,
non, &c. sed annulus
vindex Can. & ultor
modij annulorum,
quos senatorum &
equitum Cannis ca-
forum digitis detra-
ctos Carthaginem
misit, dabit.

27 In cujus palea
venenum in hunc u-
sum habuit.

28 Poeta, Sarcas.

29 Sat. 7. 161.

30 Cum n. Anaxar-
chum de infinitis
mundis audisset dis-
ferentem, flevisse di-
citur, dixisseque
me miserum qui
nocturnum unius do-
minus factus sum.

31 Alexandro nato
in Pella Macedoniæ
urbe.

32 Vix habet in toto
mundo spirandi lo-
cum quasi coarcta-
tus esset brevissimâ,
utq; testatur Philo.

lib. in Flaccum
33 & *Αἰγαιο*
τῷ λυγρῷ τῷ.

inf. Gyra & Se-
ripho, de quibus
Sat. 1. 73. & 6.
363.

33 Babyloniam
quam è cocto latere

quod cadavera consumat ex *σάρκο*; & *πύρ*. Lapis Sarcophagus intra quadraginta dies to-

tum corpus absumit exceptis dentibus. I. C. Scal. Exercit. 291. sect. 2. 35 Mons

altissimus Macedoniæ à Xerxe Persarum rege abscindi à continenti jussus & circumnavigatus.

36 Historici Græci vani & mendaces. Herodot, &c. 37 Quibus Athos fuit

velificatus. 38 Pons è navibus quo Seston Abido, Asiam Europæ junxit Xerxes, sup-

positis rotis curruum. 39 Exercitu è Medijs & Persis. 40 Furore poetico ebrius

veritatem & fidem historiz excedit. 41 Poeta. 42 Insula in mari Eubœico è regione

Atticæ, ubi navali prælio superatus est à Themistocle Xerxes. 43 Ventos, quod pon-

tem ejus disjecerant. Herodot. 7. 44 Respicit ad Æneid. Virg. 1. *Laestryges ventos vinctis & carcere frauat*, &c. 45 Trecenta verbera Hellesponto infligi, & per compedum in pelagus injici jussit. Herodot. Polym. 46 Neptunum, ab *ένος* & *σίγα*, quod terram quietat. A. Gel. 2. 18. 47 Iron. quod non & Neptunum notis injuri jussit. 48 Tam alto & vesano? Herodot. 8.

49 Scapha pesca-
toria.

50 Sanguine Persa-
rum.

51 Suorum exso-
rum & in undis flui-
tantium.

52 Non demisso
vultu aut arceno
este, ut cetera, Persi.
Sat. 2. v. 8.

53 Anxius & soli-
citus.

54 Olim invenis.

55 In sylvis juxta
Tabracham in Afri-
ca minori, simiarum
plenis. senis autem
pingor & iray & cetera
Sineyov.

56 Dissimilitudo
an vultu plurima.

57 Caluum.

58 Instar infanti-
um, q. secunda in-
fantia.

59 Edentula.

60 Hæredipetz ip-
si, Empbat.

61 Hernia, scroti
tumore. Sat. 6. verli.
325.

62 Quod tanea
omnium novissime,
humore radicali
deficitum, cans-
feit.

63 Irrum. quod de
Tiberio scribit Sue-
tonius. c. 44. Pro-
nior erat (inquit)
ad id genus libidi-
nis & naturâ & z-
te, & Martial. 50.
ep. l. 4.

64 Auditus.

65 Etiam eximius
tibicen, qualis fuit
Seleucus.

66 Optimi n. tibi-
cines vestes longas
& splendidas pal-
lam & tunicam ta-
larem induci vaga-
bantur per pulpura.

Hor. ad Pisonem, Tibi

Sed qualis redijt? Nempe una 49 nave 50 cruentis
Fluctibus, ac tarda per densa 51 cadavera prorâ.
Has toties optata exegit gloria pœnas.

Da spatium vitæ, multos da Iupiter annos,
Hoc 52 recto vultu, solum hoc & 53 pallidus optas.
Sed quàm continuus & quantis longa senectus
Plena malis? deformem & tetrum ante omnia vul-
tum,

Dissimilemq; 54 sui, deformem pro cute pellem,
Pendentescq; genas, & tales aspice rugas,
Qualeis umbriferos 55 ubi pandit Tabracha saltus,
In vetula scalpit jam mater simia bucca.

56 Plurima sunt juvenum discrimina, pulchrior ille
Hoc, atque ille alio: multum hic robustior illo.

Vna senum facies, cum voce trementia membra,
Et jam 57 lêve caput, madidique 57 infantia nasci.

Frangendus misero gingiva panis 59 inermi,
Usque adeo gravis uxori, natisque sibi que,

Ut captatori moveat fastidia 60 Cossô.
Non eadem vini, atque cibi torpente palato

Gaudia: nam coitus jam longa oblivio. vel si
Coneris, jacet exiguus cum 61 ramice nervus,

Et quamvis tota palpetur nocte, jacebit.
An ne aliquid sperare potest hæc 62 inguinis ægri

Canicies? quid, quod merito suspecta 63 libido est,
Que venerem affectat sine viribus? aspice 64 partis

Nunc damnum alterius. nam que cantante volup-
tas,

Sit licet eximius citharædus? sit ve 65 Seleucus.
Et 66 quibus aurata mos est fulgere lacerna.

Quid refert magni sedeat qua parte theatri,
Qui vix cornicines exaudiat, atque tubarum

Concentus? clamore opus est, ut sentiat auris,
Quem dicat venisse puer, quot nunciet horas.

Præterea

Præterea minimus gelido jam corpore sanguis
Febre calet sola. circumfilit agmine factio

Morborum omne genus, 67 quorum si nomina quaer-
ras

220 Promptius expediam, quot amaverit 68 Hippiam mæ-
chos.

Quot 69 Themison ægros autumnino occiderit uno,

Quot 70 Basilus focios, quot 71 circumscipserit
72 Iruis

Pupillos 73 quot longa viros exorbeat uno

Maura die, quot discipulos 74 inclinet Amillus,

225 Percurrant citius quot villas possideat nunc

75 Quo tondente gravis juveni mihi barba sonabat.

Ille humero, hic lumbis, hic coxa debilis, ambos

Perdidit ille oculos, & 76 luscis invidet, hujus

Pallida labra cibum capiunt digitis alienis.

230 Ipse ad conspectum cœnæ diducere victum

Suctus, biat tantum, ceu pullus hirundinis, ad
quem

Ore volat pleno mater 77 jejuna. sed omni

Membrorum damno major 78 dementia, quæ nec

Nomina servorum, nec vultum agnoscit amici

235 Cum quo præterita cœnavit nocte, 79 nec illos

Quos genuit, quos eduxit. nam 84 codice seruo

Heredes vetat esse suos, 81 bona tota feruntur

Ad 82 Phialen, tantum artificis valet halitus oris,

Quod * steterat multis in carcere fornicis annis.

240 83 Ut vigeant sensus animi, ducenda tamen sunt

Funera natorum, rogos aspiciendus amata

Conjugis & fratris, plenaq; 84 sororibus urnæ.

Hæc data pœna diu viventibus, ut renovata

Semper clade domus multis in luctibus, inq;

245 Perpetuo mœrere & 85 nigra veste senescant.

86 Rex Pylius (magno si quicquam credis Homero)

Exemplum 87 vitæ fuit à cornice secunda.

Felix nimirum, qui 88 tot per secula mortem

67 Hemistich. O-
vidii.

68 De qua Sat. 6.

83.

69 Medici.

70 Prætor spoliatus

provinciales.

71 Defraudavit.

72 Impius tutor.

73 Quot medios

viros lambat uno

die Maura. de qua

vide quæ ad 306.

311. Sat. 6.

74 Sat. 9. vers. 26.

Incurbet. Martial.

11. l. ep. 44.

75 Sat. 1. 25.

76 Ipse in totum

cæcus habet quot

luscis invidet.

77 Ut ciber pullos

ore pleno, ipsa ven-
tre jejuno.

78 Vbi memoria,

ratio & omnia

mentis organa defi-
ciunt.

79 Nec liberos

suos quos per ob-
livionem vel impie-
tatem exhereditat.

80 Testamenti ta-
bulis impijs.

81 Heredem ex assa
instituit.

82 Fellatricem, quæ
ore impuro moriger-
a senis demeruit
hereditatem, sup.
vers. 28.

* Prostrabat diu.

83 Fac tamen vige-
ant sensus animi.

84 Sororum ossi-
bus & cinere.

85 Pulla, lugubri.

86 Nestor, qui reg-
nabat in Pylo urbe
Laconix.

87 Cum tres homi-
num ætates ab Ho-
mero vixisse dica-
tur, proxime accessit
ad ætatem cornicis
quæ novem vitæ
fertur.

88 Tris, &c.

89 Videtur Poeta
annuere Nestora
300. annos vixisse
cum alij 30. annis
etatem terminan-
tes, 90 cum vixisse
dicant. completo n.
centenario numero
in sinistra, ulterio-
rem computat vitæ
numerum in dextra.
ἀντιπροσέτις.

Lycophron. de qua
ratione vide Coel.

Rhodigin. 23. l.

cap. 12. & Liliij

Gyraldi dialog. 2.

& epigr. Græc. l. 3.

c. 9. de ann. præ qua

Nestor non erat se-

nex, ἡ γὰρ λαίη

τῆρας ἀέθρου

δῖας δὲ νεύου

ἀπὸ γαίης.

Eccē autem avertit

nisi laeva, dextera

digitis rationem

computat. Plaut.

Miles.

90 Tot autumnis.

91 Cui Paræ ni-

mium parcant.

92 Cum videt for-

tem filium suum.

Ancil. jam grandem

& barbarum occi-

sum & rogo arden-

tem. *οὐκ ἴσμεν*

οὐκ ἴσμεν *Ἀντίδοχον*.

ἡ δὲ λαίη *οὐκ ἴσμεν*

οὐκ ἴσμεν *οὐκ ἴσμεν*

οὐκ ἴσμεν *οὐκ ἴσμεν*

οὐκ ἴσμεν *οὐκ ἴσμεν*

οὐκ ἴσμεν *οὐκ ἴσμεν*

οὐκ ἴσμεν *οὐκ ἴσμεν*

οὐκ ἴσμεν *οὐκ ἴσμεν*

οὐκ ἴσμεν *οὐκ ἴσμεν*

οὐκ ἴσμεν *οὐκ ἴσμεν*

οὐκ ἴσμεν *οὐκ ἴσμεν*

οὐκ ἴσμεν *οὐκ ἴσμεν*

οὐκ ἴσμεν *οὐκ ἴσμεν*

οὐκ ἴσμεν *οὐκ ἴσμεν*

οὐκ ἴσμεν *οὐκ ἴσμεν*

οὐκ ἴσμεν *οὐκ ἴσμεν*

οὐκ ἴσμεν *οὐκ ἴσμεν*

οὐκ ἴσμεν *οὐκ ἴσμεν*

οὐκ ἴσμεν *οὐκ ἴσμεν*

οὐκ ἴσμεν *οὐκ ἴσμεν*

οὐκ ἴσμεν *οὐκ ἴσμεν*

οὐκ ἴσμεν *οὐκ ἴσμεν*

οὐκ ἴσμεν *οὐκ ἴσμεν*

οὐκ ἴσμεν *οὐκ ἴσμεν*

οὐκ ἴσμεν *οὐκ ἴσμεν*

οὐκ ἴσμεν *οὐκ ἴσμεν*

οὐκ ἴσμεν *οὐκ ἴσμεν*

Distulit, atque suos jam 89 dextrâ computat annos, 150
Quique novum 90 toties mustum bibit. oro parum-
per

Attendas, quantum de legibus 91 ipse queratur
Fatorum, & nimio de flamine, 92 cum videt acris
Antilochi barbam ardentem. nam querit ab omni
Quisquis adest socio, cur hæc in tempora duret, 155
Quod facinus dignum tam longo admiserit ævo.
Hæc eadem 93 Peleus raptum cum luget Achillem,
Atque 94 alius, cui fas 95 Ithacum lugere 96 natan-
tem.

Incolumi Troja Priamus venisset 97 ad umbras
98 Assaraci magnis solennibus, 99 Hectore funus 160
Portante ac 99 reliquis fratrum cervicibus, inter
1 Iliadum lacrymas, ut primos edere planctus

2 Cassandra inciperet, scissaq; 2 Polyxena palla:
Si foret extinctus 3 diverso tempore, quo jam
Cœperat 4 audaces Paris ædificare carinas. 165

Longa dies igitur quid contulit? omnia vidit
Eversa, & flammis 5 Asiam ferroque cadentem.

Tunc 6 miles tremulus posita tulit arma 7 triarâ,
Et ruit ante aram summi 8 Iovis, ut vetulus bos

Qui domini cultris tenue & miserabile collum 170
Præbet, ab * ingrato jam fastiditus aratro.

Exitus ille utcunque 9 hominis: sed torua canino
Latravit rictu, quæ post hunc vixerat 10 uxor,

Festino ad 11 nostros, & 12 regem transeo Ponti,

Icon. 93 Pater Achillis. 94 Iacres. 95 Vlysses filium suum, Ithacæ ducem.

96 Per maria decennali errore jactatum, vel simpliciter è naufragio enatantem ad Ca-

lypsus insulam, Odyss. 11. 97 Ad sepulchra majorum. 98 Ani sui fratris. 99 Filijs

adhuc viventibus qui patris funus efferrent. 1 Trojanarum mulierum. 2 Priami filiz:

illa vates præfata & prædicens excidium Trojæ: hæc in publica clade & tot suorum su-

peribus lugens & vestes suas discindens. 3 Prius quàm. 4 Quibus Helenam raperet,

ipse andax. 5 Asiz partem magnam. 6 Æneid. 2. Arma diu senex deserta, &c.

7 Pileo Persico, vide Briss. 2. de regno Pers. 8 Hercij. * Pashas vel Metanym,

ab ingrato agricola, qui bovem jam per annos agro colendo inutilem interficit. 9 Viri,

vel non belluz, ut — 10 — Hecuba uxor Priami in canem conversâ. 11 Romani

exempla. 12 Mithridatem, qui 40 annorum belli traxia, veneno, cum non posset gla-

dio, finit.

- Et ¹³ Cræsum, quem vox iusti facunda Solonis
 275 Respicere ad longæ jussit spatia ultima vitæ.
¹⁴ Exilium, & carcer Minturnarumq; paludes,
 Et mendicatus victa Carthagine panis
¹⁵ Hinc causas habuere. quid illo cive tulisset
 Natura in terris, quid Roma beatius unquam,
 280 Si ¹⁶ circumducto ¹⁷ captivorum agmine, & omni
 Bellorum pompa, animam exhalasset ¹⁸ opimam,
 Cum de ¹⁹ Teutonico vellet descendere curru?
²⁰ Provida Pompeio dederat Campania febres
 Optandas: sed multe urbes, & publica vota
 285 Vicerunt. igitur fortuna ipsius, & urbis
 Servatum victo caput abstulit. ²¹ hoc cruciatu
 * Lentulus, hac poena caruit ceciditq; * Cethegus
 Integer, & jacuit ²² * Catilina cadavere toto. X
 Formam optat modico pueris, majore puellis
 290 Murmure, cum ²³ Veneris fanum videt anxia
 mater
²⁴ Usque ad delicias votorum. ²⁵ cur tamen, inquit,
 Corripias? pulchra gaudet Latona Diana.
 Sed vetat optari faciem ²⁶ Lucretia, qualem
 Ipsa habuit. cuperet ²⁷ Rutile ²⁸ Virginia gibbum
 295 Accipere, atque suam Rutile dare. filius autem
 Corporis egregij miseros ²⁹ trepidosque parentes
 Semper habet. rara est adeo concordia formæ
 Atque pudicitia. sanctos licet ³⁰ horrida mores
 Tradiderit * domus, ac veteres imitata ³¹ Sabi-
 300 nas,
 Præterea ^b castum ingenium, vultumq; modestum
³² Sanguine ferventem tribuat ^b natura benigna
 Larga manu, (quid enim puero conferre potest ³³ plus

²⁴ Delicias etiam votis concipit. ²⁵ Et cur (objiciet aliquis) hæc vota reprehendas & Latona ipsa gaudet Dianæ filiā quia pulchra sit. ²⁶ Quæ propter formam à Tarquinio Sexto per vium constuprata sibi mortem concivit. ²⁷ Deformis & gibbosæ. ²⁸ Filia L. Virginij, plebeij quæ ne in libidinofum Appij Claudij servitium veniret, à patre fuit interfecta. ²⁹ De castitate filij. a Honesta educatio, & b natura casta. ³⁰ Pauperies pudicitia mater. ³¹ Castissimas. Sat. 6. 163. ³² Pudibundum, rubescentem, quæ virtutis est tinctura. ³³ Cautâ institutione.

+ This is an oversight of Cusode,
 Juvenal's Catiline's
 head was severed from his body.

¹³ Lydiæ regem, longæ vitæ miseria-
 rum admonitum à
 Solone Atheniensis,
 qui regi se beatum
 existimanti pronun-
 ciavit, neminem an-
 te obitum felicem.
¹⁴ C. Marij ærum-
 næ, qui à Sylla supe-
 ratus & palude in
 Minturnis, ubi latuit
 extractus, & in car-
 cerem conjectus, de-
 in exul panem men-
 dicavit in Africa.
¹⁵ Ex vita longa.
¹⁶ In triumpho.
¹⁷ Cimbrorum &
 Teutonum.
 Inylanders & Ea-
 fierlings.
¹⁸ Latam, trium-
 phantem & quasi
 opima spolia seren-
 tem.
¹⁹ Quo de Teuto-
 nibus triumphans
 vehébatur.
²⁰ Cum Pomp. Ne-
 apoli in Campania
 gravi laboraret fe-
 bri (quæ futuris ma-
 lis voluit eum eri-
 pere) suscepta pub-
 lica vota & maligna
 longi sati fortuna
 caput ejus à Cæsare
 victi gladijs Achil-
 læ & Pothini à
 Ptolemæo in hoc
 missorum reservâ-
 runt.
²¹ Non capite ab-
 scisso.
²² Conjurator in
 patriam, notus ex
 Salsostio. *
²³ Quæ venustatis
 dea est.

34 Sed vel corruptur
punctur vel castran-
tur.

35 Sat. 6. vers. 370.

36 Sed pulcherri-
mum quemque ut
Sporam, & alia in-
geniorum pædago-
gia. Sueton. Nero.
c. 28.

37 Ironice hæc ad
matrem.

38 Filij tui.

39 Marte à Vulcano
in adulterio cum
Venere deprehensio
& irretito.

40 Piscis quem in
supplicium adu-
lteris deprehensis ma-
riti per posteriora
immittunt, ut & ra-
phanum, patente
porta percuriebant
eos raphani mugil-
esque.

41 Sed tunc forte
filius pulcher & a-
mabilis ut Endymi-
on Lunæ dilectus,
electas solas & for-
mosas amabit for-
mulas. Imo inguis
Pocæ & mox etiam
deformes & torpes,
ubi precium illi de-
derunt.

42 Quam diligit &
deligit, non ejus à
qua precio corrup-
tus est & condu-
ctus.

43 Deformis & di-
ves qualis erat Ser-
vilia Bruti mater,
quæ Cæsari dedisse
credebatur, refe-
rente Plutarcho.

44 Ut adultero donet. 45 Veneri. 46 Nobilis ac prodiga. 47 Ple-
beia ac avara. 48 In ceteris male morata, hic induit comitatem, liberalitatem, &c. ut mor-
chis largiatur. 49 Obiectio. 50 Respons. Neque enim grave propositum castæ vitæ pericu-
lis exemit Hippolytum & Bellerophonem. 51 Filio Thesei qui à noverca Phædra cujus
incesto amor non respondebat apud patrem stupri falsò accusatus, dum patris iram fugeret, ab
equis territis disiectus curru & discerptus est. 52 Filio Glauco qui Stenobram Præti re-
gæ Argivorum uxorem ipsam ad adulterium pellicentem aspernatus post multa hinc pericula
Phædra Minervæ regis filia. 54 Se in ultionem excitavere. 55 Furor
ad extremum usque. 56 Duxit in matrimonium necne? utriusque n. morti.

Cuslode, & cura natura potentior omni?

34 Non licet esse vires. nam prodiga corruptoris
Improbilas ipsos audet tentare parentes.

Tanta in muneribus fiducia. nullus 35 ephebum

36 Deformem seiva castravit in arce tyrannus,
Nec prætextatum rapuit Nero loripedem, nec
Strumosum, atque utero pariter, gibboq; tumentem.

37 I nunc & 38 juvenis specie letare tui, quem
Majora expectant discrimina: fiet adulter

Publicus, & pœnas metuet quasunque maritus
Exigit iratus, nec erit felicius astro

39 Martis ut in laqueos nunquam incidat. exigit
autem

Interdum ille dolor plus, quàm lex ulla dolori

Concessit. necat hic ferro, secat ille cruentis
Verberibus, quosdam mœchos & 40 mugilis intrat.

Sed tuus 41 Endymion 42 dilectæ fiet adulter

Matrone. mox cum dederit 43 Servilia nummos,

Fiet & illius quam non amat: 44 exuet omnem

Corporis ornatum. quid enim ulla negaverit 45 udis
Inguinibus, sive est hæc 46 Hippia, sive 47 Catulla?

48 Deterior totos habet illic fœmina mores.

49 Sed casto quid forma nocet? 50 quid profuit olim

51 Hippolyto grave propositum? 52 quid Bellerophonti?

Erubuit nempe 53 hæc seu fastidita repulsâ:

Nec Stenobœa minus, quàm Cressa excanduit, & se

54 Concussere ambe. mulier sævissima tunc est,

Cum stimulos odio 55 pudor admovet. elige

56 quid nam

330 Suadendum esse putes, 57 cui nubere 58 *Cæsaris uxor*
Destinat. optimus hic & formosissimus idem
Gentis patritiæ rapitur miser extinguendus
 59 *Messalina oculis. dudum sedet illa parato*
 60 *Flammedo, 61 Tyriusque palam 62 genialis in*
 63 *hortis*

335 *Sternitur, & 64 ritu decies centena dabuntur*
Antiquo, veniet cum 65 signatoribus 66 auspex.
Hæc tu secreta, & paucis commissa putabas?
 67 *Non nisi legitime vult nubere. quid placeat, dic:*
Ni parere velis, 68 pereundum est ante lucernas:
 340 *Si scelus admittas, dabitur mora parvula, dum res*
Nota urbi & populo contingat 69 Principis aures,
Dedecus 69 ille domus sciet ultimus, interea tu
Obsequere 70 imperio; si tanti est vita dierum
Paucorum. 71 quicquid levius, meliusque putaris,
 345 *Præbenda est gladio pulchra hæc & candida cervix.*
 72 *Nil ergo optabunt homines? si consilium vis,*
 73 *Permites ipsis expendere numinibus, quid*
Conveniat nobis, rebusque sit utile nostris
Nam pro jucundis aptissima quæque dabunt dij.
 350 *Charior est illis homo, quam sibi. nos 74 ani-*
 75 *morum*

Impulsu, & cæca magnaque cupidine ducti
Conjugium petimus, partumque uxoris: at illis
Notum, qui pueri, qualisque futura sit uxor.
Ut tamen & poscas aliquid, voveasque sacellis
 355 *75 Extæ, & candiduli 76 divina tomacula porci,*

57 C. Siliam Con-
 designatum juve-
 nem formosissimum
 deperibat Messali-
 na, cui nupta causa
 exitij fuit. Tacit. 11.
 Suet. in Claud.

58 Messalina Clau-
 dij Cæsaris uxor.

59 Amore cui ex
 oculis, vel Nece an-
 te, Messalinæ n. oca-
 los occisus est.

60 Vestis nuptiali.
 Sat. 2. 125.

61 Purpurea togâ,
 vel stragulo tectus.

62 Lectus genialis,
 Suet. in Claud.

63 Sternitur in hono-
 rem Genij Iunonif-
 que Jovis.

64 Sternitur autem
 in atrio ex adver-
 sum januæ. unde

65 lectus adversus Pro-
 pertio. de quo vide

66 Perf. Sat. 2. vers. 3.

67 Lucullianus.

68 Decies centena
 millia sestertium

qui in dotelatio-
 rum mos & nume-
 rus legitimus nostræ

monetæ 7812. l.

10. ss.

69 Notarijs qui ta-
 bulas nuptiales fig-
 nent. Consulens ar-

signatum, cum uxore
 Principis, prædicta

die, adhibitis qui ob-

signarent velas su-
 scipiendorum libero-
 rum causa, convoc-

nisse: atque illam audisse auspiciam verba subisse, sacrificasse, &c. Tacit. 11. Annal.

66 Auspices nuptijs interponuntur ex more majorum, qui nihil sine auspicio gerebant.

67 Idque vivo marito Claudio Imp. Iamque Ostiam tantum profecto sacrificij causa. Tacit. 11. Ann. non

adulterio contenta. 68 Ante noctem interficiendus es à Messalina. 69 Claud. 70 Messa-

linæ imperio & amori. 71 Vtrum optaris, tibi pereundum utique est. 72 Obiecta. Respons.

73 Vide Socratis dictum in Val. Max. l. 7. c. 2. & ejusdem Soc. apud Xenophontem Symposiarch.

74 Affectuum. 75 Quod ea dijs proleccatur, quæ mari-
 me extent eminentque (inquit Festus.) at rectius quia exacta. 76 Farcina est jecore & car-

nibus porcinis concisis, a τρέφω, sacrificijs adhibitis.

77 Roga bonam mentem, bonam valetudinem animi, deinde corporis, &c. Senec. epist. 10.

78 Qui mortem esse naturæ munus ducat.

79 AErumnas cum virtute prælerat delicijs & voluptatibus.

80 Ultimi Assyriorum regis, viri mollissimi.

81 Ut ex te & tua virtute omnia bona & felicitate peltare possis.

82 Per imprudentiam nostram locum Fortunæ inter numina relinquimus.

77 Orandum est, ut sit mens sana in corpore sano, Fortem posce animum, & mortis terrore carentem,

78 Qui spatium vitæ extremum inter munera ponat Naturæ, qui ferre queat quoscunque dolores,

Nesciat irasci, cupiat nihil, 79 & potiores

Herculis ærumnas credat sævosq; labores

Et Venere, & cœnis, & plumis 80 Sardanapali.

Monstro, 81 quod ipse tibi possis dare. Iemita certè

Tranquillæ per virtutem patet unica vitæ.

Nullum numen abest, si sit prudentia: sed te

82 Nos facimus Fortuna deam, cœloque locamus.

SATYRA XI.

Perfico, quem ad cœnam invitat, frugalitatem commendat: pauperumque perstringens luxum, docet faciendos esse sumptus pro suarum cujusque facultatum modulo.

1 Nobilis & dives.

2 Pauper, qui patria bona exhaust.

3 Redactus ad pauperiem ex luxu, ut Apicius, de quo Sat. 4. vers. 23. vel

pauper qui luxuriosus.

4 Omnes in convivijs, thermis, statione, in foro, theat. loq.

5 Loca in foro Romano, in quibus conveniebant, &

consistebant, sermones ferebant, in alijs Senatores, in alijs iuvenes, in alijs municipales.

6 Qui ab imptis gulâ bonis ad gladiatoriam se contulit. Sic emendat Ian. Rutgersius ut constet sensus. l. 2. var. lect. c. 17. Nunc caput in mortem vendunt, & sanguinem arena. Manil. l. 4.

Abstr. 7 Exscribit præcepta de ictibus, declinationibus, & tractandorum armorum ratione à Iulio dicitur & Imperator, qui meditatur & exerceat, videt Sueton. Iul. Cæsar. c. 26. c. Hirtium de bello Africo, & Val. Max. 2. l. 3. c. De P. Rutilio.

8 Multos

1 Atticus eximiè si cœnat, lautus habetur:

Si 2 Rutilus, demens. quid enim majore cachinno

Excipitur vulgi, quàm 3 pauper Apicius? 4 omnis

Convictus, therma, 5 stationes, omne theatrum

De 6 Rutilo. nam dum valida, ac juvenilia membra 5

Sufficiunt galeæ, dumque ardent sanguine, fertur

Non cogente quidem, sed nec prohibente tribuno,

7 Scripturus leges, & regia verba lanistæ.

8 Multos porrò vides, quos sæpe elusus ad ipsum
 10 Creditor introitum solet expectare macelli,
 Et quibus in solo vivendi causa palato est.
 9 Egregius cœnat, meliusque miserrimus borum,
 Et cito casurus jam 10 perlucente ruina.
 Interea gustus elementa per omnia querunt,
 15 Nunquam animo pretijs obstantibus: interius si
 Attendas, magis illa juvant quæ pluris emuntur.
 Ergo haud difficile est peritiam 11 arcessere sum-
 mam
 Lancibus 12 oppositis, vel matris 13 imagine fracta,
 Et quadringentis nummis condire 14 gulosum
 20 Fictile, sic 15 veniunt ad miscellanea ludi.
 Refert ergo quis hæc eadem paret: in 16 Rutilo nam
 Luxuria est, in 17 Ventidio laudabile nomen
 Sumit, & à censu famam trahit. illum ego jure
 Despiciam, 18 qui scit quanto sublimior 19 Atlas
 25 Omnibus in Libya sit montibus: hic tamen idem
 Ignoret, quantum ferrata dislet ab 20 arca
 21 Sacculus. 22 è cœlo descendit, γὰρ δι' οὐρανὸν,
 Figendum & memori tractandum pectore. siue
 Conjugium quæras, vel 23 sacri in parte senatus
 30 Esse velis. nec enim 24 loricam poscit Achilles
 25 Therſites, in qua se 26 traducebat Uliſſes
 Ancipitem. ceu tu magno discrimine causſam
 Protegere affectas, 27 te consule, dic tibi quis sis.
 Orator 28 uehemēs, an 29 Curtius, an 30 Matho: buccæ
 35 Noscenda est mensura tuæ, spectandaq; rebus
 In summis minimisq; etiam cum piscis emetur,
 Nec mullum cupias, cum sit tibi 1 gobio tantum
 In oculis, quis enim te deficiente crumenâ,
 Et crescente gulâ manet exitus, ære paterno,
 40 Ac rebus merſis in ventrem fœnoris atque
 Argenti gravis & pecorum agro umq; 32 capacem?

num ferens. 27 Tuas perpende vires, an ferre valeas. 28 Optimus. 29 Mediocris ut
 Cür. Montanus. 30 Infimæ notæ tabula, ut Matho, Sat. i. vers. 32. 31 Quo emas go-
 bionem. 32 Ventrem verè Ereſichthonium.

8 Obzatos, obſo-
 nia tamen lautissi-
 ma ementes.
 9 Adverbium com-
 paratiu. sic Lucrot.
 Nam ubi egregius,
 quam res ſecernere,
 &c.

10 Metaph. ab hianti
 & ruinoſo muro.

11 Contrahere &c.

12 Oppigneratis
 parinis, aliâve ſu-
 pellecile.

13 Aureâ, argenteâ,
 aheneâ, ne agnoſca-
 tur fractâ.

14 Amplum, vel
 Hypallage, ſibi gu-
 loſo.

15 Gulâ deveniunt
 ad gladiatorum ci-
 bos viliores, & lu-
 dos miſcellos. de
 quibus Suetonius in
 Caligulâ.

16 Paupere ex
 luxu.

17 Divite. Perſ.
 Sat. 4. v. 34.

18 Qui extra ſe &
 foris ſapit, intus &
 domi ſuz hoſpes.

19 Mons Maurita-
 niæ. Sat. 13. v. 48.

20 Divitis. Sat. 10.
 verſ. 35.

21 Mendicæ opes
 ſuz.

22 Divina illa Chi-
 lonis ſententia, Ne-
 ſcit ſuipſum è cœlo
 videtur deſcendiſſe.

23 Senator vel Ma-
 giſtratus.

24 In certamine de
 armis Achilles do-
 nandis optimè me-
 rito.

25 De quo Sat. 8.
 verſ. 369.

26 Per modetiſſiam
 ambigere videbatur,
 an & ipſe peteret,
 vilẽ ſe & indig-

33 Talibus

33 Hellaonibus.

34 Equestre insignae.

35 Decoctor.

36 Non mors praematura quam per ingluviem sibi acceperant, sed senectus morbis & inopia oppressa luxuriosis est misera & timenda.

37 Luxurioso.

38 Perditur gulæ in paupertatem se precipitantis.

39 Creditoribus.

40 Timet foretator ne creditum perdat.

41 Patriam mutarunt, fugerunt.

42 Sat. 3. v. 4.

43 Portum ad ostia Tiberis sexdecim à Roma miliaribus: hinc navigaturi.

44 Non comparere in foro, Ital. la Piazza. Germ. die Borse.

45 Non majori honoris jacturâ jam sit, quam per ætatis fervorem ex urbe mediâ secedere in suburbanum aut rusticari. to goe take the aire.

46 Ad frigidiorum locum in colle Exquiliarum dict. quod in eo Tull. Hostilius excubias posuerit. vel quod eum prius neglectum excoluerit.

47 Frequentiâ &

turbâ populi. 48 Sat. 3. vers. 5.

49 Sat. 9. vers. 87. & Sat. 10. vers. 18.

50 Non erubescunt.

51 Vix reperias qui pudorem, cujus jam plerisque pudet, & qui ex urbe fugit, ut Iustitia quondam & veracundia ex orbe, retinere curet.

52 Laudatam à me frugalitatem.

53 Me hospitem frugalem qualis fuit Evancer, qui Herculem ex Hispania redeuntem vili excepit convivio, & postea AEneam. Virg. AEn. 8.

54 Hercules à Tyrinthe opp. Argivorum, patriâ ejus.

55 Abneas.

56 Ex Venere natus.

57 AEn. Numicio fl. submersus.

58 Herc. venenatâ tunicâ à Dejanira immissa furens pyram in Oeta monte extrudam contendit & absumptus est.

59 Virg. 4. Georg. Depibus mensam enatabat interceptis.

60 Vbera non depulsus, non ablatus.

61 Comoda.

33 Talibus à dominis post cuncta novissimus exit

34 Annulus, & digito mendicat

35 Pollio nudo.

Non prematuri 36 cineres, nec funus acerbum

37 Luxuriæ, sed morte magis metuenda senectus.

Hi plerumque 38 gradus: conducta pecunia Rome,

Et coram 39 dominis consumitur. inde ubi paulum

Nescio quid superest, & 40 pallet fœnoris auctor,

Qui 41 vertere solum, 42 Baias, & ad 43 Ostia cur-

runt.

44 Cedere namque foro jam 45 non tibi deterius, quam 50

46 Esquilias à 47 ferventi migrare 48 Suburra.

Ille dolor solus patriam fugientibus, illa

Mæstitia est, 49 caruisse anno Circensibus uno.

50 Sanguinis in facie non hæret gutta: 51 morantur

Pauci ridiculum & fugientem ex urbe pudorem, 55

Experire hodie nunquid 52 pulcherrima dictu,

Perfice, non præstem vita, nec moribus & re,

Sed laudem siliquas occultus ganeo, pultes

Coram alijs dictem puero, sed in aure placentas.

Nam cum sis conviva mihi promissus, habebis 60

53 Evandrum, venies 54 Tyrynthius, aut 55 minor

illo

Hospes, & ipse tamen 56 contingens sanguine cælum,

57 Alter aquis, 58 alter flammis ad sidera missus.

Fercula nunc audi 59 nullis ornata macellis.

De Tiburtino veniet pinguiissimus agro

Hædulus, & toto grege mollior, 60 inscius herbe

Necdum ausus virgas humilis mordere salicis,

Qui plus lactis habet, quam sanguinis: & 61 montani

- Asparagi*, ⁶² posito quos legit villica fuso.
 70 *Grandia* præterea, ⁶³ tortoque calentia fæno
Ova adsunt ipsis cum ⁶⁴ matribus, & servatæ
 Parte anni, quales fuerant in vitibus, *uvæ*,
⁶⁵ *Signinum*, ⁶⁶ *Syriumque* *pyrum*, de corbibus *ys-*
dem
⁶⁷ *Æmula* *Picenis*, & odoris mala recentis,
 75 *Nec metuenda tibi*, ⁶⁸ *siccatum* frigore postquam
Autumnum & crudi posuere pericula succi.
Hæc olim nostri 79 jam luxuriosa 70 *senatus*
Cœna fuit. ⁶¹ *Curius*, parvo quæ legerat horto
Ipsæ, focus brevibus ponebat oluscula, quæ nunc
 80 72 *Squalidus* in magna fastidit compede fessor,
Qui meminit calidæ sapiat quid 73 *vulva* *popinæ*.
 74 *Sicci* terga suis varâ pendentia crate
Moris erat quondam 75 *festis* servare diebus,
Et 75 *natalitium* cognatis ponere lardum,
 85 *Accedente nova*, 76 si quam dabat *hostia*, carne :
Cognatorum aliquis titulo ter consulis, atque
Castorum imperijs, & *dictatoris* honore
Functus, ad has epulas 77 solito maturius ibat,
 * *Erectum* 78 *domitor* refrens à monte *ligonem*.
 90 *Cum tremere*nt autem 79 *Fabios durumq;* *Catonem*
Et Scauros, & 80 *Fabritios*, rigidique *severos*
Censoris mores etiam collega timeret.
Nemo ⁸¹ inter curas, & *seria* duxit habendum,
Qualis in Oceani fluxu 82 *testudo* nataret,
 95 *Clarum* 83 *Trojugenis* factura ac nobile *fulcrum*;
Sed 84 *nudo* latere, & parvis 85 *frons* *erca* *lectis*
Vile *coronati* caput ostendebat *aselli*,

notavit, ut parum severum censorem. 81 Ac si res seria esset & necessaria. 82 Cujus putamina secare in laminas, lectosque ijs ornare, Carvilius Pollio instituit. Plin. 9. l. 11. c. crijf-
 modi lectos Clemens Alexand. *χελώνες πικτικαίμεναι κοίταις* vocat. Lucian. *ελίον*
δὸν χελώνης ἰνδίου, vertit. Apulei. lectum Indicâ testudine pellucidum. *Mothir of Pteris*.
 Senec. Elaboratam scrupulosa distinctione testudinem. 7. de Benef. 9. 83 Romanis. 84 Sicut
 fulcro aut latere ad quos se inclinent, *πύλας* or *backe*. 85 Anterior lecti pars ære ornata susti-
 nebat caput asini ferto coronati, ex Etrusca superstitione, quæ hinc agri incommoda arceri
 credebat, vide Scoppæ collect. cap. 37.

- 62 Intermissi colo-
 cum tulo.
 63 Calentia à fæ-
 no in nidum torto,
 i. recentia.
 64 Gallinis.
 65 A Signia Latij
 oppido.
 66 Tarentina quæ
 primo à Syria adve-
 nere.
 67 Hor. Sat. 4. lib. 2.
Picenis cedunt pomis
Tibartia.
 68 Quæ eodem &
 noxium, quem Au-
 tumno habuerant,
 humorem ætate mi-
 tia excocerint.
 69 Etiam luxur.
 70 Senatorum.
 71 Cn. Dentatus,
 frugalitate abunde
 laudatus.
 72 Sat. 8. 183. &
 Pers. 6. v. 40.
 73 Posterior pars
 porce vel, ejectis
 suis primiparæ vo-
 luvæ delicate præpa-
 rata in popina.
 74 In crate lignea
 sumo & vento ex-
 positi ad siccandum.
 75 Natali cœna festo
 veluti pro summis
 delicijs.
 76 Si forte hostiam
 maceraret.
 77 Tanquam ad ap-
 paratum lautiorum.
 * Humeris subla-
 tum.
 78 Culto, subacta.
 79 Censores rigi-
 dos & luxui in-
 fectos.
 80 Fab. Max. qui P.
 Decium collegam

86 Inter prædas.

87 Argeæ sive
aureæ.

88 Ut inde phale-
ras equo conficeret,
& exaret casidem,
quæ ostenderet pe-
rituro hosti effigiem
lupæ quæ imperij
fato iussu mansue-
cere & la præbere
Romulo & Remo
sub rupe Quirinalis
montis, & ostend. pe-
rit. hosti ipsos ge-
minos, & effigiem
nudam Martis ful-
gentis clypeo atque
hasta, & pendentis
in clypeo de sinistro
humero.

89 Fictili catino ex
Hetruria, vel more
Tusco. Pers. Sat. 2.
v. 60. ponebant ci-
baria è farre & pul-
tes, de quibus vide
quæ ad 172. vers.
Sat. 14.

90 A.M. Ceditio,
qui noctu audit
vocem humanâ cla-
riorem in Capito-
lio. Gallos adven-
ire. Liv. 5.

* Pulmannus legit,
ab ætideo.

91 Dijs ipsis vati-
cinantibus.

92 Fictilem habens
statuam, & simplici-
ter cultus, & cui fi-
ctiles illæ cum sim-
plici probitate sta-
tuz gratiores erant
quàm istæ aureæ
per vim, rapinas &
scelera constat. sic
Sat. 3. v. 20.

93 E sago, non è citro aut cupresso ex Africâ. 94 Mensarum. 95 Serta è rosis quibus co-
ronabantur convivæ. 96 Mensas rotundas citreas Orbes scilicet Atlantide syroa. Lucan. 9.
97 Pes eburneus in formam pardi fabrefactus. 98 Elephantinis qui ab inf. Elephantide
per Syenen tanquam portam mittuntur in alias Aegypti partes, inde Romam. ut Satyræ 3.
Iam Thaurum Cama. 99 Urbis in confinibus Aethiopiz directè sub Trop. Cancrî vicinæ
inf. Elephantidi. 1 Nigrior. 2 Arabico, Arabiz autem tres partes: 1. Deserta, quæ Sce-
nitis: 2. Felix, quæ Sabæ: 3. Petra, quæ Nabathæa. 3 Elephas, qui dentes jam nimios
capitque graves arbori impacter deponit.

Ad quod lascivi ludebant ruri alumni.

Tales ergo cibi, qualis domus, atque supel-
lex.

Tunc rudis, & Graias mirari nescius artes,
Urbibus everfis 86 prædarum in parte reperta
Magnorum artificum frangebatur 87 pocula miles,
88 Ut phaleris gauderet equus, cælatæque cassis
Romulæ simulachra feræ mansuescere iussu
Imperij fato, & geminos sub rupe Quirinos,
Ac nudam effigiem clypeo fulgentis & hasta,
Pendentisq; dei, perituro ostenderet hosti.
Argenti quod erat solis fulgebat in armis.

Ponebant igitur 89 Thusco farrata catino
Omnia tunc, quibus invadeas, si lividulus sis.
Templorum quoque majestas præsentior, & vox
Nocte ferè media, mediamq; 90 audita per urbem
Litore ab * Oceani Gallis venientibus, & 91 dijs
Officium vatis peragentibus, his monuit nos,
Hanc rebus Latys curam præstare solebat
92 Fictilis, & nullo violatus Iupiter auro.

Illæ 93 dominatas nostraq; ex arbore mensas
Tempora viderunt, 94 hos lignum stabat in usus,
Annosam si fortè nucem dejecerat Eurys.

At nunc divitibus cœnandi nulla voluptas,
Nil rhombus, nil dama sapit, putèrè videntur
Unguenta, atque 95 rosæ, latos nisi sustinet 96 orbes
Grande 97 ebur, & magno sublimis pardus biatu
Dentibus ex 98 illis quos mittit porta 99 Syenes,
Et Mauri celeres, & Mauro 1 obscurior Indus,
Et quos deposuit 2 Nabathæo 3 bellua saltu,

- Iam nimios, capitiq; graves : 4 hinc surgit orexis,
Hinc 5 stomacho bilis. * nam pes argenteus illis
Annulus in digito quod ferreus. ergo superbum*
130 *Convivam caveo, qui me sibi comparat, & res
Despicit exiguas. adeo nulla uncia nobis
Est eboris, nec 6 tessella, nec 7 calculus ex hac
Materia, quin ipsa manubria cultellorum
Ossea, non tamen his ulla unquam obsonia sunt*
135 *Rancidula, haud ideo peior gallina secatur.
Sed nec 8 structor erit, cui cedere debeat omnis
9 Pergula, discipulus Tripheri doctoris, apud quem
Sumine cum magno lepus atque aper, & 10 pygar-
gus
Et 11 Scythicae volucres, & 12 phœnicopterus ingens,*
140 *Et Getulus 13 oryx, hebeti lautissima ferro
Ceditur & tota sonat 14 ulmea cœna Suburrâ.
Nec frustum capreae subducere, nec latus 15 Aphræ
Novit avis noster tyrunculus, ac rudis omni
Tempore, & exiguae 16 frustis imbutus ofella.*
145 *Plebeios calices, & paucis assibus emptos
Porrigit incultus puer, atque 17 à frigore tutus,
Non Phryx, aut Lycius, non à margone petitus
Quisquam erit, & 18 magno. cum potis, posce 19 La-
tinè.
Idem habitus cunctis, 20 tonsi, 21 erectiq; capilli,*
150 *Atque hodie tantum propter convivium pexi.
Pastoris duri est hic filius, ille bubulci,
22 Suspirat longo non visam tempore matrem,*

4 Ex hac lautitia suppellectilis, ex ebo-
re quod majori in
pretio est quam ar-
gentum.

5 Appetitus & sto-
machus lacrans.

* Mens n. pes ar-
genteus mensas su-
stineus quas *κλί-
vac ἀργυροπρόστα*

vocat Lucian. in
κατὰ πλ.)

æque vilis est æ
ferreus annulus in
digito.

6 In abaco cen-
aleolo lusorio.

7 Latrunculi. It.
Sacchi.

8 Propriet, qui men-
sz cibum imponit
τραπεζιάρχης,

Athenæo 4. the
sewer. s. p. s. i. m. e.
verò, ut & hoc loco,
pro Carptore sumi-
tur qui cibum scin-
dens carpsusque
præministrat, Pe-
troneio, scissor :

Apuleia, distributor
the carner : *Sidonius*,
cheiranomion, ab a-
gili manuum, ad le-
ges quasdam, motu.
A theatro scilicet ad
convivium traducta
mimicæ, ubi ad nu-
merum saltantes
moverent se, vibra-
rentque gladium il-
lum scissorium.

Sat. 3. v. 119.

9 Schola publica

& aperta, in qua profitebantur qui volebant innotescere artifices) & discipuli Tripheri, qui
obsonia dissecandi artem chironomicam Romæ docuit in Suburra vico. Sænt. epist. 47.
10 Caprea sylvestris. 11 Phasiani. 12 Avis à ponceau alarum colore notum habens.
13 Caprea unicornis. Arist. 3. lib. de partibus anim. & Plin. 11. nat. hist. 4. c. 14. Fercula
omnia è ligno facta. 15 Numidicæ. Ang. & Turcicæ. 16 Qui frusta carnis porcinæ tantum
distribueret novit. 17 Vestibus munitus magis quam ornatus. 18 Precio. Mango propriis
κνωσσορ canum nutritor : sed & longius tractum, puerorum altor & negociator dicitur.
vide Persij Sat. 6. vers. 76. 19 Italus n. est. 20 Non comam alentes : *ἀναποτάμναι*,
21 Nec calamistrati, pexi tantum, ut omnes Præcincti pueri restit compitque ministrum. Ho-
sat. ser. 8. l. 2. 22 Suspirio se desiderare testatur.

23 *Protexta fulgens purpura.*
24 *Grandes qui pugnum compleant.*
25 *Ex coitu, vel eunuchus. Sat. 4.*

514. *vel lege Draconis.*

26 *Aggravatio. alipilatio. Pers. Sat. 5. v. 19.*

27 *Olei vasculo, balnea intraturus, voraces dracones. oculos veritus.*

28 *Lasciva de Gadibus puella quae canet & saltet, cujus saltationis modos tres refert. I. C. Scal. Poetices lib. 1. cap. 18. Martial. 1. 1. 42. ep. & 5. 1. 79. ep.*

29 *Ad prurientem libidinis incitare.*

* *Spectatorum ne? An improbi magistri qui saltatrices has circumducebat ad quæstum, & ad saltandum provocabat plausu bene habitas testatus. vide Pers. 6. vers. 98.*

30 *Aclei & prunigines.*

31 *Fœminarum.*
32 *Libido cantu & motibus concepta ur. movetur.*

*ωιδιαις τολαις
πλιν ιδωλιν, κα-
μαστιχομαι, δι
εοδαλμω, δι
ατων, &c.*

*τρυμπαροι χενυστοι καὶ τριποματων καὶ σινδοροτων, δροματων. Lucian in Nigritis. 33 Tympanorum & cymbalorum dicunt interpretes. veram crotala sunt & testis & conchyliis, quibus in India fœminas in saltationibus utas sæpius vidi. cujusmodi crepitaculis & motibus uruntur Hispani; Vocantque castabulos. ἢ τοῖς ὑστρίαις κροτάλαις. Aristoph. in *Εκταρχ.* vide I. C. Scal. 1. Poet. 18. Arnob. 2. 1. adv. gentes. *Uti præterea obscenæ numeræ stercoctionibus, & scabillorum concrepationibus sonoris, * Prostituta. 34 Scrova materrix, sed & harum liberiorum turpissima sunt mancipia.**

*Et casulam, & notos tristis desiderat hœdos;
Ingenui vultus puer, ingenuiq; pudoris,
Quales esse decet, quos 23 ardens purpura ve-* 155
stit.

*Nec 24 pugillares defert in balnea 25 rancus
Testiculos, nec vellendas jam 26 præbuit alas,
Crassa nec opposito pavidus tegit inguina 27 gutto
Hic tibi vina dabit diffusa in montibus illis
A quibus ipse venit, quorum sub vertice lussit : 160
Namque una, atque eadem vini patria, atque mi-*
nistri.

*Forfitan expectes, ut 28 Gaditana canoro
Incipiat 29 prurire choro, * plausuq; probate
Ad terram tremulo descendant clune puella.
Spectant hoc nuptæ juxta recubante marito, 165
Quod pudeat narrasse aliquem presentibus ip-*
sis,

*Irritamentum Veneris languentis, & acres
Divitis 30 urticae. major tamen ista voluptas
31 Alterius, sexus magis ille extenditur, & mox
32 Auribus, atque oculis concepta urina move-* 170
tur.

*Non capit has nugas humilis domus. audiat
ille
33 Testarum crepitus cum verbis, nudum olido
stans*

Fornice 34 mancipium quibus abstinet : ille fru-
*atur
Vocibus obscænis, omniq; libidinis arte,*

- Qui Lacedæmonium* 35 *pettemmate lubricat orbem.*
 175 *Namque ibi fortunæ veniam damus. alea turpis,*
Turpe & adulterium mediocribus. hæc tamen illi
Omnia cum faciant, 36 *hilares, nitidique vocantur.*
Nostra dabunt alios hodie convivium ludos :
 37 *Conditor Iliados cantabitur, atque Maronis*
 180 *Alfisoni* 38 *dubiam facientia carmina palmam :*
Quid refert tales versus qua voce legantur ?
Sed nunc dilatis averte negotia curis,
Et gratam requiem dona tibi : quando licebit
Per totam cessare diem, non fœnoris ulla
 185 *Mentio, nec prima si luce egressa, reverti*
Nocte solet, tacito bilem tibi contrahat uxor
Humida suspectis referens 39 *multitia rugis,*
 40 *Vexata squæ comas, & vultum, auremq; calentem.*
Protinus ante meum quicquid dolet exue limen,
 190 *Pone* 41 *domum, & servos. & quicquid frangitur illis*
Aut perit : 42 *ingratos ante omnia pone locales.*
Interea 43 *Megalesiacæ spectacula* 44 *mappæ*
Idæum solenne colunt, simili squæ triumpho
 45 *Prædo caballorum prætor sedet. ac mihi pace*
 195 *Immensæ nimis quæ licet si dicere plebis*
Totam hodie Romam circus capit. & 46 *fragor aurem*
Percutit, eventum 47 *viridis quo colligo panni.*
Nam si deficeret, mæstam, attonitamque videres
 200 *Hanc urbem, veluti* 48 *Cannarum in pulvere victis*

alia lascivius multitudo incompositor corporum dissolveretur in motus, saltitaret & cantaret, orbis saltatorios verieret, & ad ultimum Elumbus & coxendicibus sublevatis lumborum crispitudine fluctuaret. vel cum Muræto, 1. l. c. c. lego Pettemmate, à πῆμα talis : ut sit qui mensam rotundam è marmore Lacedæmonio talis vel oleis lubricat : atq; hanc lectionem confirmat quod sequitur. *Alea turpis*, &c. 36 Illi propter divitias non improbi & lascivi sed hil. nitidique vocantur. 37 Homerus. 38 Vter eorum præstantior sit Poeta. 39 Sat. 2. 66. 40 Quas Suetonius vocat recentes lascivia & peracta libidinis notas. c. 36. Calig. & August. 69. c. 41 Domesticæ curas. 42 Mentionem & querelas de ingratissimis sodalibus. 43 Lud. Circensium institutorum in honorem magnæ matris deum ex Ida advectæ. 44 Suspensæ in signum & præmium Circensium committendorum. 45 Iniquus certaminum iudex, qui palmam præmioque fraudat meritis & victores equos, alijs bravia non ex æquo ad iudicant. vel, qui opt. equos vili precio dominis eripiebat. & iocatur à Paronomasia. 46 Clamor & applausus spectantium. 47 Præfixæ factionis aufixæ cui factioni favebant Imperatores. 48 Tristi clade Cannensi. * Signate & ex historia. Namque ventus quem Vulturum Apuli vocant, adversus Romanos coortus, multo pulvere in ipsa ora voluendo prospectum adiecit. Liv. 22.

35 *Pythiismate*, I. C. Scal. 1. l. Poet. 22. c. & Politian. 22 Miscel. 38. & l. 12. Epist. Popyismate, Flau. 4. conjectan. centuria, 1. *Pythiismate*, Turneb. 2. l. Advers. 18. c. *Pythiismate*, Alciat. Pa. rerg. juris. 6. 3. *Pythiismate*, contendit Lipsius. lib. 4. epistolarum Quæstionum, 5. epist. Quorum lectionum expositione partim brevitate studio, partim ut hæc sit parcam auribus sue perledeo relegato ad ipsos Criticos lectore, & vel cum Brodzo Miscel. 5. l. 26. c. lego *Pedemate*, quod Lacedæmonia saltationis genus est, ad quod & Cicero in Pisone respicere videtur, inquit : Cum ipse nudus in convivio saltaret, &c. cum istum suum saltatorium versaret orbem, &c. Quam quidem sententiam tibicinis non levi statumare videtur, quod habet Arnobius, l. 2. advers. Gentes.

Quibus animarum

49 Vtra factio vin-
ceret, Veneta, Alba,
Rubra, vel Praefina.
50 Pers. Sat. 4.
vers. 18.

51 Togatorum cu-
ras, ut Martial. 47.
& 51. l. 10. vel exuat
togam ad insolatio-
nem & balnea.

52 Salvo pudore,
etiam hora quinta,
cum legitima balnei
hora sit hyeme nona, æstate octava. Festis verò diebus horam tempestiuam balnei atque
coenæ prævenire licebat absque gulæ notâ. 53 Ociosæ & voluptuariæ.

*Consulibus. spectent juvenes, quos clamor & audax
Sponsio, quos cultæ decet assedisse puellæ.*

*Nostra bibat 50 vernum contracta cuticula solem,
Effugiatq; 51 togam. jam nunc in balnea 52 salva
Fronte licet vadas, quanquam solida hora super sit 305
Ad sextam. facere hoc non possis quinque diebus
Continuis: quia sunt 53 talis quoque tædia vite
Magna. voluptates commendat rarior usus.*

SATYRA XII.

Gratulus Catullo incolumitatem ex sævissimâ maris
tempestate quam obiter depingit, voti reus alacri
animo se soluturum ait: nec tamen hoc facere vul-
turino hereditætarum animo, qui orbos quosque
muneribus palpant, ut heredes inscribantur.

1 Votiva proredi-
tu tuo, & salute.

2 Ara subita ex vi-
vo cespice.

3 Iunoni, deorum
reginæ.

4 Similis agna.

5 Palladi quæ in
clypeo gerit caput

Medusæ Gorgonis à

377, d. tracu-
lenta dictæ, quale

vero animal Gorgo-
næ, cujus obtutu la-
pidescunt, & cujus

gravi & pestifero
ambelitu occiduntur

homines: vide quæ
ex Alex. Myndio re-
ferat Athenæus, l. 5.

6. 20. 6 Quæ cum farijs sororibus Euryale & Sthenone Dercadas insulas in mari Atlan-
tico juxta Mauritaniam incoluit. 7 Quo ducebatur ad aram. Iovis Capitolini vitulus qui
coruscans & vibrans frontem ex cornibus jam primum enascentibus prurientem seroculus
verax robora. Cui frons turgida cornibus Præm & reverem & præba. desinat. ut de hædo
Horat. 3. 15. * Salmuth ad Pancirolum cap. de Triumphis, frontem coruscare dici autumat,
propter aurata victimæ cornua. 8 In sacris. 9 Ex agro Hispellati, qui in umbria est, prope
Clitumnum fl. vide Phil. Cluverij Ital. antiqu. l. 2. c. 7. mendose hætenus legitur Hispella, ex-
poniturque finis obesa sortem legendam, Pinguis ab Hispella.

7 Quo ducebatur ad aram. Iovis Capitolini vitulus qui
coruscans & vibrans frontem ex cornibus jam primum enascentibus prurientem seroculus
verax robora. Cui frons turgida cornibus Præm & reverem & præba. desinat. ut de hædo
Horat. 3. 15. * Salmuth ad Pancirolum cap. de Triumphis, frontem coruscare dici autumat,
propter aurata victimæ cornua. 8 In sacris. 9 Ex agro Hispellati, qui in umbria est, prope
Clitumnum fl. vide Phil. Cluverij Ital. antiqu. l. 2. c. 7. mendose hætenus legitur Hispella, ex-
poniturque finis obesa sortem legendam, Pinguis ab Hispella.

8 In sacris. 9 Ex agro Hispellati, qui in umbria est, prope
Clitumnum fl. vide Phil. Cluverij Ital. antiqu. l. 2. c. 7. mendose hætenus legitur Hispella, ex-
poniturque finis obesa sortem legendam, Pinguis ab Hispella.

9 Ex agro Hispellati, qui in umbria est, prope
Clitumnum fl. vide Phil. Cluverij Ital. antiqu. l. 2. c. 7. mendose hætenus legitur Hispella, ex-
poniturque finis obesa sortem legendam, Pinguis ab Hispella.

10 Pinguis ab Hispella.

Natali, Corvine, die mihi dulcior hæc lux,
Qua festus 1 promissa deis animalia 2 cespes
Expectat: niveam 3 reginæ cædimus agnam;
4 Par vellus dabitur 5 pugnanti Gorgone 6 Maura.
Sed procul extensum petulans quatit hostia 7 funem 8
Tarpeio servata Iovi, frontemq; coruscat:
Quippe ferox vitulus templis maturus & ara,
8 Spargendusq; mero, quem jam pudet ubera matris
Ducere, qui vexat nascenti robora cornu.
Si res ampla domi, similisq; affectibus esset,
Pinguior 9 Hispella traberetur taurus, & ipsa
Mole piger, nec finitima nutritus in herba,

10

Lata

- Leta sed ostendens* ¹⁰ *Clitumni pascua sanguis*
¹¹ *Iret, & à grandi cervix ferienda ministro,*
¹⁵ *Ob reditum trepidantis adhuc, horrendaq; pass*
Nuper, & incolumem sese mirantis amici.
Nam præter pelagi casus, & fulguris ictum
¹² *Euasi, densæ cælum abscondere tenebræ*
Nube una, subitoq; antennas impulit ignis,
²⁰ *Cum se quisque illo percussus crederet, & mox*
Attonitus ¹³ *nullum conferri posse putaret*
Naufragium velis ardentibus. omnia sunt
Talia, tam graviter, si quando ¹⁴ *poëtica surgit*
Tempestas. genus ecce aliud discriminis audi,
²⁵ *Et misere iterum, quanquam sint cætera sortis*
Ejusdem, pars dira quidem, sed cognita multis,
Et quam votiva testantur fana ¹⁵ *tabella*
Plurima (¹⁶ *pictores quis nescit ab Iside pasci?*)
Accidit & nostro similis fortuna Catullo,
³⁰ *Cum* ¹⁷ *plenus fluctu medius foret alveus, & jam*
Alternum puppis latus evertentibus undis
Arboris ¹⁸ *incerta, nullam prudentia* ¹⁹ *cani*
Reftoris conferret opem, ²⁰ *decidere jactu*
Cæpit cum ventis, imitatus Castora, qui se
³⁵ *Eunuchum ipse facit, cupiens evadere damno*
Testiculorum: adeo ²¹ *medicatum intelligit in-*
guen.
Fundite quæ meæ sint dicebat cuncta Catullus,
Præcipitare volens etiam pulcherrima vestem
Purpuream teneris quoque ²² *Mecænatibus aptam,*
⁴⁰ *Atque* ²³ *alias, quarum generosi graminis ipsum*
Infecit natura pecus, sed & egregius fons
Viribus occultis, & Boëticus adjuvat aer.
Ille nec argentum dubitabat mittere, lances,
²⁴ *Partibemio factas, urnæ cratera capacem*

¹⁰ Fla. umbriz, cuius aquam potam candidos facere boves, refert Plin. 2. nat. hist. 103. cap.

¹¹ Efflueret sang. vel, ipse taurus iret.

¹² Quod evasit. ¹³ Incendium jam, non naufragium timeret.

¹⁴ Qualem Poetæ describunt: alij leg. Pontica, i. scilicet, qualis in Euxino.

¹⁵ Pictura ab ijs qui naufragium evaserant in templo Neptuni vel Isidi suspensa.

¹⁶ Ex tabulis pingendis quas naufragio erepti Isidi ex voto consecrant.

¹⁷ Cum jam alveus, i. be bold, esset semiplenus aquis, Atque daret saltem intra cava texia carina Fluctus. Ovid. 11. Met.

¹⁸ Vacillantis & fluctuantis.

¹⁹ Adeoque periti.

²⁰ Projectis bonis, vitam pacisci, non secus ac fibri, periculo à venatoribus imminente, testes sibi mordicis anal-fes projiciunt, ob hoc se peti gnari. Plin. 8. 3. c. quod tamen negat idem Plin. 32. 1. 2. c. ex auctoritate Sertij medici. Fibrum geminos suos devorare scribit. Solin. 2. 3. c.

& Marcellinus lib. 17. 21 In medicinis utile. 22 Mollibus viris, cujuscmodi erat Mecænas. 23 Vestes ex lana Boëtica in Hispania, cui nativum rutilum colorem dant grana, aqua pota, & illius regionis aer. 24 Artifici.

25 Bibaci centauro.
 σκυφίον τεταχ-
 γλυφίον οὐκ ὄντι
 χόρδον, τὸ πα-
 ρὸν παρὶς ἀναρ-
 λος καὶ ἰσχυρ-
 ος.

Stesichorus. & Di-
 od. 5.

26 Vinosa scem.
 27 Vasa Britannica.

Mart. 14. 99. Barba-
 ra de piscis veni

Bascauda Britannia.

28 Patinas.
 29 Auri & argenti.

30 Poculo aureo
 usque adeo delecta-
 batur Philippus ut
 & pulvino suppo-
 neret dormiturus.

31 Corripit q. au-
 ro Lathenem ut O-
 lynthum proderet.

32 Projicitur in
 mare.

* Alij leg. Decidit,
 ut constet versus.

33 Succiso & ejecto
 malo.

34 Leviozem & ex-
 peditiozem.

35 Alludit ad illud
 quod refert Laertius

l. 1. Tantum (inquit.
 Anacharsis) a morte

absuri qui navigant.

36 Tabula ex teda
 vel pinu.

37 Peris ad mo-
 dum retis textis, in

quibus nautæ, mili-
 tes & viatores pa-

nem & cibaria
 secum ferunt

ἐναρτάκις. Pers. 5.
 Sat. vers. 140.

38 Ventricosa, am-
 pla lagena.

39 Vide sumas, vel lege,
 Accipe secures non minoris usus futuras in tempestate ad succiden-

dum malum, quam qua maximi ut supra. v. 55. 40 Vitæ & felicitatis flamen trahunt.

Alba siquidem flamina vitæ, et nigra mortem denotant. 73 ep. l. 4. Martial. 41 Nautarum

velib. velorum loco extensa. 42 Marcino exoriente, vel discussis nubibus apparente.

43 Tardinis quo noverca Lavina cecidit Aescanius. 44 Mons Albanus, in quo Aescanius con-

stitit longam Albani & sic alibi ut invenit ex oraculo. 45 Sus. Synted. 46 Nunquam

Et dignum²⁵ sitiente Pholo, vel²⁶ conjuge Fusci, 45

Adde &²⁷ bascaudas, & mille²⁸ escaria, multum

²⁹ Celati, ³⁰ biberat quo callidus ³¹ emptor Olynthi.

Sed quis nunc alius, qua mundi parte, quis audent

Argento preferre caput, rebusq; salutem?

Non propter vitam faciunt patrimonia quidam, ³⁰

Sed vitio cæci propter patrimonia vivunt.

³² lætatur rerum utilium pars maxima, sed nec

Damna levant. tunc adversis urgentibus, illuc

* Recidit, ut malum ferro summitteret, ac se

³³ Explicat angustum, discriminis ultima quando ³⁵

Præsidia afferimus, navem factura ³⁴ minorem.

I nunc, & ventis animam committe, dolato

Confusus ligno, ³⁵ digiris à morte remotus

Quatuor aut septem, si sit latissima ³⁶ teda.

Mox cum ³⁷ reticulis, & pane, & ³⁸ venire la- ⁶⁰

gene,

³⁹ Aspice sumendas in tempestate secures.

Sed postquam jacuit planum mare, tempora postquam

Prospera vectoris, fatumque valentius Euro,

Et pelago: postquam Parca ⁴⁰ meliora benigna

Pensa manu ducunt hilares, & flaminis albi ⁶⁵

Lanificæ; modica non multo fortior aura

Ventus adest, inopi miserabilis arte cucurrit

⁴¹ Vestibus extensis, & quod superaverat unum

Velo prora suo. jam deficientibus Austris,

Spes vitæ ⁴² cum sole redit. tum gratus Inla ⁷⁰

Atque ⁴³ novercali sedes prælata Lavino

Conspicitur ⁴⁴ sublimis apex, cui candida nomen

Scrofa dedit (letis Phrygibus mirabile ⁴⁵ sumen,

Et ⁴⁶ nunquam visis triginta clara mamillis.)

- 75 Tandem intrat positas inclusa per æquora 47 moles,
 48 Tyrrhenamq; 49 Pharos, 50 porrectaq; brachia rursus
 Quæ 51 pelago occurrunt medio, longæque relinquunt
 Italiam. non sic igitur mirabere portus
 52 Quos natura dedit. sed trunca puppe magister
 80 Interiora petit 53 Bajanæ pervia cymbæ
 Tui stagna sinus. gaudent ibi 54 vertice raso
 55 Garrula securi narrare pericula nautæ.
 Itæ igitur pueri, 56 linguis animisque faventes,
 Sertaque delubris, & 57 farra imponite cultris
 85 Ac molles ornatæ focos, 58 glebamq; virentem.
 Iam sequar, & sacro 59 quod præstat, rite peracto
 Inde domum repetam, graciles ubi parva coronas
 Accipiunt fragili 60 simulachra nitentia cerâ.
 Hic 61 nostrum placabo Jovem, laribusq; paternis
 90 Thura dabo, atque omnes violæ jactabo colores.
 Cuncta nitent, longos erexit janua 62 ramos,
 Et matutinis 62 operatur festa lucernis.
 63 Nec suspecta tibi sint hæc, Corvine. Catullus,
 Pro cuius reditu tot pono altaria, 64 parvos
 95 Treis habet heredes. 65 libet expectare, quis ægram
 Et claudentem oculos gallinam impendat amico
 66 Tam sterili. verum 67 hæc nimia est impensa, co-
 turnix
 Nulla unquam pro 68 patre cadet. sentire 69 calorem
 100 Si cœpit locuples Gallita, & Paccius orbi,
 Legitimè fixis vestiitur tota 70 tabellis

47 Postum Hostien-
 tem magnis molibus
 a Claudio extru-
 ctum. Sueton.
 Claud. 21. c. & Dio,
 l. 60.

48 In Tyrrheno
 mari positam.

49 Turrim in por-
 tu Hostiensis quæ
 nocturnis ignibus
 nautarum cursum
 dirigeret, ad arma-
 tionem Phari A-
 lexandrinæ.

50 Moles porre-
 ctas.

51 Protenduntur
 in altum mare lon-
 gæ a litore Italo.

52 Nativos, quàm
 hunc arte factum.

53 Per quæ etiam
 Bajanæ cymba tuto
 meare possit.

54 Suscepto voto.
 quod fit raso capite
 ex more reorum ab-
 solutorum ac servo-
 rum in libertatem
 vindicatorum. ur-
 gente viro tempe-
 rate solebat nautæ
 capillos tondere.

quod tamen in pa-
 cato mari omnis e-
 rat in fausti. Pe-
 tron. Arbitr.

is ois tois is-
 ois Euphros-
 tois καλας.

&c. Lucian.

τοπι τοι οτι μ-

Ναυfragorum ultimum votum. 55 De quibus garriant. 56 Taciti hos
 agite & bona verba dicite (quod in rebus divinis imperatur.) 57 Molam ex farre, sale, aqua.
 58 Supra, vers. 2. 59 Quod optimum est, vel lege, quod restat. 60 Lares. vide Pers. Sat.
 5. 31. 61 Familiarem. 62 Rem divinam facit. alij leg. operitur. Lauro n: & pensilibus lu-
 cernis ornari solet janua infestis & Satyricè addit Matutinis ut quæ clara luce sint supervacua.
 63 Neque n. hoc facio captandi animo. 64 Filiolos. 65 Expectet aliquis donec invenia-
 tur alius quispiam. I would see one else. 48. v. sup. qui vel moribundam gallinam vovere, aut
 sacrificare velit pro eo qui filios tres habet. 66 Tam macræ parvæque spei. 67 Gallina.
 68 Eo qui pædus non est, quique liberos habet. 69 Febrem. 70 Votivis, fixis ab heredi pe-
 nis. vide Sat. 10. v. 55. Non desuerant qui depugnantes se armis pro salute agri, quique capitis
 sua titulo proposito venerunt. Sueton. Calig. 14. c. Ab opinione illâ veterum. Mortem moris
 posse redimi, ortæ istæ devotiones &c. καὶ δοτὰς τοῖς.

71 Sacrificium cen-
tum bonum.

72 Quos imolet.

73 Mauritania vel
India.

74 In saltu apud
Lavinium in Etru-
ria cui Turnus
quondam impera-
vit.

75 Elephanti.

76 Afro ē Cartha-
ginē quam condide-
re duce Didone

Tyrij.

77 Scipioni socero
Pompeij, &c. *Ap-
pian. 2. de bello Cin.*

78 Pyrrho Epirota-
rum regi qui pri-
mus in Italia Ele-
phantis usus est.

79 Elephantorum.

80 Heredipetaj.

81 Elephas. Sy-
necd.

82 Divitibus or-
bis. *Iron.* vel lari-
bus.

83 Pacuvius.

84 Si lege liceat.

85 Quibus victi-
mæ ornari solent.

86 Filia ut illa A-
gamemnonis.

87 Cervam pro sua
filia fore supposi-
tam, quod in tra-
gædijs de Iphigenia
factum fingunt Poe-
tæ.

88 *Iron.*

89 Divitis.

90 Quibus Aga-
memnon immolatâ
suâ filiâ ventum
redemit.

91 Mortem, Libit.

verò Dea funerum est, in cuius xde quæ ad funera pertinent, veniunt. 92 Prioris testamenti.

93 A captatore irretitus veluti nassa, retis gen. *ali exp.* inclusus domicilio Nassis medici ut
curaretur. Prior sentus mihi placet, cui consonat Timon Luciani: *ὅτι δ' ἄλλως ἡστέως*

καχρησθεῖς εἰς ἀλλήλους ἀποβλήσονται κατὰ πτόν, ἀλλήλους ἄγροντες τὸ εὐνδοκ,
διος αὐτοῖς ὁ θύνης ἐκ μωχῆς τ' σπυλῆς διέρουεν, ἐκ ἐλθρον τὸ δὴλαρ κατὰ

πτόν. 94 Tui qui filiam immolavisti tuam ut dives convalesceret. atque hoc ex opinione
veterum, quibus persuasum fuit mortem morte redimi posse. atque hinc vota & devotiones.

95 Competitioibus heredipetis.

Porticus, existunt qui promittant 7¹ becatomben.

Quatenus hic non sunt nec venales 7² Elephanti,

Nec Latio, aut usquam nostro sub sidere talis

Bellua concipitur, sed 7³ furva gente petita

7⁴ Arboribus Rutulis, & Turni pascitur agro

Cesaris 7⁵ armentum, nulli servire paratum

Privato: siquidem 7⁶ Tyrio parere solebant

Hannibali, & 7⁷ nostris ducibus, 7⁸ regiâ Mo-
llo.

7⁹ Horum majores, & dorso ferre cohortes

Partem aliquam belli, & euntem in prælia turrim. 110

Nulla igitur mora per 8⁰ Novium, mora nulla per
8⁰ Histrum

Pacuvium, quin illud 8¹ ebur ducatur ad aras,

Et cadat ante lares Gallitæ victima sacra

Tanti digna 8² deis, & captatoribus horum.

8³ Alter enim, si 8⁴ concedas mactare, vovebit

De grege servorum magna & pulcherrima quæque

Corpora: vel pueris, & frontibus ancillarum

Imponet 8⁵ vittas: & si qua est nubilus illi

8⁶ Iphigenia domi, dabit hanc altaribus, etsi

Non sperat 8⁷ tragice furtiva piacula ceruæ.

8⁸ Laudo meum civem, nec comparo 8⁹ testamento

9⁰ Mille rates, nam si 9¹ Libitinam evaserit ager,

Delebit 9² tabulas 9³ inclusus carcere nasse

9⁴ Post meritum sanè mirandum, atque omnia
soli

Forsan Pacuvio breviter dabit. ille superbus

Incedet victis 9⁵ rivalibus. ergo vides, quàm

Grande opera pretium faciat jugulata 96 *Mycenis.*
 97 *Vivat Pacuvius quæso, vel* 98 *Nestora totum:*
Possideat quantum rapuit 99 *Nero, montibus aurum*
 130 *Exæquet; nec amet quenquam, nec ametur ab ullo.*

in cruciatum sui, & omnium odium. 98 Tres xtates. Sat. 10. vers. 230. 99 Qui contra jura divina ac humana rapuit opes publicas ac privatas. vide Suetonium, Tacitum, Dionem.

SATYRA XIII.

Calvinum plus nimio dolentem propter X. HS. ab eo apud quem deposuerat, sibi negata, consolatus, ostendit non sine divini numinis providentia omnia fieri, quæ eadem sceleratos semper puniat malæ conscientie cruciatu & carnificinâ.

EXemplo quodcunq; malo committitur, ipsi displicet auctori. *prima est hæc ultio, quod se*

Judice, nemo nocens absolvitur, improba quamvis

Gratia 3 *fallacis prætoris vicerit* 4 *urnam.*

5 *Quid sentire putas omnes, Calvine, * retenti*
De 5 *scelere, & fidei violata crimine? sed nec*
Tam tenuis census tibi contigit, ut mediocris
læturæ te mergat onus: nec rara videmus

Quæ pateris: casus multis hic cognitus, ac jam

10 *Tritus & 6 è medio Fortuna ductus acervo.*

Ponamus nimios gemitus, flagrantior æquo
Non debet dolor esse 7 *viri nec vulnere major.*

Tu quamvis levium minimam, exiguamq; malorum

Particulam vix ferre potes, 8 *spumantibus ardens*

15 *Visceribus,* 9 *sacrum tibi quod non reddat amicus*
Depositi. 10 *stupet hæc,* 11 *qui jam post terga reliquit*

Sexaginta annos Fonteio consule natus?

An nihil in melius tot rerum proficis usu?

96 Filia Pacuvij
 cæsa ut Mycenis
 Iphigenia filia regis
 Mycenarum.

97 Avari etiam diuturnior vita, diuturnior miseria.

vivat itaque precor

99 Qui contra jura divina ac humana rapuit opes publicas ac privatas. vide Suetonium, Tacitum, Dionem.

1 Facinore, cujus malum exemplum nocet, atque alios peccare docet.

2 Immo vindice.

3 Corrupti & iniqui iudicis.

4 Depositi abnegati, ac non redditi. ita legendum autumat Ian. Rutgersius. l. 2. var. lect. c. 17. eum vulgo legatur, *recepti.*

4 In quam suffragia conjiciebantur, i. judicium.

5 Ejus qui tibi non reddit depositum.

6 Non è summis fortunæ incommodis.

7 i. fortis, præparari.

8 Iratus & indignatus animo.

9 Quod se sacramento jurisjurandi obstrinxit redditurum.

10 Antu hæc (quæ vulgo tamen sunt) scelera ad stuporem miraris? Enallage personæ.

11 Iam sexagesarius.

12 Magna

Fonteius was consul in the
year of 710. AD. 59.

12 *Philosophia
moralis docet non-
nullos contemnere
fortunam.*

13 *6 — Alios do-
cet experientia &
vitæ nius.*

14 Non relucari
necessitati.

15 Quæ non pro-
dat & deprehendat.

16 Latrocinio.

17 Veneno in pyx.

18 In Boeotia, quæ
septem habuit por-
tas. vide Sat. 15. v. 6.

19 Inundatione
Ægyptum fertilem
facientis.

20 Quæ septem.

21 Per. ferreâ æ-
tate.

22 *Esse audio, qui
multa in nostris
traducit, quo specio-
suis suos nescio
quos pectines Solis
& Lanix turre
vendit. Inter alia,
contendit legen-
dum, Non atas agi-
tur, pejoraque sec. &
&c. interrogatoriè.*

Nos neque receptam
lectionem, contra
codicum tum
Missorum, tum vul-
gatorum fidem soli-
citare audemus, ne-
que luxare. Quan-
quam si quid auden-
dum sit, præ se fert
editio Rephelegii.
Nunc atas agitur.

23 *Exteris n. æta-
tibus Græci à sep-
tem metallis, & ele-
ctro ex auro & ar-*

gento mistis scitio indidere nomina. 23 Causidicum patronum suum. 24 Clientes vocales
sportula conducti. 25 Puerorum insigni, i. o. senex puerilis. 26 Quam dulcis sit fraudata
pecunia & ut ait ille, fortivus panis. 27 Nunc dierum. 28 Sanguine aut igni. 29 Aboti-
genes, antiquissimi pop. Italix, in eodem loco nati, q. autè, & c. 30 Simpliciter. 31 Sat.
v. 259. 32 A filio Jove Cretâ expulsi. 33 Quò Rhea mater illum Nymphis alendum miserat,
26 à parte *misit* voraretur, idque ex pacto cum Titane fratre. 34 Ganymedes. Sat.
5. v. 56. 35 Hebe Iovis & Iunonis filia. 36 A nectare & convivis deorum ad officinam rever-
sus. 37 Privationem. 38 Regem Mauritanix qui in mostem versus colum sustineret singitur.

Imperium

12 Magna quidē sacris quæ dat præcepta libellis
Victrix Fortunæ^a Sapientia. Dicimus autem 20

13 Hos quoque felices, qui ferre incommoda vitæ

14 Nec jactare jugum^b vitæ didicere magistra.

Quæ tam festa dies, 15 ut cesset prodere furem,
Perfidiam, fraudes, atque omni ex crimine lucrum

Quæsitum, & partos¹⁶ gladio, vel¹⁷ pyxide nummos? 25

Rari quippe boni, numero vix sunt totidem, quot

18 Thebarum portæ, vel¹⁹ divitis²⁰ ostia Nili.

* *Nunc* atas agitur, pejoraq; secula 21 ferri

Temporibus, 22 quorum sceleri non invenit ipsa

Nomen & à nullo posuit natura 22 metallo.

Nos hominum, divumq; fidem clamore cimus,

Quanto 23 Fessidium laudat vocalis agentem

24 Sportula. dic senior 25 bulla dignissime, nescis.

26 Quas habeat Veneres aliena pecunia, nescis

Quem tua simplicitas risum vulgo moveat, cum 35

27 Exigis à quoquam ne peieret, & putet ullis

Esse aliquod numen templis, aræq; 28 rubenti?

Quondā hoc 29 indigenæ vivebant 30 more priusquam

Sumeret agrestem posito 31 diademate falcem

32 Saturnus fugiens, tunc cum virguncula Iuno,

Et privatus adhuc 33 Idæis Iuppiter antris:

Nulla super nubes convivium calicolarum,

Nec puer 34 Iliacus, formosa nec 35 Herculis uxor

Ad cyathos, & jam 36 siccato nectare tergens

Brachia Vulcanus Liparæa nigra taberna.

Prandebat 37 sibi quisque deus, nec turba deorum

Talis ut est bodie, contentaq; sidera paucis

Numinibus miserum urgebant 38 Atlanta minori

Pondere : nondum ³⁹ aliquis sortitus triste profundi
⁵⁰ Imperium, aut ⁴⁰ Sicula torvus cum ⁴¹ conjugē
 Pluton.

Nec ⁴² rota, nec furie, nec ⁴³ saxum, aut ⁴⁴ vultu-
 ris atris

Pœna, sed infernis hilares sine regibus umbra.

Improbilas illo fuit admirabilis ævo.

Credebant hoc grande nefas, & morte piamdum

⁵⁵ Si juvenis vetulo non assurrexerat, & si
 Barbato cuicunque puer, licet ipse videret
 Plura domi * fraga, & ⁴⁵ majores glandis acervos,
 Tam venerabile erat ⁴⁶ præcedere quatuor annis,
⁴⁷ Primaq; par adeo sacre lanugo senectæ.

⁶⁰ Nunc si depositum non inficietur amicus,
 Si reddat veterem cum tota ⁴⁸ æruginē ⁴⁹ follem,
⁵⁰ Prodigiosa fides, & ⁵¹ Thuscis digna libellis,
 Quæq; coronata lustrari debeat ⁵² agna.

Egregium sanctumq; virum si cerno, ⁵³ bimembri

⁶⁵ Hoc monstrum puero, & * miranti jam sub aratro
 Piscibus inventis, & ⁵⁴ fætæ comparo mule,
 Sollicitus tanquam ⁵⁵ lapides effuderit imber,
 Examēq; apsum longa consederit ⁵⁶ urva
 Culmine delubri, tanquam in mare fluxerit annis

⁷⁰ Gurgitibus ⁵⁷ miris, & lactis vortice torrens.

Intercepta decem quereveris sestertia fraude

Sacrilegâ. quid si bis centum perdidit alter

Hoc * arcana modo? majorem tertius illâ

Summam, quam patule vix ceperat angulus arce?

⁷⁵ Tam facile & pronū est, superos cōtemnere testes

Si mortalis idem nemo sciat. aspice quantâ

Voce neget, quæ sit fidei constantia vultus.

Per Solus radios, ⁵⁸ Tarpejaque fulmina jurat,

digioso partui. * Alij habent, mirandis. ⁵⁴ Mulx a. non concipiunt. & istæ specie dis-
 rentes. ⁵⁵ Ac si lapidibus pluisset. quod in prodigijs sæpe refert Livius. ⁵⁶ In formam
 uræ vel racemi. ⁵⁷ Atris, sanguineis, lacteis. * Secretæ fidei commissæ & de-
 posita. ⁵⁸ Iovis Capitolini.

³⁹ Neptunus cui
 forte obtigit impo-
 rium maris.

⁴⁰ Rapta e Sicilia.
⁴¹ Proserpina Ce-
 reris filia.

⁴² Quæ Ixion vo-
 luitur.

⁴³ Sisyphi.

⁴⁴ Qui jecur Tytij
 ceu Promethei de-
 pascitur.

Hanc lectionem
 astruunt, qui hæc ad
 aurea illa secula re-
 ferunt, in quibus
 sponte sua natæ
 fruges & glandes
 pro divitijs erant.

Sylva natives open
 Et opaca dederant
 astra natives domos
 Senec. Hyppol.

Nec tamen inepta
 est lectio farræ, cre-
 do enim respexisse
 poetam ad versum
 illum Ovidij.

⁵ Metamor quo non
 possederat aliter La-
 tius, aut totidem tol-
 lebat farris acervos.

⁴⁵ Priscorum cen-
 tum.

⁴⁶ Quatuor anno-
 rum ætate superare
 alterum.

⁴⁷ Lanugoque pri-
 ma par sa. senectæ.

⁴⁸ Pecunia ærugi-
 nosa, jæt quæ jam
 diu deposita fuerit.

⁴⁹ Cramenam, sac-
 culum.

⁵⁰ Prodigij instar.

⁵¹ Interibenda
 Thui. aruspicum li-
 bris, vel expianda
 tanquam monstrum
 ex disciplina Etraf-
 ca.

⁵² In piaculum.

⁵³ Biformi & pro-

Et

He says that he had not
 touched it much less
 used it

The mule which is engendered of the horse and ass, by a dispensation
 of nature is incapable of producing any offspring.

58 Lanceam,
pauca.

Tacit. de Germ. &
A. Gell. 10. 15.

59 Apollinis qui in
Cirrhæ colitur.

60 Dianæ sagittas.

61 AEGYPTIO, ac-
tum vero AEGYPTI-

um optimum esse ut
& Caidium Chry-

sippus affirmat,
Ses. Athenzo l. 2.

62 Pharos autem
insula AEGYPTI.

63 Diei, anni tem-
porum, motuum.

64 Aras tangentes
veteres conceptis

verbis jurabant.

64 Cogitat, dicit.
65 Perf. Sat. 5. vers.

186. Hypallage, ipsa
ista.

66 Cursu velox &
expeditas, sed pau-

per, de quo Pausan.
in Corinth. Solinus

6.6. Catullus ad Cam-
erium. Epig. Græc.

4. l. c. 2.

67 Nisi infans sit,
vel modo tolerabi-

lis sit podagra, quæ
Elleboro nigro non

fit curanda. Perf. 4.
16.

68 Medico.

69 Quo n. mihi in
Olympicis palmas,

si interea famelicus
peream?

70 Olympicæ, Pisa
n. civitas in Elide,

juxta quam Iovis
Olympij templum:

& certamina quinto
quoque anno incen-

te celebrantur, vi-
de quæ ad Senecæ

Herc. Fu. v. 810.

71 Periculum hæc
ficum.

72 Quibusdam.

73 Hæc Pons.

74 Exigentem ab eo iuramentum de deposito. 75 Te quasi cunctantem. 76 Tangam bo-

Et Martis 58 frameam, & 59 Cirrhæi spicula va-
tis,

Per 60 calamos venatricis pharetramq; puella, 80

Pérque tuum pater Agæi Neptune tridentem,

Addit & Herculeos arcus, hastamque Minervæ,

Quicquid habent telorum armamentaria cæli.

Si verò & pater est, comedam, inquit, flebile nati

Sinciput elixi, 61 Pharioq; madentis aceto. 85

Sunt qui in fortune jam casibus omnia ponunt,

Et nullo credunt mundum rectore moveri,

Natura volente vices & 62 lucis & anni,

Atque ideo intrepidi quæcunque 63 altaria tan-

gunt.

Est alius metuens ne crimen pœna sequatur, 90

Hæc putat esse deos, & pejerat, atque ita 64 secum,

Decernat quodcumq; volet de corpore nostro

Isis, & 65 irato feriat mea lumina 66 sistro. 95

Dummodo vel cæcus teneam, quos abnego, nummos.

Et phthisis, & vomica putres, & dimidium crus 95

Sunt tanti? pauper locupletem optare podagram

Ne dubitet 66 Ladas, si non eget 67 Anticyra, nec

68 Archigene. 69 quid enim velocis gloria plantæ

Præstat, & esuriciens 70 Pisææ ramus olivæ?

71 Ut sit magna, tamen certè lenta ira deo- 100

rum est.

Si curant igitur cunctos punire nocentes,

Quando ad me venient? sed & exorabile numen

Fortasse experiar; solet 72 his ignoscere: multi

Committunt eadem diverso crimina fato.

Ille crucem pretium sceleris tulit, hic diadema. 105

73 Sic animum diræ trepidum formidine culpe

Confirmant, tunc te 74 sacra ad delubra vocantem

Præcedit, trahere 75 imò ultro, ac vexare paratus.

Nam cum magna 76 male superest audacia cause,

Creditur

110 *Creditur à multis fiducia. 77 mimum agit ille,
Vrbani qualem fugitivus scurra Catulli.
Tu miser exclamas, ut 78 Stentora vincere possis,
Vel potius quantum 79 Gradivus Homericus: audis
Iupiter hac? 80 nec labra moves, cum mittere vocem*

115 *Debueras vel marmoreus, vel abeneus? aut cur
In 81 carbone tuo 82 charta pia thura soluta
Ponimus, & sectum vituli jecur, 83 albaq; porci
Omenta? ut video, nullum discrimen habendum est
Effigies inter vestras, statuamq; 84 Batulli.*

120 *Accipe quæ contrà valeat solatia ferre,
Et qui nec Cynicos, nec Stoica dogmata legit*

85 *A Cynicis tunica distantia, 86 non Epicurum
Suspicit exigui letum plantaribus horti.*

87 *Curentur dubij medicis majoribus egri,*

115 88 *Tu venam vel 89 discipulo committe Philippi.*

Si nullum in terris 90 tam detestabile factum

Ostendis, taceo, nec pugnis cedere pectus

Te veto, nec 91 plana faciem contundere palma,

*Quandoquidem accepto 92 claudenda est janua
damno,*

130 *Et majore domus gemitu, majore tumultu*

*Planguntur nummi, quam funera. nemo do-
lorem*

Pingit 93 in hoc casu, vestem 94 diducere summam

Contentus 95 vexare oculos humore coacto:

Ploratur lacrymis amissa pecunia veris.

135 *Sed sic cuncta vides simili fora plena querela,*

96 *Si decies lectis diversa in parte tabellis*

97 *Vana supervacui dicunt 98 chirographa ligni,*

88 Tu cujus damnum levius est, non ita gravi consolatore opus habes. 89 Medico rudiori.
Marcial. 90 Quam ejus qui te fecellit. 91 Plangere & lamentari. 92 Quæ claudi solet
ut & fenestras in signum luctus. vel, Quandoquidem lubet addere dolorem damno, vide
Adag. Brasen. 93 In amissione bonorum. 94 Dilacerare. 95 Lachrymis misere terendo
oculos vix vi expressis. 96 Cum obligatoria instrumenta in tabulis cæcatis scripta sæpius
voram testibus fuerint lecta. 97 Debitorum dicunt esse adulterina, quæ tamen vera esse arguit
scriptura & signa. 98 Propria manu scripta ligna, i. tabellas e ligno cæcatis in quibus scri-
bebant veteres.

77 Illa te calumni-
atur, non secus ac
dominum servus ille
nequam quem re-
probrant mimas in
fabula mimographi
Catulli.

78 ὅς τις ποτὶ
ἀνδρῶν ἔσται
ἄλλος πειρώμε-
νος.

Homer. Iliad. 5.

79 Mars apud Ho-
mer. li. 5. qui à Dio-
mede vulneratus ex-
clamavit quantum
X. millia virorum.
80 Nec indignatus
buccas inflas.

81 Tharibulo.

82 Qua thura erant
involuta. Ian.

Rutgenfius. 5. l. var.
lect. 5. c. intelligit
de ea eborta, in qua
vota obsignata fue-
rant, jam soluta.

83 Pinguis, vel alba
porci. Hypall.

84 Citharædi, cui
statuum Sami in
templo Iunonis e-
rexit Polycrates
tyrannus.

85 Cynici duplici
pallio, Stoici sim-
plici utebantur. De-
strina erat eadem.

86 Non admiratur
Epicurum, qui in
voluptate & tran-
quillitate summum
bonum ponit.

87 Gravis affli-
cti ætatis gravem
poscunt philoso-
phum qui console-
tur, & curet.

89 Medico rudiori.
90 Quam ejus qui te fecellit. 91 Plangere & lamentari. 92 Quæ claudi solet
ut & fenestras in signum luctus. vel, Quandoquidem lubet addere dolorem damno, vide
Adag. Brasen. 93 In amissione bonorum. 94 Dilacerare. 95 Lachrymis misere terendo
oculos vix vi expressis. 96 Cum obligatoria instrumenta in tabulis cæcatis scripta sæpius
voram testibus fuerint lecta. 97 Debitorum dicunt esse adulterina, quæ tamen vera esse arguit
scriptura & signa. 98 Propria manu scripta ligna, i. tabellas e ligno cæcatis in quibus scri-
bebant veteres.

Arguit

99 Sigillum in
Sardoniche gemmâ
preciosâ.

2 Extra commu-
nem sortem, non
vulgarem.

3 Tibi videris su-
pra alios feliciter
natus, vel quia feli-
cis omnia dicuntur
alba: vel respicit
ad gallinam albam,
quam raptam aquila
in gremium Livie
demisit, vide Sueton.
Galbam. l. c. & Plin.
l. 15. cap. ult.

3 Nullius precij
hominiculi.

4 Sicarium ad oc-
cidendum condu-
ctum.

5 Incendiariorum.

6 Sacrilegos.

7 Religioz vetu-
statis.

8 Diva Jovis, et
donaria dijs conse-
crata.

9 Pecula & cose-
nas.

10 E statuis auri-
tis, vide Suet. Calig.
c. 32.

11 Jovis statuas.

12 Veneficos.

13 Particidam ca-
leo deducendum
Sat. 8. 214.

14 In sociam por-
tam destinata, cum
ipsa non occiderit
parentem.

15 Gal. Rutilius
sub Domitiano prae-
fectus urbis.

16 Illius Rutilij.

17 Si potes.

18 Quis es, quæ
vulgo accidunt &
quæ quotidiana se-

que è loci quasi naturæ sunt, miranda putet? Romæ videre omnes scelere profigatos nos
magis mirum est, quam in Alpibus omnes strumosos (à vitio aquæ quam ibi potant, Plin. c.
17. l. 11.) quàm mammosas in Meroë Aegypti civ. mulieres, quàm Pygmæos omnes esse
breves, bella gribus interre, &c. Plin. l. 7. c. 2. Solin. c. 15. 19 Sat. 6. 517. 20 Cincin-
nos in formam cornuum & annulorum obliquantes. Tacit. de Germ. 21 Ut hæc illis an-
tura & more: ita nobis Romanis scelerata.

Arguit ipsorum quos littera, 99 gemmâq; princeps
Sardoniches, oculis quæ custoditur eburnis.

Te nunc delicias 1 extra communia censes

Ponendum, quia tu 2 gallinæ filius albæ,

Nos 3 viles pulli nati infelicibus ovis.

Rem pateris modicam, & mediocri bile feren-
dam,

Si flectas oculos majora ad crimina: confer

4 Conductum latronem, 5 incendia sulphure cæpta

Atque dolo, primos cum janua colligit ignes:

Confer & 6 hos veteris qui tollunt grandia templi

Pocula 7 adorandæ rubiginis, & populorum

8 Dona, vel antiquo positas à rege coronas.

9 Hæc ibi si non sunt, minor extat sacrilegus, qui

Radat 10 inaurati semur Herculis, & faciem ipsam

Neptuni, qui bracteolam de castore ducat.

An dabitet solitus totum conflare 11 Tonantem?

Confer & 12 artifices mercatoremq; veneni;

Et 13 deducendum corio bovis in mare, cum quo

(clauditur adversis 14 innoxia simia fati.

Hæc quota pars scelerum, quæ custos 15 Gallicus urbis

Usque à Lucifero, donec lux occidat, audit.

Humani generis mores tibi nosse volenti

Sufficit 16 una domus, paucos consume dies, &

Dicere te miserum, postquam illinc veneris, 17 aude.

Quis 18 tumidum guttur miratur in Alpibus?

aut quis

In 19 Meroë crasso majorem infante mamillam?

Cœrula quis stupuit Germani lumina, stravam

Cæsariem madido 20 torquentem cornua cirro?

Nempe quod 21 hæc illis natura est omnibus una.

Ad 22 subitas Thracum volucres, 23 nubemq; so-
noram

24 Pygmeus parvis currit bellator in armis :

Mox impar hosti, raptusq; per aera curvis

170 Vagibus à se va fertur grue. si videas hoc

Gentibus in nostris, risu quatere : sed illic

Quanquam eadem assidue spectentur praelia, ridet

Nemo, ubi tota cohors pede non est altior uno.

25 Nullane perjuri capitis fraudisq; nefandæ

75 Pœna erit? 26 abreptum crede hunc graviore catena

Protinus, & nostro (quid plus velit ira?) necari

Arbitrio. 27 manet illa tamen jactura, nec unquam

Deposita tibi sospes erit : 28 sed corpore trunco

Invidiosa dabit minimus solatia sanguis.

80 At vindicta bonum vita jucundius ipsa.

29 Nempe hoc indocti, quorum prœcordia nullis

Interdum aut levibus videas flagrantia causis,

Quantulacunque adeo est occasio, sufficit ire.

30 Chrysippus non dicet idem, nec 31 mite Thaletis

85 Ingenium, dulciq; 32 senex vicinus Hymetto,

Qui partem acceptæ se va inter vincla cicuta

33 Accusat ori nollet dare. plurima felix

Paulatim vitia, atque errores exiit omnes

Prima docens rectum 34 sapientia : quippe minuti

190 Semper & infirmi est animi, exiguique volup-
tas

Ulcio. continuè * sic collige, quod vindictâ

Nemo magis gaudet quàm fœmina. Cur tamen hos tu

Evasisse putes, quos diri conscia facti

Mens habet attonitos, & 35 surdo verberare cæ-
dit

95 Occultum quatiente animo tortore flagellum?

Pœna autem vebemens, ac multo se vior illis,

καὶ ἵκανοι τῆς ἐπιτιμίας ἐνδυναμώμεθα. ἀπὲρ δὲ ἀπειθήναι καὶ ἰπε-
ριῶν, οἱ ἐγερμένοι καὶ γαστρώμεθα. Philo lud. de sacrif. Abel. 35 Tacito,
non audito,

22 Grues à Stry-
mone fl. Thracie,
ex improvise adve-
nas.

23 Cum clangore
instar nubis gra-
tatim volantes
grues.

24 Sat. 6. 505.

25 Obiect.

26 Resp. Ad suppli-
cium.

27 Obiect. è per-
sona Calvini.

28 Quod si mem-
bri jactura vel san-
guine fuso ipsum
pœnas luisse vidis-
sem, sat haberem.

29 Resp. Poeta. In-
doctos quidem &
stultos imbecilles
iræ esse ac vindictæ
cupidos, doctos &
sapientes non ita.

30 Philosophus
Stoicorum acutissi-
mus.

31 Ipse Thales u-
nus è septem sapien-
tibus Græcor.

32 Socrates, qui
sub falso crimine,
quasi de dijs male
sentiret, capitis
damnatus datam à
ministro publico ci-
cutam intrepidus
hausit.

33 Anyto, Melito,
poetæ, vel Lyconi
oratori.

34 Philosophia
moralis.

* Sic argue, con-
clude. Fœminæ
maximè gaudent
vindictâ : Sed fœ-
minæ sunt infirmi
animi. Ergo, &c.

Θάλυ δὲ ἵκανοι
ψυχῆς ἐστὶ κακία
καὶ πᾶσι, οἷς

Quas

36 Index sub Vir-
telligo severus.

37 Unus ē iudici-
bus apud inferos,
Iovis ex Europa
filius.

58 Conscientiam
carnificem.

39 Glaucō, vide
hanc historiam a-
pud Herodotum,
lib. 6.

* *Tue sis.* iurejuran-
do.

40 Filijs Milesij qui
deposuerat.

41 Vatis ex adyto,
i. loco templi inti-
mo, inaccessō, ab
e & *Sūm.*

responsū expertus
est verum, ipse cum
universa sua familia
paulo post extin-
ctus.

42 Quod si volun-
tas puniatur, quanto
magis qui velle in
actum produxerit?

43 Vetussum &
pretiosum Albanum
vintum.

44 Si offeras meli-
us, etiam dulcissima
& optima vina illi
acris sunt atque in-
grata, neque mente
agrā, palato sapiunt
aut stomacho arri-
dent.

45 Templum in
quo pejeravit urget
illum in somnis.

46 Major effigie
humana & augusti-
or, quales solent ap-
parere umbræ.

47 Scelus suum.

48 Vt Caligola.

49 Ex Epicuri opi-
nione.

50 Ex vulgi opi-
nionē.

51 Quod si viderit
primam tempesta-
tem nihil illi co-
cuisse.

Quas & 36 Ceditius gravis invenit, aut 37 Rhada-
mantibus,

Nocte dicque suum gestare in pectore 38 testem:

39 Spartano cuidam respondit Pythia vates,
Haud impunitum quondam fore, quod dubitaret

Depositum retinere, & fraudem * jure tueri

* *Furando*: querebat enim quæ numinis esset

Mens, & an hoc illi facinus suaderet Apollo.

40 Reddidit ergo metu, non moribus: & tamen
omnem

41 Vocem adyti dignam templo, veramq; probavit, 205

Extinctus tota pariter cum prole, domoque,

Et quamvis longa deductis gente propinquis.

Has patitur pœnas peccandi sola voluntas.

Nam scelus intra se tacitum qui cogitat ullum,

Facti crimen habet. 42 cedo si conata peregit?

Perpetua anxietas, nec mensæ tempore cessat,

Faucibus ut morbo siccis, interq; molares

Difficili crescente cibo: sed vina misellus

Expuit, 43 Albani veteris pretiosa senectus

Difficet, 44 ostendas melius, densissima ruga

Cogitur in fronte, velut acri ducta Falerno.

Nocte brevem si fortè indulsit cura soporem,

Et toto versata toro jam membra quiescunt,

Continuò 45 templum, & violati numinis aras,

Et, quod præcipuis mentem sudoribus urget,

Tevidet in somnis: tua sacra, & 46 major imago

Humanâ turbat pavidum, cogitq; 47 fateri.

Hi sunt qui trepidant, & 48 ad omnia fulgura pal-

lent,

Cum tonat, exanimes primo quoque murmure coli,

Non 49 quasi fortuitu, nec 50 ventorum rabie, 210

sed

Iratus cadat in terras, & vindicet ignis.

51 Illa nihil nocuit, cura graviore timetur

Proxima tempestas, velut hoc dilata sereno.

Præterea

Preterea 52 lateris 53 vigili cum febre dolorem
 230 Si capere pati, missum ad sua corpora morbum
 In festo credunt à numine, saxa Deorum
 Hec, & tela putant. 54 pecudem spondere sacello
 Balantem, & laribus 55 cristam promittere galli
 Non audent. quid enim sperare nocentibus ægris
 235 Concessum? 56 vel quæ non dignior hostia vitæ?
 Mobilis & varia est termè natura malorum:
 57 Cum scelus admittunt, superest constantia.
 quid fas
 Atque nefas, tandem incipiunt sentire peractis
 Criminibus. tamen ad mores natura recurrit
 240 Damnos, fixa, & mutari nescia. nam quis
 Peccandi finem posuit sibi, quando recepit
 Ejectum semel attrita de fronte ruborem?
 Quisquam hominum est, quem tu contentum vide-
 ris uno.
 Flagitio? 58 dabit in laqueum vestigia nosser
 245 Perfidus, & nigri patietur carceris 59 unum,
 Aut 60 maris Ægei rupem, scopulosque frequentes
 Exulibus 61 magnis. pœnâ gaudetis amarâ
 Nominis inuisi, tandemque fatebere lætus
 Nec surdum, nec 62 Tiresiam quenquam esse
 Deorum.

Archipelago. 61 Nobilibus. 62 Nec concus ut fuit Tiresias. Metam. Ovid. 3-

SATYRA XIII. XIV

Parentes reprehendit qui minus piè ac castè coram li-
 beris viventes malis exemplis & prava institutione
 ipsi autores sunt alicuius, gulæ, crudelitatis, libidinis,
 luxus in ædificijs extruendis, superstitionis & por-
 tentosæ avaritiæ.

Plurima sunt, Fuscine, & famâ digna sinistra,
 * Et nitidis maculam, ac rugam figentia rebus,

* Quæ etiam pro
 preclaras turpines
 dicit inquit.

1

Quæ

Qua monstrant ipsi pueris traduntq; parentes.

Si damnesa senem juvat alea, ludit & beres

1 Filius adhuc puer
bullam & prætex-
tam gestans. Pers.
Sat. 5. 31.

2 Talos, aleas &
cetera ludi instru-
menta.

3 Vasculo oblongo
e quo mittebantur
cesserz vel tali in
cubulam. vide quæ
ad Martial. ep. 14.

1. 4.

4 Quam de patre.

5 Condimento.

6 Aves, quod fides
edant, dictas, becco-
fcor.

7 Cano patre gu-
sto.

8 Puer in his deli-
cijs enutritus, ad
septimum ætatis an-
num, quo dentes re-
nascuntur.

9 Non desistere à
paterna luxu ad vi-
cium frugaliorem.

10 Pater crudelis
etiam in servos
flagellis sævit.

6 clementiam quæ so-
lita e crudelitatem
præcipit filio? pro-
culdubio crudeli-
tatem.

11 Paucissimis vi-
cijs corruptos.

12 Nullius Sirenis
cantum æquæ audi-
en incundum putat,
sc flagellorum so-
num.

13 Domus suæ car-
nifer, Antiphate Le-
strygonum rege non
mitior.

14 Cyclopus im-
manissimus.

15 Furto subducta, vel amissa. 16 Canterio iniusti servi. 17 Sat. 8. 180. 18 Adul-
terz. sic Sat. 6. 240. 19 Take breath. Ita multi sunt, ut numerari nequeant uno spiritu, imò
sine crebra respiratione. 20 Tabellas ad mæchum. 21 Matre suo exemplo præmonstrant.
vel simpliciter dicta. 22 Quibus mater edocet. 23 Ministris turpibus. 24 Parenti-
bus & majoribus.

Bullatus, parvoq; eadem movet 2 arma 3 fritillo

Nec de se 4 melius cuiquam sperare propinquo

Concedit juvenis, qui radere tubera terre,

Boletum condire, & eodem 5 jure natantes

Mergere 6 ficedulas didicit nebulone parente,

Et 7 cana monstrante gula: cum 8 septimus annus 10

Transierit puero, nondum omni dente renato,

Barbatus licet admoveas mille inde magistros,

Hinc totidem, cupiet lauto cœnare paratu

Semper, & 9 à magna non degenerare culina.

*10^b Mitem animum, & mores 11 modicis erro- 15
ribus æquos*

Præcipit, atque animos servorum & corpora nostrâ

Materiâ constare putat paribusq; elementis?

An c se vivere docet Rutilus; qui gaudet acerbo

Plagarum strepitu, & 12 nullam Sirena flagellis

*Comparat 13 Antiphates trepidi laris, ac 14 Poly- 20
phemus?*

Tum felix, quoties aliquis tortore vocato

Vritur ardenti duo propter 15 lineæ ferro.

Quid suadet juveni letus stridore catenæ,

Quæ mirè afficiunt 16 inscripta 17 ergastula, 17 carcer

Rusticus? expectas ut non sit adultera 18 Large 25

Filia, que nunquam maternos dicere mæchos

Tam cito, nec tanto poterit contexere cursu,

Vt non ter decies 19 respiret? conscia matri

Virgo fuit: 20 ceras nunc 21 hac distante pusillas

Implet, & ad mæchum dat 22 eisdem ferre 23 cinediz 30

Sic natura jubet, velocius & citius nos (nis

Corrumpunt vitiorum exempla domestica, 24 mag-

Cum

Cum subeant animos autoribus. unus, & alter
 Forſitan²⁵ hæc ſpernant juvenes, quibus arte benigna
 35 Et²⁶ meliore luto finxit præcordia Titan:
 Sed reliquos²⁷ fugienda patrum veſtigia ducunt,
 Et monſtrata diu veteris trahit orbita culpa.
 Abſtineas igitur²⁸ damnis. hujuſce etenim vel
 Vna potens ratio eſt, ne crimina noſtra ſequantur
 40 Ex nobis geniti. quoniam dociles imitandis
 Turpibus, ac pravis omnes ſumus, &²⁹ Catilinam
 Quocunq; in populo videas, quocunq; ſub axe:
 Sed nec³⁰ Brutus erit, ³⁰ Bruti nec auunculus
 uſquam.
 Nil dictu fœdum viſuque hæc limina rangat,
 45 Intra quæ puer eſt. procul hinc, procul inde³¹ puellæ
 Lenonum, & cantus pernoctantis paraſiti.
 Maxima debetur puero reverentia: ſi quid
 Turpe paras, nec tu pueri contempſeris annos,
 Sed³² peccaturo obſiſlat tibi filius infans.
 50 Nam ſi quid dignum cenſoris fecerit³³ irâ,
 (Quandoquidem ſimilem tibi ſe non corpore tantum
 Nec vultu dederit, morum quoque ſilius) & cum
 Omnia deterius tua per veſtigia peccet,
 34 Corripies nimirum, & caſtigabis³⁵ acerbo
 55 Clamore, ac poſt hæc³⁶ tabulas mutare parabis?
 37 Vnde tibi ſrontem libertatemq; parentis,
 Cum facias pejora ſenex? vacuumq; cerebro
 38 lampridem caput hoc ventofa cucurbita querat?
 39 Hôſpitem venturo, ceſſabit nemo tuorum:
 60 40 Verre pavimentum, nitidas oſtende columnas,
 41 Arida cum tota deſcendat aranea tela,
 Hic⁴² lauet argentum, vaſa⁴³ aſpera tergeat alter,
 Vox domini fremit iſtantis, virgamq; tenentis.
 Ergo miſer trepidas, ne ſtercore fœda canino

25 Declinēt pæ-
 rentum vitia.
 26 Prometheus Ti-
 tani nepos qui ho-
 mines ē luto for-
 māſſe fingitur
 27 *ἱστορ. οὐραν. 31.*
 28 *ὁρ. Ε. 11407, 8.*
 29 *ἐκ. πηλ. 13792.*
 Callimachi. quibus
 Deus ingenium de-
 dit ad virtutem pro-
 nius.
 27 Prava exempla.
 28 Sceleribus quæ-
 ta & filios perdet.
 29 Malos & patri-
 am evertere cona-
 tos, qualis fuit Ca-
 tilina.
 30 Boni & patriæ
 aſſertores. qualis e-
 rat M Brutus, & Ca-
 to Vnc. ſrater Serv-
 liz matris Bruti.
 31 Meretrices, &
 paraſiti in alea, vi-
 no, & laſcivis canti-
 bus pernoctantes.
 32 Ne pecces in
 illius malum exem-
 plum.
 33 Notā Cenſoria.
 34 Iron.
 35 Acri increpa-
 tione.
 36 Tab. Testamen-
 ti mutare, & eum
 exheredare.
 37 Sup. ſumes.
 38 Et tibi quaſi
 phrenetico adhi-
 benda eſt, occipitiq;
 incifo, Cucurbita,
 Angl. cūping-
 glaſſe.
 39 Vt hoſpitem
 excipias domum
 nitidam eſſe caras,
 cur non & ſan-
 ctum?
 40 Vox tua fremit;
 Verre pavimen-
 tum, &c. 41 Aridis gaudens, 42 Alij legunt, Levis argentum. 43 Calata, & ſignis

num, &c. 41 Aridis gaudens, 42 Alij legunt, Levis argentum. 43 Calata, & ſignis

Atria displiceant oculis venientis amici,
 Ne perfusa luto sit porticus, & tamen uno
 Semodio scobis hæc emendat servulus unus:
 Illud non agit at, ut sanctum filius omni
 Aspiciat sine lahe domum, vitioq, carentem?
 Gratum est, 44 quod patriæ civem, populoque
 dedisti,

44 Quod filium ge-
 nuerit.

* b Malis ne, exem-
 plo Ciconia & vul-
 turis, an

* c Bonis, exemplo
 Aquila & accipi-
 trum.

45 Pulli jam pen-
 mati.

45 A cadaveribus
 jurenti, canum, aut
 furum in cruce pen-
 dentium prædam
 refert vultur ad
 pullos quem in ex-
 cellissimis rupibus
 nidificare scribit
 Plinius l. 10. c. 6.
 non in arboribus,
 ut noster hic. Acque
 hinc, ubi adoleverint
 illi vultures, assue-
 to illo, & quo prius
 alebantur cibo, ve-
 sciuntur.

47 Aquilæ Iovis
 armigeræ, altivolæ.

48 Accipitres.

49 Ovo exclusa &
 tenella progenies.

50 Portu in sinu
 Bajano, potius a
 curvo quod Laco-
 nes Cæjetam vo-
 cant, quam ab AE-
 nez nutrice dicto.

Virg. AEnid. 7.
 Cæjæta.

51 Verbis edicæ, ut
 pote in monte sitæ,
 id Sabinis ad lapi-
 dem ab urbe xvi.
 milia.

52 Sat. 3. vers. 190.

53 Ex Aegypto,
 Numidia, &c.

54 Præeste vel Romæ.

55 Tibure, vel etiam Romæ.

56 Claudij Cr-

is eunuchus & libertus, qui balneæ extruxit magnificas in litore Bajano.

57 Extruxit
 ædificia quæ habitet.

58 Absumpsit, dissipavit.

Si facis, ut patriæ sit idoneus, utilis agis,
 Utiles & bellorum, & pacis rebus agendis.
 Plurimum enim intererit, quibus artibus, & qui-
 bus hunc tu

* Moribus instituas. b serpente Ciconia pullos

Nutrit & inventa per devia rara lacerta:

45 Illi eadem sumptis querunt animalia pennis.

Vultur 46 jumento, & canibus, crucibusq, relictis

Ad fetus properat, partemq, cadaveris offert:

Hic est ergo cibus magni quoque vulturus, & se

Pascentis, propria cum jam facit arbore nidos.

* Sed leporem, aut capream 47 famule Iovis, &
 48 generosæ

In saltu venantur aves, tunc præda cubili

Ponitur: inde autem, cum se matura levabit

Progenies, stimulante fame, festinat ad illam

Quam primum 49 rupto prædam gustaverit ovo.

Ædificator erat Centronius, & modo 50 curvo

Littore Cæjetæ, summa nunc 51 Tiburis arce,

Nunc 52 Prænестinis in montibus, alta parabat

Culmina villarum, Gracis 53 longeq, petitis

Marmoribus, vincens 54 Fortune, atque 55 Hercu-

lis ædem;

Ut spado vincebat Capitalia nostra 56 Pædes.

Dum sic ergo 57 habitat Centronius, imminuit rem.

58 Fregit opes: nec parva tamen mensura reliquæ

Partis erat, totam hanc 58 turbavit filius amens, 91

Dum

Dum meliore novas attollit marmore villas.

Quidam sortitis metuentem⁶⁰ sabbata patrem,

61 Nil præter nubes, & cæli⁶² numen adorant,

Nec distare putant humana carne⁶³ suillam,

100 Qua pater abstinuit, mox &⁶⁴ præputia ponunt :

Romanas autem soliti contemnere leges,

Iudaicum ediscunt, & servant ac metunt jus,

Tradidit arcano quodcumque volumine⁶⁵ Moses :

66 Non monstrare vias, eadem nisi sacra colenti :

105 Quæsitum ad fontem solos deducere⁶⁷ verpos.

Sed pater in causa, cui septima quæque fuit lux

Ignava, & partem vite non attingit ullam.

Sponte tamen juvenes imitantur cætera, solam

Inviti quoque avaritiam exercere⁶⁸ jubentur.

110 Fallit enim⁶⁹ vitium specie⁷⁰ virtutis & umbrâ,

Cum sit triste habitus, vultusq; & veste severum.

Nec dubiè tanquam frugi laudatur avarus,

Tanquam parcus homo, & rerum tutela suarum

Certa magis, quàm si fortunas servet easdem

115 71 Hesperidum serpens, aut 72 Ponticus. adde quod hunc de

Quo loquor, egregium populus putat, atq; verendum

Artificem, quippe his crescunt patrimonium^{} fabris,*

Sed crescunt quocumque modo, majoraq; fiunt

^{} Incude assidua, semperq; ardente^{*} camino.*

120 Et pater ergo⁷³ animi felicitas credit avaros

Qui mirantur opes, 74 qui nulla exempla beati

Pauperis esse putant; juvenes hortantur, ut illam

Ire viam pergant, & eidem incumbere seclæ.

Sunt quadam vitiorum elementa, his protinus illos

verpam ab ⁷¹ Lumbico. vide I. C. Scal. 1. lib. de causis II. 28. 68 A parentibus instituuntur. 69 Avaritia, vel generaliter, omne vitium. 70 Frugalitatis. 71 Per vigil draco custos anteorum malorum in horto Hesperidum filiarum Atlantidis. 72 Draco apud Colchos in Ponto aurei velleris à Phryxo suspensi castos. ^{*} Metaph. a fabrilis arte. 73 Sup. esse, vel, animi felicitas, Hellenismi. 74 Qui neminem pauperem iudicant beatum.

59 Superstitiosè colentem. Ethnici.

60 Septimum quemque diem qui Iudæis sabbatum, cellatio est.

61 Quippe inter precandis cælum suspicientes unum tantum Deum agnoscunt Iudæi. mente sola unumq; numerum intelligunt. &c.

Tacit. 5. hist. Nubila de laquearibus expressisti, &c.

Tertullian. in Apologetico. & hinc præter Iudæos jactatus Socrates ab Aristophane in Nubibus.

62 Alij Lamen legunt, sed vide notam præcedentem.

63 Qua abstinent Iudæi ex instituto veteri, ut dicitur.

Asi meti, & unumq; numerum ut dicitur. Philo. Iud.

lib. de Agric. vide Sat. 6. v. 161.

64 Circumciduntur.

65 Propheta ex sacra pagina notus.

66 Non nisi eandem professis religionem præstare officium viam vel fontem monstrandi seu aliqd quodvis.

67 Circumcisos Iudæos ob renuatam

75 Tripartez hujus
& sordida avaritiz
principia & præcep-
ta vide à Theophras-
to expressa in
characterib. Eth.

76 *μελ μικρολογί-
ας, & πρὶ βδελυρίας.*

76 Cibi demensi
quodammodo mi-
nori, Theophr.

77 *πρὶ βδελυρίας.*
77 E mucore.

78 Cibus ē varijs
minuatim concisis.

79 Quo mente ob-
scuriora citissime cor-
rumpuntur.

80 Sat. 3. ver. 293.

81 Piliculus.

82 Signo apposito
ad fraudes servo-
rum cavendas.

83 Mendiculus, Sat. 4.
116.

84 Oleis flore can-
didis.

85 Novalis segetes
& fructus depalcan-
tur macri lasique
boves.

86 Potentum qui
coegere pauperes
vendere agros.

* Obisilio.

87 Siliquam lupini
leguminis. Populus
autem sibilas, ut mihi
plaudo Ipse domi,
fama ac nomen
contemplit in arca.
Horat. 1. Serm. 1.

88 Parvz mensis
dominum.

89 Hec Poeta cum
pariunt.

Imbuit & cogit 75 minimas ediscere sordes :

Mox acquirendi docet insatiabile votum.

Servorum ventres 76 modio castigat iniquo

Ipse quoq; esuriens: neq; enim omnia sustinet unquam

Mucida 77 cœrulei panis consumere frustra,

130

Hesternum solitus medio servare 78 minutal

79 Septembri, nec non differre in tempora cœne

Alterius 80 conchem, æstivi cum parte 81 lacerti

82 Signatam, vel dimidio, putriq; 81 siluro,

Filaq; æstivi numerata includere porri.

135

Invitatus ad hæc aliquis 83 de ponte negabit.

Sed quò divitias hæc per tormenta coactas ?

*Cùm furor haud dubius, cùm sit manifesta phre-
nesis,*

Vt locuples moriaris egenti vivere fato.

Interea pleno cum turget sacculus ore,

140

Crescit amor nummi, quantū ipsa pecunia crescit,

Et minus hanc optat, qui non habet. ergo paratur

Altera villa tibi, cum rus non sufficit unum,

Et proferre libet fines, majorq; videtur

Et melior vicina seges, mercaris & hanc, &

145

Arbusta, & densa montem qui canet 84 olivâ :

Quorum si pretio dominus non vincitur ullo,

Nocte boves macri, lassoq; famelica collo

Armenta ad virides hujus mittuntur aristas :

Nec prius inde domum, quàm tota 85 novalia sevos

150

In ventres abeant, ut credas falsibus actum.

Dicere vix possis, quàm multi talia plorent,

Et quot venales 86 injuria fecerit agros.

** Sed qui sermones ? quæ sædæ buccina fæmæ ?*

Quid nocet hoc ? inquit, 87 tunicam mihi malo lupini,

155

Quàm si me toto laudet vicinia pago

88 Exigui ruris paucissima farra secantem.

89 Scilicet & morbis, & debilitate carebis,

Et luctum & curam effugies, & tempora vitæ

Longa tibi post hæc fato meliore dabuntur,

160

Si

Si tantum culti solus possederis agri,
 Quantum sub 90 Tatio populus Romanus arabat.
 Mox etiam fractis ætate, ac 91 Punica passis
 Prælia, vel 92 Pyrrhum immanem, gladioſq; 92 Mo-
 lossos

165 Tandem pro multis vix jugera bina dabantur
 Vulneribus. merces ea sanguinis, atque laboris
 Nullis visa unquam meritis minor, aut 93 ingrata
 Curta fides patriæ: saturabat 94 glebula talis
 Patrem ipsum, turbamq; casa, qua sæta jacebat

170 Vxor, & infantes ludebant quatuor, 95 unus
 96 Vernula, tres 97 domini: sed magnis fratribus horū
 98 A scrobe vel sulco redeuntibus altera cœna
 Amplior, & grandes fumabant * pultibus ollæ.
 Nunc modus hic 99 agri nostro non sufficit orto.

175 Inde ferè scelerum causæ, nec plura venena
 Miscuit, aut ferro grassatur sæpius ullum
 Humanæ mentis vitium, quàm seva cupido
 1 Indomiti census. nam dives qui fieri vult,
 Et cito vult fieri: sed quæ reverentia legum?

180 Quis metus, aut pudor est unquam properantis
 avari?

Vivite contenti casulis, & collibus istis
 O pueri, 2 Marsus dicebat, & 2 Hernicus olim,
 2 Vestinusq; senex, panem queramus aratro,
 Qui satis est mensis. laudant hoc 3 numina ruris,

185 3 Quorum ope, & auxilio grata post munus ariste
 Contingunt homines veteris fastidia quercus.
 Nil 4 vetitum fecisse volet, quem non pudet alto
 Per glaciem perone tegi, qui 5 summovet Euros
 Pellibus inversis. peregrina ignotaq; nobis

190 Ad scelus, atque nefas quodcunque est, purpura
 ducit.

Hæc illi veteres præcepta minoribus: at nunc
 Post finem autumnii media de nocte supinum
 Clamorus juvenem pater excitat; accipe 6 ceras,

90 Duce Sabinoſum
 in urbis portem à
 Romulo accepto.

91 Adversus Car-
 thaginenses in Sici-
 lia, Italia, Africa.

92 Epirotarum re-
 gem. Molossia a.
 pars Epiri est.

93 Neque ingrata
 aut parca nimis vi-
 cebatur patria quæ
 tam bene meritis
 tantulam repende-
 ret mercedem.

94 Duorum jüge-
 rum. Plin. 18. l. 2. c.

95 E quibus unus,
 &c.

96 Ex serva natus.

97 Filij familias

ingenue nati.

98 Fodiendo vel

arando.

* Fiebat puls ex æ-
 quis partibus fari-
 næ, frumenti, & fa-
 barum aut hordei.

Alex. ab Alex. c. 11.

l. 3. Pulse autem
 non pane vixerunt

longo tempore Ro-
 mani. Plin. l. 12. c. 8.

Val. Max. l. 3. c. 5.

99 Præcorum fundi,
 i. duorum jugerum.

1 Infatiabilis, infi-
 niti.

2 Italiz pop.

3 Iaber & alma Ce-
 res vestro si munere

tellus Chaoniam pin-
 gu glandem montans

arist. 1. Geor. Virg.

4 Nihil admittet
 sceleris contra na-
 turæ & patriæ le-
 ges, qui parvo con-
 tentus secundam
 naturam vivit.

5 Ventorum frigus
 depellit.

6 Tabellas cereas,

7 Titulorum inscriptiones, vel capita legum in initio consignabant veteres, sinopide aut cinnabari. Persi. 5. v. 90.

8 Centurionis munus, qui vitem gestabat quia milites puniret. Livius l. 57. Plutarch. in Galba. l. Flor. Plin. l. 14. c. 1. &c. Sat. 8. v. 247.

9. Lib. supplice.

10 Pectine ē buxo intactum. i. impexum, ut incultus etiam strenuus appareas.

11 Imperator.

12 Mapalia.

13 Britannorum in septentrionali parte Albionis ins. qui alij *Eboracenses* sunt, alij *Galvi*.

14 Vt sexagenarius & emeritus significari munere seu opibus honoreris, vide Martialis ep. 58. l. 6. f.

15 Musculi n. qui retinimentorum meatus claudunt, aui-
ma per timorem intro fugiente calore & virtute destituti laxant vincula. Aristot. probl. & Macrobi. Sat. 7. c. 11. quo aureo imbre confusum ac re-
prehensum introducit Dionysium Aristophanes in *Caupo*.

16 Dimidio pluris quam stetit. 17 Trans Tiberim n. foetida opera, ut Sulphurata, & exco-
rationes exercebantur. vide quæ ad Martialis. ep. 43. l. 1. b. 18 Respicit ad notum illud Vespasiani de vestigali elotio. Sueton. Vespas. c. 23. 19 Ennii ab Euripidis Bellerophonte sumptum, qui tamen hoc Ironice dixit. 20 Parvulis. Sat. 3. l. 43. 21 Ante annos avaritiā filium inquinare. 22 *Ille maritus him*. 23 Te patre qui docuit. 24 Vt illi patres suos fortitudine, ita te filius tuus avaritiā, nequitia, & omni scelere superabit. 25 Vitia patria nondum firmam ætatem nacta sunt. 26 Novaculæ ad barbam radendum, i. ubi adoleverit. 27 Iurantibus aram tangere mos erat. 28 Proculdubio uxorem suam filius tuus veneno preceptam ad finem esset.

Scribe puer, vigila, causas age, perlege 7 rubras
Majorum leges, aut 8 vitem posce 9 libello.

Sed caput 10 intactum buxo, narēsque pilosas
Annotet, & grandes miretur 11 Lelius alas.

Dirne Maurorum 12 Attegiæ, castella 13 Brigantum,

14 Vt locupletem aquilam tibi sexagesimus annus

Afferat. aut longos castrorum ferre labores

Si piget, & trepido 15 solvant tibi cornua ventrem 200

Cum lituis audita, pares quod vendere possis,

16 Pluris dimidio, nec te fastidia mercis

Vllius subeant ablegandæ 17 Tiberim ultra,

Nec credas ponendum aliquid discriminis inter

Vnguenta, & corium. 18 lucri bonus est odor ex re 205

Qualibet. illa tuo sententia semper in ore

Versetur dijs atque ipso Iove digna, 19 poëta :

Vnde habeas quærit nemo, sed oportet habere.

Hoc monstrant vetulæ 20 pueris poscentibus assem :

Hoc discunt omnes ante alpha & beta puellæ. 210

Talibus instantem monitis quemcunq; parentem

Sic possam affari : dic ô vanissime, quis te

21 Festinare jubet ? meliorem 22 præsto 23 magistro

Discipulum. securus abi, vinceris ut Ajax

Præterijt 24 Telamonem, ut 24 Pelea vicit Achilles. 215

Parcendum est teneris, 25 nondū implevere medullas

Nativæ mala nequitie : cum peccere barbam

Cæperit, & longi mucronem admittere 26 cultri,

Falsus erit testis, vendet perjuriam summā

Exiguā, Cereris 27 tangens aramq; pedemq;. 220

28 Elatam jam crede nuptum, si limina vestra

- 29 Mortifera cum dote subit, 30 quibus illa premetur
 Per somnum digitis? nam quæ terræque mariq;
 Acquirenda putes, brevior via conferet illi.
- 31 Nullus enim magni sceleris labor. 31 hæc ego
 nunquam
 Mandavi, dices olim, nec talia suasi.
- 32 Mentis causa malæ tamen est, & origo penes te.
 Nam quisquis magni census præcepit amorem,
 Et 33 levo monitu pueros producit avaros,
- 34 Et qui per fraudes patrimonia conduplicare
 Dat libertatem, totas effudit habenas
 Curriculo: quem si revoces, subsistere nescit,
 Et te contempto rapitur, metisq; relictis.
 Nemo satis credit tantum delinquere, quantum
- 35 Permittas, 34 adeo indulgent sibi latius ipsi.
 Cum dicis juveni 35 stultum, qui donet amico,
 Qui paupertatem levet attollatque propinquus;
 Et spoliare doces, & 36 circumscribere, & omni
 Crimine divitias acquirere, 37 quarum amor in
 te est,
- 38 Quantus erat patriæ Deciorum in pectore, quantum
 Dilexit Thebas, 38 si Græcia vera, 39 Menæceus,
 40 In quarum sulcis legiones dentibus anguis
 Cum clypeis nascuntur, & horrida bella capeffunt
 Continuo, tanquam tubicen surrexerit unâ.
- 41 Ergo 41 ignem, cuius scintillas ipse dedisti,
 Flagrantem latè & rapientem cuncta videbis
 Nec tibi parceret misero, 42 trepidumque magistrum
 In cavea magno fremitu leo tollet alumnus.
 Nota mathematicis 43 genesis tua, sed 44 grave tardas
- 45 Expectare 45 colos, morieris 46 flamine nondum
 Abrupto; jam nunc obitas, & vota moraris,
 Iam torquet juvenem longa & 47 cervina senectus.

Martial. lib. Spect. 10. ep. 43 Aëtaris tux longitudo ex horoscopo nativitatibus tuæ inquire-
 ret a filio. Patrios inquires in annos Frivus. Ovid. 44 Grave erit filio tuo expectare sa-
 tum tunc. 45 Parcarum. 46 Naturalis vitæ modo. 47 Longæva ut cervi; filio ni-
 mis longa vita.

29 Quanta sit illi
 exitij causa.

30 Aconito infectis
 quibus si mulieris
 genitalia tractentur
 præsentanea mors
 est. hoc Calpurnio
 Bestia objecit M.
 Cæcilius.

* Neque enim res
 ardua est perpetra-
 re scelus aliquod
 magnum. præceptus
 est ad scelus via.

31 Excusat pater.
 32 Respondet Porta.
 33 Inquo, inhon-
 ste.

34 Etiam ultra pa-
 tris præcepta pec-
 candi licentiam sibi
 arrogabunt.

35 Eam esse stul-
 tum qui donet ami-
 co.

36 Fraude excipere.
 37 Quas divitias tu
 amas, quarum De-
 cij pater & filius
 patriam, qui se pro
 legionibus Rom. de-
 volverunt. Sat. 8.
 v. 258.

38 Sat. 10. v. 174.

39 Qui oraculi mo-
 nitu edoctus Thebas
 non capi posse, si se
 devoveret, gladio
 se transfixit. Papin.
 x. l. Thebaidos.
 & Philostratus L.
 icon. 1. 12307

40 p. v. 0. 12307
 12307, &c.

40 Hanc de Cadmo
 fabulam, vide in
 Metam. Ovid. 3. l.

41 Avaritia, flam-
 mam.

42 Filius te pa-
 trem tollet ut leo
 magistrum suum
 Domitiani tempore.

Oyas

48 Medicum.

49 Antidotum,

Sat. 6. ult. lin.

50 Alium videre
autumnum.51 Aliud videre
ver. 1. in alium an-
num vivere.52 Qui malos ha-
bet filios.53 Qui malos ha-
bet subditos.54 Ludos sceni-
cos.55 Ad templum
Castoris, ex more
divitum qui thesau-
ros in templis de-
ponere soliti erant,
quasi jam securi de-
iis quæ Deorum
tutelæ credidissent.

Idcirco propter totis

valentis rei

xerumque et totis

isopis inquitur.

Thucydidis scholi-

astes.

56 Ex quo in tem-
plo Martis compila-
tæ fuerunt arcæ, ip-
sique Dei galea
furto surrepta. vide
Martialis ep. 73. l. 6.

& Anthologia l. 2.

c. 25. de Eutycheda.

57 Floralia. Perf.

Sat. 5. 178.

58 Lucos Cereales,

vide Ang. Politiani

misc. c. 85.

59 Megalefia.

60 Sat. 6. v. 69.

61 Hæc avarorum

hominum negotia,

& immodici labo-

res ad augendam omni modo rem, in tantum superant omnia ludorum genera.

62 Rotæ vel

circulo ligneo per quem saltando se jactabant Petauristæ. Manilius lib. 3. ibique Scalig.

63 Funambuli. 64 E Cilicia. Corycus a. promontorium ceu mons Ciliciæ in quo æstrum

Coryceum, ubi opimum nascitur crocum. Est & nomen promontorii Cretæ. * Alij legunt

a siculis. 65 Olentis mercem aliquam foetidam. vel, cilicij, e fetis caprinis. 66 Liquorem

ex uvis ad solem passis. Colomella. 12. l. c. 39. 67 Vinum Cretense in lagenis. Iupiter n. in

Creta natus est, ita Sat. 4. v. 33. filuros appellavit Crispini municipes. 68 Funambuli tamen &

petauristæ hos subeunt labores & pericula quæ sibi ad vitam necessaria acquirant : tu, ut im-

modica & superflua. tanto ijs insanas es & dementior. 69 Frigus brumæ. 70 Plures na-

vigant jam quam terram colunt.

Ocyus 48 Archigenem quære, atque eme 49 quod
Mithridates

Composuit, si vis 50 aliam decerpere ficum,

Atque 51 alias tractare rosas, medicamen habendum est,

Sorbere ante cibum quod debeat aut 52 pater, aut
53 rex.Monstro voluptatem egregiam, cui nulla 54 theatra,
Nulla æquare queas prætoris 54 pulpita lauti :

Si spectas quanto capitis discrimine constant

Incrementa domus, ærata multus in arca

Fiscus, & 55 ad vigilem ponendi Castora nummi,

56 Ex quo Mars ultor galeam quoque perdidit, & res

Non potuit servare suas. ergo 57 omnia Flora

Et 58 Cereris licet & 59 Cybeles 60 aulæa relinquant,

61 Tanto majores humana negotia ludi.

An magis oblestant animum jactata 62 petauro

Corpora? 63 quique solent rectum descendere funem?

Quam tu, 64 Corycia semper qui puppe moraris :

Atque habitas Coro semper tollendus, & Austro

Perditus * ac vilis sacci mercator 65 olentis ?

Qui gaudes pingui antiquæ de littore Cretæ

66 Passum & 67 municipes Jovis advexisse lagenas?

68 Hic tamen ancipiti figens vestigia planta

Victum illa mercede parat, 69 brumamque, famemque

Illa recte cavet : tu propter mille talenta,

Et centum villas temerarius. aspice portus,

Et plenum magnis trabibus mare : 70 plus hominum
est jam

In pelago, veniet classis quocunque vocârit
 Spes lucri, nec ⁷¹ Carpathium, ⁷² Getulâque tantum
 Aquora transiliet, sed longè ⁷³ Calpe relicta
 180 Audiet Herculeo ⁷⁴ stridentem gurgite solem.
 Grande operæ pretium est, ut tenso ⁷⁵ folle reverti
 Inde domum possis, tumidaq; superbus ⁷⁵ aluta,
 76 Oceani monstra, & ⁷⁷ juvenes vidisse marinos.
 Non unus mentes agitat furor. ⁷⁸ ille ⁷⁹ sororis
 185 In manibus vultu ⁸⁰ Eumenidum terretur, &
 81 igni:
 82 Hic bove percusso mugire Agamemnona credit,
 Aut Ithacum. ⁸³ parcat tunicis licet, atque la-
 cernis,
 84 Curatoris eget, qui navem mercibus implet
 Ad summum latus, & ⁸⁵ tabula distinguitur unâ,
 290 Cum sit causa mali tanti, & discriminis hujus
 86 Concisum argentum in titulos, faciesq; minutas.
 Occurrunt nubes, & fulgura: solvite finem
 87 Frumenti dominus clamat, piperisq; coemptor;
 Nil color hic cœli, nil ⁸⁸ fascia nigra minatur,
 295 89 Astivum tonat. infelix, ac forsitan ipsâ
 Nocte cadet fractis trabibus, fluctuq; premetur
 Obrutus, & ⁹⁰ zonam levâ morsuq; tenebit.
 Sed cuius votis modò non suffecerat aurum
 Quod ⁹¹ Tagus, & rutila voluit ⁹² Pætholus a-
 rena,
 300 Frigida ⁹³ sufficient velantes inguina panni,
 Exiguûsque cibus, mersa rate naufragus assem
 Dum rogat, & ⁹⁴ picta se tempestate tuetur.
 Tantis parta malis, cura majore, metuq;ue
 Servatur: misera est magni custodia census.

71 Extremum maris mediterranei a Carpatho insula denominatum.

72 Libya.

73 Altera ex Herculis columnis in Hispania sita. Gibraltar. Altera in Africa sita, Abyla. h.e. Nautæ qui longè post se reliquerunt Herculis columnas audient in mari Atlantico, &c.

74 Quem Posidonius philosophus atque è poetis nonnulli finxerunt occidentem in æquore stridere uti candens ferrum in aqua.

75 Sacculo è corio nummis pleno.

76 Monstra nautantia. Horat. l. i. od. 3. cete, balænas.

77 Tritonas & Sirenas.

78 Orestes, ut est apud Euripidem.

79 Eleger.

80 Furiarum, quas ubi Orestes placasset nominavit Eumenidas à benevolentia. Sophocl. in Oedipode in Colono.

81 Facibus.

82 Ajax apud Sophocl. mente captus duos boves pro Agamemnone & Ulyssæ flagellat.

83 Et si non lace-
ret vestes more fu-
riosorum mercator.

84 Tamen infans est. hominibus verò nequam & male fa-

nis interdicti bonis solebat, curatore dato. 85 Sat. 12. vers. 58. 86 Nummi titulis & imaginibus principum signati. 87 Mercator. 88 Atz nubes circulus. 89 Brevis temporis est hoc tonitru quale æstivum solet è calore. 90 Cingulum in quo aurum secunditi levâ manu vel ore tenebit mordicus, dum dextrâ dirigit tabulam cui innititur. 91 Auriferi fluvij in Lusitania—92 & Lydia. 93 Post naufragium. 94 Sat. 12. vers. 28, & Pers. Sat. 1. vers. 89.

Dispositis

95 Vncis ferreis.

Turneb. 19. 23. vasa
aquaria intelligit
in promptu ad ex-
tinguenda incendia.
ab hama, cum ha-
mus penultimam
habeat longam.

amare nati omnia

quasi, &c.

Plutarch. de anima-
lium industria, &
Plin. lu. l. ep. 10.

L. nam salutem.

S. ut curam P.

de off. Præf. vigilum.

Vt curam adhibeant
omnes inquilinos
admonere, ne negli-
gentiâ aliquâ incen-
dij casus oriaturs
præterea ut aquam
unusquisque in coe-
naculo habeat, jube-
tur admonere.

96 Dives, Sat. 3.

Perf.

97 Poculis ex ele-
ctro.

98 Statuis.

99 Sat. 11. v. 123.

1 Eadem Sat. v. 93.

2 Dolia scitilia.

Plin. 31. l. 12. c.

3 Diogenis & alio-
rum Cynicorum.

4 Per ferrumi-
nationem, aut

plumbatio nem,

modi scilicet.

erat ergo scitilis.

5 Diogenem affe-
ctibus majorem.

6 Alludit ad illud.

Alexander nisi esset, Diogenes esse nihil. 7 Imò plures, Sat. 10. v. 163. 8 Eadem, Sat.
10. v. 368. 9 Qui hortum colens, olere, potentâ & aquâ contentus cum ipso love de felici-
tate contenderit. 10 Frugalitatis terminos coangustem. 11 Liberius indulge opibus accumulandis & velifi-
care divitijs, quod nos hodie facimus. 12 Quadringenta Sestertia. nostræ monetæ 3125. lb.
Sat. 3. vers. 154. 13 Non tibi ardeat, sed te cogat, quod dicitur Anglice, *to bend the brow,*
and hang the lip. 14 Duorum equitum census, octingenta H. S. nostræ monetæ 6250. lb.
17 Liberti Claudij ditiissimi. Sæton, Claudi. 28. c. 18 Neque n. Claudius Messalinam ux-
orem quæ nupsit Silio, Sat. 10. vers. 139. interfecisset, nisi properasset iudex, delatorque adul-
terij, & quodam modo imperator cadis Narcissus, Tacit. Annal. 11.

Dispositis prædives 95 hamis vigilare cohortem

Servorum noctu 96 Lucinus jubet, attonitus pro

97 Electro, 98 signisq; suis, Phrygiæque columna,

Atq; 99 ebore, & 1 lata testudine. 2 dolia nudi

Non ardent 3 Cynici: si frigeris, altera fiet

Cras domus, aut eadem 4 plumbis commissa manebit. 310

Sensit Alexander, testa cum vidit in illa

5 Magnum habitatorem, quanto 6 felicior hic, qui

*Nil cuperet, quàm qui 7 rotum sibi posceret 7 or-
bem,*

Passurus gestis æquanda pericula rebus.

8 Nullum numen abest, si sit prudentia, sed te 315

Nos facimus Fortuna deam. mensura tamen quæ

Sufficiat census, si quis me consulat, edam:

In quantum sitis, atq; fames, & frigora poscunt,

Quantum 9 Epicure tibi parvis suffecit in hortis,

Quantum 10 Socratici ceperunt 11 antè penates. 320

Nunquam aliud natura, aliud sapientia dicit.

12 Acribus exemplis videor te claudere. misce

Ergo aliquid 13 nostris de moribus, effice 14 summam

Bis septem ordinibus quam lex dignatur Othonis,

Hæc quoque si 15 rugam trahit, extenditq; labellum: 325

Sume 16 duos equites, fac tertia quadringenta:

Si nondum implevi gremium, si panditur ultra:

Nec Cræsi fortuna unquam, nec Persica regna

Sufficient animo, nec divitiæ 17 Narcissi,

Indulsi Caesar cui Claudius omnia, 18 cujus 330

Paruit imperijs uxorem occidere jussus.

SATYRA XV.

Ægyptiorum superstitionem ridet. mox crudelitatem eorum execratus narrat quàm avidè quidam ex Ægyptijs hostem captum discerpsent crudumque voraverint.

Quis nescit Volusi Bithynice, * qualia demens
 Ægyptus portenta colat? Crocodilon adorat
 Pars hæc: illa ¹ pavet saturam serpentibus ² Ibin.
 Effigies ³ sacri nitet aurea ³ Cercopithecì,
⁴ Dimidio magice resonant ubi Memnone chordæ,
 Atque ⁵ vetus Thebe centum jacet obruta portis.
 Illic ⁶ cœruleos, hic piscem fluminis, illic
 Oppida tota ⁷ canem, venerantur, nemo ⁸ Dia
 nam:
⁹ Porrum & cepe nefas violare, ac frangere morsu.
¹⁰ O sanctas gentes, quibus hæc nascuntur in hortis
 Numina! ¹⁰ lanatis animalibus aóstinet omnis
 Mensa: nefas illic ¹¹ sætum jugulare capella:
 Carnibus humanis vesci licet. attonito cùm

* Σίβυσι μίμναι
 κεκοδῖλος, κύ-
 ρας, αἰλῦρος, λῦ-
 κος: πῖλος, ἰβι-
 στας καὶ ἰβη-
 κας: ἰχθύων,
 &c. Philo. Iud.
 I. de decalogu.
 rationem vide
 apud Lucian.
 περὶ ἑρπυλίων.
 τὸν ἄνθρωπον ἐν μίμ-
 νῃ. &c. τὸν
 τράγον ἐν μίμνῃ-
 τι, τὸν κεκοδῖ-
 λον ἐν τῇ Μύρ-
 ρῃ λέγει Diod.
 Sic. I. 1. Οἱ μὲν
 καὶ κείνοις.

&c. ἰβὶς δὲ ἡ ζῷος τὸν θῆον, ἡ πικρὸς ἰβὶς, ἡ ἰβὶς, ἡ τράγος, ἡ αἰλῦρος.
 Lucian. i. *suavis*. & Pomp. Mela. I. 1. Athen. Deipn. 7. I. Euseb. de prep. I. 2. c. 1. Fir-
 micus de errore prol. Prudent. 2. I. contra Synnactum. 1. Superstitiosè veneratur. vide
 Diod. Sic. I. 1. 2. Avem. Ciconiz similem, quæ angues & locustas vorat. atque hinc Æ.
 gyptijs numinis loco est. Plin. 38. c. 10. I. 3. Simia caudata, sacra & pro Deo habitæ.
 4. Vbi dimidia pars Colossi sacri Memnonis (altera n. pars motu terræ concuerat) solis O-
 rientis radijs icta sonum vocalem ἑχθαρά edebat, magicā (ut creditum) arte. *ἀνίσταται τὸ*
δαίμονον ἐκείνο τὸν Μίμνονα ἰχθύων, περὶ ἀνίσταται τὸν ἄνθρωπον Lucian.
πελο-ψεύδ. & idem in *περὶ τῶν*. Pausan. In Atticis Philostratus in Iconib. Plin. 36. I. 7. c.
 Strabo. 17. I. 5. A Busiride condita in Ægypto, *ἰκατῆμυλος*. vide & Sat. 13. 17.
 6. Pisces manus cœruleæ. vel lege *Ἀελλοί*, qui sunt e selium genere *περὶ τὰς ἀνίστας*
δαίμονας δακτύλους ἰβιδῶν. Diod. Sic. I. 1. & Herodot. I. 2. & supra ex Luciano &
 Philone *. 7. Anubin. Sat. 6. 533. 8. Quæ tamen canum & venationis perferes est. in
 urbe tamen Bupasti coli eam tradit Herodot. 2. I. 9. Quod crescendi & minuendi vices ha-
 beat Lunæ contrarias. & alias abstinentiæ & consecrationis fructuum rationes, vide apud
 Diod. Sicul. I. 1. 10. Ovibus, 11. Hædam.

Tale

I. IVVENALIS.

142

In Regi Phæacum
in Corcyra, apud
quem labores suos
narrantem facit V-
lyssen Homerus
Odyss. 7.8. 9.
13 E Phæacibus
accumbentibus.
14 Placencia nar-
rans ab æperdæ
gratus & λήγος.
Turneb. 10.12.
Cassubonus ta-
men ad Suetonii
Aug. 8. 74. areta-
logos exponit, para-
stas Philosophus, &
quos Seneca epist.
29 vocant circula-
tores Philosophos, qui
in convitiis lautio-
rum, quæ frequen-
tabant, de virtutibus
& vitijs discepta-
bant qualem Anti-
dotti refert Athe-
næus 16. c. 9. vide
etiam quæ Ios. Scal.
ad Aristonum, l. 2. c. 5.
15 Quasi dicat Phæ-
acum quispian in dig-
natus Vlyssim.
16 Non qualem
iste fingit, voragine
naves aborti ere, sed
verâ inmergendum.
17 Fordijs in Italia
& in Sicilia esse qui
caribus humanis
vescuntur.
18 Citius hæc cre-
diderim quam esse
dædemoniorum.
19 Scopulos sub
Thracio Bosphoro,
qui non multum à se
invicem distantes navigantibus concurrere videntur, dicuntur & Sym-
plegades, 20 Ventos in utroque inclusos. Vlyssi ab A. Eolo datos. 21 Elp. cum alijs remigibus
Circes rursus tactos, in porcos & alias pecudes mutatos. 22 Tam nullius cerebri crassique
ingenii esse nos. 23 Vinum Corcyre int. Phæacum in mari Ionio. Corfu. 24 Vt qui solas
enataverit. Junio Sabino, qui Cos. cum Domitiano A. V. 836. Synephorosis. Mendose
in alijs legitur vitæ in alijs luto. 25 Quæ Tropico subjacet. 26 Communis Arabum &
Ægyptiorum emporij. 27 Tragodijs cothurnatis. 28 A diluvio. 29 Tragœdias. Sat.
8. 219. 30 Immortale odium cuius urbis incolæ crocodilum colunt: & — 31 — Tentyra ciuitas
legere cum Ortelio cuius urbis incolæ crocodilum colunt: & — 31 — Tentyra ciuitas
tem Ægypti, ubi Crocodilus interficitur, Accipiter colitur. 32 Omborum. 33 Aggre-
di & depredantur.

Tale super cœnam facinus narraret Vlysses
12 Alcinoos, bilem aut risum fortasse 13 quibusdam 14
Moverat ut mendax 14 aretalogus. 15 in mare nemo
Hunc abicit, sæva dignum 16 verâque Charibdi,
Fingentem 17 immanes Læstrygonas, & Cyclopes?
Nam 18 citius Scyllam, vel 19 concurrentia saxa 20
Cyaneis, 20 plenos & tempestatibus utres,
Crediderim, aut tenui 21 percussum verberare Circes:
Et cum remigibus grunnisse Elpenora porcis.
22 Tam vani capitis populum Phæaca putavit?
Sic aliquis meritò nondum ebrius, & minimum quâ
De 23 Corcyreâ temetum deduxerat urna:
Solutus enim hoc Ithacus 24 nullo sub teste canebat.
Nos miranda quidem, sed nuper consule * Junio
Gesta super 25 calidæ referemus mœnia 26 Copti;
Nos vulgi scelus, & cunctis graviora 27 cothurnis.
Nam scelus 28 à Pyrrhæa quanquam omnia 29 syrma-30
ta volvas
Nullus apud tragicos populus facit, accipe nostro
Dura quod exemplum feritas produxerit ævo.
Inter finitimos vetus, atque antiqua similitudo,
Immortale odium, & nunquam sanabile vulnus
Ardet adhuc 30 Ombos, & 31 Tentyra. summus v- 31
tring;
Inde furor vulgo, quæd numina vicinorum
Odit uterque locus, quum solos credat habendos
Esse deos, quos ipse colit: sed tempore festo
32 Alterius populi rapienda 33 occaso cunctis

40 Vi
35
Se
36
Se
43 37
Ba
A
39
S
50 V
4
I
55
6
Vi

40 *Visa 34 inimicorum primoribus, ac ducibus, ne*
 35 *Lectum hilaremq; diem, ne magna gaudia cœnæ*
Sentiret positis ad templa & compita mensis,
 36 *Pervigiliq; thoro, quem nocte ac luce jacentem*
Septimus interea sol invenit. horrida sanè
 45 37 *Aegyptus! sed luxuriâ, quantum ipse notavi,*
Barbara famoso non cedit turba 38 *Canopo.*
Adde quod & facilis victoria de 39 *madidis, &*
 39 *Blæsis, atque mero titubantibus, inde virorum*
Saltatus 40 *nigro tibicine, qualiacunque*
 50 *Unguenta, & flores multæque in fronte coronæ:*
 41 *Hinc jejunum odium. sed jurgia prima sonare*
Incipiunt animis ardentibus: 42 *hec tuba rixæ,*
Dehinc clamore pari concurritur, & vice teli
Sevit nuda manus, pauca sine vulnere male,
 55 *Vix cuiquam aut nulli toto certamine nasus*
Integer, aspiceres jam cuncta per agmina vultus
*Dimidios, * alias facies, & hiantia ruptis*
Ossâ genis, plenos oculorum sanguine pugnos.
Ludere se credunt ipsi tamen, & pueriles
 60 *Exercere acies,* 43 *quòd nulla cadavera calcant.*
Et sanè 44 *quòd tot rixantis millia turbe,*
Si vivunt omnes? ergo acrior impetus, & jam
Saxa inclinatis per humum quæ sita lacertis
Incipiunt torquere, 45 *domestica seditione*
 65 *Tela: nec* 46 *bunc lapidem, qualis* 47 *se Turnus* 48 *&*
Ajax
Et quo 49 *Tydidēs percussit pondere coxam*
Æneæ, sed quem valeant emittere dextræ,
Illis dissimiles, & nostro tempore natæ.
 50 *Nam genus hoc viro jam decrescēbat Homero.*
 70 *Terra malos homines nunc educat, atque pu-*
fillos.

tempore fatetur. ὁ δὲ δὴς ἀνδρὲς φέρων Οἶον τῶν ἑρπετῶν εἶδος
Plin. 7. L. 16. c.

34 Tentyritatum.
35 Festum.
36 Septem dierum
ac noctium epulis
ac vigilijs celebra-
to.

Ergo,

51 Ridet pufillos,
oditque malos.

52 A digressuluncula
revertamur ad
historiam pugnae.

53 Tentyritæ.

54 Accus. plur.

55 Surreptum Iovi
a Prometheo in con-
cava fœcula.

56 Te ô ignis tibi,
vel, te ô Volusi ig-
ni gratulari credo,
qui tam infandi sce-
leris officio non
fuerit violatus

57 Calaguris urbs
Vasconum pop. His-
paniæ citerioris ad
Gallicum & Britan-
nicum Oceanum à
Pompeio & Metello
obteſta nihil non
durum & in fame
miferum experta
est. Luc. Flor. 3. l.
22. c. Val. Max. 7.
l. 6. c. Oroſi. 5. l.
23. c.

58 Non natura aut
modum.

59 Vascones.

60 Fames.

61 Ex inedia.

62 Edere.

63 Viris tam forti-
bus, legibus & urbi-
bus.

Ergo deus quicumq; aspexit, 51 ridet, & odit.

52 A diverticulo repetatur fabula. postquam

Subsidys aucti, 53 pars altera promere ferrum

Audet, & infestis pugnam instaurare sagittis,

Terga fugæ celeri præstantibus omnibus instant, 75

53 Qui vicina colant umbrosæ 54 Tentyra palme.

Labitur hic quidam, nimia formidine cursum

Præcipitans, capiturq;: aſt illum in plurima ſectum

Fruſta, ac particulas, ut multis mortuus unus

Sufficeret, totum corroſis offibus edit 80

Victrix turba: nec ardenti decoxit abeno,

Aut verubus: longum uſque adeo tardumque pu-
tauit

Expectare focos, contenta cadavere crudo,

Hinc gaudere libet, quod non violaverit ignem,

Quem summa cœli 55 raptum de parte Prometheus 85

Donavit terris. elemento gratulor, 56 & te

Exultare reor: sed qui mordere cadaver

ſuſtinuit, nihil unquam hac carne libentius edit.

Nam scelere in tanto ne queras & dubites an

Prima voluptatem gula ſenſerit, ultimus autem 90

Qui ſtetit abſumpto jam toto corpore, ductis

Per terram digitis, aliquid de ſanguine guſtat.

57 Vascones, ut fama eſt, alimentis talibus uſi

Produxere animas. ſed res diverſa, ſed illic

58 Fortune invidia eſt, bellorumq; ultima, caſus 95

Extremi, longæ dira obſidionis egeſtas.

Hujus enim, quod nunc agitur, miſerabile debet

Exemplum eſſe cibi. ſicut 59 modò dicta mihi gens

Poſt omnes herbas, poſt cuncta animalia, quicquid

Cogebat 60 vacui ventris 60 furor, hoſtibus ipſis 100

Pallorē, ac maciem, & 61 tenues miſerantibus artus,

Membra aliena fame lacerabant, 62 eſſe parati

Et ſua. quiſnam hominū veniam dare, quiſve deorum

63 Viribus abnuerit dira atque immania paſſis,

Et quibus ipſorum poterant ignoſcere manes, 105

Quorum

Quorum corporibus vefcebantur? melius nos

64 Zenonis precepta monent, nec enim omnia, quæ-
dam

Pro vita facienda putat. 65 sed Cantaber unde

Stoicus, antiqui præsertim ætate 66 Metelli?

110 Nunc totus 67 Graias, nostrasque habet orbis 67 A-
thenas.

68 Gallia caussidicos docuit facunda Britannos,

De conducendo loquitur jam rhetore 69 Thule.

Nobilis ille tamen 70 populus, quem diximus, &
par

Virtute atque fide: sed maior clade 71 Saguntus

115 72 Tale quid excusat. 73 Mæotide sævior aræ

Ægyptus: quippe illa nefandi Taurica sacra

Inventrix, homines 74 (ut jam quæ carmina tradunt

Digna fide credas) tamen immolat, 75 ulterius nil

Aut gravius cultro timet hostia. quis modo casus

120 Impulit hos? quæ tanta fames, infestaq; 76 vallo

Arma coegerunt, tam detestabile monstrum

Audere? an ne aliam terra 77 Memphiside sicca

78 Invidiam facerent nolenti surgere Nilo?

Quæ nec terribiles, 79 Cimbri, nec 80 Britones unquam

125 81 Sauromataeq; truces, aut immanes 82 Agathyrsi,

Hac sevit rabie imbelles, & inutile 83 vulgus

Parvula 84 scitilibus solitum dare vela phaselis,

Et brevibus pictæ remis incumbere testæ.

Nec pœnam sceleri invenies, nec digna parabis

130 Supplicia his populis, in quarum mente pares sunt

Et similes, ira atque fames. Mollissima corda

Humano generi dare se natura fatetur,

64 Stoicæ discipli-
na patris, qui docet
omnia pro vita non
esse facienda.

65 Unde verò Stoi-
cum hoc notum ha-
berent rudes illi
Cantabridi? Bisacerni,
Hinc a. se in Galli-
am transfugere. Ua-
scones, qui hodie
Galesi.

66 Q. Metelli Pij à
Sulla dictatore con-
tra Sertorium in
Lusitaniam & Cele-
tiberiam missi. cui
postea additus à Co-
nato fuit Pompeianus
Luc. Florus 3. l.
22. c.

67 Græcas & Ro-
manas literas atque
Philosophiam.

68 Sat. 1. vers. 45.

69 Oceanus septen-
trionalis insula su-
pra Orcadas. non-
nullis. Schetlandia.
Ortelio Thilmarke,
qui Norvegiæ tra-
ctus.

70 Vascones.

71 Civitas ultra T-
berum in Hispania
Rom. socia, ab Hani-
nibale expugnata,
Morvedre.

72 Cujus cives si
humanis vescerentur
carnibus excusandi
sunt: huc obsidione,
constantia, fide ad-
ducti, sed Ægypti
&c. Necessitas mag-
nam humana imbe-
cillitatis patrocinium
est. Hac extulit Sa-
guntinus, &c. Senec. Controvers. 73 Aræ Taurica Dianæ in Scythiæ ad Mæotim lacum, in
qua vivi immolabantur hospites. Diod. Sic. 4. l. 3. c. 74 Illa à Poetis decantata posse vera
esse, cum multa videamus immaniora fieri in Ægypto. 75 Non timet ne edatur qui immo-
latur. 76 Obsidione. 77 Ægyptiæ. Memphis n. nobilis Ægypti civitas, Gran. Cairo.
78 Possent ne facinore crudeliori urigare Nilum non inundantem siccam Ægyptum, quam
hoc quod suavit Buziridi Thraus? 79 Sat. 3. v. 249. 80 Pop. Galliz Celticæ, Armonici,
Briton. 81 Sat. 3. v. 1. 82 Pop. Scythiz. Phz. pithius Agathyrsi. 83 Tentyriarum,
Ægyptiorum, 84 Tetracis naviculis.

85 Misericordia.

86 Tutorem qui
decepit pupillum.87 Ambiguum vul-
tum, puerne sit, an
puella.88 Infantes ante
matos dentes defun-
cti, non combure-
bantur. *Plinarch. in
solatoria ad uxorem.*
sed reconduntur in
suggrundario.89 Quis bonus non
cogitet sibi accidere
posse quod alteri ac-
cidit.90 Castus & pins,
qui n. currentes sa-
cem inextinctam te-
nebant eligebantur
ut integerrimi ad
sacra Cereris. *Sat. 6.
v. 30.* qualem se vel
suos esse vult Cere-
ris sacerdos.

91 Pecudes.

92 Vegetativam
& sensitivam.93 Rationem, men-
tem.94 Relinquere
sylvas in quibus
primi homines vi-
vebant, atque do-
mos & oppida con-
dere. Hæc omnia
quæ Aristot. Cicero,
Horatius, aliique
accepta referunt o-
rationi & eloquio,
coquus Athenionis
tribuit coquinariz,
referente Athenæo.
a. 14. c. 22. nec ab
arte sua recessit, ut
ajunt.95 Pardus aut
Lynx parcat pardis
& lyncibus.Quæ lacrymas dedit, 85 hæc nostri pars optima
sensus.Plorare ergo jubet causam lugentis amici,
Squaloremq; rei, pupillum ad jura vocantem

86 Circumsriptorem, cujus manantia fletu

87 Ora puellares faciunt incerta capilli.

Naturæ imperio gemimus, cum funus adultæ
Virginis occurrit, vel terra clauditur infans,Et 88 minor igne rogi. 89 quis enim bonus, aut
90 face dignusArcana, qualem Cereris vult esse sacerdos,
Vlla aliena sibi credat mala? separat hæc nos

A grege mutorum, atque ideo venerabile soli

Sortiti ingenium, divinorumque capaces,

Atque exercendis capiendisque artibus apti

Sensum à cœlesti demissum traximus arce,

Cujus egent 91 prona & terram spectantia.
mundi

Principio indulsit communis conditor illis

Tantum 92 animas, nobis 93 animum quoque.
mutuus ut nos

Affectus petere auxilium, & prestare juberet,

Dispersos trahere in populum, & 94 migrare vetusto

De nemore, & 94 proavis habitatas relinquere sylvas,

Ædificare domos, laribus conjungere nostris

Tectum aliud, tutos vicino limine somnos

Ut collata daret fiducia, protegere armis

Lapsum, aut ingenti nutantem vulnere civem,

Communi dare signa tuba, defendier iisdem

Turribus, atque una portarum clave teneri.

Sed jam serpentum major concordia. parcat

95 Cognatis maculis similis fera. quando leoni

Fortior eripuit vitam leo? quo nemore unquam

Expiravit aper majoris dentibus apri?

Indica Tigris agit rabida cum Tigride pacem

Perpetuam: lævis inter se convenit ursis.

140

145

150

155

160

Ast homini ferrum lethale incude nefanda

165 *Produxisse parum est, cum* ⁹⁶ *rastra & sarcula tan-* ⁹⁶ *Instrumenti*
tum ^{suffic.}

*Assueti coquere, & * marris, ac * vomere lass*

Nescierint primi gladios excudere fabri.

Aspicimus ⁹⁷ *populos, quorum non sufficit ira*

⁹⁷ *Τενυρίκας*

Occidisse aliquem, sed ⁹⁸ *flora, brachia vultum*

170 *Crediderint genus esse cibi. quid diceret ergo,*

Vel ⁹⁸ *quò non fugeret, si nunc hæc monstra videret*

⁹⁸ *Ne videret,*

Pythagoras ? ⁹⁹ *cunctis animalibus abstinnit qui*

⁹⁹ *Ne injuriam faceret humanæ animæ, quæ per*
νοταμύχου
quam ille somnia-
vit, in bruta migras-
se posset.

Tanquam homine, & ventri indulgit ¹ *non omne le-*

gumen.

¹ *Fabis quippe abstinnisse fetur. ἰσὸς ἔστιν, καὶ θανύμας δὲ αὐτῶν ἢ φέρεται. οὐδὲν τοι μᾶλλον τὸ πρὶν γὰρ ἔστιν. καὶ ἢ καταδύσας κύματον ἐν χλαρίῳ ἵοντα, ἔφασι τοῖσιν ἀνδραῖοσιν ὑπὸ τοῖσιν ἐμπροσθεν τῆς φωνῆς. ἔφαδιντα δὲ ἢ ἐπαρῆς ἐκ τῆς συλλωμῆς πρὸς μαματσημίνου, αἶμα ποιήσας. Pythag. apud Lucian. βίον ἀνθρώπου. ijs tamen usum esse Aristoxenus scripsit, referente Gellio.*

SATYRA XVI.

Militiæ commoda & privilegia dum Ironice laudat, nimiam militum insolentiam taxat. Satyram hanc plerique Iuvenali abdicant.

Q*Vis numerare queat felicia premia Galle*

Militiæ ? nam ¹ *si subeantur prospera castra,*

Me pavidum excipiet tyronem porta secundo

Sidere. plus etenim fati valet hora benigni,

5 *Quàm si nos* ² *Veneris commendet epistola*

Marti,

Et ³ *Samia genitrix quæ delectatur atenâ.*

Commoda tractemus primum communia, quorum

Haud minimum illud erit, ne te pulsare ⁴ *togatus*

Audeat : imò & si pulsetur, dissimulet nec

10 *Audeat* ⁵ *excussos prætori ostendere dentes,*

¹ *Si mihi militis stipendia auspicant benigna affulserit constellation, non dubitem etiam a pueris omnem in castris ætatem degere.*

² *Marti dilectæ.*

³ *Iano Martis mater, quæ gaudet Samo insula atenâ matris Ionij.*

⁴ *Immanis à militia.*

⁵ *Ata per hanc,*

6 Vibicem & livi-
dum ex ictu tumo-
rem.

7 Nil salutis aut
remedij.

8 Centurio Bardia-
co, i. calicio sago in-
datus, vel, militaris,
barbarus, à Bardzis
Illyrici pop. Turneb.
23. 25.

Marens captiva
pellito indice leger.

Claudias, in Rufi-
um. 1 lib.

Capitulum

meminit Plutarchus
in Mario. & Gloss.
Latino Græc. Ptolé.
in p. 102.

9 Illi togato.

10 Cujus ad subfel-
lis pendent caligæ.

Sat. 3. v. 322.

11 Tibialia, ocreæ.

12 Ex instinto
Camilli in obfidi-
one Vejorum.

13 Etiam si justâ
causâ me deferat.

14 Milites mani-
pulares qui idem
signum sequuntur.

15 Querelam dese-
renti.

16 O togati.

17 Petita.

18 Iam accepta.

19 Opus est audaciâ
Vagellij à Mutina
cujusdam temerarij
causidici.

20 In quibus tot
militum clavi hæ-
reant. Sat. 3. 248.

21 Appositor.

22 Quis tam civi-
um inter milites
injurias nescit?

23 Tam fidus amicus tibi? (qualis erat Pylades Orestis.) 24 Qui veniat in castra testis
contra militem. 25 Ne veniant testatum, quò non audeat. 26 Si quis sit, vel nemo opi-
nor. 27 Qui vidit rixam & verbera, testari se vidisse. 28 Iudicabo illum antiquæ illius
incomptæ & incorruptæ gravitatis & fidei esse. 29 Rusticum, militiæ non adscriptum.
30 Militum jurejurando afflictorum. 31 Togato. 32 Agri limitem, quem loco movere
perandum erat, Iovi sc. Terminali sacrum, nec ipi Iovi cedentem. 33 Supra quod quo-
dam Iovi Terminali paltes & liba sacrificabam.

Et 6 nigram in facie tumidis livoribus offam,
Atque oculos medico 7 nil promittente relictos.

8 Bardiacus judex datur hæc punire 9 volenti,
Calcens & grandes magna 10 ad subsellia 11 sive, 15

Legibus antiquis castrorum, & 12 more Camilli
Servato, miles ne vallum litiget extra,

Et procul à signis. justissimæ Centurionum
Cognitio est igitur de milite, nec mihi deerit

Vltio, 13 si justæ defertur causa querelæ.

Tota cohors tamen est inimica, omnesq; 14 manipuli
Consensus magno 15 officiunt. 16 curabitis, ut sit

17 Vindicta gravior, quàm 18 injuria? 19 dignum
erit ergo

Declamatoris Mutinensis corde Vagelli,

Cum 20 duo crura habeas, offendere tot caligatos,

21 Millia clavorum. 22 quis tam procul absit ab urbe? 25

Præterea, quis tam 23 Pylades, 24 molem aggeris ultra
Ut veniat? lacrymæ siccentur protinus, & se

25 Excusaturos non sollicitemus amicos.

Da testem, judex quem dixerit, audeat ille

26 Nescio quis, 27 pugnosc vidit qui, dicere, vidi, 30

Et 28 credam dignum barba, dignumq; capillis

Majorum, citius falsum producere testem

Contra 29 paganum possis, quàm vera loquentem

Contra fortunam armati, contraq; pudorem.

Premia nunc alia, atq; alia emolumenta notemus 35

30 Sacramentorum. convallē ruris aviti

Improbis aut campum 31 mihi si vicinus ademit,

Aut 32 sacrum effodit medio de limite 32 saxum,

33 Quod mea cum vetulo coluit plus annua libo:

- 40 Debitor aut sumptos pergit non reddere nummos,
 34 Vana supervacui dicens chirographa ligni,
 Expectandus erit, qui lites inchoet 35 annus
 Totius populi: sed tunc quoque mille ferenda
 Tædia, mille mora toties 36 subsellia tantum
 45 Sternuntur jam sacundo 37 ponente lacernas
 Ceditio, & Fusco jam 38 micturiente, parati
 39 Digredimur, lentaq; fori pugnamus 40 arena.
 Ast 41 illis, quos arma tegunt, & balteus ambit,
 Quod placitum est illis præstatur tempus agendi,
 50 Nec res atteritur longo 42 sufflamine litis.
 Solis præterea 43 testandi militibus jus
 Vivo patre datur: nam quæ sunt parta labore
 Militiæ, placuit non esse in corpore census,
 Omne tenet cuius regimen pater. ergo 44 Coranum
 55 Signorum comitem, castrorumq; 45 æra merentem
 Quamvis jam tremulus 46 captat pater, 47 hunc la-
 bor æquus
 Provehit, & pulchro reddit sua dona labori.
 48 Ipsius certè ducis hoc referre videtur,
 Ut qui fortis erit, sit felicissimus idem,
 Ut lati phaleris omnes, & 49 torquibus omnes.

148. 43 Testaments condendi. 44 Miletum strenuum Imperatoris vexilla sequentem.
 45 Stipendium. 46 Ut ab eo scribatur heres. 47 Ex æquo & merito redditur honos la-
 bori. 48 Imò e re & dignitate Imperatoris est virtutem militis præmijs honorare. 49 Au-
 reis, militariibus donis. Sen. de Benef. 1. l. 5. c.

54 Sat. 13. 139.

Idem versu.

35 Anni certum
 tempus quo conve-
 niant iudices, & te-
 tius populi causæ a-
 gi incipiant. vide
 Pithoei Adversar.
 c. 20.

36 Subsellia Tri-
 bunorum & qua-
 storum ad judicia
 sternuntur: mo-
 ventur causæ, sed
 nihil promoveatur.
 37 Agendo, vel ex-
 pectando defatiga-
 to.

38 Mictum exente
 ut fiat mora. vide
 Macrobi. 3. Saturnal.
 16. cap. Index testes
 poscit, ipsus est mi-
 stum. &c.

39 Ita actio ut præ-
 lium nocte interve-
 niente dirimitur.

*Actionem meam, ut
 prælia soler, nox di-
 remit.* Plin. epist.

39. l. 7.

40 Metaph.

41 Militibus.

42 Litismorsæ &
 oppositione. Sat. 8.

Iunij Iuvenalis Finis.

Thomæ Farnabio.

*Carminibus tibi verba dedi, vel carmina verbis;
Carmina sed mallet, quam tibi verba dare.
Tu mihi das sensus, ego do tibi verba Poeta.
Meq̃ ama, amaq̃ mea; ut teq̃ amo, amaq̃ tua.*

¹ Vates. ² Hypocrite. ³ Roma urbs. ⁴ Rhombus. ⁵ para-
raftus.
⁶ Nupta. ⁷ ars sordet. ⁸ nobilitas vera. ⁹ impia. ¹⁰ vota,
¹¹ cana. ¹² redux. ¹³ deposta. ¹⁴ parens. ¹⁵ Aegy-
ptia. ¹⁶ miles.

Tuus, Rodolphus Gittina.

AVLI PERSII
FLACCI SA-
TYRÆ SEX.

1 *Vates.* 2 *vota.* 3 *ignavus.* 4 *princeps.* 5 *liber.* 6 *avarus.*

LONDINI,
Excudebat Ioannes Legat, impensis
Philemonis Stephani, & Christophori
Meredith. 1633.

Auli Persij Flacci vita.

Vlvs Persius Flaccus pridie Nonas Decembris, Fabio Priseo, Lucio Vitellio consulibus, anno Tiberij vicesimo, natus est Volaterris Etruriæ civitate, qui à patre equite pupillus relictus bonis literis operam dedit ad duodecimum ætatis annum Volaterris: deinde Romæ apud Rhemnium Palæmonem Grammaticum & Virginium Flavium Rhetorem, annorum verò sedecim tradidit se Annæo Cornuto qui Romæ Stoicam professus philosophiam iuventuti ad sapientiæ studium præibat. decessit stomachi vitio, ad octavum in via Appia milliarium in suis prædijs, octavo Cal. Decembris, Rubrio Mario, Asinio Gallo coss. anno Neronis octavo, cum vixisset annos viginti octo.

C*um Juvenale tuo, Farnabi, Persius exit,
Atque affectatis eruitur tenebris.
Quem legat, & quondam neglectum intell'gat ille
Qui Stridone satus, nomine sanctus erat.*

B. I.

AVLI

AVLI PERSII

FLACCI SATYRÆ SEX.

PROLOGVS.

Scribunt epica, dramatica, lyrica, & id genus poemata
alij ex *ἐὺδωρα* opinione, gloriolæ fumo, victus
egetate, lucrisque poetæ facti: ego autem satyras,
non tam ad poësin ingenio natus, quam temporum
corruptione huc adductus.

N *Ec fonte ¹ labra prolui ² Caballino:*
Nec in ³ bicipiti ⁴ somniasse ⁵ Parnasso
Memini, ut repente ⁶ sic poeta prodirem.
⁷ Heliconidasque, ⁸ pallidamq; ⁹ Pirenem
¹⁰ Illis remitto, quorum imagines lambunt
Hedera ¹¹ sequaces: ipse ¹² semipaganus,
Ad ¹³ sacra vaturn carmen affero nostrum.
*¹⁴ Quis expeditit pfitaco suum *καὶ ποῖ**

¹ Non autem te-
nus ingurgitanda
immergi, non plene
hauri Musarum fon-
tes. Atque hic per-
stringi Hesiodum
volunt, qui se qui-
dem à musis doctum
canit in Theogonia
Hippocrenen hau-
sisse nusquam, quod
reterio. hoc tamen
ipsis, quibus eleu-

tur Persius, verbis attribuit Hesiodo Aſclepiades. l. 4. Antholog. c. 27. & Antipater l. 2. Anthol.
c. 47. verum hoc de Ennio refert Propert. 3. l. 2. el. ² Equino, quem angula Pegasi aper-
nisse fabulantur, hinc Hippocrenen dictum. *Βελεροφοντι* qua *ῥῖνι* humor equi. Propert. 3. l. 2.
el. ³ Duos habente vertices, Tichorea sc. & Hyampeum. ⁴ Vt Ennius, qui Homerani-
mam in se migrasse somniavit. Iple in Annal. & Epicharmo. ⁵ Monte Phocides Baccho &
Apollini sacro. ⁶ Assatu divino ex hauritu fontis sacri & quasi per somnium. ⁷ Grandi-
sonum hunc fastum, vel, ipsas Musas ab Helicone Boeotiz monte dictas. ⁸ A lacu Pirenz,
cujus ex lacrymis manavit ille fons, vel, ab effectu, pallorem induit è studio distracto con-
tractum. ⁹ Fontem in Acrocorintho Musis sacrum. ¹⁰ Pretis, quorum statuas in biblio-
thecam Apollinis receptas hedera cingunt. ¹¹ Errantes, adhaerentes, vel, ultro delata. ¹² In
Fannio, 4. *Horat. Sat. 4. lib. 1.* ¹³ Subrasticus, semipoeta. *al.* Satyricus, utpote agrestis. ¹⁴ In
idem Camerarum & Appollinis ab Augusto in Palatio extructam, ubi poetarum opera adfer-
vabantur, vel, ad conventicula sacrorum vaturn privata sub Nerone. ¹⁴ Unde verò tot ubique
poetæ *ῥοις* argumentum *Prolegi supra* & de pfitaco, picæ & corvo reductis Augusti salutate,
quæ nos ad Martialis. l. 14. ep. 74. & 76. *A quibus* vero, à musis alienas, nec ad poësin natas,
(Gallos item, Hispanos, atque Italo cælo non natos hic taxare videtur) egetate tamen ada-
ctos vel lucro allectos ad scribendum comparat anibus, quæ blandiente cibo solent —

Picasq;

15 — eniti ut hu-
manas voces asse-
quantur & expri-
mant.

16 Novorum sc. ar-
tificioꝝum magistra
& inventrix inopia.
*Paupertas impulsit
audax ut versus fa-
ctorem.* Hor. 2. epist.
lib. 1.

17 A natura. 18 Quæ facit sequi. *Hehenism.* 19 Quod si cui ulterioris præmij spes
fulserit, quam quæ ineptos plerisque ad poemæ exercitât egestas, & quæ parasuicos alios poe-
tastros famelici ventris sagina — 20 — Videbis hiantes cornos factos poetas, & loquaces
picas audies poetrias jam factas carmen tentare Pierium, fonte Mularum, quem Pegasi ap-
puit ungula, dignum. 21 Choliambo huic *ἄτρον πόδα χολῶς* manum porrigunt non pauci
atque *σπῆζοντες* volunt sublevatum, alij geminando l. in *metros*, alij loco ejus substituent
metras. Iratâ, credo, hisce pocillatoribus criticâ, qui auribus nectareum præbent scyphum,
vide Ang. Politiani Miscellan. c. 14. Sed & Scoppeæ Collectan. c. 34. ubi ex autoritate Ho-
meri & Martiani Capellæ asseritur priorem quæ *metros* produci posse.

SATYRA I.

Reprehendit in nobilibus ipsoquæ in primis Nerone
ambitosam in poematis scribendis vanitatem, in
quibus ut & in causis forensibus ad voluptatem &
ostentationem, neglecto vero & honesto, obsoleta
verba, figurarum pigmenta & rhythmicos numeros
affectabant. Perstrictis itaque tum auditorum, tum
recitantium mollitiæ; qualem suarum satyrarum le-
ctorem velit, docet.

1 O quanta est ho-
minum ubique in
studijs, votis, & a-
ctionibus vanitas!
Abruptum initium
& planè Satyricum.
videtur autem imi-
tatur illud Lucretij
ex principio 2. l.

2 *Miseras hominum
mentes, o peiora*

cæca! 3 Progressurum in Satyra poetam (introducitur ex Horatianâ imitatione 1. Sat. 2. l.)
monitor interpellat, eum à scribendâ Satyrâ dehortatus. M. itaque monitorem designabit, P.
Poetam. 4 Has Satyras. 5 Miserè tibi peribit poema quod auctori, nemine
legente, nihil allaturum sit gloriæ. 6 Hoccine adeo miserum est, si ut Hector quondam ver-
batur ne Polydamas fil. Antenoris, Troes & Trojanæ mulieres *ἄλκοι πηλοῖ* (Homer. Il. 7.)
ipsum Achille inferiorem censerent, si se reciperet intra muros cum cæteris Trojanis, ego ite-
dem vereretur, ne Nero & molles atque effeminati Trojugenæ prætulerint mihi — 7 — A-
cium Labanum qui Iliada Homeri ineptè transtulit?

P. 1 **O** curas hominum! ô quantum est in rebus
inane!

2 (M. *Quis leget 3 hæc? P. min' tu istud ais? M. ne-
mo hercule. P. nemo?*

M. 4 *Vel duo, vel nemo. turpe & 5 miserabile. P. quare?*

6 *Ne mihi Polydamas, & Trojades 7 Labeonem*

5 Prætulervint? 8 nuge. non, si quid 9 turbida Roma
 10 Eleuet, 11 accedas; examēne improbum in illa
 castiges trutina: 12 nec te quæsieris extra.
 Nam Roma 13 quis non? ab, si fas dicere! sed fas
 Tūc, 15 cum ad canitiē, & nostrū 16 istud vivere triste
 10 Aspexi, & 14 nucibus facimus quæcunq; relictis,
 Cum 17 sapimus patruos: tunc, tunc. 18 ignoscite.

M. 19 nolo:

P. 20 Quid faciā? sed sum petulātī 21 splene cachimmo.)
 Scribimus 22 inclusi, 23 numeros ille, 24 hic pede liber,
 Grande aliquid, 25 quod pulmo animæ prælargus
 anbelet.

15 26 Scilicet hæc populo, * pexusq; togāq; recenti,
 Et 27 natalitia tandem cum 28 sardoniche 29 albus,
 Sede leges celsa, liquido cum 30 plasmate guttur
 Mobile collueris, 31 patranti 32 fractus oculo.
 Heic, neque more probo videas, 33 neque voce serena
 20 Ingentes 34 trepidare 35 Titos, cum carmina 36 lumbū
 Intran, & tremulo 37 scalpuntur ubi intima versu.
 38 Tun' vetule auriculis alienis colligis escas?
 Auriculis, quibus & dicas 39 cute perditus, 40 obe!

8 Nugæ mihi sunt imperitorum judicicia.

9 Præcipitis & corrupti sensus.

10 Pro vili & levī habeat, vel contra ad sidera tollat.

11 Assentiaris, nec te iniquo Rom. judicio censendum subijcias.

12 Tute judica, tibi sano & sapienti placeat, neque te ex opinione vulgi æstima.

13 Quis non se extra quærit? vel, quis non est iniqui judicij?

14 Cum videam eos improbe agere qui nucibus & puerilibus nugis relictis virilem sumpserint togam.

15 — quos jam canos existentes sapuisse oportuit, nec carminibus qui juvenum lusus sunt, immorari. Vetus

versibus vacantes exagitat infra vers. 22. & Neroni hinc fuisse doctrinæ elementa autumat Tacitus 12. Annal. — 16 — Qui vita severi volunt videri. *Hellinismus* vivere pro vita — 17 — Et rigidi aliorum censores sunt, ut patrui nepotum, *sublimida a. est reprehensio in prima persona*, videntur item hæc omnia abusive / sed fas Tuis non ineptè dici posse ex persona Monitoris poetam monentis, ne sibi juvenis censoriam arripiat virgam, majoris fore autoritatis & ponderis si quando canorum & annorum gravitate spectabilis & verendus in vitia invehat. 18 Si urbem Satyrico perfundam aceto. 19 Hoc etiam ex poetæ personā potest intelligi, fluctuantis & nolentis quidem, ut præ se fert, scribere, tandem verò victi vitij Romanorum, atque naturā suā inrisum & rigidum cachinnum proclivi. Hor. *Quid faciam, præscribo*. Trebatius, *quiescas*. 1. Sat. 2. l. 20 Qui æquo major intemperantiam eius ciet. 21 sum istaque naturā irrisor, Satyricus. 22 In Musæo secessu. *Qui faci in parva sublimia carmina celsa*. Juven. 5. Sat. 28. v. 23 Carmina poeta. 24 Orator prosa. 25 Quod non sine anhelitu recitet, etiam cui pulmones validi. quæ spirandi instrumenta & officina. 26 Scilicet, is studio rum finis ut lauderis, ut recites. * crines, vel togā pexā indutus. vide Mart. ep. 58. l. 2. 27 Natali die vel muneri missa vel gestari solita. 28 Annulo cui includitur Sardonix. 29 Veste candidā indutus. 30 Potione ad leniendam vocem. 31 Libidinanti & in lasciviam profuso, vel quales Juvenalis dixit, *oculoque in sine trementes*. Sat. 7. v. 240. 32 Solutus. 33 Turbidā & confusā reclamatione. 34 Gestire, exilire. 35 Nobiles Romanos Titi & Marci prænomine insignes, vel Augustanos satellites a Nerone delectos. Hor. epist. ad Pisones. *Celsus Rhamnus*. 36 Sedem libidinis, genes. 37 In libidinem excitata pruriunt, & titillantur præcordia obscæno versa tremulā voce recitato. 38 Quem tibi solidè sapere oportuit, tu alijs voluptatem carminum parīs & 39 Perfrictus frontem. Impudens, vel, studio aut etiam senio cutem contractus. 40 Vox ienis juveniliter exultantis, & sibi in obscæno tenarūq; carmine applaudentis. & *inducit quæ sequuntur*.

42 Quid mihi pro-
suerit didicisse & nisi
hæc —

43 — Scientia quæ
me fervefacit & at-
tollit, non secus ac
massam fermentū —
43 — E sede scien-
tiæ prodierit tandē
in aliorum usum, in
meam laudem ?

44 Goriæ cupidi-
tas, caprificus verō
ē muris erumpens
faxa disijcit Plin. 16
l. 19. Mart. 10. l. 2. ep.
Juven. Sat. 10. v. 145.
45 Ingenij hæc o-
stentatio, inquit Po-
eta Iron. ampla satis
merces est palloris
ex studio & perditæ
senio cutis.

46 Instat ante pœ-
ditus poetaster, in-
quiens. Dulcis ta-
men est fama & po-
puli præconium,
ubi præteritum
digito monstror, at-
que puerorum ma-
nibus in scholis te-
ror. Nero a. carmi-
na sua publicè, in
scholis prælegi imperabat. 47 Puerorum nobilium illa in scholis ediscentium circos, i.
cinninos alentium, qui ijs grandioribus tondabantur. an tua demens Vilius in ludis distari
carmina malis ? Hor. 10. serm. 1. l. 48 Laudem Respondet Poeta volo, sed sobriam, non inter
pocula & epulas a temulentis. Mart. l. 4. Vario sermone garrivus, & poetarum caput esse men-
tio, &c. Petronius. 49 Romani proceres, Romulo oriundi. 50 Aniam fabulandi. pueri pa-
tresque severi Fronte comas vincti ceruæ & carmina distant. 1. epist. 2. l. Hor. 51 Cui hya-
cinthina vestis qua in convivio & triclinio uti licebat, non in foro, accubitoria, a χαλινά.
nobilem a. & divitem iunius. 52 Emissio per nares spiritu. 53 Fabulas ē trivio amatorias
Phyllidos amantes Theæa, & Hyssipyles Iasonem. 54 Elegiacum. 55 Liquidā voce pro-
nunciat. 56 Palato illidit & infringit trisseth ont, ut blazē & dulcius sonent, non viriliter.
Metaph. a. iustitioribus. Hor. 3. s. 2. l. balba seris annoso verba palato. 57 Iron. molles auditores
adclamârunt, vide quæ ad Martial. ep. 4. l. 1. h. 58 Post illorum assentationes, annos illi
mortuo ossa molliter quiescunt sub tenui & sine pondere terrâ ? Ironice. vide quæ adnotavi
ad ult. vers. Hippolyti Senec. 59 Sepulchris. 60 Flores. Juven. Sat. 7. & in urna perpetuum
viv. quos ē sepulchro natos pacatæ & felicis delinctorum conditionis argumentum credebatur
superstitiosum vulgus. 61 As Monitor. 62 Crispanti naso nimis satyricæ irrides. naso susper-
dis ut lance. Turneb. 4. 9. 63 Famam laudem. 64 Carmina diuturnitatem & immortalitatem
promerita. cedri a. succo peruncta tineas & caviem non sentiunt. speramus carmina fingi Post
dintēda cedro, & le vi servanda enpresso. Hor. ad Pionem. 65 Non metuētia ne aromatis, &
salsamentis garo ē scombris vel ipsis scombris anchavas involuendis mandentur. ineptas enim
charitas manet hoc fatum, ut thuris piperisquē fiant cuculli. Martial. ep. 2. & 49. l. 3. 66 Quis-
quis in ingratum Poeta quem induxi modō me monentem & mihi obijcientem, cape jam animi
tūa fœda aciem manifestam.

41 Quod didicisse, nisi hoc 42 fermentum, & quæ semel
intus

Innata est, rupto 43 jecore exjerit 44 caprificus ?

45 En pallor, seniumq; 6 mores ! usque a deōne
Scire tuum nihil est, nisi te scire hoc sciat alter ?

46 At pulchrum est digito monstrari, & dicier, hic est.
Tun' 47 cirratorum centum distata fuisse

Pro nihilo pendas ? 48 Ecce inter pocula quærent

49 Romulide saturi, 50 quid diæ poemata narrent.

Heic aliqua, cui circū bumeros hyacinthina 51 lena

Raucidulum quiddam 52 balba de nare locutus, (est,

53 Phyllidas, Hyssipylas, vatū & 54 plorabile si quid,

55 Eliquat, & tenero 56 supplantat verba palato.

57 Assensere viri. 58 nunc non cinis ille poete

Felix ? non 58 levior cippus nunc imprimit ossa ?

Laudant conviva. nunc non ē 59 manibus illis,

Nunc non ē tumulto fortunataq; favilla

Nascentur 60 violæ ? Rides (61 ait) & nimis 62 uncis 40

Naribus indulges. an erit qui velle recuset

63 Os populi meruisse : & 64 cedro digna locutus,

Linquere 65 nec scōbros metuētia carmina, nec thus ?

66 Quisquis es, & modò quem ex aduerso dicere feci,
 67 Non ego, cum scribo, si fortè quid aptius exit,
 67 Quàdohæc rara avis est, si quid tamen aptius exit,
 68 Laudari metuam. 68 neq; enim mihi cornea fibra est:
 69 Sed recti finemq; extremumq; esse recuso
 Euge tuum & Bellè. 70 nam belle hoc excute totū,
 71 Quid non intus habet? 72 Non heic est Iliās 73 Actiū
 74 Ebria 75 veratro, non si qua elegidia 76 crudi
 Dictarunt proceres, non quicquid denique lectis
 Scribitur in 77 citreis 78 calidum scis ponere fumen,
 79 Scis comitem horridulum trita donare lacerna:
 Et, uerum, inquis, amo, uerum mihi dicito, de me
 * (80 Qui pote? 81 Vis dicā? nugaris, 82 cum tibi calve
 Pinguis aqualiculus propenso sesquiped extet.
 83 O fane, à tergo quem 84 nulla ciconia pinxit,
 Nec 85 manus auriculas imitata est mobilis albas,
 Nec linguae, quātum 86 sitiāt canis 87 Apula, tantum.
 Vos & 88 patricius sanguis, quos uiuere fas est
 89 Occipiti cæco, 90 posticæ occurrite sanne) (mollī
 Quis populi sermo est? 91 quis enim? nisi carmina
 Nunc demum numero fluere, 92 ut per lēve seueros

66 Quisquis es in-
 gni Poeta quem in-
 duxi modò me mo-
 nentem & mihi ob-
 iicientem, cape jam
 animi mei sententi-
 am manifestam.
 67 Licet concinnum
 poema rara uis sit,
 & Phoenix alter.
 68 Neque enim
 mihi est cor du-
 rum. insensum,
 aut dū.
 69 Sed nego adcla-
 mationes tuas Euge,
 belle &c. de quibus
 uide quæ ad Marti-
 alis, ep. 4. l. 1. h. nego
 inquam laudatio-
 nem tuam esse finem
 & scopum studio-
 rum & actionum.
 70 Si enim uelis
 examinare & per-
 pendere has adula-
 torum & sportula
 conductorum clia-
 tum acclamationes.
 71 Quid non habet
 adulationis & va-
 nitatis?
 72 Verum hoc me-
 um carmen non pro-

sine habet laudem, sed honestum & bonum, non itaque est Iliās — 73 — Labronis v. 4.
 supra. 74 Digna elleboro quod Labronis insaniam & phrenesim purget, uel. Ad quam
 scribendam Labeo tardum ingenium excitauit & coegit, sumpto — 75 — Elleboro albo
 quod cerebrum purgat acutius. quod sumptis asse fertur Carneades aduersus Zenonis libros
 scripturus. 76 Gulosi, temulenti, à cœna & poculis crudi stomacho. 77 Diuitum è citro
 sacris triclinariis, aut etiā incubatorijs. uide quæ ad Iuuenalis. 7. Sit. 104. v. 78 Dare
 cœnam lautam. (de summe uide quæ ad Martial. 13. 44. uide & epig. *Quisquis uoi mæ-
 dicit rōpox* Antholog. l. 2. c. 10.) & — 79 — Vestes depexas clienti tenuiori. *Impensis car-
 narum et trite munere uellis.* Hor. 19 epist. 1. l. * *Septem lineas sequentes interrumpit interserit*
Poeta. 80 Qui fieri potest ut donis corrogatus uerum dicat? 81 Vin' ut ego tuis largitioni-
 bus non corruptus uerum dicam? 82 Cum tibi (& calue & inofese) uenter obesus instat
 aqualiculi prominens arguat ingenium obtusum, fieri potest ut subtile quid a te aut acutum
 expectemus? 83 Bisrons i. sapiens qui uidet *obfous nūi onfous*, & te beatum. 84 Nul-
 lus digitus in formam rostri ciconiæ incutit, pecteb. i. a tergo extensus deridet. 85 Asini
 aures intus albis pilis hirsutas, easdemq; mobiles, quas exprimunt duo digiti extensi & moti.
 86 Nec tantum linguae quantum sitiens canis exerit. 87 Apuliz n. intensus calor exiccat.
 88 Senatorum filij, mobiles. 89 Absque oculis ab occipitiō. 90 Derisioni à tergo obuiam
 ite, ab adulatore uobis caute. 91 Respondet assensator muneribus corruptus. Quis n. alius
 populi de te sermo est, quā te esse exactissimum poetam, omnibus numeris absolutum atque
 extra iudicii aleam positum? 92 Metaph. a marmoratis ducta qui inter expoliendum iun-
 ex leuitatem lingue explorant, ne qua sit scabrities uel alperitas.

Effundat

93 Metaph. à fabris lignarijs, qui ad amussim cretâ vel rubricâ notant quod fabricatum & politum velint, idque clauso altero oculo, ne distracti radij male colliment.

94 Sive opus sit scribere Comœdium quæ morum & vitæ humanæ speculum: sive—

95—Satyram, quæ luxum, delicias aliæque vitia carpit: sive—

96—Tragedias, quarum argumenta prædantia regum impia ut Atrei, Thyestæ, Terei. imò grande & grave epicum carmen summâ dexteritate, & arte scribere novit noster poeta.

97 Videmus Neronem & alios inquit Poeta qui solebant à Græcis transferre,

& certamina artium in ludis Græcis inire; modò audere & proferre heroica argumenta ejusmodi sunt. Troica Neronis & Ilias Labronis. 98 Qui ne lucum quidem, cucurbitam ceptissimè simulare sciant, imò ne rus quidem laudare. quæ poetices tyranculis progymnasmata sunt. 99 Festa in honorem Palis dæz pastorum i. Cal. Maias, qui dies natalis fuit urbis Romæ. quibus rustici coniectis in ignem scæno & stipulâ fumum & flammam transilientes se expiari credebant. Victorino a. Parilia dicuntur, quod illo anni tempore omnia fata parturiunt, pariantque, & Athenæo. 8. l. 14. c. *εὐπαλῖα*. 1 Unde frater Romuli ortum habuit. i.

unde authores Rom. generis ortum habuerunt. 2 Et tu o Quinti Cincinnate, quem arantem missus à S. P. Q. R. viator Dictatorem salutavit. Plin. 8. l. 3. c. i. unde & *nobiles & patrum prædierunt*. 3 Racilia, festina vel perterrita togâ induit maritum Dictatorem jam salutatum. & viator te Dictatorem salutatum missus aratrum tuum portavit domum. 4 *Scopitæ*. Egrediens sanè poeta qui alta illa & sublimia aggrediatur, præludijs istis poeticiis non exercitatus.

Alius est qui aspera & obsoleta veterum poetarum verba affectat. 5 Bacchici, à Baccho qui Briseus dictus, quod Accius scripsit Bacchas Tragediam. & legi potest *Briseus*, ut sit nomen tragediæ scriptæ ab Accio, ut Antiopa trag. script. à Pacuvio veteri item tragediographo & Turgens & sufflatus. 6 Salebrosa & aspera. 7 Delectet. 8 Tragedia de Antiopa uxore Lyci regis Thebarum qui cam à Iove sub specie Satyri compressam repudiavit, superinducti Dirce à qua multis modis cruciata est Antiopa. 10 *Cuius hac ex Pacuvio ut impropria, audacia, & affectati sum.* * Vide Sat. 2. vers. 72. 11 Locutio confusa aspera & odiosa instar stipitis sartaginis. 12 Trofulus dicti equites Rom. quod Trofulum oppidum sine pedum auxilio ceperint, vel leves, i. delicati & molles auditores exultant & applaudunt tibi. 13 Tu autem patrone. hic autem obiter perstringit Oratorum vanitatem qui laudi & summa artificij se student magis quam clientum capiti & vitæ. cur non potius à sene ac misero reo capitale peticulum avertis, quam laudem eloquentiæ affectas? *Cupis se approbare, non causam. lenocinia & flores artis conquiris, &c.* de Montano, Seneca præf. ad 4. l. Controrersi,

Pellere,

Pellere, quin ¹⁴ tepidum hoc optes audire? decenter!
 8, ¹⁵ Fures, ¹⁶ ait Pedio: ¹⁷ Pedius quid? crimina
¹⁸ rasis

¹⁹ Librat in antithetis. ²⁰ doctas posuisse figuras
 Laudatur. ²¹ bellum hoc. ²² hoc bellum? an Romule
 ceves?

²³ Men moveat quippe, & cantet si naufragus, assem
 Protulerim? cantas cum fracta te in trabe pictum
²⁴ Ex humero portes? verum ²⁵ nec nocte paratum
 Plorabit, qui me vult ²⁶ incurvasse querelâ.

²⁷ Sed ²⁸ numeris decor est, & ²⁹ junctura addita
³⁰ crudis:

Claudere sic versum didicit, ³¹ Berecynthius ³² At-
 tin,

Et, qui cœruleum dirimebat ³³ Nerea ³⁴ del-
 phin,

³⁵ Sic, costam longô subduximus Appenninô.

³⁶ Arma virum, nonne hoc ³⁷ spumofum & cortice
 pingui?

³⁸ Ut ramale vetus pregrandi subere coctum.

³⁹ Quidnam igitur tenerum, & laxa cervice legen-
 dum?

¹⁴ Tepidam &
 modicam laudatio-
 nem.

¹⁵ Expilasti fanum
 AEsculapij—

¹⁶ Ait accusator
 Pedij, patronus Ci-
 renensium.

¹⁷ Quid contra re-
 fert Pedius, vel Pa-
 dij patronus? non
 diluit crimina la-
 certis argumento-
 rum, sed sententijs
 & figurarum floscu-
 lis usus, Neroni vel
 iudicibus placere
 studet.

¹⁸ Nimium poli-
 tis.

¹⁹ Expendit, ut
 sint invicem paria
 & isocla.

²⁰ Alij legunt do-
 ctum, ut sit qui stas
 pos. fig. Hellenismus.

²¹ Hoc inquit
 Auditores pulchre
 & belle dictum est.

²² Hoccine bel-
 lum? repetis cum
 indignatione poeta.
 Heu quamvis dege-
 nerastis a masculâ
 & Romanâ virtute,
 qui verboso & lo-

ῥαυδῶδες tabulæ applaudacis, adultatoriæ & quasi canum more clunes agitante. ²³ E-
 go certè non magis moveor huiusmodi oratione præpositâ, quæ causâ desertâ lenocinijs artis
 se venditat: quam si quis tabulam naufragij sui (pro more naufragorum) pictam ex humero
 portans cantaret, cum fieri eum & voce lamentabili me ad misericordiam movisse oportuisset
 quò illi assem darem. ²⁴ Non meditatum & effictum. ²⁵ Flectere, & movere ad miseri-
 cordiam. si vis me flere, dolendum est Primum ipsi tibi. epist. ad Pisones. ²⁶ Redit poeta ad
 sui temporis poetastros, & ut dicam, carminifices, qui omnem carminis laudem in concinnâ
 versus structurâ & rhythmo positam credebant. — ²⁷ — versibus ipsis utanque rerum
 pondere & soliditate destitutis, nec ad iudicij solem excoctis, figuratis nimium & audacibus,
 atque compositione tesserulatâ scrupulosi. ²⁸ Videntur ista citari ex Attine Neronis, de
 quo Dio, in his a. poeta rhythmum improbat. ²⁹ Puer adamatus Cybele dicte Berecynthiæ
 à monte Phrygiæ Berecyntho ubi colebatur. ³⁰ Mare Metonym. deum sc. maris. ³¹ Ve-
 hens Ariona. ³² Et hic versus, de Panis partem Appennini dirumpentibus, incipit. est. habet
 nonnullam Penthemimeri similitudinem, & in quinto affictatum sonum a quo costam
 subductam quidam exponunt. ³³ Si quidem (objicit targiutorum verinum adfectator) gran-
 dia carmina & sublimia non probas: quid tibi videtur Virgilij AEneis? annon & hæc —
³⁴ — targescens caractere inflato? ³⁵ Est sanè, resp. Persum, ramus vel arbor grandis
 corticis, sed cujus humorem decoxit ætas. i. sublime carmen & solidum est. ³⁶ Quodnam
 igitur carmen est minus asperum, elegantia gestus & molliter flexâ cervice inter pronunci-
 andum?

37 Rep. Poeta Iro-
nicè: hac e Bacchi
Neronis, quarum me-
muit Xiphil. in Ne-
rone, quoad verba
Iamida, quoad mate-
riam elumbia, in-
dura porro senera,
quoniam dno clauum
habent Penthe-
mivi conuuium, &
qua alternatim
rhythmica sunt, tertio
si nilliter cadenti pri-
mo, quarto vero se-
cundo.

38 Mimallones
dicantur Bacchæ à
Mimante Ioniz
monte, Baccho
sacro: vel à
mimædæ.

39 Proprie apum
sono, hæc turbarum,
& cornuum.

40 Pentheo quem
maret alixque Bac-
chides furore cor-
septæ vitulum esse
putantes discerpe-
rant.

41 Bacchi & Orgio-

rum contemptori. 42 Agave mater Penthei. Bassaris vero est Bacchi ministra, dicta à Bassi-
reus, quod nomen Bacchi est, à βασις, i. vociferando & vaticinando, al. à pelle vel genere
vestis qua induebantur Bacchi sacerdotes. lateri cervina sinistra Vellera dependent. Ovid. 6. Met.
de Procne habitum Bacchæ fumente. 43 Qui currum Bacchi trahit. 44 Baccha à βαχέω
fuerit. 45 Frenæ ex hederis seu corymbis intortis ornato, vel virgâ è thýrsō. 46 Bacchum
à voce bacchæcium βαχέω, vel à Iove salutatam βαχέω, ob res strenuè gestas in bello ad-
versus gigantes. 47 Repercutta, resonans. 48 Huiusmodi carmina. 49 Priscæ & masculæ
virtutis. 50 Hæc enervia non petuntur ex imo pectore, blz è tantum & tenere formantur in
extremis labris, & primore lingua, quæ salivâ scatur. 51 Liquidâ & molli voce recitantur
illæ tabulæ Neronis, Bacchiæ & Attis. 52 Non sapit intenti studij notas, ubi poeta cogita-
bandus 5 ape caput raberet, vivens & roderet angues. Horat. Sat. 10. lib. 1. * Sint hæc ita facta,
quid ad te? tunc solus contra ibis & irritabis nobiles mordaci tua reprehendendi libertate
offensos? 53 Vide si vis? de autem corripitur, tanquam à vido olim 3. conjug. ut cave, vale,
servere. 54 Ne potentum fores, sportulæ & mensæ frigide minasquæ grate te excipiant. Ju-
ven. 3. Sat. *Limus sub mox uxor.* Alij exponunt. Ne quis potentiorum tibi mortem frigidam infe-
rant allusumquæ volunt ad illud Horatij, Sat. 1. lib. 2. *O puer ut sis vitabis metuo, maiorum ne quis
amicus Frigore te feriat.* nec male. 55 In his enim potentiorum liminibus facilis est ira. vel
in his Satyris tuis nimium est mordacitatis & caninæ facundiz. R. enim litera est iuvitati &
lirrirentis canis. 56 Quando ita vis, sint quidem per me omnia, quæ faciunt, scribunt, dicunt,
pulchra, honesta, proba. *Concessio Ironica.* hoc nimirum te aliosquæ Romanos delectat, ut in-
demini, ut approbemini ubique. 57 Ut nefas ducitur in sacro loco alium exonerare vel me-
tere, ejusquæ religionis symbolum appinguntur angues tanquam genij loci, & qui inde terre-
ant & submovere pueros: ita (inquis) sacrosancta sint Neronis & nobilium carmina. cautum
sit ne quis in Satyris aspergat aceto vel urina, discedo itaque.

37 Torva 38 Mimalloneis implerunt cornua
39 bombis,

Ecraptum 40 uitulo caput ablatura 41 superbo

42 Bassaris, & 43 lyncem 44 Mænas flexura 45 co-
rymbis

46 Evion ingeminat: 47 reparabilis adsonat Echo

48 Hæc fierent, si 49 testiculi uena ulla paterni

Uiveret in nobis? summa 50 delumbe salivâ

Hoc natat in labris: & in 51 udo est Mænas, &

Attin

52 Nec pluteum cedit, nec demorsos sapit ungues.

M. * Sed quid opus teneras mordaci radere uero

Auriculas? 53 uide sis ne majorum tibi fortè

Limina 54 frigescant: 55 sonat heic de nare canina

Litera. P. Per me equidè sint omnia protinus 56 alba:

Nil moror. euge, omnes, bene mira eritis res.

Hoc iuvat: 57 heic, inquis, ueto quisquam faxit o-
letum.

Pinge duos angues: pueri, sacer est locus: extra

Meiute. discedo. 58 Secuit 59 Lucilius 60 urbem,

61 Te Lupe, te Muti, & 62 genuinum fregit in illis:

Omne vaser vitium 63 ridenti 64 Flaccus amico

Tangit, & admissus circum præcordia ludit,

Callidus 65 excusso populum suspendere naso:

Men' mutire nefas, nec clam, nec 66 cum scrobe?

M. nusquam.

P. 67 Heic tamen infodiam. Vidi vidi ipse, libelle:

68 Auriculas asini quis non habet? 69 Hoc ego o-

pertum,

70 Hoc videre meum tam nil, nulla tibi vendo

71 Iliade. 72 Audaci quicunque afferte Cratino, (les,

73 Iratum 74 Eupolidem 75 prægrandi cum sene 76 pal-

Aspice & 77 hæc, si fortè aliquid decoctius audis.

78 Inde 79 vaporata lector mihi ferveat aure.

80 Non hic, 81 qui in crepidas Grajorum ludere gessit

Sordidus, & 82 lusco, qui poscit dicere, lusce:

Sese aliquem credens, Italo quod honore 83 supinus

Fregerit 84 heminas 85 Areti 86 edilis iniquas:

30 Nec qui 87 abaco numeros, & 88 secto in pulvere metas

Scit risisse vaser, multum gaudere paratus,

Si 89 Cynico barbam petulans 90 Non varia vellat.

91 His manes 92 edictum, post prandia 93 Callirhoen do-

sarrabu, ut ille tonsor scrobi 68 Omnes perversè judicant de carminibus ut Midas de musi-
cis, sonora modulatis præserunt. 69 Hoc allegorica testum, ut illud scrobe. 70 Satyricam
hanc ridendi libertatem tibi tam pro levi habitam. 71 Illius Labeanis, supra, v. 4. & v. 50.
72 Quicunque affatus es legendo Cratino, qui maximam veteris concedit libertatem Atheniensium
vitia carpebat. 73 Insectum vitij. 74 Priscæ comædix scriptorem. 75 Aristophane
item comico. 76 Studiosè ceu 77 Mca. 78 Ab ijs tribus Poetis
Comicis, eorumque lectione. 79 Calcæctâ, præparatâ. 80 Non hic mihi lector sit. 81 Qui
Græcorum cultus elegantiam instituta & studia spernit. 82 Qui corporis vitium alteri ex-
probrare gaudet. Naturalia verò corporis vitia non sunt in alijs reprehendenda. Plato in Pro-
tag. commiseratione potius digna. Aristot. Ethic. Nicom. 3. l. c. 9. 83 Vultu elatus inflatus,
quod in municipio aliquis obscuro Italix magistratu junctus sit, atque in imo. AEdilatu sc.
84 Ab Aretio. dimidius sextarius, hic pro omni mensura. 85 Oppidi in Tuscia. Alij legunt
Areti quod Sabinoz oppidum. Stephano 92 putes. 93 AEdilium inter alia munera erat
huiusmodi mensuras frangere. 87 Arithmeticorum tabula. 88 Figuras, quas Geometæ virgâ
in pulvere depingunt. hoc autem extremè est dementiæ & impudentiæ, res per se laudatas
deridere velle, artibus & Philosophis illudere. 89 Alludit ad Diogenem cui barbam vellebat.
Rais. vultus tibi barbam Latini pueri. H. 3. Sat. 1. l. 90 Meretrix, quæ a nona hora prostat
91 Huiusmodi auditibus, & lectionibus vanis atque ineptis. 92 Edictum prætoris de fo-
rum, ad avariciam. 93 Scortum, ad libidinem,

98 Cui autem dis-
cedam, cum Lucili-
urbem libere nota-
rit?

99 Qui primus La-
tinoz Satyram
scripsit. Iuven. Sat. 1.
vers. 30. quid tam
est Lati'us ausus,

&c. H. Sat. 1. l. 3.

60 More: Rom.
urbis. sale multo ur-
berum deservit. Hor.
10. serm. 1. l. 1.

61 Etiam nobiles
nominatim: Rutili-
um Lupum Cos. &
Mutium Albutium.
62 Mordicus car-
pendo.

63 Non indignanti.

64 Horatius, mirus
artifex per jocum &
amicitiam civium
Rom. vitia Satyris
& epistolis per-
stringere.

65 Salsè deridere
& testè, naso in iras
& irrisiones non ru-
gato. vide supra
vers. 40. naso suspen-
dis aduico Ignatus.
Hor. 6. serm. 1. l. 1.

66 Vt Midæ tonsor.
fab. nota.

67 Hic libro insu-

SATYRA II.

Gratulatus Macrino sapientiam, quæ sola recte orare docet; aliorum impia, stulta & inutilia vota damnat. b Illos deinde taxat, qui aliud voto velle, aliud re agere videntur: c Eos denique ridet, qui deos, cupiditatis suæ modulo eos mercentes, opimis hostiis & muneribus colunt: cum revera dii non munus sed mentem, non plenas sed puras respiciant manus.

1 Natalem.
2 Niveo, albo: d
Thracum more qui;
fastos dies albis
calculis, infelices
nigris computarunt.
Cressa vel Thressa ne
tarent pulchra dies
nota. Hor. 26. od. 1. l.
3 Felix ipse & sa-
stus.

4 Angelo, quem
credebat antiquitas
unâ genitum, præda-
gogum custodem-
que datum, cui lau-
tis indulto natali
quoque die sacra fie-
bant, preces ac vota
cōcipiebantur. hunc
itaque quum qui in-
iusta & impia præ-
cantur, cæcis victi-
mis sibi propitium
imò obsequentem
reddere volunt, tu
iustâ & piâ præca-
tus, vino & thure placa.

5 Conditionalis *ἰπποπικῆς*. Horat. 29. od. 3. l. *Votis Patisci*. 6 Ni-
si semotis ab arbitris, ne audiant homines quæ tu a diis poscis. 7 Magna. 8 Ipsi taciti, submis-
sâ voce & ore arcano. 9 Thuribulo. 10 Tacitas preces. 11 Nihil deum rogare quod non
psalam liceat. Martial. ep. 40. l. 1. 12 Contingant mihi. 13 sc. precatur. Iane pater clare, clare
quum dixit, *Apollo: Labra movet metuens audiri: pulchra Laverna, Da mihi fallere*. 16. epist.
1. l. 14 Pro Ebullierit, ut dedim pro dederim; Casaub. Metaph. ab aquâ ebulliente. O u-
tinam patruus meus dives efferatur, funilibus seu fanebri pompâ splendidus, mihi relicurus
præclaram hereditatem! *Alius domum promittit, si propinquum divitem extuleris: alius si the-
saurum effuderit*, &c. Petron. 15 Inventa mihi fodienti arantive. O si urnam argenti fors hæc
mihi monstret, &c. Hor. 6. sat. 2. l. 16 Propitio, favente. 17 Oportum thesaurorum præ-
sidi, vel *ἄλυστον*, cui eo nomine decimæ penduntur. *Dives amico Hercule*. H. 6. sat. 2. l.
18 Subsequor, in secunda cæra substitutus heres. 19 Ex tabulis testamenti, *relictum* de medio
collam, ex vita. 20 Namq; & spem & rationem voti facit ipse *ἄρξια*: ex suffusa n. bile
est volutudinaria. 21 Ad sepulchrum, vel in matrimonij socratori illi tertia ducitur uxor
mea tamen vivit.

- 15 *Hæc sanctè ut possas, 22 Tiberino in gurgite mergis*
Mane caput bis, terq, & 23 noctem flumine purgas.
Hæus age, responde, minimum est quod scire laboro:
De Jove quid sentis? 24 est ne ut præponere cures
Hunc cuiquam? cuiam? vis Staios? an scilicet hæres?
 20 *Quis potior Iudex, puerisue quis aptior orbis?*
25 Hoc igitur quo tu Jovis aurem impellere tentas,
Dic agetum Staios: pro Juppiter ó bone, clamet,
Juppiter! at sese non clamet Juppiter ipse?
26 Ignovisse putas, quia cum tonat, acyus illex
 25 *27 Sulfure discutitur 27 sacro, quàm tuq, domusq,?*
28 An quia non fibris ovium, 29 Ergennaq, iubente,
Triste jaces 30 lucis, 31 evitandumq, 32 bidental,
33 Idcirco stolidam præbet tibi vellere barbam
Iuppiter? aut quidnam est qua tu mercede deorum
 30 *34 Emeris auriculas? 35 pulmone, & lactibus unctis?*
** Ecce avia, aut 36 metuens diviùm matertera, cumis*
Exemit puerum, frontemq, atque uda labella
37 Infami digito, & 38 lustratibus ante salivis
Expiat, 39 urentes oculos inhibere perita.
 35 *Tunc manibus quatit, & spem 40 macrã supplice voto*
Nunc 41 Licini in cãpos, nunc Crassi 42 mittit in ades.
Hunc optent generum Rex & Regina: puella

22 Vota aut sacra
 sacurimos erat se
 viua aqua purifica-
 re. Iuvenl. Sat. 6.
 v. 524. Nudus in
 Tiberi flabit. Hor. 3.
 sat. 1.2.

23 Noctis Verere-
 am pollutionem, aut
 insomnia.

24 An censet Iove-
 ven iustiorẽ esse
 aliquo homine?
 quod? an Staios Al-
 bio Oppianico ju-
 dice corruptissimo?
 an dubitas præferre
 Iovem Staios? quis
 aut iustior aut me-
 lior tutor Iove?

25 Audiat tamen
 sceleratissimus ille
 veneficus & corrup-
 tissimus Index Sta-
 tui vota hæc impiã
 quæ tu ad Iovem
 concipis: ille statim
 exclamabit indigna-
 bundus, O Juppiter!
 Quanto magis ipse
 Iuppiter fulmine vin-
 dicabit impias hæc
 preces? maxime,
 qui non, Iuppiter,
 exclamat. Hor. Sat. 2.
 l. 1.

26 Tu tamen credis

Iovem tibi veniam ad omnia indulgere, quia vides arbores fulguritas te sospite, tuisque salvia.
 27 Fulmine, quod *Sus Sic*, i. sulfureum. 28 An quia tu non fulguritus jaces & expiandus
 consultis ovium extis? — 29 — Fulguritorum procuratore Etrusco — 30 — Ut illex
 fulmine ista in lucis parum castis, vel, in bidentali quod æque ac locus est colliculus sepimine
 consecratus & — 31 — sacrum, quod qui calcavit incestatur — 32 — cui fulgorito con-
 secratur bidental. h. e. locus in quem decidit fulmen, circumseptus amicti atq, in quã bidenti-
 bus expiatur — 33 — An ideo credis Iovem se tibi præbere ludibrio & contemptui haben-
 dum falludie ad Dionysium, qui auream Aesculapio barbam detraxit. 34 Stipulatus tibi ob-
 noxios reddidisti? 35 An forte pinguibus extis? *Ab impiis avarorum precibus descendis poe-
 ta ad superstitionis mulierularum vota.* 36 Superstitiosa. Pulchra est hæc diel lustrici hypoty-
 posis, qui puellarum octavus est, puerorum nonus, quo die puerum lustrabant, votis pro eo con-
 ceptis & nomine illi indito, unde & Nominalis dictus. 37 Medio, qui cæteris contractis ex-
 tendi solet in cinædorum & mollium notam, quod penem repræsentet. 38 Saliva purgatoriam
 vim habere credebatur, & ad fascina inhibenda valere. Bonæ verò scævæ causæ & ad placandam
 Nemesi, quam enormiori gloriæ invidere credebant, saliva, infamis digitus, & *hic* *ostendit*
 effigies adhibebantur quasi præstigiis. Plin. l. 18. c. 1. & 4. 39 Fascinantium oculorum, qui
 intendendo enecant, perniciem amoliri perita. 40 Ancipitem, tantam, vel ipsum puerum tenel-
 lum, de quo ipse nondum magna. 41 Licinij Stolonis. *ah inter.* Licinum Augusti libertum
 & consorem, & M. Crassi divicis. 42 Votis illi optat latifundia Licini & ades Crassi, in
 quorum quasi possessionem mittit puellam votis suis superstitionis mulier.

43 Hæc impia, stulticia, noxia vota.

44 Candida & pura veste amicta, festos albasque celebres.

45 Precaris à Dijs robur, vires, & —

46 — Validum, quod sustentet senectutem, corpus —

47 — Immodicus tamen cibus tunc & —

48 — Multiplex, variz concoctionis, cujusmodi sunt tu-

cetum & minutal & stullis carnibus minutim concisis.

49 — Vocis hisce tuis respondere non patiuntur deos —

50 — Iovisque hæc in re indulgentiam vel retardat, vel ir-

ritam facit.

51 Rem familiarem

Phœnicipium, augere, exoptas,

predigere interim bo-

ves macians, super-

stitiosè sc. proven-

tum & crebris victi-

mis sperans tan-

quam apes ceu Phœnices & cinere & rogo.

52 Deum Lucrum.

53 Ingibus vocas victimis.

54 Da inquis ut fortunet res familiaris.

55 Respondet Mercurius,

vel Porta. Quo pacto fortunet & crescat tibi pecus,

cum tu insanis sacrificijs tot pecudes ab-

sumas? peculij tui proprius carnifex & lupus.

56 Vel libo & farre, vino, melle, &c.

57 Et falsa spe lactans, sibi dicit. Iam, &c.

58 Tinniat jam rarior in fundo crumenæ propè exhaustæ sacrificijs, vel, *Patibos memento attributam.*

59 Czлата. 60 Solido vel, crassæ laminæ. 61 Perz gaudio. 62 Perverso, vel sinistro a vehementiori cordis commotione. 63 Sudoris, vel lacry-

Hunc rapiant: quicquid calcaverit hic, rosa fiat.

At ego nutrici non mando 43 *vota: negato*

Juppiter hæc illi, quamvis te 44 *albata rogarit.*

45 *Polcis opem nervis, 46 corpulque fidele*

senectæ: (crassa

Esto, age: sed 47 *grandes patinæ. 48 tucetaque*

Annucere his superos vetuere, 50 Iovemque

morantur:

51 *Rem struere exoptas cæso bove, 52 Mercuriumque*

53 *Arcessis fibra: 54 da fortunare penates,*

Da pecus, & gregibus factum. 55 quo, pessime, pacto

Tot tibi cum in flammis junicum omenta liquecant?

Et tamen hic extis, & opimo vincere 56 *farto*

Intendit: 57 jam crescit ager, jam crescit ovile,

Iam dabitur, jamjam: donec deceptus, & expes 50

Nequicquam fundo 58 suspiriet nummus in imo.

59 *Si tibi crateras argenti, 59 incusaque 60 pingui*

Auro dona feram, 61 sudes & pectore 62 levo

Excutias 63 guttas, 64 latari prætrepidum cor:

64 *Hinc illud subiit, auro sacras quod 65 ovato*

66 *Perducis 67 facies. nam 68 fratres inter ænos,*

Somnia 69 pituita qui purgatissima mittunt,

Præcipui sunt, sitque illis aurea barba.

Aurum 70 vasa Numæ, 71 Saturniaque 72 impulit æra,

73 Vestia-

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

60 73 *Vestalesq; urnas, & 74 Thuscum fictile mutat.*

O 75 curvæ in terris animæ, & cœlestium inanes!

Quid juvat hoc, templis 76 nostros immittere mores,

Et 77 bona dijs ex hac scelerata ducere pulpa?

78 Hæc sibi 79 corrupto 80 castam dissoluit olivo:

Et 81 Calabrum 82 coxit 83 vitiato murice vellus:

65 Hæc 84 baccam 85 conchæ rasisse, & 86 stringere venas

Ferventis 87 massæ 88 crudo de pulvere jussit.

89 Peccat & hæc, peccat: vitio tamen utitur: at vos

Dicite Pontifices, 90 in sancto quid facit aurum?

70 Nempe hoc, quod 91 Veneri donatæ à virgine pupæ.

Quin damus id superis, de magna quod dare 92 lance

Non possit magni 93 Messalæ 94 lippa propago?

Compositum 95 jus 96 fasquæ 97 animo, sanctos-
quæ recessus

Mentis, & 98 incoctum generoso pectus honesto.

75 Hæc cedo ut admoveam templis, & 99 farre li-
tabo.

73 Capedines & lauacra Vestæ.

74 Testea vasa ex Etruria Romam allata, vel religionem simplicem ab Etruscis ductam.

75 Carnux & pro-
næ velut pecudes.

76 Inducere cupiditates & alia vitia nostra.

77 Existimare quæ dijs bona sint, ex affectu nostro carnali.

78 Hæc pulpa, i. carnalis corruptio, non contenta naturali rerum simplicitate misceat & vitiat omnia. his tamen ita vitiis utitur, saltem fruitur: dijs tamen nulli sunt usui. Quorsum itaque diis hæc dicemus & emaci nempe nundinatione, ut meliora ab eis accipiamus.

79 Dum unguentum conficit, & castam & olivæ perdit.

80 Sat. 6. vers. 36.

81 Tarentinam lanam, quæ optima. 82 Coquendo infecit, tinxit. 83 Lignore à conchylio muricis, qui & ipse perijt. 84 Margaritam. *Pearle*. 85 E conchâ radere. conchæ enim adhærestunt, neque avelli queant, nisi limâ. *Plin. 9. l. 35. c.* 86 Conflare. 87 Metallis. 88 Ramentis & ballucis, quæ è fodinis eruuntur: *Oare*. 89 Vitiosa est hæc luxuria. *vide supra* 78. *notandum*. usus tamen aliquis ex his vitijs, sed auri in templis nullus. 90 Templis vel Deorum sacris. 91 Ut ephœbi bullas penatibus, sic puberes virgines Veneri pupas consecrabant, à qua pro pupis, *Angl. Dabies*, veros infantes precabantur: haud secus faciunt qui aurum dijs offerunt. 92 Patellâ, divites è lance, pauperes ex acerra libabant. 93 M. Val. Corvini Messalæ. *vel* Auselij Mell. *snæch*. pro quovis divite & nobili. 94 Qui animo & oculis erat vitiosus gulosus quippe & majoribus indignus. 95 Quoad legem humanam 96 Quoad divinam legem. 97 Intima animi penetralia & cogitationes. 98 Animum penitus imbutum. 99 Molâ falsâ. *Hor. 33. od. lib. 3.* Farre pio & saliente mola, i. ipse si puerum & simplicem attulerò animam, parvo ac simplici sacrificio deum placabo.

SATYRA III.

Sub persona Stoici philosophi monet iuvenes ne desidæ & mollitiei indulgentes, nedum patrimonij & natalibus freti, philosophiæ studia negligant: Quæ vitiorum morbis medetur, virtutem & honesta officia docet, animum bene consciunt & vitæ felicitatem largitur.

¹ *Inclamat dormientes discipulos philosophus, vel qui nobili inveni additur comes pedagoga.*

² *Infra not. 10. Nunc autem inquit Taurus apud A. Bell. l. 6. c. 10. expectant philosophi ad fores iuvenum donec hesternam edormierint crapulam.*

³ *Latiores apparere facit, vel extendere videtur, cum sol per rimas lumen transmittat.*

⁴ *O iuvenes, discipuli mei. & est sublimis reprehensio, in prima persona.*

⁵ *Durum, concoctum difficile, vel non dilutum, quod vix plurimam aquam temperari possit.*

⁶ *Decoquere edormiscere.*

⁷ *Solaris horologii, inæqualis, planetarum, ad diem civilem.*

⁸ *Gnomonis quæ umbra meridionali proximâ.*

⁹ *Hypallage. Dum quinta linea tangitur umbra.*

¹⁰ *Quæ insanos & morbosos reddat homines, vel, quæ in rabiem agat canes.*

¹¹ *Solis Cancro, cuius indicium est ortus stellæ Canicularis.*

¹² *Pædagogus, ut supra not. 1. vel Iuvenum, condiscipulorum, ex pergesatis ait unus.*

¹³ *Verumne? Itane? Nemon? oleum feri equi, &c. H. sat. 7. l. 2.*

¹⁴ *E famulis.*

¹⁵ *A calore vel effecto. Horat. lib. 3. Sat. 3. Splendida, quæ se splendore prodat.*

¹⁶ *Irâ cogor in vociterationem.*

¹⁷ *Resp. Philosophus cum inaignatione.*

¹⁸ *Vel lege, Finditur Arcadia pec. ex persona poetæ vel philosophi dicentis: Iuvenis indigetur & disceritur vociferans instar asini rudentis.*

¹⁹ *Afros, quos Arcadia habet maximos.*

²⁰ *Introsfum candida, extorsum crocea.*

²¹ *Vbi ipse iuvenis compfit capillos, vel membrana pumice levigata demptis cap.*

²² *namque geniculis.*

²³ *Interstitijs & geniculis.*

²⁴ *Calamus scriptorius Metonym.*

²⁵ *Causa: ut atramentum spissum nimis & lentum esse, hæere calamo, non fluere.*

²⁶ *Culpantur frustra calami. Hor. 3. sat. 2. l. 21. Infusa mox aqua, præterdit nimis liquidum, fieri atramentum è succo tepidæ, atque vanescere.*

²⁷ *Liquidius fluat & maculet, 23 Calamus scriptorius.*

²⁸ *O miser adolescens, futureque indies miserior: hincine tandem laboris ac spei fructus, ut, ridiculas ignavie prætendens causas studium fidei excusationibus supplere velis?*

²⁹ *25 Quam philosophiæ pyram des, 26 Quem sua mater vel puella delicate alit,*

¹ *Nempe hæc assidue? jam clarum mane fenestras*
² *Intrat, & augustas*
³ *extendit lumine rimas:*
⁴ *Stertimus*
⁵ *indomitum quod*
⁶ *despumare Falerum*
⁷ *Sufficiat,*
⁸ *quintâ dum*
⁹ *linea tangitur*
¹⁰ *umbrâ.*
¹¹ *En quid agis? siccas*
¹² *insana*
¹³ *canicula messes*
¹⁴ *Jamdudâ coquit, & patulâ pecus omne sub ulmo est,*
¹⁵ *Vnus ait comitum. verumne? itane?*
¹⁶ *oculus adfit*
¹⁷ *Huc*
¹⁸ *aliquis. nemon?*
¹⁹ *turgescit*
²⁰ *vitrea bilis:*
²¹ *Findor.*
²² *ut Arcadiæ*
²³ *pecuaria rudere credas,*
²⁴ *iam liber, &*
²⁵ *bicolor*
²⁶ *positis membrana*
²⁷ *capillis*
²⁸ *Inq. manus chartæ,*
²⁹ *nodosq. venit*
³⁰ *arundo.*
³¹ *Tunc*
³² *queritur, crassius calamo quod pèdeat humor,*
³³ *Nigra quod infusa vanescat sepiæ limpha:*
³⁴ *Dilutas queritur*
³⁵ *geminet quod*
³⁶ *fistula guttas.*
³⁷ *O miser, inque dies ultra miser, buccine rerum*
³⁸ *Venimus? at cur non*
³⁹ *potius,*
⁴⁰ *teneraq. columbo*

Et similis regum pueris, ²⁷ pappare minutum
Poscis, & iratus mammae ²⁸ lallare recusas?

²⁹ An tali studeam calamo? ³⁰ cui ³¹ verba? quid istas

²⁰ Succinis ³² ambages? ³³ tibi luditur: ³⁴ effluis amens,

Contemnere, ³⁵ sonat vitium percussu, ³⁶ maligne

³⁷ Respondet ³⁸ viridi non cocta fidelia ³⁸ limo.

³⁹ Vdum & molle lutum es, ⁴⁰ nunc nunc properan-
dus, & ⁴¹ acri

Fingendus ⁴² sine fine ⁴¹ rotâ ⁴³ sed rure paterno

³⁵ Est tibi ⁴⁴ far modicum, ⁴⁵ purum & sine labe sali-
num.

Quid metuas? ⁴⁶ cultrixq; foci ⁴⁷ secura patella est.

Hoc satis? an deceat ⁴⁸ pulmonem rumpere ventis,

⁴⁹ Stemmata quod ⁵⁰ Tuscos ⁵¹ ramum millesime ducis,

Censoreme ⁵² tuum vel quod ⁵³ trabeate salutas?

³⁰ Ad populum ⁵⁴ phaleras: ego te intus, & in cute
novi.

Non pudet ad morem discineli vivere ⁵⁵ Natta?

Sed stupet hic vitio, & fibris increvit ⁵⁶ opimum

Pingue. ⁵⁷ caret culpa: nescit quid perdat: & alto

Demersus ⁵⁸ summâ rursus non bullit in undâ.

²⁷ Pappam & bu-
am, cibum prae-
mansum, minu-
tum.

²⁸ Dormire ad lul-
lum, i. nutritis occi-
nentis natis.

καταλευκαλδ-
σως. Athen. 14.

Anon. epist. 17.

Lacti semmiferos
modos.

²⁹ Verba invenis.

³⁰ Refert Philoſ.

³¹ Sup. das i

³² Causationes &
tergiversationes.

³³ Tu teipſe ludis,

tuo damno. dete.

³⁴ Effult & perie

tibi tempus, vel,

Diffinis mollitie &

voluptatibus, ut

vitiatum vas.

* Invidiam placare

paras virtute reli-

cta & Contemnere

miser. Hor. Ser. 3.

L. 2.

³⁵ Ut felle vas

ex argilla non probe

cocta digito satium

& exploratum, tin-

nituranto vitium.

vimas & crudam materiam prodit: ita tu futilli & rudi sermone iuvenatiam tuam. ³⁶ Rau-
cum, non acutum & tinulum. ³⁷ Resonat. ³⁸ Vas fictile ex argilla crudâ, nec bene coctâ.
M. taph. ³⁹ Rudis es materia, capax tamen formæ si te submiseris figulo, i. magistro. Argilla
quid vitâ imitaberis uia. 2. epist. 2. l. Hor. 4. In iuventute. ⁴¹ Accuratâ & severiori disciplinâ.
⁴² Sine intermissione aut mora. ⁴³ Tu vero obicit, tibi non tam artibus opus esse, cui sit a
patre domus & res mediocris. ⁴⁴ Censurâ duntaxat. ⁴⁵ A maioribus non fraude quaesitum.
vel ex argento purô, i. non celato. vel mundum, ut sit supellex lauta & nitida. Solinum autem
sacram mensam facit, ut quo primitiæ cum sale diis offerebantur. Lips. S. a. r. n. l. 1. 2. cui pater-
num splendet in mensa tenui salinum. Hor. 16. od. 2. l. ⁴⁶ Qua libationes ad focum feruntur.
⁴⁷ Quæ te securam reddat. ⁴⁸ Inflari & ostentare te. ⁴⁹ Generis ordine stirpe Iuven.
Sat. 8. v. 1. ⁵⁰ Nobilissimæ & antiquissimæ Rom. familiæ ex Etruria ortum habere. ⁵¹ Suc-
cessionis lineam. vide quæ ad Sat. 8. Iuven. vers. 1. ⁵² E tua familia. ⁵³ In atrio inter ima-
gines majorum. vel in recognitione equitum, tu eques trabeatus. vide Iuven. Sat. 8. v. 259.
⁵⁴ Insignia equestria, vel ornamenta externa fortunæ, quæ te non magis reddunt nobilem,
quàm phaleræ equum. ⁵⁵ Dissoluti cuiusdam intemperantis, perdit, qui obdormit in vitio-
rum callum, & quasi habitum malitiæ, ita ut se peccare non sentiat. Sordidi Natta meminit.
Hor. 6. Sat. lib. 1. Turneb. 2. j. l. 2. c. legit Natta. l. fullonis. ⁵⁶ Quod sensum ademit Metaph.
a corpore. ⁵⁷ Excusandus & aliquâ dignus veniâ ob stuporem & callum vitiorum, perdit
jam & profligatæ nequitie. ⁵⁸ Non emergit e barathro vitiorum, nec tangitur conscientia
scelerum. cum tamen te atque alios qui per incontinentiam prudentes scientesque virtutum deser-
ueritis, graves manant conscientia cruciatum. Atque huc spectat digressio insequens poetæ do-
centis non esse aliam poenam graviolem atque ipsius tyrannidis digniorem, quàm destitutio virtutis
conscientiam, & poenam (ut ita dicam) damni.

Magne pater divum seuos punire tyrannos
Haud alia ratione velis, cum dira libido

Moverit ingenium ferventi tincta 59 veneno;

60 Virtutem videant, 61 intabescantque relicta.

Anne magis Siculi gemuerunt ara 62 juvenci,

Et magis auratis pendens laquearibus ensis

Purpureas subter 63 cervices terruit, 64 Imus,

Imus precipites, quam si sibi dicat, & intus

Palleat infelix, quod proxima nesciat uxor?

Saepe oculos memini tangebam 65 parvus 66 olivo,

Grandia si nollem morituri 67 verba 68 Catonis

Discere, ab 69 insano multum laudanda magistro,

Quae pater adductis 70 sudans audiret amicis.

71 Iure etenim id summum, quid dexter 72 senio
ferret

Scire, erat in voto; damnosa 73 canicula quantum

74 Raderet; angustae collo non 75 fallier 76 orcae:

Nec quis callidior 77 buxum torquere flagello.

Haud 78 tibi inexpertum 79 curvos deprædere mores,

80 Quaeq; docet sapiens 81 braccatis 82 illita Media

83 Porticus, 84 insomnis quibus & 85 detorsa juvenis

Invigilat, 86 siliquis & grandi pasta polenta.

59 Cruditatis & vitiorum.

60 Quam ut videant virt. alij legunt virtuti invident.

quam sc. ab alijs cultam ipsi deseruerint.

61 Discrucientur, quod eam reliquerint.

62 Miseri homines inclusi in cauro illo abenco, quem Phalaridi tyranno Siculo Perillus inventum dedit.

63 Damoclis vnus ex assentatoribus Dyonyfij, vide hist. in g. Tust. quæst. a Cic. plenius expofitam.

64 Ordo. quam si sibi dicat: Imus, imus precipites in vitia & exitiū nullā virtute suffraginandi, omni salutis spe destituti.

65 Fecimus & nos Hec invenit. Sat. 8. Juvenal. Ego quidem hoc puer, &c. tu autem in omni et.

vers. g. l. infra. 66 Ad simulantem lippitudinem, ut à recitatione eximeret. 67 Deliberativa, meriator necne. vel Echopetiam. 68 Uticensis, devictio Pompeio morituri. 69 Clamoris, al. vehementi & acri, unde & Domitio Grammatico Insani cognomen iudatum. A. Gell. 7. 18. 70 Labore corrogandi amicos ad filium audiendum aut læticiā. 71 Convenienter puerilibus annis. 72 Iactus tesserarum seu talorum summus. faustissimus verò qui omne tollebat depositum erat Venia. vide quæ ad Martial. ep. 14. l. 14. the. sce. Camis, uno. iactus damnosus. 73 Quantum mihi detraheret. vel ex reliquo talorum numero detraheret. q. e. quinque. 74 Non errare. 75 Vasis in quod nuces pueri coniciebant. Ovid. de Nuce Var. quæque sept. cauum spatio distante locatur, In quâ massa levi nux cadit una munda. alij de pyrgo intelligunt non recte. Quorsum enim ars nefallaris ad coniiciendas in turriculam seu fritillum aleas, de quo puerum fuisse sollicitum dicit hic poeta seu philosophus? de Fritillo vide quæ nos ad Martial. ep. 14. l. 4. i. 77 Trochum. seu turbinem e buxo. 78 Iam juveni, relicto iuocibus, atque laeraliter hactenus in studiis philosophiæ educato. 79 Prævos à rectis distinctuere. 80 Ex præcepta quæ doceantur in 5ta porticu Athenis, in quo Zeno & alij Philosophi (inde Stoici dicti) docebant disputabantque. 81 Indutus braccis, i. femoralibus, à pænis. A. Eol. adjectio C. 82 In qua pæciterant Herx & Miltiade, Themistocle, & Atheniensibus devicti. 83 5ta porticu. 84 In qua juvenes studiis invigilant. 85 Stoici condabantur ad cutem. sed vero hic agitur omnino de porticu Stoicâ, male ab alijs ingeritur lectio quibus modo pæciterant, quod de Romanis curatis intelligi voluit. 86 Victa tenui, legaminibus & pasta pasta seu siliquis & pasta.

87 Et tibi quæ Samios deduxit 88 litera ramos,
Surgentem dextro monstravit limite 89 callem.
Sertis adhuc? 89 laxumq; caput compage soluta
90 Oscitat besternum, 91 disutis undique malis?
92 Est aliquid quod tēdis & in quod dirigis 93 arcum
94 An passim sequeris corvos, 95 testaq; lutoq;
Securus quod pes ferat, atque 96 ex tempore vivis?
97 Helleborū frustra cū jam cutis ægra tume-
bit

Poscentes videas: venienti occurrere morbo.

98 Et quid opus Cratero magnos promittere 99 mōtes?
Disciteque o miseri, & 1 causas cognoscite
rerum,

2 Quid sumus, & 3 quidnā victuri gignimur, 4 ordo
Quis datus aut 5 meta 6 quā mollis flexus, & 7 unda:
Quis modus 8 argēto, 9 quid fas optare, quid 10 asper
11 Vtile nummus habet: patriæ carisq; propinquis
Quantum 12 elargiri deceat: 13 quem te deus esse
Iussit, & 14 humanā qua parte locatus es in re.

15 Disce: nec invideas, 16 quod multa fidelia putet
In locuplete penu 17 defensis pinguibus Vmbriis,
Et piper & perne Marfi 18 monumenta clientis:
19 Menaq; quod prima nondum defeceris orca.

20 Heic aliquis de gente 21 bircosa Centurionum
Dicat, Quod sapio, satis est mihi, non ego curo

medico insigni, qualis fuit Craterus tempore Augusti, ad restituendam sanitatem, cum in ma-
nus sit praeceperit morbum, prout. 1 Metaph. a corpore ad animum. 99 Aureos nummulum.
2 Rerum expensarum & fugiendarum ad felicitatem asseq. Inven. videri causas, vel eti-
am, causas naturales. 3 Quæ hominis sit natura. 4 In quem finem. 5 Fatorum certa lex,
qua fieri omnia asserere Stoici, vel gubernatio divina. 6 Felicitatis. 7 Vnde, ut sit quasi meta ad quam circumflectenda
est remigatio in navali certamine alij leg. mure, ut supra, notā 5. 8 Quærendo, & erogando.
9 Quæ vota. 10 Signatus, recens. 11 Utilitatem, usum. 12 In officio debeas. 13 Car-
jas qualitatis, & mure. 14 Quæ pars sit universi. 15 Hanc sapientiam edisce, nec mi-
dendo delectas, si advocatis & patronis Romæ, uberius munera copis suppetat quā tibi. 16
Quod vasa prae copia & affluentia putent advocatis in cella penaria. 17 Divitibus, obvis
soli domus Vmbriis. Itaq; pop. quos ille in iudicio defunderit. 18 Massa a clientibus donaria.
19 Et quod salamentum illud superfit e prima orca vel prima serie ac parte orce nec defi-
ciat, pluribus a clientibus indies donatis. 20 Neque mure, quod indolenti mihi asserat
tar philosophus. 21 Quorum alij hircum olent al. hircia.

87 Nec tibi inadi-
ta aut incognita est
virtutis via quā
Pythagoras Samius
indigare voluit
expressam in bicorni
litera—

88— Y, quæ in
duos ramos se divi-
dens bivium vitæ
monstrat, arduum
& angustam virtutis
viā extēns a
dextrā, nollem &
lætā, vitij a sinistra.
95 Virtutis crebris
actionibus & labore
tritum.

90 Helleborum eva-
porat crapulam.

91 Estre scopus vel
fms aliquis vitæ ti-
bi propositus?

93 Actiones.

94 Vagus erras, pu-
er, more qui corvos
testā lutoq; pe-
tit.

95 Temere, nec via-
rum nec consilio-
rum ratione habi-
tam.

96 In diem, sine
proposito.

97 Pharmaci vitio-
los humores pur-
gantia sero iestas,
vbi jam invaluit hy-
drops, Sat. 4. v. 16.

98 Et quid opus

22 Ego non studeo
esse philosophus,
qualis fuit ille Arce-
silas, qui cum nihil
sciri affirmaret, di-
ctus est, *philosophia*
error. neque esse
volo sapientum
vnius ut —

23 — Solon legis-
lator Atheniensis, ut
me vigilijs, studijsq;
macrem, & rumo-
sus deinde futurus.

24 Quod attenti
& cogitabundi sig-
num est.

25 Quæ furem
sapient. rabidi a.
canes non latrant.

26 Medicantes nu-
gamenta philoso-
phica. quale hoc est,
Ex nihilo nihil, &c.

27 Hoc tanti est,
inquit Centurio, ut ad
pallorem studeas.

28 Philosophiz
placitis. Alij leg.
Hæc. i. philosophos.

29 Robusta, mili-
tatis?

30 In rugas, præ ef-
fuso risa, contractio.

31 Vt vero æger, respondet philosophus, negligit
qui philosophos animi medicos in acribus & contemptui habent, miseri peribunt.

32 — Febris symptomata & gravis
morbi indicia, cordis palpitatio, respiratio ægra, & spiritus graveolentia: Inusus requiescere
ad quartum diem, non abstinere, sed in gravem morbum labitur.

33 Vt ex requie & abstin-
tia convalescat, quod fit inter initia morborum.

34 Vbi æger videt nocte tertia moderatè &
virescit, convenienter fluere —

35 — arteriarum pulsus, vel, venas simpliciter.

36 Ibi
neglectio medici consilio, tanquam de morbo securus, poscit, vel deficiente sua è domo divitiis

37 — in lagena non admodum capaci, vel deficiente sua —

38 — Vi-
tiosorum quorum austeritatem decoxit ætas —

39 — Sibi balneum ingressuro —

40 — Eger re-
sente Campaniz oppido.

41 Medici intervenientis visentisq; ægrum verba.

42 Aeger re-
spondet morbum vel dissimulans vel non sentiens.

Esse quod 22 Arcesilas 23 ærumnosq; Solones,
24 Obstipo capite, & 24 figentes lumine terram,
Murmura cum secum, & 25 rabiosa silentia rodunt,
Atque exporrecto trutinantur verba labello,
Ægroti veteris meditantur somnia, 26 gigni
De nihilo nihilum, in nihilum nil posse reverti.

27 Hoc est, quod palles? cur quis non prandeat, hoc est? 85

28 Hic populus ridet, multumq; 29 torosa inventus

Ingeminat tremulos naso 30 crispante cachinnos.

* Inspice: 31 nescio quid 32 trepidat mihi pectus, &

33 ægris

Faucibus exsuperat gravis halitus, inspice sodes,

Qui dicit medico, 34 iussus requiescere, postquam 90

Tertia compositas vidit nox currere 35 venas,

36 De majore domo 37 modicè sitiente lagena,

38 Lenia 39 loturo sibi 40 Sarrentina rogavit. (istud

41 Heus bone, tu palles: 42 Nihil est. 42 Videas tamen

Quicquid id est: surgit tacitè tibi 43 la rea pellis. 95

44 At tu deterius palles: ne sis mihi tutor:

45 Iam pridè hunc sepelis: 46 tu restas 47 perge, tacebo.

48 Turgidus hic epulis, atq; 49 albo ventre, 50 lauatur,

51 vitiosissimi

52 quorum austeritatem decoxit ætas —

53 Sibi balneum ingressuro —

54 Eger re-
sente Campaniz oppido.

55 Medici intervenientis visentisq; ægrum verba.

56 Aeger re-
spondet morbum vel dissimulans vel non sentiens.

57 Pallida cutis ab aqua intercuti intame-
scit.

58 Tu potius ð medice, inquit deplorata spei æger, mihi pallere & ægrotare videris, quin
me mittis, & te curas? mihi te tutore nihil est opus, idem faciunt perituri, qui correpti male-
dicta ingerunt.

59 Hunc, ait Philosophus, incontinentem ægrum, medicos contemnente jam-
dudum sepelis, essetecur mortuus tam scio quam si jam extulissim.

60 — Ta contemptor
philosophorum restas essetendus. Possunt & hæc esse verba ægroti dicentis, unde novus hic
mihi tutor? priorem illum qui eadem quæ tu, vique canebat, nequie monendo inhibebat ne
vivacem meo arbitrio, jamdudum extuli, spero & te propediem. Omnes composui felices. Nunc
ego resto, inquit Horat. 9. Serm. 1. l. 47 Deride, uir inquit Medicus tuis moribus, ede, bibe,
leva, animo tuo morem gere. Quantum ad me, taceo & abeo.

61 Ille quidem æger prelo mor-
dico interijt: & hic etiam qui morati consilium, i. philosophiam contempsit, peribit, quem Hor. sa.
2. l. 2. dixerat, pinguium vitia albamq;.

62 Pallido vel cibus distento.

63 Balnea intrat, quod æ-
grotis periculosum.

Gutturē sulfureas leniē exhalante 5¹ mephites.

100 * Sed tremor inter vina subit, calidumq; 5² triental

Excudit ē manibus: 53 dentes crepuere reſecti,

Unſta cadunt laxis tunc 54 pulmentaria labris.

Hinc 55 tuba, candela: tandemq; beatulus alto

Compoſitus 56 lecto, crassiſq; 57 lutatus amomis,

105 Jū 58 portam rigidos calces extendit: at illum

59 Hesterni 60 capite induto 61 ſubiecti 62 Quirites.

63 Tange miſer 64 venas, & pone in pectore dextram.

Nil 65 calet hic: ſummoſq; pedes attinge, manuſq;

Non 66 frigent. 67 Viſa eſt ſi forte pecunia, ſue

110 ^b Candida vicini ſubriſit molle puella,

68 Cor tibi rite ſalit? Poſitum eſt 69 argente catino

Durum olus & 70 populi cribo decuſſa 71 farina.

72 Tentemus fauces: tenero latet 73 ulcus in ore

Putre, quod haud deceat plebeiā 74 radere betā.

115 ^d Alges, cum 75 excuſſit membris timor albus ariſtas:

^c Nunc 76 face ſuppoſita fervescit ſanguis, & irā

Scintillant oculi: dicisq; faciſq; quod ipſe

Non ſari eſſe hominis, 77 non ſanus juret Oreſtes.

51 Gravolentes
a cruditate ſpiritus.
Mephitis proprie eſt
tetrius putorex ſul-
fureis & corruptis
aquis aſcendens.

52 occultam febrem
ſub tempore eandem
diſſimulat, donec
manibus tremor in-
cidat unctis. Hor.,
15. epiſt., 1. lib.
53 Calicem capi-
entem tertiam ſex-
tarii partem.

54 Ex tremore ca-
pitis, & totius ſola-
tā compage dentes
reſecti labijs retra-
ctis, ſtrident.

55 Cibi lauti euo-
muntur.

56 Mox illi mortuo
apparantur quæ ad
ſuneris ſolemnitatem
ſpectant, tubæ, tibiz
ſaces, &c.

57 Ferali.

58 Unctus & pol-
linitus, vt Sa. 6. v. 34

59 ~~nam~~ 75
76 pro janua, ver-
ſis in januam pedi-

bus, pro more componendi mortuos in ſeretro. qui cum vt plurimum in caput nati fuerint in
vitam, ita in pedes ruſus eſſerantur ad ſepulturam, vel portam civitatis extra quam eſſere-
bantur, vrebantur, ſepeliebantur. 59 Recens manuſcripti ex teſtamento deſuncti. 60 Pileo
donati. 61 Feretro, præſtituti patrono ſupremum hoc officiū. 62 Cives Romani & Qui-
rino i. Romulo. 63 Inquit medicina. i. philoſophia contemptor. Quo mihi hæc de febre &
morte? ego pulchre valeo, tange arteriam, explora ſi mihi quis morbus. 64 Arteriam.
65 Non arguit calorem ē febris. 66 Nec frigent extremæ partes. 67 Reſp. Philoſophus,
Immo gravioribus laboras morbis. a avaritia, b libidine, c molitie, d timore, e iracundia. 68 An-
non cordis ſubito motu prodis animi morbum? ſtat animo? et parum eſt viſio tibi quam ter-
midum eſt cor? Hor. ſer. 3. l. 2. 69 Olus ipſum in catino algens. i. frigidum. 70 Non pollinario
& ſubtili. 71 Panis cibarius. 72 Si poſſis his veſci. 73 Vlc. delicatæ gulæ. 74 Exasperare
vili cibo, & fabrorum prandio, betā. Martial. 13. l. 13. epi. 75 Negabas te pallere aut
algere. exanguis tamen timor te hortere facit, erexitque tibi pilos, aristarum more. 76 Di-
cebas modo nil caluiſſe, ecce autem bile ſuſſuſ ſanguis circa cor ebulliit velut igne ſuppoſito
& irā ſcintillant oculi. 77 Exagitat ſurijs matris Clytemneſtræ quam patris necem vitu-
sum adultero Aegithio occiderat. h. e. ipſi ſuſani te in janum judicabunt. Ju. an. 12. omne
putri clament q; puella. Hor. 3. Ser. 2. lib.

SATY-

SATYRA IV.

Sub personâ Socratis Alcibiadem objurantis, invehitur in Neronem, qui uobilitatis suæ ostentatione & populi assentatione inflatus Remp. est aggressus: ad cuius administrationē (bene licet: ad tempus dissimulet) nullis prudentiæ civilis, ne scientiæ quidem mortalibus sit remis instructus.

1 Tunc rem publicam administras?

2 Bardas alebant philosophi promissas ad gravitatem.

3 Socratem magistrum tuum & Alcibiades, vel, magister, cuius est schola tantam ex equo Troiani prodierunt philosophorum sectæ: Socratem autem inducit moventem & corripientem Alcibiadem, quod à se amoveret periculum & suspensionem tantæ Neronis imp.

4 Haustus cicutæ, poena capitalis apud Athenienses.

5 Fraude & invidia circumventum, quasi de diis male sentiret, &c. Xenoph.

Deiopyria.

6 Quâ arte? Alcibiades tutelâ amculi tui Periclis insignis & iactabunde. Es Neroni Poppeæ pupillum vocavit ut cui tutores essent Burrhus & Seneca & Ironicæ, Tibi proculdubio contingerant artes & scientiæ.

7 Præcox, ante barbam & annorum maturitatem. 8 Seditiosus fœvit. 9 Irâ & tumultu. 10 Potestatem vel motum, in signum silentij. 11 Quatuor sequentes versus lege Ironicæ, vel interrogatorie. 12 Inter duo extrema vitia iniusta. 13 Vbi legis norma varianda est propter variam circumstantiæ alienius exceptionem vel, ubi lex ipsa non recta sit: poteris tu vitiosam regulam corrigere? 14 Crute regulæ intorto. Metaph. a fabrilis arte. 15 Vitiis rebus & convictis. 16 Literam condemnatoriam notam mortis, Δανάη. 17 Alcibiades formâ: Nero triumphali veste, vel simulatâ probitate, vultu etiam pulchro. Detrahens et pulchrum, nisi id quod quissimè per oia cederet, introspem turpis. Hor. Sat. 1. l. 2. et 16. epist. 1. l. 1. Introspem turpem, speciosam pelle decora. 18 Pavonum more expansâ caudâ te venditare, vel instar canis motâ caudâ adulari, & captare auram popularem. 19 Ellohorum in insula Anticyra copiosè natum, ortam ex melancholia insaniam purgans. 20 Aptior, cui ipsi magis opus erat dementia & vitijs purgari quam curam aliorum suscipere, regi quam regere.

21 Anticyras 22 melior sorbere meracius?

24 *Quæ tibi* 25 *summa boni est* 26 *unctâ vixisse patellâ*
Semper, & assiduo 27 *curata cuticula* 28 *sole.*
 29 *Expecta: haud aliud respondeat hæc annus. I nunc,*
 30 30 *Dinomaches ego sum* 31 *susla, sum* 32 *candidus.* 33 *E-*
Dum ne deterius sapiat pannucia 34 *Baucis, (sio*
Cum bene 35 *discincto* 36 *cantaverit* 37 *ocyma verne.*
 38 *Vt nemo in sese tentat descendere, nemo:*
 39 *Sed præcedenti spectatur mantica tergo.*
 40 *Quæsieris: Nostin' uestidi prædia?* 41 *cujus?*
Dives 42 *arat* 43 *Curibus quâs non miluus* 44 *oberret:*
Hunc ais? 45 *hanc dijs iratus,* 46 *genioq; sinistro:*
Qui 47 *quandoq; jugum* 48 *pertusa* 49 *ad compita figit,*
Seriola veterem metuens deradere 50 *linum, (dens*
 51 *Ingemit, Hoc bene sit:* 52 *tunicatum cum sale mor-*
Cape, & 53 *farratam* 54 *pueris plaudentibus ollam,*
 55 *Pannosam facem morientis sorbet aceti?*
 56 *At si unctus cesses, &* 57 *figas in cute solem,*
Est prope res 58 *ignotus,* 59 *cubito qui tangat, &* 60 *acre*
 35 *Despuat in mores: penemq; arcanaq; lumbi*

24 Tentum ab era
 prædicta vixisse, quod
 sum est, ut ne mora-
 tum quidem scienti-
 am uicem habeat.
 25 Quidam n. tibi
 sumum bonum
 est?
 26 Respondet ex
 persona Alcibiadis
 cum Nerone, Gula &
 luxus.
 27 Libido & mol-
 lis imò sceda cor-
 poris cura.
 28 Infolatio cutis
 ad acquirendam
 corporis siccitatem.
 vide vers. 33. seq.
 29 Recte, attende
 parumper, inquit
 Poeta. Tu princeps
 (si dijs placet) nihilo
 sanius ætatis de
 summo bono quam
 muliercula hæc in
 transitu quæ olea
 venalia canicat.
 30 Nobilissimam
 rem, filium te iactat
 Alcibiades. sic
 Nero Agrippinæ.

31 Hoc solum habes quod gloriaris tumidus, & opponas. 32 Speciosus & pelle decorus.
 33 Quid hoc? si nihilo plus sapias quam Baucis pannosa. Domus, multis conglobata pannis.
 atus rugosa ut Plin. 2. 5. 4. pannosæ mala. 34 A Poetis usurpatum nomen vetula olitricia.
 35 Dissolutio. 36 Pomercalia clamitaverit. 37 Alcibiades, pro quovis olere positum,
 vel cantando ocymum quod Græci etiam *μυστὸν* appellant, servis exprobrat condicio-
 nem suam. 38. Vide quam nemo se nosse laboret, alium omnis. Tu princeps æliorum vitis in-
 quiris, reprehendis, damnas: ad tua interim conniver ac illa putas latere, nec tamen latens, dam-
 nosa de nostris moribus cognoscat, & nos de tuis. 39 Ex apologo AEIopi. præcedentium vitia
 cernuntur a sequentibus. 40 Hor. Respicere ignoto discet pendencia tergo. 3. sat. 2. l. Tu qua-
 ris, an norim divitis illius prædia, cuius avaritiam insectari nris. 41 Ego requiro, cuius?
 an illius qui — 42 — Possidet vel simplicitate arat. 43 In Sabina. 44 Circumvolvendo
 non anetigator. 45 Tu refertis Dico illum ipsum Ventidium natum, vel viventem: dijs, ho-
 minibus atque sibi male. 46 Quem detraundat. 47 Quandocumque, si quando — 48 —
 Ad pervia, samosa, hinc inde patentia compita — 49 — suspensio iugo, compitalia celebrat.
 vel ipso die festo vix soluat jugum. 50 Picem. i. relinere, vide Iuven. Sat. 5. v. 33. 51 Cum
 gemitu faustum hoc verbum *heus* sit pronunciat, quod Virgilio. Eclog. bonum sit. dum mundum
 didis *Sævus* erit. Hor. 2. sat. 2. l. 52 Non purgatum. 53 Pulcem è farre in olla coctam.
 54 Familiâ libertis suis & servis exultantibus, ac si lautè tractentur. 55 In hoc versu
 quævis distinctio est emphatica. Exuperans magistrum Horatium à quo sumferat. Qui Prien-
 tianum festum potare diebus Campana solitus trulla, vappamque profectus. 3. sat. 2. l. Vappam
 cui insunt flocces, flocci quidam & panniculi. 56 Tuam vero, qui in alienam avaritiam
 & furoris paratus es dicere, probrosam libidinem est qui videat & reprehendas. 57 Ad solem
 te vngas, ut oleum imbidatum cutim reddat nitidam. 58 Quem tu non cogitas. 59 Ani-
 maduertat & arguat. Nonne videt, aliquis cubito stantem prope tangi. Horat. Sat. 2. l. 2.
 60 Accites excoctur.

61 Radicitus evellentem, depilantem.

62 Vt patiaris muliebria.

63 Cur capillos & barbam alienis depilas pudenda? ut st.

τι σοι ἐξέλστα;

καὶ ἡδὲ καὶ κα-

ταρὰς τε καὶ

ὀλιδνὰ ἔργα

ζῶντα ἂν ἡνδὲ

ἔργων θύμω.

Lucian. in

Ἰανθολογίῃ.

91 Pectine dentato instar maxill. al. cum max. i. & maxillas.

h. e. mentum & genas.

65 Balanino unctum.

66 Capillitium, instar gausapis villosi, al. barbam.

67 Muto. a similitudine curguliosis, vel columellar, vel vermiculi.

68 Depilatores robusti, velut palæstritz.

69 Pilos. 70 Assiduis balneis, vel ad spon-

τασμα lotas. 71 Isti pili nullo psilothro vel forcipe penitus evelluntur.

72 Vt gladiatores dum adversarium petunt se telo exponunt: ita & nos aliorum vitia inquirendo præbeamus

ijs occasionem de nostris cognoscendi. Cadimus & totidem plagis consumimus hostem. Horat.

73 Ex tua in alienis vitijs acri disquisitione. 74 Libidineu dissimulatam. 75 Potentia tua & imperium tua vitia regunt. 76 Sed te non latent, quin te decipe si potes, &--77. Finge te sanum. vel imperij onus suscipe ultra vire.

78 Inquit Alcib. ant Nero. egregie factum laudes vicinia. 5. sat. 2. l. 79 Si sis avarus, inquit Poeta, b libidinosus, c invidiosus, reiecta per-

pecti assentatione, ne affectes Kemp. tibi confitens quam prudentia sis desistimus. 80 Desiderio nummi. 81 γλυκύπικρον, libidinis n. non raro, acerbi exitus. 82 Si delatorum litigijs

forum vexari patiaris, vel, si primos urbis vicos noctu cum gladiatoribus pererrans, obvios ex dis, vel, si puteal gravissimæ foeneratorum usurar te permittente vexent. 83 Puteo la-

brum magnificum impositum juxta Fabianam arcum, in porta Iuliana ubi foeneratores versari, & iudices jurare soliti, ibidemque tribunal. 84 Laudis fitibundas, credulas. 85 Noli tibi

arroga & sumere, quod non habes. 86 Nec crede assentationibus, sed sibi habeat vanas suas laudes levis & vilis popellus. 87 Tu te examina, & comperto quantula sit tibi pruden-

tiz civilis adremp. administrandam vis, intra pelliculam totum te contine.

61 Runcantem populo marcentes 62 pandere vulvas,

63 Tu cum 64 maxillis 65 balanat ut 66 gausape pectas,

Inguinibus quare detonsus 67 curgulio extat?

Quinque 68 palæstrite licet hæc 69 plantaria vellant,

70 Elixasq, nates labefactent forcipe adunca,

Non tamen ista 71 filix ullo mansuescit aratro.

72 Cadimus, inq, vicem præbemus crura sagittæ.

Vivitur hoc pacto: 73 sic novimus. Ilia subter

74 Cecum vulnus habes. sed lato 75 balteus auro

Prætegit: 76 ut mavis, da verba, & 77 decipe nervos,

Si potes 78 Egregium cum me vicinia dicat,

Non credam? 79 viso si 80 palles improbe a nummo,

Si facis, in penem quicquid tibi venit 81 amarum,

82 Si 83 Puteal multa cautus vibice flagellas:

Ne quicquam populo 84 bibulas donaveris aures.

85 Recipue quod non es. 86 tollat sua munera

cerdo:

87 Tecum habita; & noris quàm sit tibi curta

supellex.

SATY.

SATYRA V.

Gratum erga Cornutum præceptorem suum testatur
animum. Deinde quæ sit vera libertas ostendit, id-
quæ juxta Stoicorum paradoxon: *solum sapientem li-
berum esse.*

Vatibus hic mos est, centum sibi postere voces,
Centum ora, & linguas optare in carmina-
centum:

^b Fabula seu mæsto ² ponatur ³ hianda tragædo,

^c 4 Vulnera seu Parthis ducentis ab inguine ferrum.

⁵ ⁶ Quorsum hæc? aut quantas ⁷ robusti carminis offas

⁸ Ingeris, ut par sit centeno gutture niti?

Grande locuturi ⁹ nebulas ¹⁰ Helicone legunto:

¹¹ Si quibus aut ¹² Procnes, aut si quibus olla ¹³ Thyæ.

¹⁴ Fervebit, sæpe in falso ¹⁵ cœnanda ¹⁶ Glyconi. (fla

¹⁷ Tu neq; anhelanti, ¹⁸ coquitur dum massa camino,

Folle premis ventos: ¹⁹ nec clauso murmure raucus

Nescio quid tecum grave cornicaris ineptè,

Nec ²⁰ scloppo tumidas intendis rumpere buccas.

²¹ Verba toge sequeris, ²² juncturâ callidus acri,

²³ Ore ²⁴ teres modico, ²⁵ pallentes ²⁶ radere mores

sis ab inguine bracciis. Propert. 4. l. ubi Ios. Scal. Iaculati ab inguine barbarum est: ut à capite
Græcum. Ant labentis equo describit vulnere Parthi. Hor. Ser. 1. l. 2. 6 Fingit Cornutum quasi
præsentem quærere, In quem finem linguas & voces istas postas Satyricum? 7 Fortis epici car-
minis ampullas & globulos verborum. Metaph. durior. 8 Intendis, objicis, ut opus sit cent. gut-
ture niti? 9 Tumida figmenta specie magna, nugas sonoras. 10 Vide Prologi vers. 4. 11 Qui-
cunque scripturi sunt tragedias quarum argumenta sunt filii ollæ cocti & apppositi patribus
Tereo & Thyest. 12 Quæ Ilyn filium Tereo marito coctum appositit, ultra vim ejus & stu-
prum Philomelæ illatum. 13 Cujus filios decoctos Atreus frater illi appositit cœnandos in
ultionem incestus cum Europâ uxore suâ, vide quæ nos ad Senecæ Thyesten. 14 Maximâ ani-
mi concitatione & acri studio describenda feruebit. continuata allegoria ab Olla, n: & 15 cœn-
i. agenda & repræsentanda. 16 Tragœdiarum illi ætiori in falso, ut cui exambe toties repetita
non patiat nauseam. 17 Tu non scribis argumenta inflata & versus ampullosos, quibus medi-
tandis pronunciandisque anhelantes opus sit agitare pulmores, non seus ac conclusæ auræ
foliibus vexantur dum igni mollior ingens ferri massa. 18 Imitatio Hor. Sat. 4. lib. 1. *At tu
tonsus fas hircinâ foliibus auræ, &c.* 19 Nec altè cogitabundus ineptè vel expatiaris, vel rancè
& compressâ voce more cornicum tibi obmurmuras. 20 Sonantior inter recitandum emissio
spiritus, ex aere buccis incluso. 21 In communi usu posita. alii Satyram intelligunt quæ tota
Romana est, ut & toga. 22 Compositione accurata. Sat. 1. v. 65. 23 Concinnus, stylo modesto
non hianti & turgido ore, alij legunt *seris*. i. explicas, expolis. 24 Quos quis malè conficius
horret erubescendos mores, quorum mentione & conscientia palliet aut rubet, *obgestè totum*,
audiat cui frigida mens est. Iuven. 1. 25 Reprehendere, carpere, perstringere.

1 Hujus temporis
Poetis qui... 6. tra-
gœdias & (Neroni
adulantes) ... c. Pa-
thica scribunt bella,
mos est centum pos-
tere voces, in imita-
tionem Homer. 2. l. li-
ad. Virg. 6. A Enclid.
Ovid. 12. Metam.
2 A Poeta Tragicæ
scribatur... 3. summa
vocis contentiones
pronuncianda a
mœsticiam præ se
ferente Tragœdo, i.
actore seu histrione.
4 Data, vel accepta.
5 Dum fugere se
simulat, sagittas
mittentis in hostes
ab inguine ductas.
viti alijs jaculandi
mos ab auricula,
mamæ, vel hume-
ro. Virgatis iaculen-

26 Sciens.

27 Urbanis & sal-
tis jociis.28 Ex eadem men-
te, eodem stylo &
subiecto.29 Tragica illa ar-
gumenta relinque30 ——— Graecis tra-
gicis atque ijs qui
grande & tumidum
carmen assentant.31 Capite pedibus
& manibus Pluthe-
mis & aliorum filio-
rum Thyestz. quz
reservavit Atreus
inspicienda patri.

vide Senec. Thyest.

32 Tu mores populi
Satyrice sale irica.33 Resp. Persius. Non
posco certenas vo-
ces ad turgida illa
atque Tragica sed
quibus sustinere tuis
erga me meritis oCornute, tibi que
gratiji agendis.34 Ampullosis,
vanis.35 Speciosis pig-
mentis.36 Carmine grani
argumentum leve
exornare atque ex-
tollere. nupis addere
pondus. 19 Epist. 1.1.

Hor. 37 Ingenue sincere, perinde ac si secreti loqueremur. 38 Gratia ac simplici multo, vel
versu. 39 Quam pars melior & maior sis animæ nostræ, mer. 40 Tange, pulsa digito, ut qui
fictilia explorant. 41 Quid integrum & verum sonet ——— 42 ——— quid simulatum & fucatum.
Metaph. a parietum inscriptionibus. 43 Ad animum sincere gratum exprimendum non ad for-
poras fabulas & inflatas nugas. 44 In imis penetralibus, & ipsis animi mei latebris. 45 In-
genue proferam. 46 Unā meā linguā. 47 Intimo cordis recessu. 48 Sub præceptoris im-
perio, vel vim timentis aliunde. 49 Pudicitiz & verecundiz cuius tinctura & symbolum pur-
pura. 50 Toga, cui prætextus purpuratque Romanorum filij ad pubertatem ætatis sc. annuæ
xv. amiciebantur. 51 Reliquit me, sumptū jam virili toga. 52 Cordis figuram habens,
ante pedus ingenuis austerā nobilium filijs aurea, tenuiorum filiorum coriacea. Juven. Sat. 5, v. 161.
53 Gabinio cincta, vel habitu peregrinantium formatis, & caninis pellibus amictis. 54 Pue-
ris, cum ex ephobis excederent, bullas ex prætextis laribus consecratas ad suam cuiusque ef-
figiem appendere mos erat. 55 Assentantes, non rigidi ut prædagi. 56 Vico Rom. quod
sub vrbe antiqua esset dicto, infami & lubrico, in quo habitabant meretrices. vide quæ ad
Marcial. ep. 35. l. 1. e. 57 Clypeus qui mihi, pro more Romano, in viros jam transcripto, mi-
juriis facto, & tyroni datus est albus, insigni vacuus, stipendijs & rebus pulchre gestis post mo-
do insigniendus. vel centrum plicarum togæ virilis albæ in umbois formam corrugatum. Cy-
club. 58 Aludat ad bivium Herculis Prodicum apud Xenoph. 2. Apomn. 59 Auxilium dubium.
60 Aliud ad litteram Pythagorum I. ubi se via finis in ambig. sup. Sat. 3, v. 56.

26 Doctus & 27 ingenue culpam defigere ludo.

28 Hinc trabe que dicas. 29 mensasq; relinque 30 My-
cenis.

Cum 31 capite & pedibus; 32 plebejq; prandia norū.

33 Non equidem hoc studeo, 34 bullatis ut mihi 35 nugis

Pagina turgescat, 36 dare pondus idonea fumo.

37 Secreti loquimur: tibi nunc hortante 38 Camenā

Excutienda damus præcordia: 39 quantaq; nostre

Pars tua sit Cornute animæ, tibi dulcis amice,

Ostendisse juvat. 40 pulsa, dignoscere cautus

41 Quid solidum crepet, & pictæ 42 testoria lingue.

43 His ego centenas ausim deposcere voces,

Ut quantum mihi te 44 sinuoso in pectore fixi

45 Voce trabam pura: totumq; hoc verba 46 resurgent

Quod latet 47 arcanā non enarrabile fibrā.

Cum primum 48 pavido 49 custos mihi 50 purpura 30

51 cessit

52 Bullasq; 53 succinctis laribus 54 donata pependit:

Cum 55 blandi comites, totaq; impune 56 Suburra

Permisse sparsisse oculos jam 57 candidus umbo:

Cumq; 58 iter ambiguum est, & vite nescius error

Diducit 59 trepidas 60 ramosa in compita mentes,

Me tibi suppositui: teneros tu suscipis annos

61 Socratico

61 Socratico Cornute sinu, tunc 62 fallere solers
 Apposita 63 intortos 63 extendit 63 regula mores :
 Et premitur ratione 64 animus, vinciq, 65 laborat,
 40 66 Artificemq, tuo ducit sub pollice vultum.
 Tecum etenim longos memini consumere 67 soles,
 Et tecum 68 primas epulis decerpere noctes.
 Vnum opus, & requiem pariter disponimus ambo,
 Atque 69 verecundâ laxamus seria 69 mensâ.
 45 Non equidem hoc dubites, amborum 70 fœdere certo
 Consentire 71 dies, & ab uno fidere duci.
 * Nostra vel equali suspendit tempora 72 libra
 Parca 73 tenax veri, seu 74 nata 75 fidelibus 74 hora
 Dividit in 72 Geminos concordia fata duorum :
 76 Saturnumq, gravem nostro 77 Iove 78 frangimus
 unâ.
 50 79 Nescio quod, certe est quod me tibi temperat, astrû.
 80 Mille hominû species, & rerum discolor usus :
 81 Velle suum cuique est, nec voto vivitur uno.
 a Mercibus hic Italus mutat 82 sub sole recenti
 Rugosum piper, & 83 pallentis grana cumini :
 55 b Hic satur 82 irriguo mavult 85 turgescere somno.
 Hic campo indulget : hunc alea 86 decoquit : ille
 In 87 Venerem est putris : sed cum 88 lapidosa chiragra
 Fregerit articulos veteris 89 ramalia fagi,

61 Institutione Stoica e Socratis Chria.
 62 Abiq, ratio aut rigore flectere & emendare. vel, ipse extendit: & ordinato; solers regula apposita ostendit intortos mores fallere, i. quod pravi mores in erroribus exitiûq, trahunt
 63 Intert. Extendit Reg. transita a fabrilis arte.
 64 Appetitus & melior pars irrationalis animi subjungatur & docetur parere rationis imperio.
 65 Aegre, nec sine luctu vincitur, gravatur vinci.
 66 Pollice artificis Hypallage. v. lrelius induit, somit institutionis formam arte laboratam. a figuris transf. Iuvenc. Sat. 7. v. 236.
 67 Dies.
 68 Primas partes noctium.
 69 Reflexione, vel facetijs & salibus modestis.
 70 Situ & consensu fidem, qui plerumque valere ad similitudinem morum,

unde amicitia. Virg. nostrum incredibili modo Consensus astrum. 1. 7. od. 2. l. Hor. 71 Nativitates cum vitas. * Sive utriusq, nostrum nativitatibus præ fuerit Libra vel Gemini, seu alia quavis constellatio, ex cujus influentia nobis iidem mores, eadem dispositiones, eadem studia. Sen
 72 Libra, seu me Scorpium aspiciet, &c. Hor. od. 1. 7. lib. 2. 73 Sub Geminis, Libra, & Aquario nati, primum pectus habent, fidesque immobile vinculum. Manil. 1. lib. 73 Veritas & Iustitia, ut quæ sub Libra vel non mendax, ut Hor. od. 1. 6. lib. 2. Parca non moridax de dis. b. e. immutabilis.
 74 Horoscopus. 75 Qua nascuntur fideles. Hypallage. 76 Saturni inimici sideris malignitatem. 77 Clementia benigni Iovis qui nos nascentes aspexit. 78 Temperamus, mitigamus, impedimus. Hor. od. 1. 7. lib. 2. Seu libra, seu me. &c. 79 Vel aliud quod fidus nos inclinat ut amicos conspiremus, Scit Genim, natale comes qui temperas astrum. 2. epist. 3. l. Hor. 80 Et cum varia sine vita instituta : a alij divitias, b voluptates sibi proponunt alij, cum sapientia antister prais inventum Rem. ad artes & mores, quos capiam vident, totidem studiorum Mistra. Hor. 1. Sat. 1. 2. 81 Voluntas vitæ institutum. 82 In regionibus Orientalibus, hic mutat mercet surgente a sole. Hor. lib. 1. ser. 4. 83 Quod potum gignit pallorem. vel suspiciat pallentia.
 84 Sublati a stomacho vapores & a frigore cerebri in humores reoluti irrigunt seniores, obstruuntque meatus, unde somnus. 85 Saginat a. somnus. 86 Consumit. 87 In Venerem solutus & exhaustus ad putredinem aique. 88 Propter lapillos qui arthriticis in articulis conerescunt, materiam sc. callosam quæ Tartarus dicitur a similitudine. Postquam illi infusa chiragra Condidit articulos, Hor. 7. Sat. 1. 2. 89 Manus & pedes, homo a. assimilatur arbori invertæ,

unde amicitia. Virg. nostrum incredibili modo Consensus astrum. 1. 7. od. 2. l. Hor. 71 Nativitates cum vitas. * Sive utriusq, nostrum nativitatibus præ fuerit Libra vel Gemini, seu alia quavis constellatio, ex cujus influentia nobis iidem mores, eadem dispositiones, eadem studia. Sen
 72 Libra, seu me Scorpium aspiciet, &c. Hor. od. 1. 7. lib. 2. 73 Sub Geminis, Libra, & Aquario nati, primum pectus habent, fidesque immobile vinculum. Manil. 1. lib. 73 Veritas & Iustitia, ut quæ sub Libra vel non mendax, ut Hor. od. 1. 6. lib. 2. Parca non moridax de dis. b. e. immutabilis.
 74 Horoscopus. 75 Qua nascuntur fideles. Hypallage. 76 Saturni inimici sideris malignitatem. 77 Clementia benigni Iovis qui nos nascentes aspexit. 78 Temperamus, mitigamus, impedimus. Hor. od. 1. 7. lib. 2. Seu libra, seu me. &c. 79 Vel aliud quod fidus nos inclinat ut amicos conspiremus, Scit Genim, natale comes qui temperas astrum. 2. epist. 3. l. Hor. 80 Et cum varia sine vita instituta : a alij divitias, b voluptates sibi proponunt alij, cum sapientia antister prais inventum Rem. ad artes & mores, quos capiam vident, totidem studiorum Mistra. Hor. 1. Sat. 1. 2. 81 Voluntas vitæ institutum. 82 In regionibus Orientalibus, hic mutat mercet surgente a sole. Hor. lib. 1. ser. 4. 83 Quod potum gignit pallorem. vel suspiciat pallentia.
 84 Sublati a stomacho vapores & a frigore cerebri in humores reoluti irrigunt seniores, obstruuntque meatus, unde somnus. 85 Saginat a. somnus. 86 Consumit. 87 In Venerem solutus & exhaustus ad putredinem aique. 88 Propter lapillos qui arthriticis in articulis conerescunt, materiam sc. callosam quæ Tartarus dicitur a similitudine. Postquam illi infusa chiragra Condidit articulos, Hor. 7. Sat. 1. 2. 89 Manus & pedes, homo a. assimilatur arbori invertæ,

unde amicitia. Virg. nostrum incredibili modo Consensus astrum. 1. 7. od. 2. l. Hor. 71 Nativitates cum vitas. * Sive utriusq, nostrum nativitatibus præ fuerit Libra vel Gemini, seu alia quavis constellatio, ex cujus influentia nobis iidem mores, eadem dispositiones, eadem studia. Sen
 72 Libra, seu me Scorpium aspiciet, &c. Hor. od. 1. 7. lib. 2. 73 Sub Geminis, Libra, & Aquario nati, primum pectus habent, fidesque immobile vinculum. Manil. 1. lib. 73 Veritas & Iustitia, ut quæ sub Libra vel non mendax, ut Hor. od. 1. 6. lib. 2. Parca non moridax de dis. b. e. immutabilis.
 74 Horoscopus. 75 Qua nascuntur fideles. Hypallage. 76 Saturni inimici sideris malignitatem. 77 Clementia benigni Iovis qui nos nascentes aspexit. 78 Temperamus, mitigamus, impedimus. Hor. od. 1. 7. lib. 2. Seu libra, seu me. &c. 79 Vel aliud quod fidus nos inclinat ut amicos conspiremus, Scit Genim, natale comes qui temperas astrum. 2. epist. 3. l. Hor. 80 Et cum varia sine vita instituta : a alij divitias, b voluptates sibi proponunt alij, cum sapientia antister prais inventum Rem. ad artes & mores, quos capiam vident, totidem studiorum Mistra. Hor. 1. Sat. 1. 2. 81 Voluntas vitæ institutum. 82 In regionibus Orientalibus, hic mutat mercet surgente a sole. Hor. lib. 1. ser. 4. 83 Quod potum gignit pallorem. vel suspiciat pallentia.
 84 Sublati a stomacho vapores & a frigore cerebri in humores reoluti irrigunt seniores, obstruuntque meatus, unde somnus. 85 Saginat a. somnus. 86 Consumit. 87 In Venerem solutus & exhaustus ad putredinem aique. 88 Propter lapillos qui arthriticis in articulis conerescunt, materiam sc. callosam quæ Tartarus dicitur a similitudine. Postquam illi infusa chiragra Condidit articulos, Hor. 7. Sat. 1. 2. 89 Manus & pedes, homo a. assimilatur arbori invertæ,

90 In lumen, & ignorantia caliginosa a. 90s.

91 In voluptatum coeno & impuritate.

92 Vide Sat. 3.

38.

93 Ex studio pallio-rem contrahere.

94 Purg. a vitijs, vel preparatas, docile.

95 Animum, & est Hypallage, pro, auribus frugem Cleanthis inferis. Metaph.

96 Disciplinam Ethicam, Stoicam, Cleanthes n. Zenonis fuit discipulus & successor.

97 Ex hac disciplina, & philosophia.

98 Qui finis est virtus & honestum.

99 Praedia adversus miseriae quas fert senectus, emendat Biantis, qui filio suavit utillissimum senectuti comparare viaticum Virtutem & Sapientiam.

1 Capillis, canicie,

senecturi.

2 Heic a. ignavi invenis procrastinabit studia dicetque :

3 Imò inquit poeta, idem cras facies quod hodie, & differes usque.

4 Quid inquit, Invenis ? Adeone magna res est una ad voluptatem diecula concessa mihi cras aliam vivendi rationem inituro ?

5 Sanè, respondet poeta non ita gravis est unius diei jactura, si modo unius tantum esset : verum ubi perijt hesternus ille quem tibi indultum fore petebas, neque hic dies videt te saniores quin & alterum petis cras : ecce prorogatum hoc indies cras aliud protrudit aliud : absumentque totos annos, atque ita in æternum comperendinabitur. vide Martial. ep. 59. l. 5.

6 Pellit, trudit, proterit, ab Egero, sci.

7 Quamvis n. tu ut posterior rota in axe secundo curras : priorem rotam, i. crastinum diem prope te videas, & mox te posse assequi putas, cum tamen illa sub eodem temone, i. eodem temore & cursu aufugiat, frustra attingere conaris.

8 Ferrum quo tota munitur. pon. pro rota.

* Qui igitur felicitatem tibi proponis, Philosophia absque mora vacua. huic infernus oportet, ut vera tibi contingas libertas. Non differat tu diem, qui se illi subietis, statim circumagitur, inquit Seneca. Quia tamen non est hac civilis, &c.

9 Non hac civili, qua ut quisque servus — 10 — in tribunal aliquam relatus. Velina a. nomen tribus quæ numero aliarum accessit.

11 Namine patroni assumpto, qui libertis mos erat.

12 Cui jam merito & manumisso publice prebatur frumentum.

13 Corruptum. alij Scabrosum.

14 Tessera est signum quod accipiebant cives à curatore annonæ, à quo frumentum publice erogabatur ad pauperes cives sublevandos.

15 Quam falluntur.

16 Cives Rom.

17 Circumactio. manu mittendum dominis coram prætoris dextra prehensum in orbem rotabat, & è manu mittebat, ut suæ esset potestatis, quasi significans licere jam illi ire in quamcumque partem vellet.

18 Nuper Dama servus nunc Martus Dama liber & civis.

19 Vir tribularis malio, i. servus infimæ conditionis.

20 Moribus nequam, insultus ut vappa, i. in insipidum & corruptum per interitum caloris vitalis.

21 Scientiæ rudis. Transl. a corpore ad animum.

22 In rebus vilissimis, etiam jumentorum cibarijs fallax & fraudulentus.

Tunc 90 crassos transisse dies, lucemq; 91 palustrem, Et sibi jam seri vitam ingemuere 92 relictam.

At te nocturnis juvat 93 impallescere chartis,

Cultor enim juvenum 94 purgas inferis 95 aures

96 Fruge Cleanthea. petite 97 hinc juvenesque senesque

98 Finem animo certum, 99 miserisq; viatica canis.

2 Cras hoc fiet. 3 Idem cras fiet : 4 quid ? quasi magnum

Nempe diem donas ? 5 sed cum lux altera venit,

Jam cras hesternum consumsimus : ecce aliud cras

6 Egerit hos annos, & semper paulum erit ultra. 70

7 Nam quamvis prope te, quamvis temone sub uno

Vertentem sese, frustra sectabere 8 canthum

Cum rota posterior curras, & in axe secundo.

* Libertate opus est : non 9 hac, ut quisq; 10 Velina

11 Publius 12 emeruit, 13 scabiosum 14 tessera far 75

Possidet. 15 Heu steriles veri, quibus una 16 Quiritem

17 Vertigo facit 18 hic Dama est non 19 treffis agaso,

20 Vappa, 21 & lippus & 22 in tenui farragine mēdax.

23 *Verterit hunc dominus, momento* 24 *turbinis*
25 *exit*

^a *Marcus Dama. pape! Marco* ^b *spondente re-*
cusas

80 *Credere tu nummos? Marco sub* ^c *judice palles.*
Marcus ^d *dixit: ita est.* ^e *adsigna Marce tabellas.*
Hæc mera libertas, hanc nobis 26 *pilea donant.*

27 *An quisquam est alius liber, nisi ducere vitam*
Cuilibet, ut voluit? licet, ut volo, vivere: non sum

85 *Liberior* 28 *Bruto?* 29 *Mendoso colligis, inquit*
Stoicus hic, aurem mordaci lotus aceto.

30 *Hoc reliquum accipio,* 31 *licet illud & ut volo*
tolle.

32 *Vindictâ postquam* 33 *meus à prætoris recessi,*
Cur mihi non liceat jussit quodcumque voluntas,

90 34 *Excepto si quid* 35 *Masuri* 36 *rubrica vetavit?*

37 *Disce: sed* 38 *ira cadit naso, rugosâq; sanna,*
Dum 39 *veteres avias tibi de* 40 *pulmone revello.*

41 *Non prætoris erat stultis dare* 42 *tenuia rerum*
Officia, atque usum rapide permittere vite.

95 43 *Sambucam citius caloni aptaveris alto.*

Stat contra ratio, & secretam * *garrit in aurem,*
Ne liceat facere id, quod quis vitabit agendo.

Publica lex hominum, naturâque continet hoc fas,

44 *Vt teneat vetitos inscitia debilis ætus.*

100 45 *Diluis belleborum* 46 *certo comescere puncto*

25 Postquam tu-
men vertit hunc
dominus.

24 Circumsectionia.

25 Factus est,

a civis & liber,

b sponzor, e iudex,

d testis, e testator.

& hæc dicit regere

manumissis Dama,

cen sanctorum eum, vel

etiam Porta Irem.

26 Servi manum

emissi, naso capite,

a dominis pileum

libertatis insignis

sumebant.

27 Etiam sibi gerat

M. Dama.

28 M. Iunio Bruto

qui regibus exactis

libertatis auctor

fuit.

29 Hic philoso-

phus Stoicus acutus

& acrimonia iudicij

Dialectici autem in-

structus respondet:

Falso argumen-

ta.

30 Majorem pro-

positionem probâ

intellectam accipio.

31 Minorem nego.

32 Dama assump-

tionem probatam

iturus inquit: Post-

quam virgâ præto-

ris (qua manumissis

caput tangit jubens

eum, Liberos esse)

pronunciatus sum

liber.

33 Mei juris & arbitrij i. liber. 34 Præterquam quod legibus cautum est. 35 Mas. Sabini
jurisconsulti celeberrimi tempore Tiberij Imp. 36 Legum tituli minio notati. 37 Reg.
Stoicus vel Poeta. 38 Nec irascere neque irride, quod te doceam, aufer Me vultu terrens,
manum stomachumque teneo. Hor. 7. Sat. 2. l. 39 Inveteratas opiniones & aniles de libertate
dum civilis ista pro vera illa animi ab imperitis habetur. 40 Imo pectore. 41 Non in ma-
nu prætoris, sed philosophi erat. 42 Subtilia per differentias & circumstantias officia.
43 AEque exigas à stupido puero militis (qui quod xla. i. ligna bajulabat, vel quod
clavam ligneam gerebat, Calo dictus est, ut lyram seite tangat, alius ut machinam istam pulso-
reticam intendat ac trahet, atque ab hac Dama quem prætor civili donavit libertate, ut li-
berè & secundum rationem agat. * Alij putant. 44 Vt pro vetitis habeat ea quæ quis non
didicit, ut tanquam prohibitus abstinere, neque profiteatur exerceatque artem quam non novit.
45 Medicam artem exerceas? de elleboro. Sat. 4. v. 16. abrotanum ægro Non audet nisi qui
didicit dare. Hor. ep. 1. l. 2. Nec certâ habet cognitione pharmaci diluendi & præparandi,
nec morbi, tempestatis anni, ægroti constitutionis, virum, &c.

47 Ars quæ natu-
ram imitatur. Medi-
cina.

48 Gubernandam.
Navem agere igna-
vus navis timet. Hor.
epist. 1. l. 2.

49 Stellarum, etiam
mediocri cuius gu-
bernatori notarum.

50 Deus marinus
qui Palamon, &
Portunus dict. i.
quævis exclamet.

51 Pudorem, cuius
sedes frons est. cla-
munt perisse pudor-
em. Cuncti pene pa-
uer. Hor. ep. 1. l. 2.

52 Quod si philo-
sophia te docuerit
hæc officia seq.

53 *ἰπποδρόμῳ*,
se walke uprightly.

54 Philosophia,
recte vivendi ars.

55 Quod verum esse
videtur, nec est:
apparens bonum à
vero bono discer-
nere.

56 Ne qua simulata
hypocrisis, vel, spe-
cies veri aut boni,
velut numus subz-

ctatus & adulterinus qui raucum & surdum sonat, te fallat. 57 Approbas bona. 58 Dam-
nas mala, à more illorum qui bona lapillo albo, mala nigro signabant. Sat. 2. v. 1. *Creta*
aut carbone notandi & Hor. l. 2. 3. Ser. 59 Frugalis, modico contentus cum lare fundo.
60 Prout occasio postulet liberalitatem exercere. Quis iam contento, iam laxo sunt labores
Hor. 7. Sat. 2. l. 61 Si potes prætereire numum à pueris in via vel clavo fixum, vel funiculo
adstrictum & projectum quo tentent prætereuntes avaros, quos simulac inclinant se ad tol-
lendum numum, retracto eo pueri derideant. In triviali fixum qui se demittes ob assem. Hor.
1. 6. ep. lib. 1. 62 Illà colli parte, vel ipse gluto i. helluo qui deglutias salivam tuam ex
spe lucri velut ex edendi appetitu natam, ubi n. quid palato gratum occurrit, affluit saliva
quasi linguz & gustatus ministra. 63 Lucrosam. Mercurius n. lucri præfes credebatur.
64 Ordo est. cum verè dixeris, hæc mea sunt, teneo, i. hæc jura & officia verè colo.
65 Corpore & animo te liberum pronuncio. Quisnam igitur liber &c. Hor. 7. Sat. 1. l. 1.
66 Prætor te civili, Iove liberatore te philosophici libertate donante. 67 Sin tu du-
lum nostræ. i. servilis conditionis & victorum, civili tantum libertate donatus vete-
rem retines nequitiam, nego te liberum esse & servum pronuncio. 68 Alludit ad Liber-
dem. si antiquos mores obtines. 69 Fallaciam & fraudes callidè tegis corde corrupto. an-
imi sub vulpe latentes. H. ad Pisonem. 70 Libertatem & sapientiam, quæ supra tibi con-
cesseram, à te reposco. 71 Tibi rursus injicio sraam servitutis, vel, alludit ad pueri-
lam lufam. *ἄλυστρον*, per funem utrinque attractum, Hor. ep. 10. l. 1. Tortum dignu
fugui potius quam ducere suum, retractans funem, & tibi negans quàm modo dederam libe-
tatem.

Nescius examen? vetat hoc 47 natura medendi.

48 Navem si postat sibi peronatus arator

50 Luciferi rudis, exclamet 50 Melicerta perisse

51 Frontem de rebus. 52 Tibi 53 recto vivere talo

54 Ars dedit? & 55 veri speciem dignoscere calles, 105

56 Ne qua suberato mendosum tinniat auro?

57 Quæq; sequenda forent, 58 quæq; evitanda vi-
cissim,

Ille prius 57 cretâ, mox 58 hæc carbone notasti?

Es modicus voti, 59 presso lare, dulcis amicis?

60 Iam nunc astringas, jam nunc granaria laxes:

Inq; luto 61 fixum possis transcendere nummum:

Nec 62 glutto sorbere salivam 63 Mercurialem?

64 Hæc mea sunt, teneo, cum verè dixeris; esto

65 Liberque ac sapiens, 66 Prætoribus ac Iove
dextro.

67 Sin tu cum fueris nostra paulò antè farine,

68 Pelliculam veterem retines, & fronte politus

69 Astutam vapidò servas sub pectore 69 vul-
pem:

70 Quæ dederam supra repeto, 71 funemq; reduco.

- 72 Nil tibi concessit ratio; 73 digitum exere, peccas.
 120 74 Et quid tam parvum est? 75 sed nullo thure li-
 tabis,
 76 Hereat in stultis brevis ut 77 semuncia recti.
 78 Hæc miscere nefas: 79 nec cum sis 80 cetera fissor,
 81 Treis tantum ad numeros satyri moveare Ba-
 thylli.
 82 Liber ego. 83 unde datum hoc sumis tot subdite
 rebus?
 110 125 84 An dominum ignoras, nisi quæ 85 vindicta relaxat?
 86 I puer, & 87 strigiles Crispini ad balnea defer;
 88 Si increpuit, cessas nugator? 89 servitium acre
 Te nihil impellit: 90 nec quicquam extrinsecus intrat
 Quod nervos agitet. sed si intus, & 91 jecore agro
 130 Nascantur 92 domini, 93 quæ tu impunitior exis,
 Atque hic, quem ad strigiles scutica & metus egit
 herilis?
 94 Mane piger stertis: 95 Surge, inquit Avaritia: Eia
 Surge. Negas. inflat, Surge inquit. Non queo. Surge.
 Et quid agam? rogitas? 96 saperdas advehe Ponto,
 135 97 castoreum, 98 stupas, 99 bebenum, 1 thus, 2 lubrica
 3 Coa:

72 Philosophia
 Stoica ne minimam
 quidem tibi veræ
 libertatis particu-
 lam dedit.

73 Ne digitum qui-
 dem movere potes
 quin pecces, Stoici
 jactant.

74 Quid a tam par-
 vum est, inquit Da-
 ma. quam movere
 digitum?

75 Stoici resp. nul-
 lis tam evictis im-
 petrabis à Deo—

76— ut qui perfecte
 non sapit, aliquid
 sapit: æque n.
 peccatum est digi-
 tum ac corpus mo-
 vere male. Stoici.

77 Vel minima
 etiam sapientia mi-
 ca aut particula.

78 Servitutem ac
 libertatem: sapien-
 tiam ac stultitiam.

79 Nec poteris,
 stultus cum sis, eti-
 am in minimis ex
 sapientia agere: non
 magis quam, qui—

80— cetera Hel-
 lenismi. sup. *hæc*,
 i. quoad cetera re-

Ricus est— 81— poterit saltare tres staticulos ex arte Bathylli Alexandri Pantomimi Sa-
 tyrum saltantis. vide Juven. Sat. 8. v. 64. legas itaque Satyrum. sic. Hor. ep. 2. l. 3. Nunc Satyrum
 nunc agrestem Cyclops movetur. 82 Inflat Dama, se liberum esse clamitans. 83 Refert Stoic. unde
 tibi liberi nomen usurpas, cum tot vitiorum imperijs subditus sis? 84 Nullum tibi credis
 esse dominum præter externum illum corporis? Tuus mihi dominus, Hor. sat. 7. l. 1. quem ter
 vincisti a quaterque, &c. 85 Prætoris virga. supra vers. 88. 86 Distinguit libertatem philo-
 sophia. (Tibi quidem concedo, inquit, te liberum esse corpore ex jure civili, sed liberum
 esse animo ex Philosophiæ regulâ nego. Si quis enim herus jubeat: I puer, &c. 87 Ad su-
 dorem in balneis detergendum— *hæc*, &c. 88 Et his verbis te increpet, cessas nugator?

89 Civile illud servitium acre te nihil impellit, qui jam corpore liber es. 90 Neque ex-
 trinsecus habes dominum aut motorem, qui te impellat & cogat. 91 Sed si nascantur tibi in
 jecore quod concupiscentiæ sedes est (ut volunt medicorum filij) vel in corde affectuum sede
 — 92— Affectus mali qui tibi dominantur— 93— Quanto minores penas & crucia-
 tus pateris, quam servus ille quem ad strig. &c. 94 Nec unum inus habes dominum, sed
 plures eosque diversa imperantes, sc. a Pigrum, b Avaritiam, c Luxuriam, d Libidinem,
 e Ambitionem, f Superstitionem. 95 Diagenitus inter pigrum Damam, Avaritiam & Lux-
 uriam. 96 Quæ ad victum conducunt, ut saperdas, piscis genus, quæ capiuntur in Ponto
 æn Mxotide, *Synedochice*— 97— Pharmaca ad medicinam, cujus generis sunt testes
 castoris— 98— Ad vestitum, & stupa vili lini genere— 99— Ad ædificia, ligna—
 1— Ad sacra— 2— Ad voluptatem, vina & aromata, mollia sc. & lenia— 3— Vina
 ex Co insula,

4. In temporibus Orientalibus, ita sub sole vacanti. v. 54. vel novum, seu modo aduocatum.

5. Preoccupa alios mercatores, cave ne portus occupet alter.

Hor. 6. epist. 1. l.

6. Sitis tolerantissimmo, ad quartum usque diem.

7. Commuta merces, negotiare.

8. Et peiora.

9. Inquit Dama.

10. Resp. Avaritia.

8. Stolidi! Barones autem fuerunt militum servi, calones seu caculæ grandes & stupidi.

11. Reguli. digit. 1000. (i. Salem lingere) contentus perages. i. vives. quævis distinctio est emphatica.

12. Si intendis vivere iuste & sancte, Iovem veritus.

13. Scorteam manticarum, vidulum, vel segestre.

14. Imponis servis sarcinas descendas ad navim.

15. Mare rapide sces, naviges.

16. Ad corrumpendum ingenuola.

17. Vnde tibi excrevit, inquit luxuria, atra hæc bilis ad insaniam usque vel

mascula, i. quam ego effeminatam malim.

18. Largiter epota cicuta, herba frigidissima. Quæ potenter unquam satis expurgare cicuta? Hor. 2. l. 2. epist.

19. Tibine in fove nautico sedenti transtrum pro mensa erit?

20. Vinum vilissimum rubei coloris & saporis ingrati ex agro Vejano qui est in Campania.

21. Corruptum, & olens picem vas ac navis.

22. Latum habens ventrem seu fundam.

23. Vsurâ modicâ, intra semestrem, quinque per duodecim, sine interest.

24. Anxeras.

25. Cum sudore, molestia & periculo lucrificare & parere.

26. Undecim per duodecim uncias, i. astem.

27. Festis & voluptati.

28. Vita hilariter acta, ea denique vita est, & maneris mei.

29. Moricis descendensque ad inferos, de quibus tam multa fornicant & fabulantur cum poetæ tum philosophi.

Hor. 4. od. 1. lib. 1. Jam te premet nox fabulæque manes.

Vita igitur, quæ datur, utere.

30. Ibidem 1. l. od. dum loquimur fuerit invida Alibi.

31. Stoici verba vel Poeta.

32. Avaritiæ simul atque Luxuriæ.

33. Alternis vicibus, & -34- Incerto servitio subeas oportet Avaritiæ & Luxuriæ dominum.

Tolle 4 recens 5 primus piper 6 è sitiente camelo,
7 Verte aliquid, 8 jura. 9 Sed Iupiter audiet: cheu!
10 Varo, 11 regustatum digito terebrare salinum
Contentus perages, 12 si vivere cum Iove tendis.
Iam pueris 13 pellem succinctus & cenophorum 14 aptas

Ocyus ad navem: nil obstat, quin trabe vastâ
15 Egæum rapias, nisi 16 sollers & luxuria antè
Seductum moncat: Quò deinde insane ruis? quo?
Quid tibi vis? 17 calido sub pectore mascula bilis
Intumuit, quam non extinxerit 18 urna cicutæ. 145
Tun' mare translias? tibi 19 torta cannabe fulto,
Cæna sit in transtro, 20 Vejentanumq; rubellum
Exbalet vapida 21 lasumpice 22 sessilis obba?
Quid petis? ut nummi, quos hic 23 quincunce mo-
desto

24 Nutrieras, pergant avidos 25 sudare 26 deunces? 150
Indulge 27 genio, carpamus dulcia, 28 nostrum est
Quod vivis: 29 cinis & manes & fabula fies.
Vive memor leti. 30 fugit hora: hoc quod lo-
quor, inde est.

31 En quid agis? 32 duplici in diversum scinderis
bamo:

Hunc cene, an hunc sequeris? subeas 33 alternus o- 151
portet

34 Ancipiti obsequio dominos: alternus oberres.
Nec tu, cum obstitieris semel, instantiq; negaris

Parere imperio, Rupi jam ³⁵ vincula, dicas.

Nam & luctata canis ³⁶ nodum abripit: attamen illi

160 Cum fugit, à collo trahitur ³⁷ pars longa catenæ.

³⁸ Dave, cito, hoc credas jubeo, finire ³⁹ dolores

Præteritos meditor: (⁴⁰ crudum Chærestriatus ungæ

Abrodens ait hæc) an ⁴¹ siccis dedecus obstem

Cognatis? ⁴² an rem patriam rumore sinistro

165 Limen ad obscænum ⁴³ frangam, dum Chrysidis

⁴⁴ udas

Ebrius ante fores ⁴⁵ extincta cum face canto?

⁴⁶ Euge puer, ⁴⁷ sapias, ⁴⁸ dijs depellentibus agnam

⁴⁹ Percute. ⁵⁰ sed censen, ⁵¹ plorabit Dave relicta?

⁵² Nugavis. ⁵³ solea, puer, objurgabere rubra

170 ⁵⁴ Ne trepidare velis atque arctos rodere casset.

⁵⁵ Nunc ferus, & violens: at si vocet, Haud mora

dicas

Quidnam igitur faciam? ne nunc, cum accersat, &

ultro

Supplicet, accedam? ⁵⁶ Si totus & integer illinc

175 Exieras, nec nunc. ⁵⁷ hic hic quem querimus, hic est:

Non in ⁵⁷ festuca, ⁵⁸ lictor quam jactat ineptus.

⁵⁹ Jus habet ille sui ⁵⁹ palpo quem ducit ⁶⁰ biantem

toli. An potius modice finire dolores? Hor. 3. sat. 2. l. 40 Ad virum rodens, sero cogitandum. 41 Sobrii, frugi. 42 Egon per infamiam & nominis jacturam ad obscænum meretricis domum patrimonium — 43 — Imminuam, perdam, bonam perdere famam, Rem patris ob-
stinere. Hor. 2. sat. 1. l. 44 Vnguento ceu vino ex profusione Græcorum amatorum: aquæ, quam fallendis maritis mulierculæ, janz cardinibus asfundeant, vel lacrymis miseri amatoris. sed vide Lips. epist. quæst. 22. ep. 4. l. 45 Iuvenes comestatum euntes ad amicas, faces præferebant, quibus, cum ad fores ventum esset, ne à prætereuntibus agnoscerentur, extinctis, cantabant. Hor. 4. sat. 1. l. 1. Ebrius, & magnam quod dedecus, ambulet ante Noctem cum facibus. 46 Ait Dave, qui Terentio Parmeno, herum collaudans, quod ad saniozem mentem rediisse videtur. 47 Sapere aude, vel sapias tandem. 48 Castori & Polluci ceu alijs dijs avetruncis, stultitiam tuam amoventibus. 49 Macta. 50 Dicit Chærestriatus sibi non constans. 51 Chrysis plor. relicta? 52 Nugavis, inquit Dave, qui labascis & ad miseriam redis. 53 Vapulabis. sic inven. Sat. 6. v. 62 1, Solea pulvere nates. vel committigabitur tibi caput aurato ceu purpureo meretricis sandalio — 54 — Ne vacilles in posterum & dubius relictiæ: neque audeas subtrahere collum jugo aut tentare effugium arrodendo laqueos, quod irretitæ solent feræ. 55 23 quod nunc tute tecum iratus cogitas, Egone, &c. ut Phædria ille Terentianus. 56 Quod si te plene & constanter assereres in libertatem, neque nunc labasceres redireque victus. Ap. pap. 57 Alijs placet lectio nunc, nunc, i. in ipso hoc nunc, hoc temporis articulo. absque mora. 57 Hic verè liber & sapiens est: 58 Non quem festucæ, i. vindictæ & virgæ portori factum manumissumque liberum prociunciarit vox lictoris, unius & sex ministris qui prætoris apparabat & lege. Quem. 59 Adulator populi ambitiosus, ardo est, habet ille palpo jus sui palpare est manu mulcere. 60 Honoribus inbiantem, magistratus & honores ambientem,

³⁵ Servitutis vincu-
lorum.

³⁶ Vinculi catenæ
sux.

³⁷ Quo iterum in
servitutem rediga-
tur. Ita stultus dum
non simul & semel
se totum & integrum
vindicat & victoriam
servitio, recurrit ad
veteres mores, neque
propter unam acti-
onem & quod semel
restitit, liber pro-
nunciandus est.

que bellua raptâ,
Quem semel effugit,
reddis se præva caute-
m. Hor. 7. sat. 1. 2.

Atque ad hoc, in li-
bido impeto, pro-
bandum, —

³⁸ — Exemp-
tum adducit Chærestriatus,
& Menandro, cum

Davo servo de
Chryside deservenda
deliberranti, nec sa-
nem graviter persci-
entis. vide Eunuch.
Terentij & Horat.
2. l. 3. ferm.

³⁹ Meretricij amo-
ris molestias quas

Et Candidati (inquit Lippus Elect. l. 1. c. 13.) & Petito-

res magistratum non contenti infestis candore, cretam addebant in vestem ut splenderet. vide not. 94. ad vers. 132. supra.

61 Et iubet vigilare ad salutationes antelucanas.

62 Mulsilia sparge in AEdilatu. AEdiles vero quo sibi viam sternerent ad ceteros honores, & populi promerentur suffragia fabam & cicer in vulgus spargebant. Id ciceris atque faba bona in perdasque lupinis & Her. 3. Sat. 2. l.

64 Inter captandum & legendum mulsilia.

65 Munificentiam nostram in Floræ ex meretrice dez fa-

ctæ Indis. quorum celebratio ad AEdiles spectabat. 66 Inter apricandum. vide not. 94. ad vers. 132. supra.

67 Quos colit populus qui Herodj parer, sc. Iudæj. vel. Herodis Alcabæ natalis, cæu suscepti rogni dies celebratus, g. lucernis, h. floribus, i. conviviis, k. vinis, l. precibus, &c.

68 Foliginem. 69 Coronatæ cæu ornatæ floribus. 70 Fictile miniatum, vel è terra rubra.

71 Hinc amplitudo thynni colligitur. vel, Hypallage catinum amplexum caudam thynni. Synecdochice pro thynno vel quavis parte, vel in contemptum Iudæorum, vilissimam thynni partem ponit.

72 Plena est. 73 Concipis vota tacito murmure. 74 Recutitorum, i. circumcisorum Iudæorum sabbata.

75 Superstitioso metu, vel ex jejuniis, vel cinere & luto conspersus colis sabbata. 76 Adde his inania terculamenta quæ superstitionis hisce obijciuntur: qualia sunt, quæ timentur umbræ nocturnæ &—77—pericula quæ portendi creduntur si ovum igni impositum rumpatur.

78 Ingentes semiviri, ut qui castrati in altum crescant, vel veneratione ingentes. 79 Sacerdotes Cybeles. 80 Ithaci sistrum, crepitaculum, ex ære aut argento tinnulum terebant in sacris, ut Galli cymbalum Apul. 11.

81 Cui Isis irato percussit lumina sistro. Iuven. Sat. 13. vers. 73. vel ad mores potest referri, ut Lippus. 82 Metum dearum Cybeles & Ithidos: quarum illa amore, hæc Syrijs tumoribus, ulceribus, & morbis instat.

83 Nisi expient & amoliantur inflationem aureto quod & magis instat, quodque A Egyptiorum religione in dijs numeratur. Iuven. Sat. 15. v. 9. 84 Hæc Scioicorum scita de vera libertate utcumque derisuri sunt stupidi milites, vix tamen sunt. 85 Labore militiæ varicosos, vel, ut corpore ita animo tumidos.

86 Ignaros litterarum olores cuiusmodi sunt militares. 87 Rusticæ aut militariter. 88 Miles procerus, robustus, ut in prima Sat. Ingentes Titus. 89 Centum philosophos totidem verbis istucque curtatis æstimat. i. singulos philosophos vix singulis assibus.

61 Cretata ambitio? 62 Vigila, & 63 ciceringere large

64 Rixanti populo, 65 nostra ut Floralia possint

66 Aprici meminisse senes. quid pulchrius? at cum

67 Herodis venere dies, unctaq; fenestra

Dispositæ 68 pinguem nebulam vomuere & lucerna

69 Portantes violas, 70 rubrumq; 71 amplexa catinum

i Cauda natat thynni, 72 tumet alba fidelia vino:

73 Labra moves tacitus. 74 recutitaque sabbata

75 palles.

76 Tunc nigri lemures, 77 ovoq; pericula rupto:

Hinc 78 grandes 79 Galli, & cum 80 sistro 81 lusca

sacerdos,

Incussere 82 deos inflantes corpora, 83 si non

Predictum ter mane caput gustaveris alli,

Dixeris 84 hæc inter 85 varicosos 86 centuriones, 190

Continuè 87 crassum ridet 88 Vulfenius ingens,

Et 89 centum Græcos curto centusse licetur.

SATYRA VI.

In avaros qui parcē & sordidē vivunt, ut relinquunt
heredibus quod nequicer profundant.

Admovit jam bruma foco te, ² Basse, Sabino?
Alamne lyra, & ³ tetrico vivunt tibi pectine
chorde?

⁴ Mire opifex numeris ⁵ veterum primordia vo-
cum,

Atque ⁶ marem strepitum fidis intendisse Latine,

⁷ Mox ⁸ juvenes agitare jocos, & pollice honesto

⁹ Egregios luisse senes? Mihi nunc ¹⁰ Ligus ora

¹¹ Intepet, ¹² hybernata ¹³ meum mare, quā latius
ingens

Dant scopuli, & multa litus se ¹⁴ valle receptat.

¹⁵ Luna i portum est operæ cognoscere, cives;

¹⁶ Cor jubet hoc Enni, postquam ¹⁷ desertuit
esse

Exordium finit a
fletu Bassi ad quos
scribit, quare ubi
nam locorum sit, quid
ages, quibus studiis
intendas amicum,
quam suo contentus
vivat. Mox vita sua
rationem exponit sub
poeta & mentem a-
quam. Denique in-
surgit in eos quibus
non idem animi &
vita insititatem.
Parcat ob heredis cu-
ram, nimisque se-
verus, Assueti infla-
no. Hor. 3. epist. 1. l.
Ecquid in agro
Sabino, quo letes-
sisti hiematurus,
lyricis usque vacas
carminibus, &
3. — graviore at-
que severiore quam
Horatius plebeo, i.
argumento (ut mox
marem strepitum)

gulas fides lyra? 1. Cxf. Bassus Lyricus Poeta fuit, de quo Priscianus & Fabius lib.
10. 4. Mire & perite artifex ad aptanda citharæ numeris argumenta seria & gravia.
Hellenim. 5. Fortè idem est, quem A. Gellius lib. 3. cap. 19. & 5. 7. & 11. 17.
scripsisse de originibus testatur. sin minus, intellige *judicopini* & *Strophilas*. a-
lij legunt *primordia verum*: ut canat, unde hominum genus & pecudes, &c. quod
Virg. 1. Æneid. de Iopa Lyrico, 6. Carminibus lyricis Latinis adaptare seve-
ram possin. vel sortem, qualis fuit Pindari, qui cecinit *divos patresque deorum*. i.
heros, & *pugilem victorem*, &c. Hor. ad Pisones. *strophilasque Latini Thebanos aptare*
modos fludet, auspice Musa? Hor. 3. epist. 1. l. vel, Alcxi, qui *sonant pluvium*
aureo plestro dura navis, dura fuge mala, dura belli. Od. 13. lib. 2. Horat. 7. Juve-
num amores & convivia referre. 8. Senum bene de rep. meritum laudes honesto car-
mine celebrare. 9. Ligustica. 10. A tepore maris exagitati, vel situ inter montes Mitioe
est. 11. Szvit. vel pro hybernis est mihi. *atrum Desfradus pisces hiemat mare*. Hor. 2.
Sat. 1. lib. 12. Hetruscum, Persias. n. patriam habuit Volaterras in Hetruria. 13. Sinu
vel curvaturæ portus Lunæ, primi oppidi in Hetruria, dicti quod Lunæ formam
litus referret. 14. Ennius in Annal. ab hoc versu incipit describere Lunæ portum,
Est operæ precium, o cives cognoscere portum Lunæ. 15. Ipse Ennius, alludit ad tria con-
dita quæ se habere dixit Ennius quod Græcè Oicē & Latine sciret. 16. Postquam cessit
flertere. i. somnare. *Hellenim*. postquam deservit se esse Mioniden. Sciam a prin-
cipio Annalium, in quo expatuit somnium suum, quo somniarat animum Homeri in se trans-
migrasse per *πυθαγόρειον* Pythagoricam, de alteram animam
migrationem.

17 Homerus, i patre Mæone, vel patria Mæonia. vide Plutarchi de Homero lib.

18 1. Euphorbus. 2. Pythagoras. 3. Panus. 4. Homerus. 5. Ennius. vel postquam defijt somnare se fuisse Homerum, agnovitque se esse Quintum Ennium, ut Quintus sit prænomen Ennii.

19 Non sollicitus quid de me dicat vulgus sentiatue. 20 Noxius, morbos inferens.

21 Non curans, non invidens si vicini fundustimo sit fertilior. O sanguis illo Proximus accedat qui nunc de normat agellum. Ho. 6. sat. 2. l. 1.

22 Inferiori quam ego loco. vel. hom. pessimi.

23 Nolim tamen ob ista demisso esse vultu, atque per in-

vidiam senium præproperum accerere, dum sordido victu eorum divitias æmulor. 24 Admoto naso observare an læsa sint signa lagenæ, quæ etiam vappam habet, vel non resignare & depromere, sed admotis labris & naso vappam ebibere. Et signo lafo non insinuat lagenam. Ho. 2. epist. 1. lib. 25 Nec tamen cuius hæc literalis ment quæ mihi. 26 Fratres iidem parentibus ortos. 27 Varjo ingenio profert idem Horoscopus. i. Arum natale, cum hora inspectio, qua quis nascitur. Apostroph. 28 Quorum a alter tripareus. Omnia hæc emphatica & signata. 29 Aquæ falsæ, vel liquamine ex thynnorum sanie. 30 Quod solent parci & sordidi. 31 Cui parci tanquam rei sacræ, metuentisne velus contingere sacrum. Hor. 3. Sat. 1. l. 6 32 Hic magnan. puer, this youth that beareth a brave minde. 33 Gulæ, luxu. 34 Absumit. 35 Mihi inguit poeta, ætelligunt erunt ætelligunt. vitæ ijs, non abutar per miseræ fordes, aut effusam prodigalitatem. 36 Lantus ponere. Hellenism. vt & solers nosse. 37 Piscem in delicijs habitos. Dicitur pro lautis epulis. 38 Subtilem gustum & saporem discernere. 39 Nihil ex annuo poventu reliquum facias. 40 Molendo consum. 41 Glæbas frange, agrum exerce. 42 Faciem, inquit avenus peritæ avaritiæ suæ causam, Quæ mones, laxarem granaria, & viverem messe tenuis, I would make even with the yeares end. Sed me iubetis charitatis atque humanitatis officia vt ex proventibus meis aliquid reponam quo succurrem miserris amicis laborantibus eorumque damna resarciam. Cur ego indignus quisquam te divine &c. Ho. 2. sat. 1. l. 43 Pulchrè dicis, inquit Poeta. Sed ecce amicus tuus tracta navi, & universa re perditâ enatans prendit scopulos Brutij promontorij Italici Siciliam versus, &c. cur non illum relevas & sustentas ne cogatur stupem emendicare? 44 Dijs non exanditis.

Conditis

30 *Condidit Ionia: jacet ipse in littore, & una*
Ingentes de puppe 45 *dei: jamque obuia* 46 *mer-*
gis

Costa ratis lacera. nunc & 47 *de cespite vivo*
Frangere aliquid: largire inopi, 48 *ne pictus ob-*
erret

Cerulea in tabula. 49 *sed* 50 *cenam funeris heres*
Negliget, iratus quod 51 *rem curtaueris; urnæ*

35 52 *Ossa inodora dabit: sen spirent cinnama* 53 *sur-*
dum,

Seu 54 *ceraso peccent* 55 *casia,* 56 *nescire paratus.*

57 *Tunc bona incolumis minuas?* & 58 *Bestius*
urget

Doctores Grajos: Ita sit postquam sapere urbi

* *Cum pipere & palmis, venit nostrum hoc* 59 *maris*
expers

40 60 *Fœnisea crasso vitiarunt unguine pultes.*

Hæc 61 *cinere ulterior metas? at tu, meus heres*

Quisquis eris, paulum 62 *à turba seductior audi.*

O bone num ignoras? missa est à 63 *Cæsare* 64 *lau-*
rus

Insignem ob cladem Germanæ pubis, & 65 *avis*

45 *Frigidus excutitur cinis: at jam* 66 *pos. d'us arma,*

45 *Dij tutelares na-*
vis qui in puppi sa-
crarium habebant,
erepti secum è nau-
fragio.

46 *Aubus marinis.*

47 *Non de messe*
tantum, sed & de
fundis aliquid im-
perit.

48 *Ne naufragi*
pictam tabulam
portans hinc inde
mendicet. Sat. 1.

vers. 90.

49 *Sed inquit. Si*
quid de fundo aut
patrimonio immi-
nuam, heres meus
infusus mihi nega-
bit funebrem appa-
ratum & sumptum.
Ne mutuam quid de
me judicet heres.

quod non plura datis
inveneris. epist. 2.
l. 1. Hor.

50 *Peralem, func-*
brem quæ cum ca-
davere ipso creme-
tur. siliernum.

51 *Bona muneris*

52 *Ossa & cineres*
aromatis missa vr-
na dare mos erat,
quod ille non faciet,
&c.

53 *Non acutum, qui vix sentiatnr. durissima translatio. Hor. 8. sat. 1. l. 1. Perida quod subtili ex-*
ardant vina palatum. 54 *Gummi è ceraso, vel cortice cerasi adulteratæ sint casia.* 55 *Ca-*
nella. Matthioli. in Diosc. lib. 1. cap. 11. & 13. 56 *Negligens.* 57 *Dicit mihi heres. Tunc*
ipse saluus, cum opus sit, innectit quos tua profundas quæ mihi heredi potius debentur?
58 Imperitus aliquis heredi petra crimini dabit hanc officiosam largitionem ut & lautiorum
victum Græcis philosophis: clamitans hæc non prius solita fieri quam sapere. i. sapientia
Græca cum mercibus peregrinis (quæ mentem effœminant) è Græcia in urbem nostram mari
*advenissent. * Sic Juven. Sat. 1. vers. 83. Advectus Romanus pro pravis & tollans vento.*
59 Nihil masculi habens. vel mari advecta: ut expers significet & quispos & laurispos.
Casaub. at. postquam rigida nostra cismarina philosophia corrupta sit molli & transmarina
Græcorum. Horat. serm. 10. l. 1. natus mare citra. et 8. ser. 2. l. 1. Chum, maris expers. ibid.
Petram citra mare nata. sapere pro sapientia Enallage. 60 *Ipsi rustici cibos prius simplices*
cestrumpunt & condunt latius. 61 *Heredem, inquit Porcia, mortuus metuas?* Hor. epist. 2.
l. 2. Nec mutuam quid de me judicet heres. Quod non plura datis inveneris. 62 *A vulgi igno-*
rancia & odio. 63 *Clasidia Caligula.* 64 *Literæ laureatæ quæ tanquam victoriæ in-*
dice triumphum impertit, cum tamen nihil dignum eo fecisset. 65 *Ex priore sacrificio*
derelictus amovetur, & nova sacra parantur. 66 *Templorum postibus spolia hostium af-*
figenda curat.

Jam

67 Parat cocinea
paludamenta, quibus
uncti reges Germa-
norum, & crocei co-
loris gausapa quæ
villosæ militares
vestes sunt, quibus
induti milites Ger-
manorum ducantur
in triumpho.

68 Germanorum
vehicula. Cocher.

69 Caligulæ vxor
per procuratores.

70 Rhenanos. Rhe-
ni accolæ, & quibus
procerissimum
quemque ad pom-
pam elegit. Sueton
Calig. cap. 47.

71 Dijs igitur vi-
ctoriz auspiciis &
Imperatoris Genio
indico C. paria gla-
diatorum qui ad bu-
rum dimicantes se
in vicem immolent,
ad placandas defun-
ctorum animas quas
humano sanguine
propitiandas crede-
bant. vide Lips. Sa-
turn. l. 8.

72 Vetare aude,
& heres, si ita visum
est tibi. Epitrope.
Sed vix tibi nisi ad-
fentiaris.

73 Quin etiam congiarium & epulum populo largior, tunc illud fieri vetas? soli mustare,
dic aliorum. 74 Neque enim contradico aut prohibeo, inquis. potest etiam nulla interposita
distinctione post inquis. continuari, ut hic sensus sit. Agellus tuus, inquis, & heres, suburba-
nus non adeo cultus aut fertilis est ut sufficiat huic profusioni, vel ut ego ita curem tibi
heres esse. Alij ex persona poeta intelligunt quæ sequuntur, dicentis: Superest mihi suburba-
nus fundus probe cultus & saxi expurgatus al. iugi culturæ exhaustus. 75 Si mihi nullus
cognatus sit, nec affinis quem heredem instituam. 76 Vicum inter Romanam & Ariciam in via
Appia, ubi sedebant mendici, ut & prope nemus Dianæ ubi Hippolytus colebatur. 77 Men-
diens quisquam (vide infra not. 83.) scribetur mihi heres, facilis inventus. 78 Itane? referre
heres. scribese heredem hominem obscuro loco natum, tertæ filium, familiæ tuæ non
oriundum? 79 Sit ita sane. Quod si ex me quæras, quis fuerit mihi absens? —
80 — quis Atreus — 81 — quis Ericteus, fuit ille æque ignotus atque obscurus, &
proinde — 82 — ratione generis & stemmate — 83 — Aliquis mendicorum ex Aricino
colle & loco quem Dianæ consecravit Manius, mihi maior avunculus vel cognatus est.
84 Tu a. qui mihi propior es, & cui lege naturali consanguinitatis prius ventura esset heredi-
tatis, cur me visio illam exis? & alij referunt ad *Λαμψιδονόμους* certamen. in quo
hædiodromo Prometheus sacro currebant facem quatientes, primus autem defatigatus tradi-
dit facem secundo, secundus tertio, & ita deinceps. vide lib. 4. Rhet. ad Heronem. quasi
diceret, cur tu patre maior mei junioris hereditatem pōsceres?

iam 67 chlamydes regum, jam lutea gausapa
captis,

69 Effedaquæ ingentesquæ locat 69 Cæsonia 70 Rhe-
nos:

Dys igitur, genioque ducis 71 centum paria, obres
Egregiè gestas, induco: quis vetat? 72 aude.

Væ, nisi connives. 73 Oleum, artocreasque popello
Largior: an prohibes? dic clarè: 74 Non adeo, in-
quis.

Exossatus ager juxta est. Age, 75 si mihi nulla
Jam reliqua ex amitis, patruelis nulla, proneptis
Nulla manet patrui, sterilis matertera vixit,
Deque avia nihilum superest: accedo 76 Bovillas,
Cliumque ad Virbi: 77 prestò est mihi Manius
heres.

78 Progenies terræ? quære ex me quis mihi 79 quartus
Sit pater: haud promptè, dicam tamen. adde eti-
am 80 unum,

81 Vnum etiam, terra est jam filius, & mihi
82 ritu

83 Manius hic generis prope major avunculus
exit.

84 Qui prior es, cur me in decursu lampada postas?

85 Sum tibi Mercurius: venio deus 86 huc ego,
87 ut ille

88 Pingitur. an rennis? vin' tu gaudere 88 relictis?

89 Deest aliquid summae. 90 minui mihi; sed tibi
totum est,

Quicquid id est. 91 Ubi sit fuge querere, quod mi-
hi quondam

Legarat Tadius: 92 neu dicta repone paterna;
Fœnoris accedat merces; 93 hinc exime sumptus.

94 Quid reliquum est? 95 reliquum? 96 nunc nunc
impensus unge,

Unge puer caules, 97 Mibi festa luce coquatur

98 Urtica, & 99 fissa fumosum sinciput aure;

Vt tuus iste * nepos olim satur ¹ anseris extis,

Cum * morosa ² vago ³ singultiet inguine * vena,

4 Patricie immetiat vulvae? 5 mihi trama figure

Sit reliqua: ast illi tremat omento ⁶ popa venter?

75 7 Vende animam lucro, mercare, atque excute
solers

Omne latus mundi ne sit 8 præstantior alter

9 Cappadocas rigidâ ¹⁰ pingues ¹¹ plausisse ¹² catasta,

93 Ex scenote. 94 Dicit heres. 95 Testator indignanter refert. 96 Quando iniquo & ingrato animo accepturus es quæ reliquero, lautius & largius infamam, appara itaque o famule lautierem mensam. *ungere si caules oleo meliore.* Hor. 3. Sat. 2. lib. *Fistum aut etiam hoc libertus ut elibas heres, Diis inimica senex custodis?* Hor. 3. Ser. 2. lib. 97 Egone meis sordide parcam, ut ille hæc nepotum more prodigat? 98 Durum & agreste olus. 99 Porcinæ capitis in fumo, per aurem perforatam suspensi pars. ¹ Iecore anserino, quod Romanis in delicijs. * Ex cognatione heres idemque luxuriosus. *ambigua & acuta.* ² Varii vel concessâ & licitâ Venere. ³ Copiam fastidiet. *al. palpitabit.* * Muto fastidians plebeiam Venerem. 4 Rem habeat cum nobili scemina. 5 Egone me macerem instar decotis & desiccata vestis, cui detritis villis & subtegmine nudo apparet trama: ita in corpore meo ossa & nervi ⁶ vel. Mihi sit corpus tenue & gracilentum instar staminis tramæ ⁷ vel lineæ picturæ, quali depingunt homines monogrammos, quasi procul apparentes ⁸ & Pinguis, obesus ut popa, i. victimarius minister hostiarum visceribus probe saginatus. ⁹ *7* ¹⁰ *7* ¹¹ *7* ¹² *7* ¹³ *7* ¹⁴ *7* ¹⁵ *7* ¹⁶ *7* ¹⁷ *7* ¹⁸ *7* ¹⁹ *7* ²⁰ *7* ²¹ *7* ²² *7* ²³ *7* ²⁴ *7* ²⁵ *7* ²⁶ *7* ²⁷ *7* ²⁸ *7* ²⁹ *7* ³⁰ *7* ³¹ *7* ³² *7* ³³ *7* ³⁴ *7* ³⁵ *7* ³⁶ *7* ³⁷ *7* ³⁸ *7* ³⁹ *7* ⁴⁰ *7* ⁴¹ *7* ⁴² *7* ⁴³ *7* ⁴⁴ *7* ⁴⁵ *7* ⁴⁶ *7* ⁴⁷ *7* ⁴⁸ *7* ⁴⁹ *7* ⁵⁰ *7* ⁵¹ *7* ⁵² *7* ⁵³ *7* ⁵⁴ *7* ⁵⁵ *7* ⁵⁶ *7* ⁵⁷ *7* ⁵⁸ *7* ⁵⁹ *7* ⁶⁰ *7* ⁶¹ *7* ⁶² *7* ⁶³ *7* ⁶⁴ *7* ⁶⁵ *7* ⁶⁶ *7* ⁶⁷ *7* ⁶⁸ *7* ⁶⁹ *7* ⁷⁰ *7* ⁷¹ *7* ⁷² *7* ⁷³ *7* ⁷⁴ *7* ⁷⁵ *7* ⁷⁶ *7* ⁷⁷ *7* ⁷⁸ *7* ⁷⁹ *7* ⁸⁰ *7* ⁸¹ *7* ⁸² *7* ⁸³ *7* ⁸⁴ *7* ⁸⁵ *7* ⁸⁶ *7* ⁸⁷ *7* ⁸⁸ *7* ⁸⁹ *7* ⁹⁰ *7* ⁹¹ *7* ⁹² *7* ⁹³ *7* ⁹⁴ *7* ⁹⁵ *7* ⁹⁶ *7* ⁹⁷ *7* ⁹⁸ *7* ⁹⁹ *7* ¹⁰⁰ *7* ¹⁰¹ *7* ¹⁰² *7* ¹⁰³ *7* ¹⁰⁴ *7* ¹⁰⁵ *7* ¹⁰⁶ *7* ¹⁰⁷ *7* ¹⁰⁸ *7* ¹⁰⁹ *7* ¹¹⁰ *7* ¹¹¹ *7* ¹¹² *7* ¹¹³ *7* ¹¹⁴ *7* ¹¹⁵ *7* ¹¹⁶ *7* ¹¹⁷ *7* ¹¹⁸ *7* ¹¹⁹ *7* ¹²⁰ *7* ¹²¹ *7* ¹²² *7* ¹²³ *7* ¹²⁴ *7* ¹²⁵ *7* ¹²⁶ *7* ¹²⁷ *7* ¹²⁸ *7* ¹²⁹ *7* ¹³⁰ *7* ¹³¹ *7* ¹³² *7* ¹³³ *7* ¹³⁴ *7* ¹³⁵ *7* ¹³⁶ *7* ¹³⁷ *7* ¹³⁸ *7* ¹³⁹ *7* ¹⁴⁰ *7* ¹⁴¹ *7* ¹⁴² *7* ¹⁴³ *7* ¹⁴⁴ *7* ¹⁴⁵ *7* ¹⁴⁶ *7* ¹⁴⁷ *7* ¹⁴⁸ *7* ¹⁴⁹ *7* ¹⁵⁰ *7* ¹⁵¹ *7* ¹⁵² *7* ¹⁵³ *7* ¹⁵⁴ *7* ¹⁵⁵ *7* ¹⁵⁶ *7* ¹⁵⁷ *7* ¹⁵⁸ *7* ¹⁵⁹ *7* ¹⁶⁰ *7* ¹⁶¹ *7* ¹⁶² *7* ¹⁶³ *7* ¹⁶⁴ *7* ¹⁶⁵ *7* ¹⁶⁶ *7* ¹⁶⁷ *7* ¹⁶⁸ *7* ¹⁶⁹ *7* ¹⁷⁰ *7* ¹⁷¹ *7* ¹⁷² *7* ¹⁷³ *7* ¹⁷⁴ *7* ¹⁷⁵ *7* ¹⁷⁶ *7* ¹⁷⁷ *7* ¹⁷⁸ *7* ¹⁷⁹ *7* ¹⁸⁰ *7* ¹⁸¹ *7* ¹⁸² *7* ¹⁸³ *7* ¹⁸⁴ *7* ¹⁸⁵ *7* ¹⁸⁶ *7* ¹⁸⁷ *7* ¹⁸⁸ *7* ¹⁸⁹ *7* ¹⁹⁰ *7* ¹⁹¹ *7* ¹⁹² *7* ¹⁹³ *7* ¹⁹⁴ *7* ¹⁹⁵ *7* ¹⁹⁶ *7* ¹⁹⁷ *7* ¹⁹⁸ *7* ¹⁹⁹ *7* ²⁰⁰ *7* ²⁰¹ *7* ²⁰² *7* ²⁰³ *7* ²⁰⁴ *7* ²⁰⁵ *7* ²⁰⁶ *7* ²⁰⁷ *7* ²⁰⁸ *7* ²⁰⁹ *7* ²¹⁰ *7* ²¹¹ *7* ²¹² *7* ²¹³ *7* ²¹⁴ *7* ²¹⁵ *7* ²¹⁶ *7* ²¹⁷ *7* ²¹⁸ *7* ²¹⁹ *7* ²²⁰ *7* ²²¹ *7* ²²² *7* ²²³ *7* ²²⁴ *7* ²²⁵ *7* ²²⁶ *7* ²²⁷ *7* ²²⁸ *7* ²²⁹ *7* ²³⁰ *7* ²³¹ *7* ²³² *7* ²³³ *7* ²³⁴ *7* ²³⁵ *7* ²³⁶ *7* ²³⁷ *7* ²³⁸ *7* ²³⁹ *7* ²⁴⁰ *7* ²⁴¹ *7* ²⁴² *7* ²⁴³ *7* ²⁴⁴ *7* ²⁴⁵ *7* ²⁴⁶ *7* ²⁴⁷ *7* ²⁴⁸ *7* ²⁴⁹ *7* ²⁵⁰ *7* ²⁵¹ *7* ²⁵² *7* ²⁵³ *7* ²⁵⁴ *7* ²⁵⁵ *7* ²⁵⁶ *7* ²⁵⁷ *7* ²⁵⁸ *7* ²⁵⁹ *7* ²⁶⁰ *7* ²⁶¹ *7* ²⁶² *7* ²⁶³ *7* ²⁶⁴ *7* ²⁶⁵ *7* ²⁶⁶ *7* ²⁶⁷ *7* ²⁶⁸ *7* ²⁶⁹ *7* ²⁷⁰ *7* ²⁷¹ *7* ²⁷² *7* ²⁷³ *7* ²⁷⁴ *7* ²⁷⁵ *7* ²⁷⁶ *7* ²⁷⁷ *7* ²⁷⁸ *7* ²⁷⁹ *7* ²⁸⁰ *7* ²⁸¹ *7* ²⁸² *7* ²⁸³ *7* ²⁸⁴ *7* ²⁸⁵ *7* ²⁸⁶ *7* ²⁸⁷ *7* ²⁸⁸ *7* ²⁸⁹ *7* ²⁹⁰ *7* ²⁹¹ *7* ²⁹² *7* ²⁹³ *7* ²⁹⁴ *7* ²⁹⁵ *7* ²⁹⁶ *7* ²⁹⁷ *7* ²⁹⁸ *7* ²⁹⁹ *7* ³⁰⁰ *7* ³⁰¹ *7* ³⁰² *7* ³⁰³ *7* ³⁰⁴ *7* ³⁰⁵ *7* ³⁰⁶ *7* ³⁰⁷ *7* ³⁰⁸ *7* ³⁰⁹ *7* ³¹⁰ *7* ³¹¹ *7* ³¹² *7* ³¹³ *7* ³¹⁴ *7* ³¹⁵ *7* ³¹⁶ *7* ³¹⁷ *7* ³¹⁸ *7* ³¹⁹ *7* ³²⁰ *7* ³²¹ *7* ³²² *7* ³²³ *7* ³²⁴ *7* ³²⁵ *7* ³²⁶ *7* ³²⁷ *7* ³²⁸ *7* ³²⁹ *7* ³³⁰ *7* ³³¹ *7* ³³² *7* ³³³ *7* ³³⁴ *7* ³³⁵ *7* ³³⁶ *7* ³³⁷ *7* ³³⁸ *7* ³³⁹ *7* ³⁴⁰ *7* ³⁴¹ *7* ³⁴² *7* ³⁴³ *7* ³⁴⁴ *7* ³⁴⁵ *7* ³⁴⁶ *7* ³⁴⁷ *7* ³⁴⁸ *7* ³⁴⁹ *7* ³⁵⁰ *7* ³⁵¹ *7* ³⁵² *7* ³⁵³ *7* ³⁵⁴ *7* ³⁵⁵ *7* ³⁵⁶ *7* ³⁵⁷ *7* ³⁵⁸ *7* ³⁵⁹ *7* ³⁶⁰ *7* ³⁶¹ *7* ³⁶² *7* ³⁶³ *7* ³⁶⁴ *7* ³⁶⁵ *7* ³⁶⁶ *7* ³⁶⁷ *7* ³⁶⁸ *7* ³⁶⁹ *7* ³⁷⁰ *7* ³⁷¹ *7* ³⁷² *7* ³⁷³ *7* ³⁷⁴ *7* ³⁷⁵ *7* ³⁷⁶ *7* ³⁷⁷ *7* ³⁷⁸ *7* ³⁷⁹ *7* ³⁸⁰ *7* ³⁸¹ *7* ³⁸² *7* ³⁸³ *7* ³⁸⁴ *7* ³⁸⁵ *7* ³⁸⁶ *7* ³⁸⁷ *7* ³⁸⁸ *7* ³⁸⁹ *7* ³⁹⁰ *7* ³⁹¹ *7* ³⁹² *7* ³⁹³ *7* ³⁹⁴ *7* ³⁹⁵ *7* ³⁹⁶ *7* ³⁹⁷ *7* ³⁹⁸ *7* ³⁹⁹ *7* ⁴⁰⁰ *7* ⁴⁰¹ *7* ⁴⁰² *7* ⁴⁰³ *7* ⁴⁰⁴ *7* ⁴⁰⁵ *7* ⁴⁰⁶ *7* ⁴⁰⁷ *7* ⁴⁰⁸ *7* ⁴⁰⁹ *7* ⁴¹⁰ *7* ⁴¹¹ *7* ⁴¹² *7* ⁴¹³ *7* ⁴¹⁴ *7* ⁴¹⁵ *7* ⁴¹⁶ *7* ⁴¹⁷ *7* ⁴¹⁸ *7* ⁴¹⁹ *7* ⁴²⁰ *7* ⁴²¹ *7* ⁴²² *7* ⁴²³ *7* ⁴²⁴ *7* ⁴²⁵ *7* ⁴²⁶ *7* ⁴²⁷ *7* ⁴²⁸ *7* ⁴²⁹ *7* ⁴³⁰ *7* ⁴³¹ *7* ⁴³² *7* ⁴³³ *7* ⁴³⁴ *7* ⁴³⁵ *7* ⁴³⁶ *7* ⁴³⁷ *7* ⁴³⁸ *7* ⁴³⁹ *7* ⁴⁴⁰ *7* ⁴⁴¹ *7* ⁴⁴² *7* ⁴⁴³ *7* ⁴⁴⁴ *7* ⁴⁴⁵ *7* ⁴⁴⁶ *7* ⁴⁴⁷ *7* ⁴⁴⁸ *7* ⁴⁴⁹ *7* ⁴⁵⁰ *7* ⁴⁵¹ *7* ⁴⁵² *7* ⁴⁵³ *7* ⁴⁵⁴ *7* ⁴⁵⁵ *7* ⁴⁵⁶ *7* ⁴⁵⁷ *7* ⁴⁵⁸ *7* ⁴⁵⁹ *7* ⁴⁶⁰ *7* ⁴⁶¹ *7* ⁴⁶² *7* ⁴⁶³ *7* ⁴⁶⁴ *7* ⁴⁶⁵ *7* ⁴⁶⁶ *7* ⁴⁶⁷ *7* ⁴⁶⁸ *7* ⁴⁶⁹ *7* ⁴⁷⁰ *7* ⁴⁷¹ *7* ⁴⁷² *7* ⁴⁷³ *7* ⁴⁷⁴ *7* ⁴⁷⁵ *7* ⁴⁷⁶ *7* ⁴⁷⁷ *7* ⁴⁷⁸ *7* ⁴⁷⁹ *7* ⁴⁸⁰ *7* ⁴⁸¹ *7* ⁴⁸² *7* ⁴⁸³ *7* ⁴⁸⁴ *7* ⁴⁸⁵ *7* ⁴⁸⁶ *7* ⁴⁸⁷ *7* ⁴⁸⁸ *7* ⁴⁸⁹ *7* ⁴⁹⁰ *7* ⁴⁹¹ *7* ⁴⁹² *7* ⁴⁹³ *7* ⁴⁹⁴ *7* ⁴⁹⁵ *7* ⁴⁹⁶ *7* ⁴⁹⁷ *7* ⁴⁹⁸ *7* ⁴⁹⁹ *7* ⁵⁰⁰ *7* ⁵⁰¹ *7* ⁵⁰² *7* ⁵⁰³ *7* ⁵⁰⁴ *7* ⁵⁰⁵ *7* ⁵⁰⁶ *7* ⁵⁰⁷ *7* ⁵⁰⁸ *7* ⁵⁰⁹ *7* ⁵¹⁰ *7* ⁵¹¹ *7* ⁵¹² *7* ⁵¹³ *7* ⁵¹⁴ *7* ⁵¹⁵ *7* ⁵¹⁶ *7* ⁵¹⁷ *7* ⁵¹⁸ *7* ⁵¹⁹ *7* ⁵²⁰ *7* ⁵²¹ *7* ⁵²² *7* ⁵²³ *7* ⁵²⁴ *7* ⁵²⁵ *7* ⁵²⁶ *7* ⁵²⁷ *7* ⁵²⁸ *7* ⁵²⁹ *7* ⁵³⁰ *7* ⁵³¹ *7* ⁵³² *7* ⁵³³ *7* ⁵³⁴ *7* ⁵³⁵ *7* ⁵³⁶ *7* ⁵³⁷ *7* ⁵³⁸ *7* ⁵³⁹ *7* ⁵⁴⁰ *7* ⁵⁴¹ *7* ⁵⁴² *7* ⁵⁴³ *7* ⁵⁴⁴ *7* ⁵⁴⁵ *7* ⁵⁴⁶ *7* ⁵⁴⁷ *7* ⁵⁴⁸ *7* ⁵⁴⁹ *7* ⁵⁵⁰ *7* ⁵⁵¹ *7* ⁵⁵² *7* ⁵⁵³ *7* ⁵⁵⁴ *7* ⁵⁵⁵ *7* ⁵⁵⁶ *7* ⁵⁵⁷ *7* ⁵⁵⁸ *7* ⁵⁵⁹ *7* ⁵⁶⁰ *7* ⁵⁶¹ *7* ⁵⁶² *7* ⁵⁶³ *7* ⁵⁶⁴ *7* ⁵⁶⁵ *7* ⁵⁶⁶ *7* ⁵⁶⁷ *7* ⁵⁶⁸ *7* ⁵⁶⁹ *7* ⁵⁷⁰ *7* ⁵⁷¹ *7* ⁵⁷² *7* ⁵⁷³ *7* ⁵⁷⁴ *7* ⁵⁷⁵ *7* ⁵⁷⁶ *7* ⁵⁷⁷ *7* ⁵⁷⁸ *7* ⁵⁷⁹ *7* ⁵⁸⁰ *7* ⁵⁸¹ *7* ⁵⁸² *7* ⁵⁸³ *7* ⁵⁸⁴ *7* ⁵⁸⁵ *7* ⁵⁸⁶ *7* ⁵⁸⁷ *7* ⁵⁸⁸ *7* ⁵⁸⁹ *7* ⁵⁹⁰ *7* ⁵⁹¹ *7* ⁵⁹² *7* ⁵⁹³ *7* ⁵⁹⁴ *7* ⁵⁹⁵ *7* ⁵⁹⁶ *7* ⁵⁹⁷ *7* ⁵⁹⁸ *7* ⁵⁹⁹ *7* ⁶⁰⁰ *7* ⁶⁰¹ *7* ⁶⁰² *7* ⁶⁰³ *7* ⁶⁰⁴ *7* ⁶⁰⁵ *7* ⁶⁰⁶ *7* ⁶⁰⁷ *7* ⁶⁰⁸ *7* ⁶⁰⁹ *7* ⁶¹⁰ *7* ⁶¹¹ *7* ⁶¹² *7* ⁶¹³ *7* ⁶¹⁴ *7* ⁶¹⁵ *7* ⁶¹⁶ *7* ⁶¹⁷ *7* ⁶¹⁸ *7* ⁶¹⁹ *7* ⁶²⁰ *7* ⁶²¹ *7* ⁶²² *7* ⁶²³ *7* ⁶²⁴ *7* ⁶²⁵ *7* ⁶²⁶ *7* ⁶²⁷ *7* ⁶²⁸ *7* ⁶²⁹ *7* ⁶³⁰ *7* ⁶³¹ *7* ⁶³² *7* ⁶³³ *7* ⁶³⁴ *7* ⁶³⁵ *7* ⁶³⁶ *7* ⁶³⁷ *7* ⁶³⁸ *7* ⁶³⁹ *7* ⁶⁴⁰ *7* ⁶⁴¹ *7* ⁶⁴² *7* ⁶⁴³ *7* ⁶⁴⁴ *7* ⁶⁴⁵ *7* ⁶⁴⁶ *7* ⁶⁴⁷ *7* ⁶⁴⁸ *7* ⁶⁴⁹ *7* ⁶⁵⁰ *7* ⁶⁵¹ *7* ⁶⁵² *7* ⁶⁵³ *7* ⁶⁵⁴ *7* ⁶⁵⁵ *7* ⁶⁵⁶ *7* ⁶⁵⁷ *7* ⁶⁵⁸ *7* ⁶⁵⁹ *7* ⁶⁶⁰ *7* ⁶⁶¹ *7* ⁶⁶² *7* ⁶⁶³ *7* ⁶⁶⁴ *7* ⁶⁶⁵ *7* ⁶⁶⁶ *7* ⁶⁶⁷ *7* ⁶⁶⁸ *7* ⁶⁶⁹ *7* ⁶⁷⁰ *7* ⁶⁷¹ *7* ⁶⁷² *7* ⁶⁷³ *7* ⁶⁷⁴ *7* ⁶⁷⁵ *7* ⁶⁷⁶ *7* ⁶⁷⁷ *7* ⁶⁷⁸ *7* ⁶⁷⁹ *7* ⁶⁸⁰ *7* ⁶⁸¹ *7* ⁶⁸² *7* ⁶⁸³ *7* ⁶⁸⁴ *7* ⁶⁸⁵ *7* ⁶⁸⁶ *7* ⁶⁸⁷ *7* ⁶⁸⁸ *7* ⁶⁸⁹ *7* ⁶⁹⁰ *7* ⁶⁹¹ *7* ⁶⁹² *7* ⁶⁹³ *7* ⁶⁹⁴ *7* ⁶⁹⁵ *7* ⁶⁹⁶ *7* ^{697</}

Rem duplica, Feci : jam triplex, jam mihi quartid.

Iam decies¹³ credit in rugam. ¹⁴Depunge, ubi sistam,

Inventus, ¹⁵Chryssippe, tui finitor acervi.

¹² Decuplatur. a
vestibulum metaph.

quasi multiplicatur.

Mille talenta volum-
dentur : totidem

altiora : porro Tertia succedant, & quæ pars quadret acervum. 7. epist. 1. l. Hor. 14. Alij De-
punge, statue, præscribe, quem modum ponam multiplicandæ rei familiaris meæ immensæ,
tanquam Sorita? 15 Stoicorum acutissime (qui argumentationis acervalis in infinitum
progredientis finem invenisti, jubendo *ἵστα* priusquam ad multa ventum esset) dic ubi
ego sistam, modumque ponam in congerendis opibus. Atque simul allasum tredo *τὸν ὄψον*

τὸν τῆς ψυχῆς, quos sapienti licere accipere existimavit Chrysippus. Audi quid ipse dicat a-
pud Lucianum. in *viarum auctione*, *τὸ δὲ πρῶτον ἐστὶ καὶ τὸν, λέγει, &c. Latue sit.*

Esse vero (inquit Mercator) voracem & avarum fœneratorem, an & hoc dicemus esse viri, qui
helleborum biberit, & qui jam ad virtutem sit idoneus? Certè (respondet Chrysippus)
solum enim sapientem fœnerari decet. Quoniam enim illius est proprium, syllogismis conclu-
dere : fœnerari certè usuramque computare, atque colligere. Namque hæc parum diserre
videntur : studiosi quippe quod hoc sit æquæ ac illud. Neque decet illum simplicem exercere
utramque quantummodum solent alij, verum & alterius fœneris accipere fœnus, &c.

A. Persij Finis.

A. Persij Finis

